

Museum Sydøstdanmark

Årsrapport
2016

Indholdsfortegnelse

Forord	4
Museum Sydøstdanmark	12
Organisationsplan	15
Repræsentation og medlemskaber	17
Kulturarvsenheden	19
Administrationsstrategi	21
Lovpligtigt arbejde	21
Journalisering	22
Sagsadministration	22
Projekter og handleplaner for kulturarv 2016	23
Arkæologi	23
Ansvarsområde og forvaltning	24
Administration af bygge- og plansager	26
Danefæ	27
Undersøgelser 2016	28
Tilsyn med fredede fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger 2016	39
Nyere tid	41
Lokalarkiv på Møn	41
Undersøgelser 2016	42
Indsamling	46
Museets indsamlingsstrategi	46
Projekter og handleplaner for indsamling 2016-2019	48
Registrering	50
Museets registreringsstrategi	50
Projekter og handleplaner for registrering 2016-2019	52
Bevaring	56
Museets bevarings- og kassationsstrategi	56
Projekter og handleplaner for bevaring og kassation 2016-2019	57
Forskning	59
Museets forskningsstrategi	60
Forskningsudvalg	61
Publicering	61
Forskningsformidling	61
Projekter og handleplaner for forskning 2016-2019	62
Ældre stenalder	67
Borge	71
Vikinger	75
Kunsthåndværk	80
Handel, industri og infrastruktur	85
Andet	89

Publikationer	92
Formidling	94
Kulturarvsenhedens formidlingsarbejde.....	94
De 5 hovedområder inden for formidling.....	96
Udstillinger	96
Byrum og kulturlandskabet	99
Nettet og trykte medier.....	99
Undervisning	102
Skoletjeneste Museum Sydøstdanmark	103
Undervisningstilbuddene på Museum Sydøstdanmark i 2016.....	106
Arrangementer	109
Projekter og handleplaner for formidling 2016-2019.....	110
Oversigt udstillinger, arrangementer og formidlingsprojekter 2016	116
Oversigt: arrangementer, foredrag, omvisninger	138
Kommunikation og markedsføring	152
Projekter og handleplaner for kommunikation og markedsføring 2016	152
Økonomi og administration	160
Økonomi.....	160
Administration	160
Personaleadministration	161
Butikker og publikum.....	161
Drift	162
IT og teknik	163
Lokaler og bygninger	164
Plan- og udviklingsarbejde	167
Projekter.....	167
Økonomi	178

Forord

Museum Sydøstdanmark er i en forrygende udvikling. I strategiperioden 2015-18 definerede vi et ambitiøst program omkring etablering, modernisering og drift af nye og eksisterende udstillingssteder. Målet var at besøgstallet i 2018 vil være næsten firedoblet fra cirka 50.000 besøgende til 195.000 besøgende. Vi er godt på vej. Vi fik over 173.000 besøgende i 2016, mod 151.000 besøgende i 2015. Vikingeborgen Borgring, Camønoen og Møns Museum medførte især væksten i besøgstallet. Det forventes at "Det ny Holmegaard" medfører ca. 60.000 besøgende!

I strategiperioden definerede vi også ambitiøse mål for forskningen. Der skulle bl.a. være tre ph.d-ere ansat ved museet, skrives en monografi og 10 videnskabelige artikler og udgives et videnskabeligt tidsskrift. Vi har to ph.d-ere ansat, udgivet en monografi og 18 videnskabelige artikler og udgiver et videnskabeligt tidsskrift. Vi er ikke bare blevet et forskningstungt men også et tilsvarende formidlingstungt museum. Forskning og formidling hænger på smukkeste vis sammen og det tydeligste eksempel på dette er museets ny attraktion Vikingeborgen Borgring.

Vikingeborgen

Vikingeborgen Borgring åbnedes den 30. maj af hendes Majestæt Dronningen i strålende solskin for et stort opbud af gæster. På kun 9 mdr. lykkedes det museets effektive udstillings- og faglige medarbejdere at skabe denne helt ny attraktion ud af en bar pløjemark ved Lellinge/Køge. Udfordringerne stod i kø. For hvordan iscenesætter man en borg der ikke er synlig? Hvordan rammer man et bredt publikum? Hvilke digitale og arkitektoniske værktøjer kan anvendes til at skabe den fantastiske fortælling om udgravningen af en vikingeborg og arkæologernes opdagelser? Hvordan får man familier og udenlandske turister til at tage afkørsel 33 Lellinge for at kigge på et hul i jorden? Og hvordan får vi dem til at komme igen sommeren efter?

Svaret på udfordringerne var at kalde udgravningen for "Vikingeborgen", gøre den synlig i landskabet, sætte arkæologerne i centrum og tænke de digitale medier, udstillinger og den landskabelige iscenesættelse som en tv-serie, med nye afsnit hver sæson, tre somre i træk.

Vikingeborgen er tænkt som et innovativt forsknings- og formidlingsprojekt, der forsøger at nå et bredt publikum ved hjælp af iscenesættelse på såvel fysiske som digitale platform. I vores digitale formidling valgte vi derfor arkæologernes synsvinkel, deres jagt på svar. Formidlingsgrebene består i en fysisk opbygningen i landskabet, der har fået et digitalt lag via Virtual Reality animationer, 360-graders videoer og blogs der ligger samlet på en app. Animationerne viser Borgrings formodede placering i vikingetidens landskab og giver oplevelsen af historiens vingesus og mulighed for digitalt at dykke dybere ned i forskningen om borgen, også når man kommer hjem.

I app'en og på Facebook skriver arkæologerne indlæg om de daglige udfordringer, fund og frustrationer, og der linkes til relevante artikler og den nyeste forskning. Denne type af innovativ digital storytelling og forskningsformidling af en kompleks udgravning er aldrig før set i Danmark. Formen har skabt en hel ny form for interaktion i mellem forskere og de besøgende.

Sæson 1 har vist, at både danske og udenlandske vikingeentusiaster var mere end klar til at følge og deltage i den arkæologiske proces. Samlet set har vi bragt ny viden, rykket ved holdninger og på en eller anden måde mødt et menneske 343.551 gange i de 3 sommermåneder, hvor Borgring har haft åbent. Mere end 10.000 besøgende har kigget arkæologerne over skulderen og kunnet stille direkte spørgsmål til udgravningen på daglige omvisninger, men det er især brugen af Facebook som en digital montre, hvor både fund og teorier er blevet vist frem, som har fungeret helt fantastisk. Ideen om at brede formidlingen ud på de sociale medier er den helt store succes.

Politiken skrev den 4. juni 2016: "Den nyligt udgravede Borgring ved Køge løfter vikingetidsformidlingen op af støvet ved hjælp af sine uorganiske former, en mobil-app og fantastiske tekster." Vi glæder os til sæson 2.

Møns Museum

Museum Sydøstdanmark er et højteknologisk museum, det er en af vores store styrker. Alle undersøgelser viser, at vi som kulturforbrugere ønsker digital formidling, men også nogen gange har behov for det helt modsatte. På Møns Museum har vi forsøgt at skabe et minimalt digitalt museum. 18. Juni åbnede et nyt Møns Museum med en ny permanent udstilling: 12 fantastiske fortællinger, en skøn, livsbekræftende og kaotisk sammenblanding af alt mellem himmel og jord med tilknytning til Møn og resten af Vordingborg Kommune. Masser af genstande og finurlige fortællinger skaber sammen med masser af hyggelige lænestole at sidde i, kongerigets hyggeligste udstilling. En simpel audioguide, der fortæller historierne om genstandene og de forskellige rum i udstillingen, har især været meget populær blandt museets gæster.

Overordnet blev der arbejdet med et nyt populært greb for udstillinger, der kan minde om Wunderkammer i en skandinavisk version. Vores allerede valgte bygningsudtryk på Møns Museum er enkelt, lyst og åbent. De fysiske udstillingselementer forholder sig i deres design til denne enkelte kontekst og præmis.

Hvert udstillingsrum i Kongerigets hyggeligste udstilling fortæller en central fortælling. Disse fortællinger opleves af de besøgende som små spændende noveller, der knytter de udvalgte genstande sammen på en finurlig, men også relevant måde.

Museets besøgstal eksploderede i 2016 med næsten 7.000 nye besøgende. Det gjorde det på grund af den nye udstilling og i høj grad af det faktum, at udstillingen var en del af Camønoen, museet var også blevet et destinationsmuseum.

Camønoen

Camønoen åbnede officielt samme dag som Møns Museum. Camønoen er helt konkret en 175 km lang vandrerute på Møn, Nyord og Bogø, der dyrker kulturhistorien, naturen og ø-samfundet. Ruten tilbyder forskellige former for turer og ikke mindst et netværk af ildsjæle, som enten er klar med indkvartering, bagagetransport og proviant eller med et venligt nik til de, der helst vil gå i fred. Man kan nøjes med at vandre få timer, en forlænget weekend eller flere dage. Det er helt op til én selv.

Vi opererer med tre infrastrukturer: en fysisk, en kommunikativ og en venlighedens infrastruktur. Den fysiske infrastruktur er den skilte vandrerute, nye shelterpladser samt 9 Camøno pauser, placeret med en dagsvandring mellemrum.

Den kommunikative infrastruktur giver vanderen svar på alle de spørgsmål, der kan være; fra de praktiske om mad, overnatning og rute - til de kulturhistoriske om gravhøje, underjordiske borge og hippierne på Møn.

Den kommunikative infrastruktur er helt konkret et Camønokort, en hjemmeside, facebook, en app og så selvfølgelig PR og markedsføring – alt sammen forankret på museet.

Venlighedens infrastruktur ses i, at Camønoens værdimæssige overskrift er venlighed. I praksis betyder det, at vanderen på sin tur møder venlige, imødekommende og servicemindede mennesker, der aktivt bidrager til en god tur. Ca. 60 ildsjæle er kernen i venlighedens infrastruktur, man finder dem som campingpladsejere, frugtavlere, isproducenter, naturvejledere, borgerforeninger, B&B, kunsthåndværkere, godsejere, restauranter, gårdejere osv. Og så finder man selvfølgelig også venligheden hos os på Møns Museum

Med Camønoen har vi defineret Møns Museum som et destinationsmuseum. Den officielle vandring starter på museet i Stege. Her er personalet klar til at tage imod vandrerne og hjælpe dem godt i gang. Her findes en butik med vandrekort, lokale produkter og sidste øjebliksgrej og vi indretter i øjeblikket sovepladser til 20 personer i herberg style i museets gamle lagerbygning. Og så findes sidst, men ikke mindst, de nye udstillinger med de 12 fantastiske fortællinger, som også dyrker sammenhængen til kulturarven ude i landskabet, som camønovandrerne med jævne mellemrum støder på.

Over 7.000 camønovandrere er udvandet fra Møns Museum og så er der alle dem, der bare har vandret uden at komme forbi museet. Tilbagemeldingerne er meget positive. B&B og hoteller melder om udsolgt for første gang i mange år, restauranter og cafeer om ekstra mange besøgende, og de giver alle Camønoen og dermed museet æren. Målet var over en fem til ti-årig periode at nå op på 10.000 vandrere, måske nåede vi det allerede år 1.

At være relevante og skabe værdi

Vikingeborgen Borgring og Camønoen er glimrende eksempler på, hvordan Museum Sydøstdanmark lever op til museumslovens passus om, at vi som museum skal aktualisere viden om kulturarv, at vi skal gøre den tilgængelig og vedkommende og at det skal ske i samspil med den verden der omgiver os. Men de to projekter er samtidig også eksempler på, at arbejdet med kulturarven kan have mere end en intellektuel værdi.

Analysen fra firmaet Meltwater viser at kommunikationen af projekterne har en markedsføringsværdi på ikke mindre end 23.8 mio. kr.! Vikingeborgen er lig med Køge og Camønoen lig med Møn, dvs. at museet gennem de to projekter markedsfører Køge og Møn for mange millioner, og vel at mærke på den allerbedste måde, nemlig gennem enestående kulturarv.

Dertil kommer forøget omsætning i lokale værdiklynger gennem først og fremmest øget turisme. Økonomiske beregninger viser i den forbindelse, at 10.000 camønovandrere vil bidrage til diverse værdiklynger med en meromsætning på 9-12 mio. kr.

Det Ny Holmegaard

Det Ny Holmegaard vil når det er realiseret bidrage markant til at aktualisere Næstveds kulturarv og helt sikkert både markedsføre og skabe værdikæder i Næstved. Projektet har været undervejs i næsten fire år og 2016 blev året med det store gennembrud. I november kom beskeden om, at Realdania støtter en genåbning af Det Ny Holmegaard med 35 millioner kroner. Pengene går til renovering af de bevaringsværdige bygninger. I december fulgte Knud Højgaards Fond efter med tre millioner til projektet. Fondens tilsagn betyder, at i alt 73 mio. kr. af projektets første fase, der beløber sig til 103 mio. kr., er finansieret.

Holmegaard Glasværk har haft en stor betydning gennem tiden. Både for lokalområdet, for hele Danmark og ude i den store verden. Det Ny Holmegaards vision er at genoplive og videreføre dette enestående kulturmiljø i en moderne udgave, så det igen kan markere sig nationalt og internationalt. Med flere end 60 beskæftigede, med ca. 180 studie- og praktikpladser og frivillige, der indgår i de mange aktiviteter, som igangsættes på glasværket, kommer der igen liv og arbejdspladser til området. Studerende, glasmagere, kunsthåndværkere og det lokale erhvervsliv kan glæde sig over at arbejde i en ny kreativ smeltedigel for dansk kunstindustri. Gæsterne kan glæde sig til mulighed for masser af gode timer med familien i et eksperimentarium, forskellige udstillinger, aktive værksteder, madhus og butikker.

Indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling

Sideløbende med de store projekter er kerneopgaverne: indsamling, bevaring, registrering, forskning og formidling blevet løst. Over 100 dedikerede medarbejdere har fået det hele til at gå op i en højere enhed. De faglige medarbejdere har i 2016 især været bundet op på lovpligtige museumsarbejder såsom arkæologiske undersøgelser og samlingsvaretagelsen, men der er alligevel også blevet tid til forskning.

Arkæologi

Opsvinget i dansk økonomi kan direkte aflæses i den arkæologiske virksomhed, og byggeaktiviteten i vores museumsgeografi er suverænt en af de højeste i Danmark. I løbet af året var der 44 ansatte arkæologer ansat i kortere og længere perioder, der deltog i 52 arkæologiske undersøgelser. Udgravningerne var fordelt over hele museets ansvarsområde, men det var hovedsageligt de store projekter, der bestemte hvor der blev gravet. De store projekter i 2016 var især udgravningerne i forbindelse med elkablet, der skal bringe strøm fra havvindmøllefeltet Kriegers Flak til Solrød, omfartsvejen ved Næstved og udvidelsen af jernbanen på strækningen Ringsted-Femern.

Kriegers Flak projektet har medført masser af spændende resultater, men især ét skiller sig ud. I verdenspressen kunne man i efteråret læse: Stenalderfolk byggede måske kæmpe labyrint på Stevns. Labyrinten er en kæmpe indhegning fra bondestenalderen fundet ved Rødvig. De såkaldte palisader er dukket op flere andre steder i landet, men hvad der er foregået inden for hegnet, er fortsat et mysterium. Palisadeanlægget ved Rødvig er dateret ud fra keramik, som placerer det, omkring 2900-2800 f.Kr. Det kan dog godt være bygget i flere faser, mener arkæologerne. Om det er tilfældet, vil en kulstof 14-datering formentlig kunne svare på. Mest bemærkelsesværdigt ved det nyeste skud på stammen ved Rødvig er, at indgangene i de fem rækker af hegn ligger forskudt af hinanden - og minder om en stor labyrint. Andre palisader har samme mønster. Arkæologerne ved ikke, hvad de har været brugt til, men gætter, som de altid gør i den slags tilfælde, på en rituel anvendelse af en art.

Danefæ

I disse år strømmer det ind med Danefæ til de danske museer, og i en sådan grad at hverken lokalmuseerne eller Nationalmuseet kan følge med. Museum Sydøstdanmark hører til blandt top fem museerne for indlevering af Danefæ, i 2016 blev således indleveret 1412 genstande. Fundene fordeler sig jævnt ud over hele museets område, men dog sådan, at Møn skiller sig klart ud.

Fundmaterialet omfatter mange forskellige fundtyper lige fra "skuffefund" over dele af bronzealdersværd til middelalderlige salmebogsbeslag. Særligt en fundtype er i disse år meget rigt repræsenteret i det indleverede, og det er mønterne. Her er det hovedsageligt middelaldermønter der gør sig gældende, men jævnligt findes der også mønter fra vikingetid og romerske mønter fra romersk jernalder.

Et af de mere spændende detektorfund var et beslag med et, ifølge museets dygtige vikingeeksperter, sjældent Loke-motiv. Nationalmuseets danefæekspert mente noget andet og en livlig diskussion spredte sig derfor til medierne – det er sjovt nok altid mere interessant når eksperterne er uenige. Det nyfundne beslag er i bronze, og forestiller Loke liggende på maven iklædt fugleham. På den firkantede del af spændet, som sandsynligvis vendte opad, ses fuglehalen og vingerne. Halsen er nærmest en perlekæde, der symboliserer overgangen mellem fuglens krop og Lokes hoved, som kigger fremad mod spidsen af spændet. Det kræver god fantasi, når man skal kigge på disse ting, og det har museets arkæologer heldigvis.

Samlingerne

Samlingerne forøges hele tiden, især gennem fundene fra de arkæologiske udgravninger. På Museum Sydøstdanmark har vi ca. 219.000 inventarnumre. Museet igangsatte i 2015 en samlingsgennemgang, som skal give os et overblik over samlingernes tilstand og registrering. Samlingsgennemgangen bliver samtidig udgangspunkt for en vurdering af hvilke genstande, der skal flyttes til nye bedre magasinforhold i Fensmark og hvilke genstande der skal udskilles. Det er et kæmpearbejde og museets faglige personale havde derfor dedikeret en stor del af deres tid i 2016 til dette.

Museum Sydøstdanmark indsamler for at belyse almene og særlige historiske forhold, det typiske og det sjældne, i Næstved, Køge og Vordingborg Kommune samt for arkæologiens vedkommende også i Solrød, Greve, Fakse og Stevns Kommune. Indsamlingen foregår reflekteret og forholder sig til et langsigtet arbejde mod en samling, der tilgodeser forsknings- og formidlingsbehov, nu og i fremtiden.

I 2016 indsamlede vi 6.921 nye genstande, en af de største var et fantastisk Kähleralter. I september måned 2015 henvendte Blågårdens Sogn sig til Næstved Museum vedrørende det Kähleralter, der havde stået i Blågårds Kirke på Nørrebro siden 1920'erne. I 2009 var Blågårds Kirke blevet omdannet til Koncertkirken og skulle fremover benyttes til musik, teater og events, og nu ville Koncertkirken fjerne kirkens alter for at give plads til en scene. Museet blev derfor tilbudt at overtage alteret mod at fjerne det fra kirken, og det takkede vi ja til.

Alteret fra Blågårds Kirke er af unik karakter, og det fortæller en spændende historie om Kähler-virksomhedens inspirationskilder og kundekreds. Kähler er en af de vigtigste designvirksomheder i Danmark i perioden fra den tidlige industrialisering til vore dage. Netop i den periode, hvor alteret blev udført, vandt Kähler priser og udmærkelser på udstillinger i hele verden. Alteret blev nedtaget i Januar 2016.

Forskning

Forskningsstrategien for 2015-2018 har som overordnet mål, at opbygge et forskningsmiljø ved Museum Sydøstdanmark, der modsvarer museets ansvarsområder og størrelse. Strategien skal hæve det faglige niveau inden for både arkæologi og nyere tid ved at koncentrere indsatsen inden for få, definerede områder og medvirke til en yderligere systematisering af museets forskning. Museets forskning er i 2015-2018 koncentreret om Ældre stenalder, Vikingetid og Kunsthåndværk.

Det var en målsætning da vi definerede forskningsstrategien, at forskningen som minimum skal leve op til nationale og internationale standarder ved at rette sig efter det almene forskningsbegreb. Minimumsmålet ses i de krav, som stilles til forskningen af Slots- og Kulturstyrelsen og i Museumsloven. Museet levede op til disse med udgangen af 2015! Men vi hviler ikke på laurbærrerne, og i 2016 producerede museet således yderligere syv forskningsbedømte artikler, hvilket er kravet for hele den fireårige periode.

GEFJON

Danmark har museerne et stort problem, for hvor skal de udgive de mange videnskabelige artikler som nu produceres, der mangler simpelthen tidskrifter. Museumskoncernen ROMU og Museum Sydøstdanmark har forholdt sig helt konkret til problemet, og udgiver sammen det videnskabelige tidskrift GEFJON. Det første nummer af GEFJON udkom i efteråret og giver fra nu af rum til at præsentere de nyeste forskningsresultater, som bliver produceret på de kulturhistoriske museer i hele Danmark.

Massegraven fra Strøby Egede

I GEFJON kunne man bl.a. læse om museets forskning i ældre stenalder i Holmegaards Mose. Men hvad man ikke kunne læse i tidskriftet var sidste nyt i historien om den verdensberømte massegrav fra Strøby Egede. Det kunne man derimod på Videnskab.dk, et af de mest læste populærvideenskabelige sites i Danmark. Massegraven med de otte skeletter er omkring 7.000 år gammel og blev fundet i en villahave i den østsjællandske by Strøby Egede for knap 30 år siden. Derpå blev de flyttet til Køge Museum, og siden har de ligget dér side om side i en udstillingsmontre, stort set urørte.

Hvorfor de mange mennesker er begravet sammen er en gåde, er det en familie, var det en drukneulykke eller måske mord? Men nu er der håb om, at deres historie kan komme frem i lyset. I tæt samarbejde med DNA-forsker Eske Villerslevs store geogenetiske grundforskningsprogram indledte arkæologerne det kæmpe DNA-arbejde, der forhåbentlig kan give svaret på nogle af de spørgsmål, som det unikke fund rejser. Det er professor Niels Lynnerup, der står i spidsen for det hold, som skal forske i massegravens DNA. Han er – med Kulturarvschef Kristoffer B. Pedersens ord – »den vigtigste biologiske antropolog og retsmediciner der er«. Planen er, at der løbende skal publiceres resultater fra forskningen gennem de kommende år, og altså også i populærvideenskabelige medier – museet er til for alle.

Borgring

Første år, af det 3 årige forskningsprojekt, med udgravninger på Vikingeborgen Borgring bød på spændende resultater. Hovedfokus var udgravningen af østporten og sydporten. Østporten var særdeles velbevaret med spor af brændte stolper gennem portvangerne. Inde i portrummet var det ældste kulturlag fra vikingeborgen et færdselslag, fra den aktivitet der var foregået gennem porten. I dette lag blev der bl.a. fundet flere glasperler. Senere var der blevet lagt to på hinanden efterfølgende lergulve. Porten havde da fået en anden funktion end en gennemgangsport og der blev fundet ildsted og værktøj på gulvet. Bl.a. en værktøjskasse med mindst 14 stykker værktøj. Sydporten var meget nedbrudt dels af Køge Å der har gnavet sig ind i borgen, dels af et moderne betonrør, der har gennemskåret porten og den omkringliggende vold. Enkelte trærester var bevaret, men desværre ikke nok til en dendrokronologisk datering. Spændende var det, at et større opfyldningslag, som formentlig stammer fra byggemodningen af borgterrænet, over den oprindelige elesump blev bekræftet. Forståelsen af byggemodningen bliver der arbejdet videre på i 2017.

I forbindelse med museets vikingesatsning foregår også en målrettet indsats for at kortlægge vikingetidens bebyggelser og gravpladser i Sydøstdanmark. Projektet gennemføres i tæt samarbejde med områdets dygtige metaldetektorførere og det strømmer ind med nye fund, der viser, at Sydøstdanmark i vikingetiden spillede en central rolle i den store handel i Østersøområdet og om nær kontakt til vikingernes metropol, Hedeby.

I Hedeby producerede man det ypperste kunsthåndværk. Det gjorde man også i Næstved for ikke så mange år siden. Museet ejer en imponerende samling af kunsthåndværk og kunstindustriprodukter fra Næstved-virksomhederne Holmegaard og Kähler. 35.000 glas fra Holmegaard samt arkivalier, malerier, fotos og tegninger. Kähler-samlingen rummer 10-15.000 numre, hvoraf 7.000 er keramik. Det er museets ambition at forske i disse rige samlinger med et dobbelt formål. Det ene er at belyse de to virksomheders historie. Virksomhederne er vigtige i landets håndværks- og industrihistorie. Det andet er at forske i glassets og keramikens form, materiale, proces og æstetik.

Konference

I forlængelse af dette og projekt Det Ny Holmegaard afholdt Museum Sydøstdanmark i marts 2016 en todages glaskonference: Nordic Utility Glass Conference 2016 i Næstved.

Med konferencen ville museet rette lyset mod brugsglasset, som udgjorde en stor del af Holmegaard Glasværks produktion. Brugsglas som øflasker, emballageglas, husholdningsglas og drikkeglas, har ikke været genstand for samme forskningsmæssige interesse som studio- og kunstglas, men det ville denne konference og den efterfølgende publikation være med til at ændre på. En række spændende glasforskere fra de nordiske lande deltog med foredrag i konferencen. Foredragene fra konferencen vil blive publiceret i GEFJON. Nye Nordic Utility Glass konferencer blev planlagt i 2017 og 2018 i henholdsvis Sverige og Finland.

Formidlingen

På Museum Sydøstdanmark bidrager alle faggrupper til museumsgæsternes oplevelser. Formidling er på den måde ikke en funktion, der bliver sat på til sidst, når forskning, udstillinger og undervisning er tilrettelagt. Formidling er en integreret praksis. Formidling bliver tænkt, tilrettelagt og praktiseret i et tæt samarbejde mellem de enkelte udstillingshuse og Kulturarvsenheden. Medarbejderne fra forskellige fag er organiseret i teams, der er knyttet til hver sin afdeling (hhv. Møn, Næstved, Køge og Danmarks Borgcenter)

Formidlingen skal ramme et bredt udsnit af befolkningen aldersmæssigt og socialt og skal – om muligt – relatere sig til samfundsrelevante spørgsmål. Formålet er at bruge den viden, som findes på museet til at skabe værdi og identitet både lokalt, nationalt og internationalt samt at skabe kortere vej mellem genstande, fund, viden og formidling.

Ud over alle de store udstillingsprojekter har museet i 2016 produceret 10 særudstillinger og gennemført over 120 arrangementer, omvisninger og foredrag, en årbog og en bog. Vi har skabt nye aktiviteter, 258 grundskoleklasser og ungdomsuddannelser har deltaget i et af museets 16 undervisningstilbud. Derfor fik vi ikke mindre end 173.000 besøgende i 2016.

Vikingeborgen og Camønoen bragede igennem på de sociale medier. På facebook, som er museets foretrukne medie, nåede vi ud til vores følgere over 1.646.000 gange, 313.000 gange i forbindelse med Vikingeborgen og 877.000 gange i forbindelse med Camønoen. Det vil samtidig sige at 456.000 gange nåede vi ud til følgere til resten af museets afdelinger, hvor Danmarks Borgcenter ligger klart i spids med 208.000 gange. 696 opslag resulterede i de flotte resultater.

De sociale medier er blevet museernes vigtigste ny kommunikationskanal og vi har her en oplagt mulighed for at nå ud til en langt bredere målgruppe, end den traditionelle. Det skal vi selvfølgelig udnytte. Museerne er til for alle, vi vil gerne være relevante og gerne skabe værdi for så mange som muligt. I 2016 igangsatte museet derfor sammen med Østsjællands Museum og Museum Lolland-Falster et ambitiøst projekt som vi kalder Kulturland. Projektet adresserer dels at få flere mennesker på museum og ud at opleve kulturarven i hele Sydøstdanmark og Lolland-Falster og dels at nå særligt udsatte grupper. Kulturland skal udvikle aktiviteter hvor mange flere motiveres til kulturel udfoldelse og bevægelse, og hvor områdets kultur- og naturarv aktiveres og er bidragende til en regional stolthed og identitet. Forskning peger på, at mennesker med både fysiske og psykiske helbredsproblemer ved deltagelse i kulturelle aktiviteter også kan opnå en forbedret sundhed. Borgere/patienter, der har deltaget i kulturelle aktiviteter, har bl.a. fået forkortet hospitalsophold, nedsat blodtryk, et reduceret medicinforbrug, en følelse af 'empowerment', inklusionsfølelse, bedre selvvind og højere selvværd. Kulturelle aktiviteter kan med andre ord, anvendt rigtigt, være en væsentlig og værdifuld løftestang i arbejdet for at skabe bedre livskvalitet hos borgere med fysiske eller psykiske udfordringer. Der er etableret et i 2016 vidensnetværk omkring arbejdet med at udvikle tilbud til disse medborgere. Formidlere, faginspektører og publikumsansvarlige på de enkelte museer har afholdt aktiviteter for

udsatte grupper - og det virker. Omkring projektet er også udviklet et frivillignetværk og samarbejde med kommunerne, lokale, private aktører og organisationer, foreninger, skoler, væresteder og institutioner.

Medarbejdere

Museet rådede i 2016 over 130 medarbejdere svarende til 62 årsværk, heraf 24 fastansatte videnskabelige årsværk, hvoraf to var på ph.d. niveau. Syv fastansatte årsværk blev udført af medarbejdere i fleksjob eller lignende stillinger, mens fire årsværk blev udført af medarbejdere i tidsbegrænsede stillinger. Derudover havde museet 10 (anslået) årsværk udført af frivillige, svarende til over 20.000 timer!

Resultaterne af disse dedikerede medarbejdere og frivilliges store arbejde kan man læse om i denne årsberetning. Der er ca. 180 sider at fordybe sig i. God fornøjelse.

1.4.2017 Museumsdirektør Keld Møller Hansen

Museum Sydøstdanmark

Museum Sydøstdanmark er en selvejende institution.

Museum Sydøstdanmark er et statsanerkendt kulturhistorisk museum efter museumslovens §15.

Vedtægter

Vedtægterne afspejler den lovgivning – museumsloven – som institutionen hviler på. Vedtægterne er den selvejende institutions grundlov, der fastlægger det formelle grundlag for dens virke, og som giver rammerne for dens virksomhed. Bestyrelsen defineres i vedtægterne og er sammensat på baggrund af Kulturministeriets anbefalinger.

Samdriftsaftale

Der er udarbejdet en samdriftsaftale mellem kommunerne Næstved, Køge og Vordingborg og museet om museumsvesenet, serviceniveau og budgetprocedure.

Ansvarsområde

Museets ansvarsområde omfatter: nyere tids kulturhistorie i Næstved Kommune, Køge Kommune, Solrød Kommune og Vordingborg Kommune samt arkæologi i Næstved Kommune, Køge Kommune, Vordingborg Kommune, Faxe Kommune, Stevns Kommune, Greve Kommune og Solrød Kommune.

Indsamling, registrering, forskning og formidling skal finde sted inden for den geografiske, tids- og emnemæssige afgrænsning af museets godkendte ansvarsområde.

Inden for sit ansvarsområde har museet et særligt fokus på middelalderborge med udgangspunkt i Vordingborg; Kähler-keramik, Holmegaard-glas og industrihistorie i Næstved samt Handel og søfart i Køge.

Museets virksomhed i andre museers geografiske ansvarsområde skal ske i forståelse med disse.

Museet kan yde museumsfaglig bistand til ikke-statsanerkendte museer i ansvarsområdet, såfremt de faglige og økonomiske ressourcer gør det muligt.

Mission

Gennem de indbyrdes forbundne opgaver; indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling skal museet i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv:

- aktualisere viden om kulturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende
- udvikle anvendelse og betydning af kulturarv for borgere og samfund
- sikre kulturarv for fremtidens anvendelse

og bidrage til Næstved, Køge og Vordingborg Kommunes identitet og udvikling nationalt og internationalt.

Vision

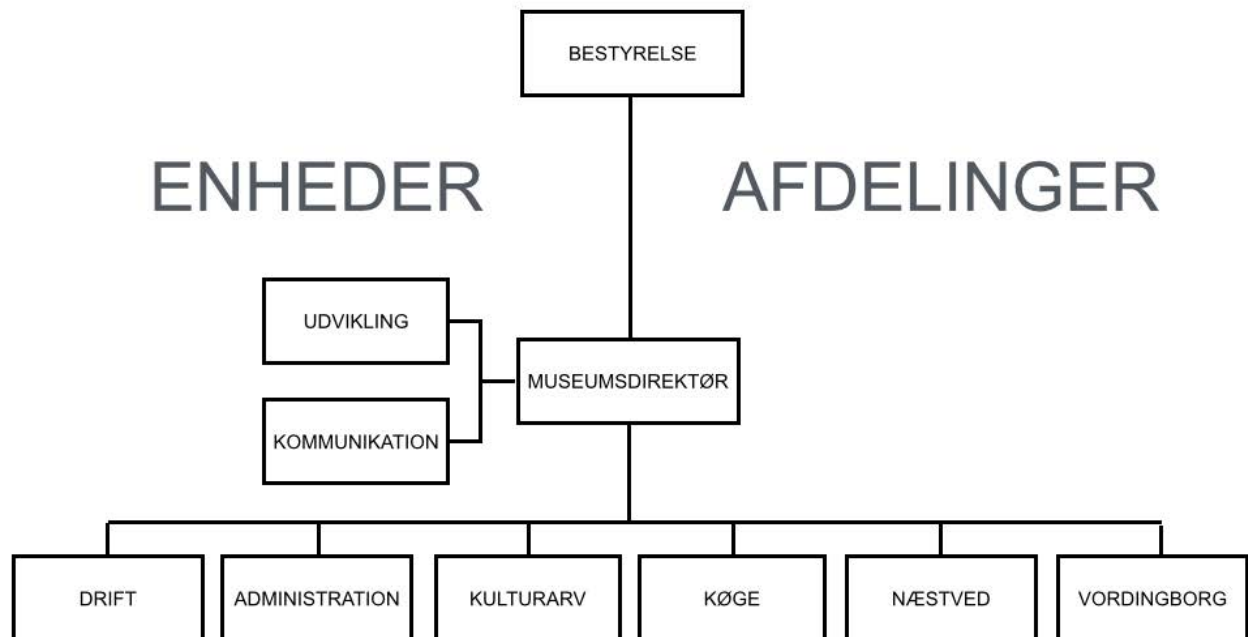
I 2022

- Findes tre "nye" lokale kulturhistoriske museer i henholdsvis Næstved, Køge og Vordingborg Kommune.
- Indtager Danmarks Borgcenter en førende rolle inden for borgforskning og er et stærkt internationalt turistmål.
- Er det nye Holmegaard etableret og nationalt kompetencecenter for kunsthåndværk og et stærkt internationalt turistmål.
- Er der etableret en international attraktion med udgangspunkt i vikingeborgen Borgring
- Vil Museum Sydøstdanmark være et internationalt orienteret museum med løbende forsknings- og formidlingsmæssigt samarbejde med udenlandske museer og universiteter og med løbende international publicering.
- Bidrager Museum Sydøstdanmark væsentligt til Næstved, Køge og Vordingborgs roller nationalt og internationalt.

Fokusområder 2016-19:

Registrering	- indgår i national IT-løsning (2016>)
Bevaring	- Katastrofeplan (2016)
	- Kassationspolitik (2016>), kassation (2016>)
Fællesmagasin	- Byggeri (2016)
	- Fællesmagasin (2017)
Forskning	- Forskningsstrategi for 2016-2019 (2016), Forskningsudvalg (2016>)
	- Forskning inden for de tre forskningsområder: Borge, Kunsthåndværk samt erhverv, handel og infrastruktur (2016>)
	- Forskningspublicering og formidling (2016>)
	- Ældre stenalder, projekter (2015>)
	- Ph.d.-projekt. Ideen om det gode liv (2015-2017)
Formidling	- Apple education (2016>)
Borgring	- Forskning (2016>)
	- Forskning, Phd-projekt (2017>)
	- Formidling, midlertidig attraktion og løbende formidling af forskning (2016-2018)
	- Markedsføring (2016>)
Danmarks Borgcenter	- Markedsføring (2016>)
	- Nye udstillingselementer – løbende proces (2016>),
	- Ny udstilling 2018
	- Udvikling af forskning, formidling og internationale netværk i samarbejde med Nationalmuseet og andre museer (2016>).
Det Ny Holmegaard	- Fortsat fundraising 2016
	- Byggeri og udstillinger (åbning 2017), markedsføring (2017>),
	- Nye udstillingselementer – løbende proces (2017>),
	- Udvikling af forskning, formidling og internationale netværk i samarbejde med bl.a. DPU, Kunstakademiets designskole og den fælles nordiske masteruddannelse i glas (2016>).
Køge Museum	- Museum Management (2016>), markedsføring (2016>),
	- Profilmforskning (2016>),
Møns Museum	- Vordingborg Kommunes Museum. Nye udstillinger (åbning 2016),
	- Museum Management (2016-), markedsføring (2016>),
	- Profilmforskning (2016>).
Næstved Museum	- Nye udstillinger, udvikling (2016>)

Organisationsplan

Bestyrelse

Bestyrelsen har ansvaret for den overordnede strategiske ledelse, udvikling, drift, økonomi, afrapportering til kommuner og Kulturstyrelse. I den forbindelse følges Kulturministeriets anbefalinger til god ledelse.

Formand:	Torben Nielsen, tidligere Nationalbankdirektør
Næstformand:	Christian Wedell-Neergaard, Godsejer,
Medlemmer:	Ulla Neergaard, Professor Københavns Universitet
	Tina Damgaard Sørensen, Museumsdirektør, Vikingeskibsmuseet
	Ole Madsen, Advokat
	Ib Poulsen, Rektor RUC
	Bo Manderup, Vordingborg Kommune
	Paul Christensen, Køge Kommune
	Linda Frederiksen, Næstved Kommune
	Kasper Johanssen, Medarbejderrepræsentant

Museumsdirektør

Direktøren er museets øverste administrative leder og virker under ansvar over for bestyrelsen. Særlig vigtig er direktørens forpligtelser i arbejdet med udvikling af det samlede museum, der foregår i samarbejde med bestyrelsen og et ledelsesteam bestående af chefer og afdelingsledere.

Museumsdirektøren er leder for chefer og afdelingsledere. Direktøren har det samlede udviklingsansvar for museet. Direktøren kan i samarbejde med dette ledelsesteam fastlægge udviklingsaftaler for den generelle eller særlige udvikling af hver afdeling/enkelt museumshus og faglige fællesområder.

Enheder/chefer

Tre enheder er ansvarlige for: Kulturarv, Ejendomme og Udstillinger samt Økonomi og administration. De tre enheder ledes af en chef.

Enhedscheferne er forpligtet af de beslutninger, som bestyrelsen, ledelsesteamet eller museumsdirektøren træffer. Ligeledes forventes det, at cheferne bidrager konstruktivt til opfyldelse af de planer, herunder strategiske, som bestyrelsen, direktøren eller ledelsesteamet beslutter.

Afdelinger/ledere

Museet består af tre afdelinger: Køge, Næstved og Vordingborg med ansvar for: Boderne, Helligåndshuset, Køge Museum, Danmarks Borgcenter, Møns Museum, Museumsgården og Køng Museum.

Hver afdeling ledes af en afdelingsleder. Afdelingslederen på Danmarks Borgcenter og Møns Museum er direktøren.

Afdelingslederen har ansvar for publikum og butikker, arrangementer, skoletjeneste, udstillinger og den daglige interne og eksterne kommunikation samt kontakten til foreninger og frivillige.

Afdelingslederen er forpligtet af de beslutninger, som bestyrelsen, ledelsesteamet eller museumsdirektøren træffer. Ligeledes forventes det, at afdelingslederen bidrager konstruktivt til opfyldelse af de planer, herunder strategiske, som bestyrelsen, direktøren eller ledelsesteamet beslutter.

Medarbejdere i enheder og afdelinger

Museum Sydøstdanmark er organisatorisk baseret på tre enheder og tre afdelinger, der sammen varetager veldefinerede dele af museets ansvarsområder.

Medarbejderne er organiseret i enhederne og afdelingerne.

Enhedernes medarbejdere er spredt ud på alle hovedafdelingerne, således at der alle steder opretholdes en faglig bemanning. Kulturarvsenheden er primært lokaliseret med chef og forvaltningsmedarbejdere i Næstved. Ejendomme/Udstillinger og Økonomi- og administrationsenheden er i høj grad mobile, men har som udgangspunkt primært arbejdspladser i Vordingborg.

Afdelingerne har tilknyttet en fast medarbejderstab bestående af publikumsansvarlige og museumsværter som alle referer til afdelingslederen.

Til alle afdelinger er tilknyttet et flerfagligt team. Teamet består af faginspektører fra Kulturarvsenheden samt medarbejdere knyttet til den daglige drift af den lokale afdeling. Afdelingslederen og det flerfaglige team indstiller forud for et nyt år hvilke udstillinger, undervisningsforløb og formidlingsaktiviteter, der skal tilbydes museets gæster. Desuden

tilrettelægger teamet en kommunikationsindsats, der kan oplyse potentielle gæster og samarbejdspartnere om de publikumsrettede tilbud.

I 2016 har museet organiseret sig således, at kommunikationsmedarbejderne ledes af henholdsvis afdelingslederen fra Næstved og direktøren.

Medarbejderne er forpligtet af de beslutninger, som bestyrelsen, ledelsesteamet eller museumsdirektøren træffer. Ligeledes forventes det, at medarbejderne bidrager konstruktivt til opfyldelse af de planer, herunder strategiske, som bestyrelsen, direktøren eller ledelsesteamet beslutter.

Der er i organisationsplanen ingen formidlingsafdeling. Formidling er noget alle gør. Museumsværten, forskeren, kommunikationsmedarbejderen, underviseren. Det er de flerfaglige teams, der sammen med afdelingslederen har det daglige ansvar for formidlingen i den enkelte afdeling. Afdelingernes vagtplaner, arrangementer, undervisning og udstillinger koordineres desuden på tværs af afdelingerne.

Repræsentation og medlemskaber

Medlemskab i Arkæologiudvalget dækkende region Sjælland
Medlem af den arkæologiske arbejdsgruppe, Slots- og Kulturstyrelsen (KBP)
Næstformand Megalithic Routes (KBP)
Repræsentant i miljørådene i Vordingborg og Faxe kommuner (JC, KBP)
Initiativtager til Bebyggelsesarkæologisk Tænketank (ASB)
Redaktionsmedlem af tidsskriftet Arkæologisk Forum (ASB)
Redaktionsmedlem i tidsskriftet Gefjon (IC & KBP)
Repræsentation i Facaderådet i Vordingborg (BC)
Repræsentation i Facaderådet i Præstø (BC)
Repræsentation i Facaderådet i Stege
Repræsentation i landbrugspuljen
Repræsentation i Herregårdspuljen
Medlemskab, formand i Arkivsamvirket, Vordingborg Kommune (SO)
Repræsentation i ABM-styregruppen under Kulturregion Storstrøm
Repræsentation i styregruppen for Beværterhuset i Vintersbølle Skov (BC)
Repræsentation i SLA's (Sammenslutningen af Lokalarkiver) styrelse (SO)
Repræsentation i Håndværks- og Industripuljen
Medlem af nationalt fagligt rådgivende udvalg, Sagnlande Lejre - i forbindelse med opførelsen af rekonstruktion af langhuse fra Gml. Lejre (ASB)
Repræsentation i Boligpuljen
Repræsentation i Dragtpuljen (IC)
Medlem af den kulturelle koordinationsgruppe for Køge Kyst (BB)
Medlem af bestyrelsen for Kjøge Mini-By Laug (BB)
Medlem af Køge Kulturfond (BB)
Medlem af styrelsen for selskabet Hit med Historien (BB)
Redaktør af serien Hit med Historien (BB)
Medlem af Kulturledergruppen i Køge Kommune (BB)
Tilknyttet Køge Fonden (BB)

Medlem af Kulturtjenestenetværk i Køge (BB)
Bestyrelsesmedlem på vegne af museet i Historisk Samfund for det gamle Roskilde Amt (ASB)
Bestyrelsesmedlem i Bevaring Sjælland (MKS & KBP)
Visit Køges bestyrelse (KMH)
Det Ny Holmegaard, styregruppen (KMH, TN)
Rødeled Fonden (KMH)
Møn-Sydsjællands turistforening (KMH)
Visit Sydsjælland-Møns repræsentantskab (KMH)
Feriepartner Møn (KMH)
Vores Museum, styregruppen (KMH)
Danmarks historien, Århus Universitetsforlag, redaktionsgruppen (KMH)
RUCMUS (KMH)

Kulturarvsenheden

Siden 2015 har museets nyere tids og arkæologiske forvaltning samt forskning og formidling hørt under den samme enhed: Kulturarvsenheden. På den måde tilstræber vi, at indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling sker efter de samme standarder. På grund af især forskellene i indsamlingsmetoder bliver der holdt inspektørmøder for henholdsvis arkæologer og nyere tids folk. Enheden har til huse i Næstved, men der er folk placeret på alle vores steder.

Der er udarbejdet fælles retningslinjer for varetagelsen af det arkæologiske og nyere tids ansvar lokalt, regionalt og nationalt med udgangspunkt i museumslovens fem søjler. Enheden varetager myndighedsopgaver i henhold til museumsloven inden for arkæologi, nyere tid samt fortidsminder.

Rammer, værdier og målsætninger for arbejdet i Kulturarvsenheden på Museum Sydøstdanmark er beskrevet i en samlet strategi som relaterer sig til indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Strategierne inden for de fem områder ses i tæt sammenhæng med hinanden. De opfattes som dynamiske strategier, der løbende udvikler sig i tæt sammenhæng med museets øvrige aktiviteter. Strategierne findes på museets hjemmeside og er indarbejdet i årsplanerne 2016-2019.

Kulturarvsenheden bidrager med medarbejdere til de flerfaglige team som er tilknyttet de enkelte afdelinger og forpligter sig herigennem til at tage medansvar for den enkelte afdelings drift og udvikling. Det flerfaglige team består af 3-4 personer og ledes af en af museets afdelingsledere eller chefer. Teamet kan naturligvis udvides ad hoc, hvis særlige projekter, udstillinger eller andet kræver det.

Organisation

Kulturarvschef Kristoffer Buck Pedersen.
Forskningsleder Jens Ulriksen.

Arkæologi:

Museumsinspektør Maja Schultz: Screening af lokalplaner, byggesager, henvendelser, etc, samt udarbejdelse af indstillinger og budgetter. Ansvarlig udgravningsleder. Forskning og udgravninger. Administrator for Regin/Sara.

Museumsinspektør Kasper Wurr Stjernqvist: Screening af lokalplaner, byggesager, henvendelser, etc, samt udarbejdelse af indstillinger og budgetter. Ansvarlig udgravningsleder. Behandling af Danefæsager. Ansvarlig for GIS, Fund & Fortidsminder og MUD. Vedligehold af biler til arkæologi. Forskning og udgravninger.

Museumsinspektør Jonas Christensen: Screening af lokalplaner, byggesager, henvendelser, etc, samt udarbejdelse af indstillinger og budgetter. Ansvarlig udgravningsleder. Ansvarlig for det arkæologiske udgravningsudstyr. Forskning og udgravninger.

Museumsinspektør Anna S. Beck: Ph.D. studerende indtil 31. September 2017

Museumsinspektør Mette Madsen: Screening af lokalplaner, byggesager, henvendelser, etc, samt udarbejdelse af indstillinger og budgetter. Overordnet koordinering af udgravninger. Overordnet koordinator af naturvidenskab på udgravninger. Ansvarlig udgravningsleder. Forskning og udgravninger.

Museumsinspektør Lisbeth Langkjær: Screening af lokalplaner, byggesager, henvendelser, etc, samt udarbejdelse af indstillinger og budgetter. Behandling af danefæ sager. Ansvarlig udgravningsleder. Forskning og udgravninger.

Museumsinspektør Nanna Holm: Screening af lokalplaner, byggesager, henvendelser, etc, samt udarbejdelse af indstillinger og budgetter. Forskning og udgravninger. Tilknyttet Borgring projektet.

Arkæolog Annemette Kjærgård: Screening af lokalplaner, byggesager, henvendelser, etc, samt udarbejdelse af indstillinger og budgetter. Ansvarlig udgravningsleder. Udgravninger, redaktionelle opgaver, behandling af danefæsager.

Arkæolog Dan Leif Nielsen: Ansvarlig for prøver, fundhåndtering og magasinering. Udgravninger.

Arkæolog Birgitte Fløe Jensen: Ansvarlig for tilsyn med fredede fortidsminder. Udgravninger.

Arkæolog Jeppe Færch-Jensen: Udgravningsleder. Udvikling af digital registrering.

Arkæolog Karen Bork-Pedersen: Udgravningsleder. Behandling af danefæsager.

Arkæolog Lehne Sissel Mailund Christensen: Udgravningsleder og arkæolog.

Arkæolog Majken Ryeholm Etherridge: Udgravningsleder og arkæolog. Sociale medier.

Arkæolog Mathias Søndergård: Udgravningsleder og arkæolog.

Arkæolog Sune Villumsen: Udgravningsleder og arkæolog.

Arkæolog Tina Villumsen: Udgravningsleder og arkæolog.

Nyere tid

Museumsinspektører Berit Christensen: Indsamling, registrering, forskning og formidling. Ansvarlig for samlingen fra tidligere Museerne Vordingborg

Museumsinspektører Susanne Outzen. Indsamling, registrering, forskning og formidling. Ansvarlig for samlingen fra tidligere Næstved Museum.

Museumsinspektører Inge Christiansen. Indsamling, registrering, forskning og formidling. Ansvarlig for samlingen fra tidligere Køge Museum. Profilmforsker på Køge Museum.

Afdelingsleder Birte Broch: Køge Museum, Køge Byarkiv.

Afdelingsleder Mette Bruun: Næstved Museum, kunsthåndværk og design.

Flerfaglige teams

Køge Museum

Birte Broch, Inge Christiansen, Maja Schultz, Lisbeth Langkjær, Berit Christensen

Næstved Museum

Mette Bruun, Susanne Outzen, Kasper Stjernqvist, Jens Ulriksen

Møns Museum

Jeanette Lopez-Zapeta, Jonas Christensen, Berit Christensen, Susanne Outzen

Danmarks Borgcenter

Dorthe Wille-Jørgensen, Berit Christensen, Nanna Holm, Kristoffer Buck Pedersen

Administrationsstrategi

Gennem Museumsloven er kommuner og museum forpligtet til at samarbejde omkring plansagsarbejde, såsom kommuneplaner, lokalplaner, VVM-redegørelser, byggesager, landzonetilladelser osv.

Museets administrationsstrategi sikrer, at museet udfører sit lovpligtige kapitel 8 arbejde på en fyldestgørende og hensigtsmæssig måde. Strategien danner desuden grundlag for at evaluere og udvikle museets arbejde indenfor dette område. Museet har som erklæret mål at udføre det administrative arbejde således at museet kan rådgive og vejlede bedst muligt, samt reagere hurtigt og professionelt overfor bygherrer, kommuner og andre anlægsmyndigheder.

Lovpligtigt arbejde

Museets Kulturarvsenhed arbejder primært inden for Kapitel 8 i museumsloven (Sikring af kultur- og naturarven i forbindelse med den fysiske planlægning og forberedelse af jordarbejder m.v., herunder arkæologiske og naturhistoriske undersøgelsesopgaver i tilknytning hertil). Der arbejdes primært med § 23 og § 25 udtalelser, henholdsvis plansager og forundersøgelser. Egentlige arkæologiske udgravninger udføres efter § 27.

Samtlige kommuner i museets ansvarsområde har deres egen sagspostkasse hvortil kommunen fremsender alle typer af plansager. Museet screener sagerne for at bestemme den videre behandling. Hvis sagen omhandler lovliggørelse af tidligere udførte arbejder, arbejde over jorden eller lign. kan sagen afsluttes med det samme for den arkæologiske afdelings vedkommende og overgives til Nyere tids afdelingen.

Journalisering.

Museet opererer grundlæggende med to journaliseringssystemer. Alle indkomne plansager registreres med et plan ID i museets database efter et fortløbende nummersystem. Såfremt der udarbejdes en egentlig udtalelse efter § 23 og denne indeholder en anbefaling om en forundersøgelse eller undersøgelse overgår sagen til at blive en museumssag. Museumssager oprettes og tildeles journalnummer i Regin. Der henvises i alle udtalelser til de områder i museumsloven som udtalelsen falder ind under.

Sagsadministration

Museet svarer som udgangspunkt på alle egentlige høringer som fremsendes f.eks. lokalplaner, nedrivninger, naturgenopretning, skovrejsning osv. egentlige tilladelser som fremsendes til museet til orientering f.eks. landzonetilladelser eller byggetilladelser reageres der kun på såfremt screening og arkivalisk kontrol viser, at der er arkæologiske eller nyere tids interesser i området. I princippet modtager og behandler museet tre typer af sager som hører under både § 23 og § 25. Det drejer sig om plansager, egenbetalte forundersøgelser og bygherrebetalte forundersøgelser/undersøgelser. Disse behandles på samme måde da det i praksis er svært at adskille dem fra hinanden og det varierer på hvilket tidspunkt museet bliver inddraget i processen.

Plansager er sager hvor museet efter screeningen beslutter, at udføre en arkivalisk kontrol i henhold til museumslovens § 23. Den arkivalske kontrol har til formål at afdække omfanget af arkæologiske og nyere tids interesser i et givent område. Museet udbeder sig altid uddybende materiale, f. eks kort, med henblik på at i videst muligt omfang at definere det geografiske areal for den arkivalske kontrol og den eventuelle efterfølgende udtalelse efter § 23. Når plansagsdokumentet udgives (f.eks. en VVM rapport) følger museet op på om indholdet stemmer overens med den oprindelige § 23 udtalelse. Når alt er i orden stilles sagen i bero og genoptages først ved egentlige anlægsarbejder inden for det geografiske område for plansagen.

Egenbetalte forundersøgelser er sager, hvor museet i sin § 23 udtalelse har anbefalet bygherre at få foretaget en forundersøgelse, idet museet i den arkivalske kontrol har konstateret, at der er en risiko for at påtræffe og skade væsentlige skjulte fortidsminder. Forundersøgelsen skal konstatere og belyse omfanget af fortidsminder, og derved give bygherre en mulighed for at omdefinere, begrænse eller flytte sit anlægsprojekt. Museet bekoster selv disse mindre forundersøgelser som typisk vil være hos private i forbindelse med mindre jordarbejder eks. jordvarme eller opførelse af beboelseshuse og lign. på en enkelt matrikel. Efter endt forundersøgelse afleverer museet en udtalelse efter § 25. Denne udtalelse kan frigive arealet helt eller delvist, men den kan også indeholde et budget godkendt af kulturstyrelsen, på hvad en arkæologisk udgravning vil koste bygherre.

Bygherrebetalte forundersøgelser og undersøgelser er sager som har et sådan omfang at forundersøgelsen betales af bygherre. Museet behandler disse sager på samme måde som de egenbetalte forundersøgelser, dog med den forskel, at der udarbejdes et forundersøgelses budget som godkendes i kulturstyrelsen. Forundersøgelsen er altid frivillig for bygherren men tilbydes som et redskab der kan hjælpe bygherre med at undgå fordyrende arbejdsstop midt i en anlægsproces. Efter endt forundersøgelse afleverer museet en udtalelse efter § 25 som ved egenbetalte undersøgelser.

Alle arkæologiske udgravninger afsluttes med en udtalelse inkl. kortbilag, som kortlægger frigivne områder. Desuden tilbydes bygherre en kulturhistorisk rapport eller lign. tiltag som kan formidle de arkæologiske resultater, der er fremkommet ved undersøgelsen.

Ved nedrivning af anlæg eller bygninger, som vurderes til at være bevaringsværdige eller have stor lokalhistorisk betydning, dokumenterer museets nyere tids afdeling gennem opmålinger, fotoregistreringer og indsamling af viden.

Projekter og handleplaner for kulturarv 2016

Arkæologi

Mål: At besidde et solidt fagligt fundament, som sikrer en professionel faglig administration af museumsloven og kvalificeret rådgivning til udformning og gennemførelse af kommuners og statens målsætninger på kulturarvsområdet. På forskningsområdet arbejdes ud fra et alment forskningsbegreb og internationale standarder.

Arkæologi ved Museum Sydøstdanmark er en del af Kulturarvsenheden. I 2016 var der 7 arkæologiske museumsinspektører udover en arkæologiske forskningsleder og kulturarvschef. Disse sørgede for varetagelsen af de lovpligtige opgaver, herunder sagsbehandling, administration og tilrettelæggelse af undersøgelser.

Til de arkæologiske undersøgelser er der knyttet en række projektansatte arkæologer. I løbet af 2016 har der været 35 ansatte arkæologer hvoraf 9 var ansat med faste kontrakter og de øvrige med kontrakter med udløbsdato. Til at håndtere fund og naturvidenskabelige prøver har museet en museumstekniker ansat, der er uddannet arkæolog.

Det arkæologiske virke er organiseret således, at der hentes stordriftsfordele, men også således, at den lokale forankring sikres i Næstved, Køge og Vordingborg. Den centrale administration blev i 2016 varetaget fra Skt. Peders kirkeplads 14 i Næstved. Til dagligt er der også arkæologiske kontorpladser i Vordingborg og i Køge – både fast og som det er mest hensigtsmæssigt i forbindelse med undersøgelser.

Den arkæologiske enhed var i 2016 struktureret, således at den kan leve op til Kulturstyrelsens krav om en effektiv og professionel forvaltning og administration, som kan samarbejde med Kulturstyrelsen, planmyndigheder, bygherrer og andre efter bestemmelserne i museumsloven.

Enheden skal på baggrund af den lokale kulturarv udarbejde regionale strategier og sørge for, at nationale og regionale strategier implementeres i prioriteringer, tilrettelæggelse og gennemførelse af konkrete undersøgelser. Det er en vision, at den enhed der opbygges får en styrke, der indebærer, at enheden fremover vil være den indlysende centrale juridiske enhed i region Sjælland.

Den arkæologiske enhed er dynamisk, således at den løbende tilpasses til det behov for arkæologi, som den fysiske planlægning i ansvarsområdet kræver, idet der til stadighed tilsigtes at enheden besidder de faglige kvalifikationer, som erfaringsmæssigt er nødvendige for varetagelsen af arkæologien. Der arbejdes målrettet på at effektivisere alle styrings- og arbejdsprocesser indenfor enheden.

I de sjældne tilfælde, hvor enheden ikke besidder den påkrævede faglige specialviden, træffes der aftaler om ekstern arkæologisk bistand.

Der investeres løbende i det nødvendige udgravnings-, opmålings- og it-udstyr med henblik på at opnå kvalitet og effektivitet i såvel undersøgelses- som afrapporteringsfasen. Der investeres bl.a. i digital udvikling indenfor opmåling, registrering og afrapportering.

Ansvarsområde og forvaltning

Arkæologi arbejder med afsæt i museumslovens kapitel 8 og agerer på vegne af Kulturstyrelsen indenfor sit ansvarsområde, som omfattes af Solrød, Greve, Køge, Næstved, Vordingborg, Faxe og Stevns kommune.

Som en naturlig del af enhedens virke – først og fremmest de mange undersøgelser og arkæologiske udgravninger afledt af planarbejdet – fremlægger enheden foreløbige resultater på museets hjemmeside, facebook, i udstillinger, publikationer og foredrag på såvel populært som videnskabeligt niveau. Foredragsrækker foregår så vidt muligt i samarbejde med Museumsforeningerne.

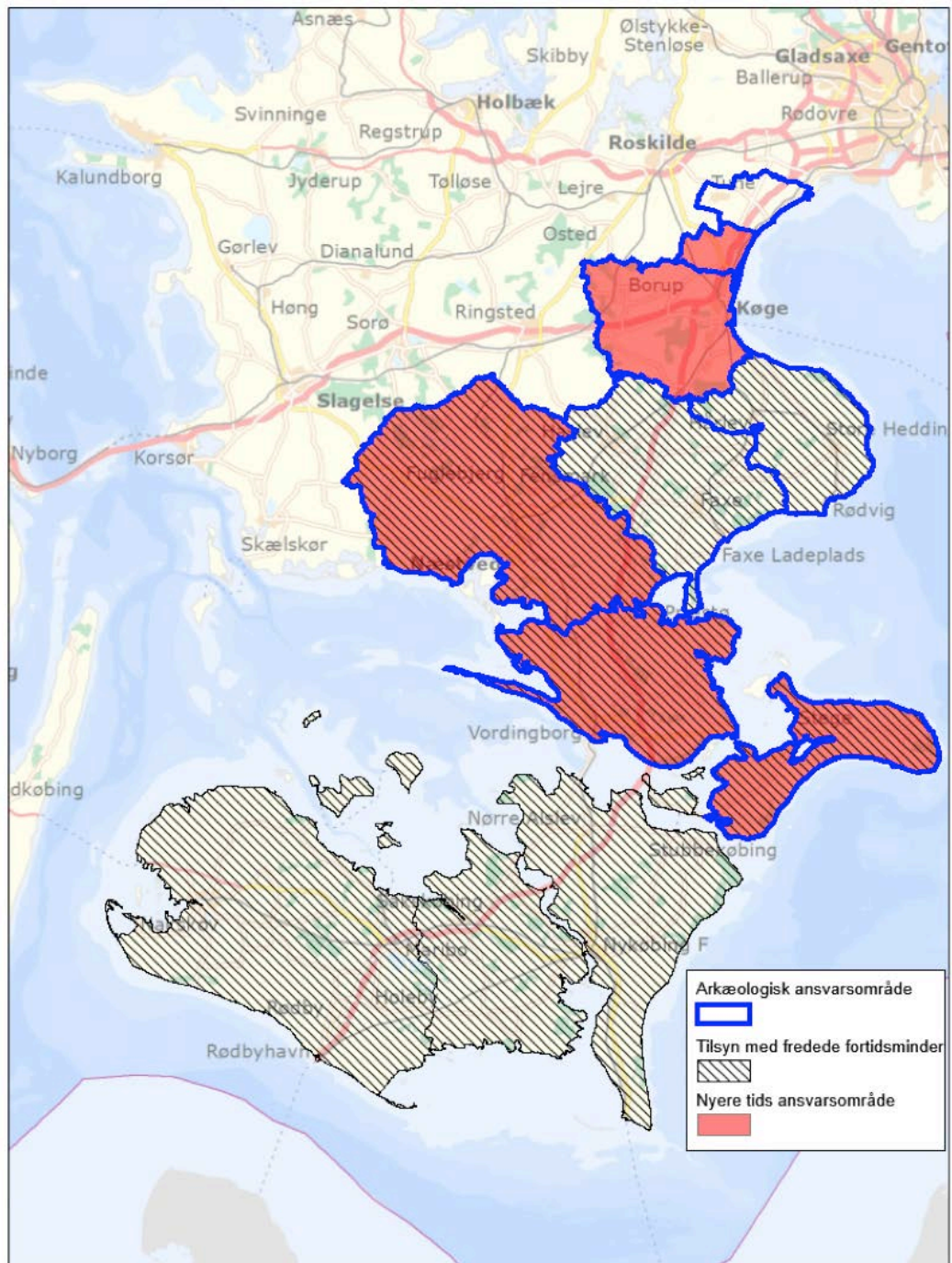
Den arkæologiske enhed bidrager med materiale til museernes skoletjeneste.

Museet samarbejder med de kommunale planmyndigheder. Planmyndighederne skal underrette museerne om planforslag og om bygge- og nedrivningstilladelser. Museerne rådgiver planlægningsmyndigheden om sikring af væsentlige bevaringsværdier. Hvor dette ikke er muligt, dokumenterer museet forholdene.

I det omfang det lader sig gøre, indgår kulturarvsafdelingen på et så tidligt tidspunkt som muligt i sagsbehandlingen for at sikre så optimale arbejds- og planlægningsvilkår for såvel bygherre som afdelingen.

For at styrke plan- og forvaltningsarbejdet deltager Arkæologi enheden i relevante råd og udvalg nedsat af Næstved, Køge og Vordingborg kommune og/eller sådanne som opstår på initiativ af lokale kræfter.

Løbende besvarelse af henvendelser vedr. såvel det fagligt dækkede område som museets samling er også en del af ansvaret og af stor betydning i bestræbelserne på at holde sig i aktuel kontakt med museets brugere. Af samme grund prioriteres hurtige og fyldige besvarelser højt.

Museum Sydøstdanmark juridiske ansvarsområder

Administration af bygge- og plansager

Som det ses af nedenstående skema er der stor forskel på mængden af sager museet modtager fra de enkelte kommuner. Dette skyldes flere forskellige ting. Der er naturligt nok forskel på mængden af f.eks. landzonesager i Solrød Kommune, som er en udpræget bykommune og Næstved Kommune som er en udpræget landkommune. En anden årsag er at sagsbehandlingen ikke nødvendigvis foregår på samme måde i de forskellige kommuner. En kommune kan kalde en sag for en byggesag, mens den i en anden kommune kaldes en nedrivningssag. Ydermere er der den årsag at kommunerne kan glemme at sende sager videre til museet. Dette kan f.eks. ses i at museet kun har modtaget to landzonesager fra Køge Kommune på trods af at kommunen har et større areal som ligger i landzone. Der er selvfølgelig også en naturlig forskel på hvilke typer af sager de forskellige kommuner har og behandler, grundet anlægsaktivitet, geografisk placering osv.

Museets kapitel 8 team vil fortsætte arbejdet med så vidt muligt at ensrette den information som modtages fra kommunerne, således at alle kommuner sender alle typer af sager til museet som beskrevet i museumsloven. Dette forsøges gjort gennem årlige møder med alle kommuners plansagsafdelinger og tættere personlig kontakt mellem kommunernes medarbejdere og de sagsbehandlende museumsinspektører. I Greve Kommune har dette været gjort i flere år og erfaringer herfra er ganske gode

I 2016 behandlede Museum Sydøstdanmark 3812 plansager fra kommunerne. Dette tal er en mindre stigning på næsten 10% sammenlignet med 2015 hvor der blev behandlet 3539 plansager. Stigningen skal ses i lyset af museets arbejde med at få alle kommunerne til at fremsende samtlige relevante sagstyper, samt en stigende grad af anlægsaktivitet i kommunerne.

Type/Kommune	Faxe	Greve	Køge	Næstved	Solrød	Stevns	Vordingborg
Byggesager	2	156	0	3	0	13	3
Infrastruktur	0	0	0	4	0	2	1
Landzonesager	9	0	2	142	10	0	91
Lokalplan/ Lokalplan-forslag/ Kommuneplan	24	13	14	14	23	24	12
Jordvarme	0	40	23	20	5	36	16
Læhegn	0	0	0	2	0	0	0
Naturgenopretning	17	3	1	9	0	3	24
Nedrivning	0	17	0	2	0	0	0
Renovering	0	0	0	0	0	0	0
Råstof	0	0	0	0	0	0	3
Sagslister	0	571	394	1494	210	0	0
Diverse/VVM osv.	11	2	14	17	0	6	16
Total	63	802	448	1707	248	282	262

Driftskommunerne Køge, Næstved og Vordingborg står samlet for 2417 behandlede sager hvilket

svarer til 63% af den samlede mængde behandlede sager. De resterende 1395 sager eller 37% stammer fra de ikke tilskudsgivende kommuner Faxe, Greve, Solrød og Stevns.

Danefæ

I disse år er arbejdet med detektorfund og derved Danefæ et arbejdsområde som for mange arkæologiske museer er ganske betydeligt. Mængden af indleveringer er kraftigt stigende, for Museum Sydøstdanmark er antallet af indleverede genstande til Danefæbedømmelse dog kun steget med 5% fra 2015-2016. Dette er første år siden Museum Sydøstdanmarks dannelse at antallet af genstande til danefæbedømmelse kun er steget ganske lidt set i forhold til året før.

Mængden af nye fundlokaliteter er derimod steget med 138%, dette har øget det administrative arbejde med detektorfundene ganske betydeligt i 2016.

Oplysninger omkring de enkelte fund er tillige steget og stort set alle indleverede fund kommer med et sæt koordinater som kan bestemme fundets nøjagtige placering.

Fund og deres dertilhørende oplysninger er en fantastisk supplerende kilde til den arkæologiske data som findes på mange lokaliteter. Andre steder er detektorfundene den eneste kilde til lokaliteten og derfor af stor vigtighed for det overordnede arkæologiske billede.

i 2016 har museet afsat en del ressourcer til arbejdet med danefæ, således har vi vurderet mere end 2500 genstande. Dette skal ses i lyset af, at vi i 2015 kun behandlede 320 genstande. Det betyder heldigvis, at vi har reduceret kraftigt i vores 'genstande under behandling' som dækker over de genstande som vi har taget imod, men som vi endnu ikke har behandlet og sendt til vurdering. Hvis vi bruger de samme ressourcer i 2017 som i 2016 er der således en chance for, at vi kan gå ud af 2017 uden et registreringsefterslæb. Ud af 178 nye sager museet har oprettet i 2016 er 118 af disse nye detektorlokaliteter.

Fundmaterialet omfatter mange forskellige fundtyper lige fra "skuffefund" over dele af bronzealdersværd til middelalderlige salmebogsbeslag. Særligt en fundtype er i disse år meget rigt repræsenteret i det indleverede og det er mønterne. Her er det hovedsageligt middelaldermønter der gør sig gældende, men jævnligt findes der også mønter fra vikingetid og romerske mønter fra romersk jernalder.

2016

Indleveret til Museum Sydøstdanmark	Behandlet på Museum Sydøstdanmark	Afleveret på Nationalmuseet	Klar til aflevering på Nationalmuseet	Genstande under behandling
1412	2511	1649	1354	2118

Det er som tidligere år meget forskelligt hvor stor en mængde genstande der kommer fra de forskellige kommuner i museets ansvarsområde. Nedenstående skema indeholder en opgørelse over dette.

Kommune	Faxe	Greve	Køge	Næstved	Solrød	Stevns	Vordingborg
Danefæ	4	0	217	255	24	39	873

Som det ses er der langt flest genstande fra Vordingborg Kommune faktisk lidt over 60% af alle indleverede genstande i 2016. Af disse kommer mere end halvdelen, som i tidligere år, fra Møn.

Undersøgelser 2016

2016 var igen et travlt år for museets arkæologer. I løbet af året var der 44 ansatte arkæologer ansat i kortere og længere perioder, der foretog 52 prøvegravninger og udgravninger. De store projekter i 2016 var især vikingetidsgravningerne på og omkring Borgring ved Køge, udgravningerne i forbindelse med elkablet der skal bringe strøm fra havvindmøllefeltet Kriegers Flak til Solrød, og udvidelsen af jernbanen på strækningen Ringsted-Femern. Udgravningerne var fordelt over hele vores ansvarsområde, men det var hovedsageligt de store projekter, der bestemte hvor der blev gravet henne.

Vi skelner mellem tre forskellige typer af undersøgelser. Forundersøgelser (FU) og overvågninger er begge undersøgelser, der kan føre videre til udgravninger. Vi vælger at lave overvågninger steder hvor det er mest hensigtsmæssigt, fx i forbindelse med tracee-gravninger. I 2016 lavede vi 29 Forundersøgelser og 7 overvågninger, hvilket førte til 16 større og mindre udgravninger.

Faxe	Greve	Køge	Næstved	Solrød	Stevns	Vordingborg	Flere Kommuner
7	1	10	16	1	9	4	4

Tabel 1. Fordelingen af arkæologiske undersøgelser pr kommune.

KNV 00047 Borgring NH Udgravning 01.06.2016-31.08.2016 Køge

Første år, af det 3 årige forskningsprojekt, med udgravninger på Vikingeborgen Borgring bød på spændende resultater. Hovedfokus var udgravningen af østporten og sydporten samt undersøgelser af arealet umiddelbart udenfor og indenfor østporten.

Østporten var særdeles velbevaret med spor af brændte stolper gennem portvangerne. Inde i portrummet var det ældst kulturlag fra vikingeborgen et færdselslag, fra den aktivitet der var foregået gennem porten. I dette lag blev der bl.a. fundet flere glasperler. Senere var der blevet lagt to på hinanden efterfølgende lergulve. Porten havde da fået en anden funktion end en gennemgangsport og der blev fundet ildsted og værktøj på gulvet. Bl.a. en værktøjskasse med mindst 14 stykker værktøj. Udenfor og indenfor østporten blev der fundet diverse anlæg fra jernalderen, altså ældre end borgen. Sydporten var meget nedbrudt dels af Køge Å der har gnavet sig ind i borgen, dels af et moderne betonrør, der har gennemskåret porten og den omkringliggende vold. Enkelte trærester var bevaret men desværre ikke nok til en dendrokronologisk datering. Spændende var det, at et større opfyldningslag, som formentlig stammer fra byggemodningen af borgterrænet, over den oprindelige elesump blev bekræftet. Forståelsen af byggemodningen bliver der arbejdet videre på i 2017.

KNV00100-03 Ågård JU/MKS Udgravning 19.10.2016-08.11.2016 Køge

Fortsat udgravning af lokalitet. I 2013 blev der i forbindelse med tracearbejde på et areal nord for Bjæverskov fundet et hus af trelleborgtype, hvoraf størstedelen blev udgravet, men den sydlige del af huset lå udenfor anlægsarbejdets trace, og blev derfor først undersøgt i 2015. Samme år blev der trukket søgegrøfter på en stor del af arealet syd for huset ned mod Bjæverskov by, og herved kunne det konstateres, at der på stort set hele arealet har været bebyggelse (omtrent 4 ha). Området er siden 2013 løbende blevet afsøgt med metaldetektor, hvorved en del metalgenstande er fundet bl.a. fibler, vædtlodder og mønter. I august 2016 blev der foretaget magnetometerundersøgelser, der underbyggede resultaterne af forundersøgelsen. I den efterfølgende udgravning blev et felt på 7985 m² afrømmet. Anlægstætheden på feltet var stor, og der blev registreret et stort antal stolpehuller og gruber (i alt 3759 anlæg). Der kunne udskilles mindst 16 huse, der typologisk hører til yngre jernalder, heraf flere huse med bevarede vægforløb og ydre støttestolper. I nogle huse kunne der i væg- og gavlførløb registreres nedrammede pæle. Gruber blev fortrinsvis udgravet af frivillige, og langt de fleste indeholdt keramik fra bronzealder. I en enkelt grube fandtes keramik af østersøtype. Felter og anlæg blev gået over med metaldetektor, hvorved mindre fragmenter af jerngenstande blev fundet i flere anlæg. Efter endt udgravning og tildækning blev arealet igen afsøgt med metaldetektor, og her blev bl.a. fundet et meget flot beslag, der forestiller en fugl eller "Loke med fugleham".

Det nyeste skud på stammen af store fund fra Ågård er et beslag med et meget sjældent Loke-motiv. Fundet er gjort af detektorfører Knud Kristian Laursen.

Beslaget har siddet på et bælte eller en rem. Loke-motivet er meget, meget sjældent. Vi kender kun Loke-figuren fra Uppåkra i Sverige, som er en af de helt store lokaliteter fra vikingetiden.

KNV00133-03 Masnedø JC FU 21.09.2016-19.12.2016 Vordingborg

Forundersøgelse i forbindelse med ny Storstrømsbro. På et 5 ha areal ved Viaduktvej fandtes spredte kogegruber, en brønd (MA?), en hørrødningsgrube samt flintafslag i et sandlag. Syd for gartneriet fandtes 50 spredte anlæg. Yderligere undersøgelser ikke nødvendige.

KNV00247-04/05 Kildevej KWS/PRS FU 25.10.2016-31.10.2016 Solrød

Et areal på 42.500 m² er forundersøgt forud for byggemodning. Der blev påtruffet en mindre anlægskoncentration med tre brandpletter, to kogegruber og tre gruber, - én dyb og to fladbundede. I gruberne blev fundet henholdsvis en skiveskraber, et lille blokfragment samt dyreknoGLE. Der var ikke anledning til yderligere undersøgelser.

KNV00262-01 Sønderskovgård LGL/PRS FU 02.05.2016-04.05.2016 Faxe

Ved forundersøgelse af 17.000 m² fremkom få oldtidsanlæg, der blev erkendt fire kogegruber og tre små stolpehuller.

KNV00273-01 Ore-Rosenfeldt JC FU 07.03.2016-17.03.2016 Vordingborg
Udvidet forundersøgelse af 2 km kabeltracé. Der blev fundet 181 anlæg. En mindre koncentration af stolpehuller og gruber kan være neolitisk.

KNV00275-03 Kriegers Flak Bjæverskov JC FU 11.07.2016-20.07.2016 Køge
Forundersøgelse af 5 ha til transformatorstation. Der blev fundet 205 anlæg, heriblandt et muligt ovnanlæg. Undergrunden bestod af hård fedtet mørk ler.

KNV00275-04 Kriegers Flak Rødvig-Smerup JC FU 18.07.2016-07.10.2016 Stevns, Faxe

Udvidet forundersøgelse af 9 km kabeltracé på 2 x 7 meter. Arkæologerne fulgte bygherrens afrømning af traceét i fuld bredde. Der blev registreret 2818 anlægsspor og indstillet 2 arealer til udgravning (KNV00454 og 468). Værd at bemærke er især fundet af flere gruber og kulturlag med ornamenteret keramik, økser og skrabere fra YS samt 6 huskonstruktioner.

KNV00275-05 Kriegers Flak Rødvig-Smerup tillæg JC FU 18.07.2016-07.10.2016 Stevns, Faxe
Tillægsbudget til KNV00275-04. Se denne.

KNV00275-06 **Kriegers Flak Smerup-
Bjæverskov** **JC** **FU** **31.10.2016-
22.12.2016** **Faxe, Stevns,
Køge**

Udvidet forundersøgelse af 17 km kabeltracé på 2 x 7 meter med en søgegrøft i hver bane. Der blev registreret 2564 anlægsspor og fundet to arealer som skal indstilles til udgravning (stolpehuller og konstruktioner fra fra JA ved Vråby og fra YS/BA ved Bjæverskov). Blandt andet blev der fundet et 12-stolpeanlæg, et nyere tids gårdsanlæg, en 9 m stor korsformet grube samt 8 huse og 5-6 hegn.

KNV00276-06 **Ringsted-
Femern** **MM/TV/SV** **FU** **050916-
igangværende** **Næstved og
Vordingborg** **Ej
opgjort**

Forud for opgraderingen af Ringsted-Femern forbindelsen er der foretaget forundersøgelse på aralerne nord for Glumsø (Glumsøkurven), udvalgte bropakkearealer, Masnedø samt et område syd for Ring. I alt indstilles tre områder til udgravning. I Glumsøkurven kunne afgrænses to arealer med bebyggelse fra yngre jernalder og ved Ring en tidligmiddelalderlig enegård, formentligt med tilknyttet jernudvinding og hørrødning. I øvrigt fremkom spredte anlæg i form af gruber og mindre konstruktioner hvis udredning ikke fordrede egentlig udgravning.

KNV00278-01 **Niels Juulsgade og Ivar
Huitfeldts Vej** **AKJ** **FU** **23.01.2016-
08.03.2016** **Køge**

Museet udførte i flere etaper en forundersøgelse af halvdelen af arealet. Den resterende halvdel forundersøges på et senere tidspunkt, form. i 2017. Der blev her påvist forskellige forløb af hegn, vold og voldgrav. Forløb undersøgt forskellige steder i byen fremviser konstruktion- og størrelsesmæssigt flere ligheder end forskelle, men har vist sig at have forskellige anlægstidspunkter, brugstid og muligvis sløjfningsstidspunkt. Det kan formodes, at de forskellige forløb ikke har haft helt samme funktioner; enten som en markering af byens grænse, en beskyttelsesvold mod oversvømmelse ved storm eller usædvanligt højvande eller et anlæg med specifik fortifikatorisk funktion. Desuden kan ældre anlæg formodes at være genanvendte i yngre anlæg. Samtidig har det i forbindelse med de mange nord-sydorienterede tracéundersøgelser ikke været muligt at foretage komplette undersøgelser med snit af voldfod i både for- og bagside, samt snit gennem voldgraven, hvorfor de enkelte resultater nok er væsentlige for det samlede billede og vores forståelse af konstruktionernes funktion og udvikling, men ikke altid lige sammenlignelige. Arealet indstillet til udgravning.

KNV00278-02 **Niels Juulsgade og
Ivar Huitfeldts Vej** **AKJ** **Udgravning** **13.06.2016-08-
08.2016** **Køge**

Det formodede voldanlæg fra prøveundersøgelsen er genfundet i profil og flade, dvs. af en lav opkastet sandvold med en tørvefyldt rende på vestsiden og talrige på hinanden følgende vandafsatte lag på østsiden. Der er hjemtaget prøver med henblik på bestemmelse af aggenese, datering m.m. Der blev anvendt en del ressourcer på det opmålingstekniske, idet det vil være aldeles væsentlig for den endelige tolkning af anlægget.

KNV00297-01 **Køge Vandcenter** **LGL** **FU** **06.06.2016-07.06.2016** **Køge**

Ved Forundersøgelse af 12.000 m2 fremkom ingen oldtidsanlæg. Området var generelt forstyrret af tidligere afgravninger og nedgravninger af moderne kabler.

KNV00300-08 **Stolpegård Etape 2.0** **LGL/TV** **Udgravning** **11.04.2016-29.04.2016** **Stevns**
Udgravning af Kulturlag, grubekompleks og gruber fra Neolitikum.

KNV00301-01 **Kloakreovering St.
Heddinge N** **JC** **Overvågning** **17.09.2016-
28.01.2016** **Stevns**

Overvågning af kloakgravning i Store Heddinge. Der blev registreret flere profiler af opfyldslag under

den nuværende Nørregade samt en stenboks fra nyere tid under vejen.

**KNV00326-01 Gørslev AKJ Overvågning 03.01.2016-
02.08.2016 Køge**

Meget periodisk overvågning af udgravning til ny kloak og spildevandsledning. Vigtigste resultater var undersøgelse af enkelte stolpehuller, der formodentlig knytter an til bebyggelse undersøgt nord og syd herfor, henholdsvis KØM2170 og KØM1568.

**KNV00333-01 Næstved Sydlige KWS/PRS FU 30.03.2016-
Omfartsvej 11.01.2017 Næstved**

Forud for etablering af en omfartsvej syd om Næstved er der foretaget en forundersøgelse af de berørte arealer. Der blev indstillet to områder (i alt otte felter) til udgravning (KNV00333-02 og KNV00333-03). I øvrigt fremkom mere spredtliggende anlægsspor, som kunne færdigregistreres i forundersøgelsen.

**KNV00333-02 Næstved Sydlige KWS/PRS Udgravning 01.06.2016-
Omfartsvej – 19.07.2016 Næstved
Iglekærgård**

Forud for etablering af Ring syd blev udgravet ca. 10.250 m², fordelt på fire mindre felter, med bebyggelsesspor fra ældre jernalder, herunder en treskibet hustomt, ovenanlæg samt gruber og kogegruber. I tilgift blev udgravet en stor rektangulær grube indtil videre af uvis funktion.

**KNV00333-03 Næstved Sydlige KWS/PRS Udgravning 30.06.2016-
Omfartsvej – 29.08.2016 Næstved
Kildegård**

Udgravning af 11.121 m² fordelt på fire felter. Der blev udgravet seks hustomter og flere hegnsforløb fra ældre og/eller yngre jernalder samt middelalder/renæssance, foruden gruber, et vejforløb samt et kogegrubefelt formentlig fra yngre bronzealder/ældre jernalder.

KNV00361-01 Langagergård MM/PRS FU 041016-051016 Greve

Forundersøgelse af et ca. 32.000 m² stort areal, forud for udstykning til boliger resulterede ikke i erkendelsen nogen kulturhistoriske anlæg, da der på arealet er blevet deponeret betragtelige mængder jord, primært ler men også sand/silt, ovenpå det oprindelige muldrag.

KNV00364-02 Bregnegårdsvej MS/KWS FU 300516-020616 Køge

Forundersøgelse af 25.000 m² forud for anlægsarbejder. Der er registreret få spredte stolpehuller, gruber og kogegruber. Anlæggene kan ikke dateres nærmere inden for oldtiden.

KNV00371-01 Farvergade 5 AKJ FU 29.01.2016-01.03-2016 Næstved

Forundersøgelse af matrikel 333 i Næstved. Her blev der på et begrænset areal fundet kulturlag fra 1600 årene, der må formodes at overlejre ældre kulturlag. På baggrund af forundersøgelsen blev store dele af arealet frigivet, mens et mindre areal på ca. 300m² blev indstillet til udgravning i forskellige dybder, afhængigt af bygherres projekt.

**KNV00371-02 Farvergade 5 AKJ Udgravning 05-14.09.2016 og
02.12-12.12.2016 Næstved**

Af byggetekniske årsager vil udgravningen blive udført i tre etaper, hvor der hver gang graves ned til en forudbestemt kote. De vigtigste fund fra første etape af undersøgelsen var bl.a. bunden af to genfundne pottemager ovne, der blev afdækket første gang i 1964. Sammen med pottemagerovnene

blev der fundet en del keramik i form af køkkentøj, kakler og gulvfliser, hvoraf mange er fejlbrændte. Etape to blev udført i december, og her udgravedes flere lergulvshorisonter og syldstensforløb fra 14-1500 årene. Sidste etape af undersøgelsen er planlagt til at skulle påbegyndes uge 3 2017.

Farvergade, Næstved. Udgravning af middelalderligt lergulv

KNV00395-01 Høvdingegården Hårlev JC FU 23.02.2016-24.02.2016 Stevns
Forundersøgelse af 1,5 ha. Der fandtes 51 anlæg og lidt keramik fra BA. Yderligere undersøgelser ikke nødvendige.

KNV00404-01 Valdemarstorvet Vordingborg JC FU 04.05.2016-10.06.2016 Vordingborg

Overvågning af nedrivning samt forundersøgelse på et 1400 m² stort areal i Vordingborg midtby. Der blev registreret gulv- og opfyldslag, murrester fra 17-1800 tallet samt udkanten af den middelalderlige voldgrav omkring Vordingborg by.

KNV00408-01 Munkebakken AKJ FU 15.09.2016-15.09.2016 Næstved
Forundersøgelse af delareal i parkareal i Næstved forud for planlagt anlægsarbejde. Resultatet negativt og området frigivet.

KNV00410-01 Stenlængegårdsvej KWS FU 10.05.2016-11-05-2016 Næstved
Forundersøgelse af ca. 10.000m² stort areal forud for etablering af Næstved Vand Kulturhus. Meget få kulturhistoriske spor.

KNV00411-01 Røddingevej KWS/NH Udgravning 23.03.2016-05-04-2016 Vordingborg

Udgravning af 8000 m² stort felt forud for etablering af pilerensningsanlæg. Der fandtes flere rester efter middelalder landbebyggelse i flere faser og flere typer af bygninger herunder en sandsynlig smedje.

KNV00412-01 Rengegade MKS FU 18.05.2016-22.05.2016 Stevns

I forbindelse med anlæggelse af cykelsti i den sydlige udkant af Store Heddinge blev der foretaget en udvidet arkæologisk forundersøgelse. I det smalle trace fremkom spredte anlægsspor i den nordlige ende af traceet. I syd frem et større antal stolpehuller, kogegruber og gruber. Desuden sås i en lavning et udsnidsområde, hvori der blev fundet en fladehugget ildsten samt spredte flint afslag. Mindst to treskibede huskonstruktion kunne udskilles – et i nord og et i syd - men kun to sæt af hver konstruktion lå indenfor traceets bredde. På et større areal ned mod Rødvigvej kunne et kogegrubefelt erkendes. Anlæggene blev registreret i forundersøgelsen og arealet frigivet til anlægsarbejdet.

KNV00415-01 Turebylille MKS FU 16.05.2016-27.05.2016 Faxe

I forbindelse med opførelse af vindmøller ved Turebylille blev der foretaget en arkæologisk forundersøgelse. Forundersøgelsen viste spredte anlægsspor, men på en sydvendt skråning fandtes gruber, der indeholdt keramik fra neolitikum. Et mindre areal blev indstillet til arkæologisk udgravning omkring de neolitiske gruber.

KNV00415-02 Turebylille MKS Udgravning 04.07.2016-08.07.2016 Faxe

Udgravning som følge af forundersøgelse, se KNV00415-01. I et lille felt på ca. 1400 m² blev et mindre antal gruber indeholdende neolitisk keramik udgravet.

KNV00416-01 Snogebæk MM/MS Overvågning 04.07.2016-05.07.2016 Køge

Der er forud for etablering af cykelsti forundersøgt et ca. 440 m langt, sammenhængende tracé i en bredde af 3 m og derved afrømmet 1369 m². Forundersøgelsens resultat er registrering af en enkelt kogegrube med en bred datering til oldtid.

KNV00422-01 Lyderslev Kirke KWS Overvågning 23.05.2016-24.05.2016 Stevns

Overvågning af kloaktracé lige nord for kirkegårdsmuren. Fund af rester af fundament samt enkelte middelalder potteskår.

KNV00439-01 Glumsø Sø MM/TV FU overvågning 29.08.2016-02.09.2016 Næstved

I forbindelse med overvågning af kloakprojekt ved Glumsø Sø fremkom omfattende kulturlag fra yngre stenalder samt enkelte hustomter fra jernalder. Dertil registreredes kulturholdige nedskridningslag flere steder i det kuperede terræn.

KNV00439-02 Glumsø Sø MM/TV FU overvågning 05.09.2016-15.09.2016 Næstved

Som oven. Budget for tillægsareal.

KNV00439-03 Glumsø Sø MM/TV Udgravning 05.10.2016- Næstved

10.11.2016

Undersøgelsen vedrørte omfattende kulturlag fra yngre stenalder samt flere forløb af stolper som kan stamme fra en hegns eller palisadekonstruktion. Kulturlagene fremstod primært som udsmidslag i søbredden, men dele af dem var også opstået i forbindelse med ophold på stedet. Kulturlagets karakter ændrer sig afhængig af hvor i søbredden og på skrænten de ligger og deres udbredelse vurderes til at være ganske omfattende.

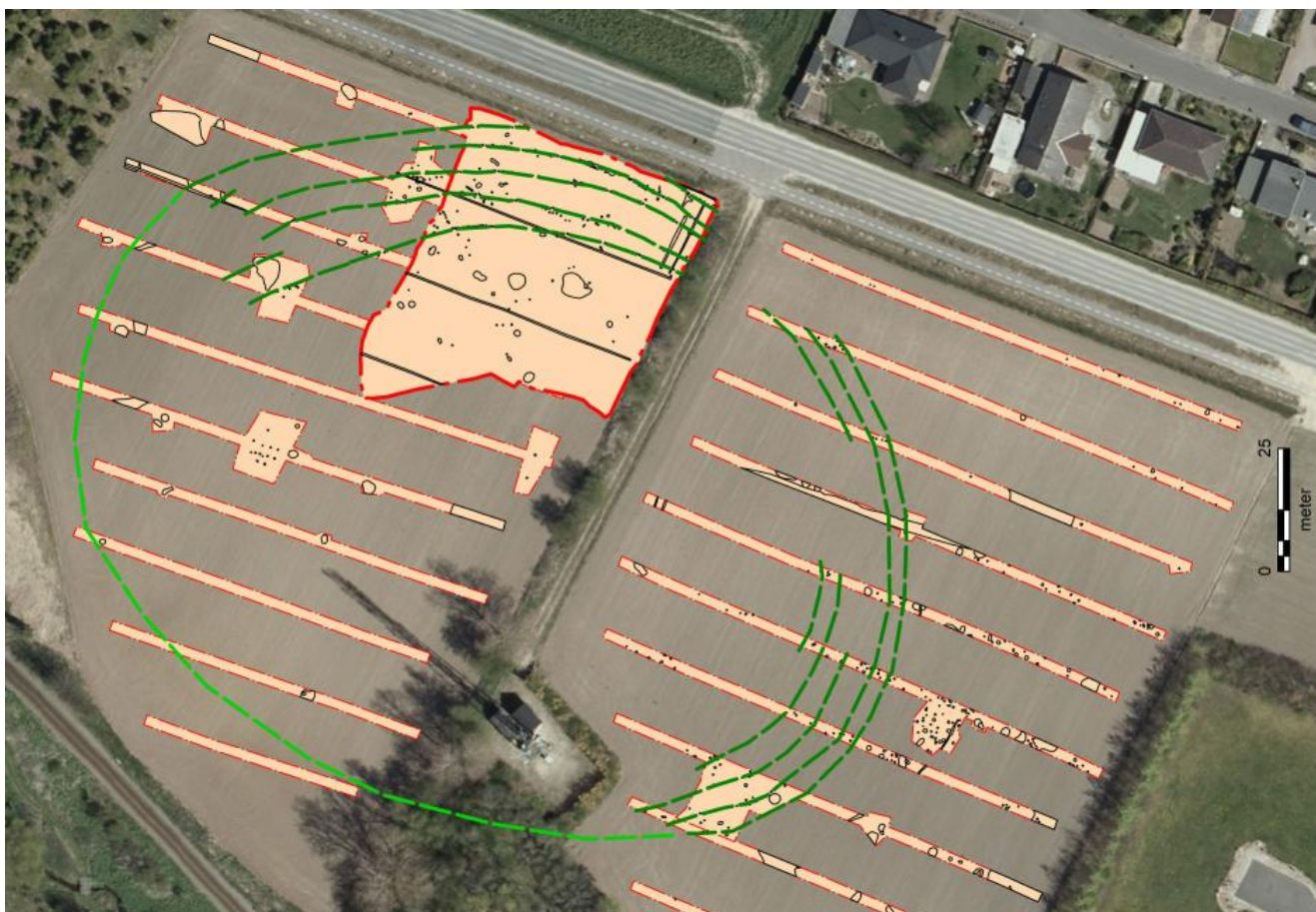
Glumsø sø. Udgravning af rige kulturlag fra bondestenalderen.

KNV00440-01 Rødvigvej III PRS FU 26.09.2016-03.10.2016 Stevns
 Forundersøgelse af 37.500 m². På arealet blev fundet palisadekonstruktioner og gruber med flintafslag, flintflækker og øksefragmenter samt keramik fra mellemneolitikum. Yderligere blev der registreret bopladsspor bestående af hustomter, stolpehuller, gruber og kulturlag fra jernalder og middelalder. Ca. 17.500 m² blev indstillet til yderligere undersøgelse.

Stenalderfolk byggede måske kæmpe labyrint på Stevns

Museum Sydøstdanmarks arkæologer har fundet en kæmpe indhegning fra bondestenalderen ved Rødvig på Stevns. De såkaldte palisader er dukket op flere andre steder i landet, men hvad der er foregået inden for hegnet, er fortsat et mysterium.

Palisadeanlægget ved Stevns er dateret ud fra keramik, som placerer det i mellemneolitikum, omkring 2900-2800 f.Kr. Det kan dog godt være bygget i flere faser, mener arkæologerne. Om det er tilfældet, vil en såkaldt C14-datering – kulstof 14-datering – af det organiske materiale i jordprøverne formentlig kunne svare på. Mest bemærkelsesværdigt ved det nyeste skud på stammen ved Stevns er, at indgangene i de fem rækker af hegn ligger forskudt af hinanden - og minder om en stor labyrint. Andre palisader har samme mønster. Forskerne ved ikke, hvad de har været brugt til, men gætter på en rituel anvendelse af en art.

De mørkegrønne stiplede linjer indikerer, hvor arkæologerne ud fra søgegrøfter og reel udgravning - markeret med rød - tolker, at palisadeforløbene har ligget. Lysegrøn stiplede linje markerer manglende fund. (Geodatastyrelsen / Pernille Rohde Sloth)

**KNV00440-02 Rødvigvej III, PRS Udgravning 06.12.2016- Stevns
omr 1 20.12.2016**

Udgravning af et areal på 2500 m² omfattende en del af et palisadeanlæg med fem afdækkede

palisadeforløb samt et antal gruber – heraf et antal fundførende. Fundene udgrøres bl.a. af et fragment af en stridsøkse med bredt bladformet ægparti, flintafslag og keramikskår.

KNV00441-01 Ejbyvej 109 Vemmedrup JC FU 14.05.2016-15.05.2016 Køge 0
Forundersøgelse af 2,7 ha langs Vestmotervejen. Der fandtes 13 anlæg. Yderligere undersøgelser ikke nødvendige.

KNV00442-01 Vindmøller Saltø Syd KWS/PRS FU 21.09.2016-23.09.2016 Næstved

KNV00444-02 Præstemarken MM/SV Udgravning 08.11.2016-23.12.2016 Næstved

I forbindelse med Ringsted-Femern projektet blev der på et knap 3 ha stort areal udgravet 29 hustomter som typologisk primært kan dateres til sen førromersk/ældre romersk jernalder. Der er dog også ældre og yngre hustomter på lokaliteten, som afventer mere præcis naturvidenskabelig datering.

KNV00445-01 Tvedevænge Kohave KWS FU 03.10.2016-07.10.2016 Næstved
Forundersøgelse af 30.000m² areal forud for ågenslyngning. Der fremkom mindst 6 brandgrave, flere store gruber samt to store kulturlag.

KNV00454-01 Vesterbjerg JC/BW Udgravning 10.10.2016-28.10.2016 Stevns

Udgravning af 3200 m² stort felt med stolpehuller og et 80 meter langt kulturlag. Der kunne udskilles 2 treskibede og 3 mulige midtsulehuse. Under kulturlaget fandtes ca. 100 anlæg, heriblandt en grube med en tyndnakket økse (MNa I-II).

KNV00456-01 Kærsgård KWS/PRS FU 07.11.2016-09.11.2016 Faxe

Beretning for forundersøgelse af et 20.400 m² stort areal, forud for udstykning til boliger. Der blev erkendt få og spredtliggende kulturhistoriske anlæg i form af fire stolpehuller og otte gruber, heraf én mulig kogegrube. Der var ikke anledning til yderligere undersøgelser.

KNV00468-01 Tungepil JC/HH Udgravning 24.10.2016-04.11.2016 Faxe

Udgravning af et 1400 m² stort felt med næsten 300 kogegruber. Feltet lå på en svag forhøjning, men er ikke afgrænset. Kogegruberne havde mange forskellige udformninger, både i opbygning og dimensioner. Der blev fundet kreaturtænder i 6 gruber og en samling af kugleflint i 1 grube.

KNV00469-01 Fuglebjerget MKS FU 14.11.2016-18.11.2016 Næstved

Forundersøgelse i forbindelse med kommende byggeri. På nærliggende arealer er der tidligere fremkommet en jordfæstegrav, men der blev ved forundersøgelsen kun registreret enkelte spor af forhistorisk aktivitet, bl.a. et mindre kogegrubefelt. Et repræsentativt udvalg af disse kogegruber er registreret.

KNV00513-01 Marvede Kirke KWS/PRS Overvågning 25.11.2016-29.11.2016 Næstved

I forbindelse med rørlægning fra Marvede kirkes nordvestlige hjørne til vandhul ca. 60 m vest-nordvest for kirken, blev gravet en ca. 60 cm bred grøft over 46 m i etaper af ca. 2 m. Der blev erkendt 1 kogegrube fra oldtid, to gruber fra oldtid til nyere tid, et muligt stolpehul fra middelalder eller nyere tid

samt to kulturlag, formentlig fra renæssance eller nyere tid, 1 udateret grøft samt en drængrøft fra nyere tid eller nutid.

**KNV00529- Røglebakke MS/KWS FU 16.12.2016- Næstved 0
01 19.12.2016**

Forundersøgelse af 30.000 m² forud for naturgenopretning. Der er registreret 4 kogegruber fra oldtid.

**KØM 2040- Kastanjehøj MKS Udgravning 05.09.2016- Stevns Ikke
02 30.09.2016 opgjort**

Arkæologisk udgravning af lokalitet, der blev forundersøgt i 2000. Forundersøgelsen i 2000 bestod af 5 mindre søgegrøfter, hvori der bl.a. blev registreret og udgravet de sidste rester af en overpløjet gravhøj samt registreret bebyggelse fra yngre jernalder/vikingetid i form af gruber og huse. I maj 2016 blev markerne afsøgt med metaldetektor, hvorved der fremkom oldsager i form af fibler, mønter og vægtlodder, primært fra yngre jernalder, men også mønter fra middelalder blev fundet. I august 2016 blev der foretaget magnetometer undersøgelser af på arealet, der dog ikke kunne bidrage med viden om evt. huse på stedet. Der kunne forsigtigt peges på områder med anlægsspor, der kunne stamme fra konstruktioner, og et fossilt vandløb kunne identificeres. Der blev i september åbnet to mindre felter hhv. 662 m² og 1056 m², samt trukket søgegrøfter på et ca. 2,5 ha stort areal. Desuden blev der på de arealer, der fra forundersøgelsen i 2000 havde vist flest anlægsspor soldet pløjelag for at kunne sammenligne lokaliteten med den nærliggende stormandsbebyggelse Strøby Toftegård, hvor denne metode har givet et stort og varieret genstandsmateriale. Der blev kun fundet ganske få oldsager i forbindelse med soldning af pløjelag. I udgravningsfelterne fremkom bebyggelsesspor i form af huse og gruber, hvoraf der i nogle fandtes keramik fra hhv. bronzealder og yngre jernalder samt en glasperle fra vikingetid. Forundersøgelsen viste, at bebyggelsen har dækket et areal på mindst 3 ha. Der blev erkendt 698 stolpehuller og 104 gruber i forbindelse med undersøgelsen. Flest anlæg skal knyttes til bebyggelsen fra yngre jernalder. Efter endt undersøgelse blev arealet igen afsøgt med metaldetektor og der blev igen fundet fibler og mønter fra yngre jernalder/vikingetid.

**SMV8129- Søgård MS/LGL FU 09.05.2016- Faxe Ikke
02 18.05.2016 opgjort**

Forundersøgelse af 46.000 m² med fund af kogegrubefelt.

**SMV8129- Søgård MS/LGL Udgravning 22.06.2016- Faxe 46
02 30.06.2016**

Udgravning af ca. 4000 m² forud for anlægsarbejder. Der er registreret 170 kogegruber i et struktureret kogegrubebælte. En datering afventer C14. Desuden registrering af 13 gruber, der ligeledes foreløbig er udaterede.

Tilsyn med fredede fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger 2016

Slots- og Kulturstyrelsen bestilte **periodiske tilsyn** af 244 fredede fortidsminder fordelt i syv af museets ni tilsynskommuner, dvs. i Køge, Stevns, Næstved, Vordingborg, Faxe, Guldborgsund og Lolland, og ikke i Solrød og Greve kommuner. Periodiske tilsyn faldt i to kategorier: almindelige periodiske tilsyn med tilstandsvurderinger og periodiske tilsyn med formulering af forslag fredningstekster samt tilstandsvurderinger.

I 2016 modtog museet 71 bestillinger på ad hoc tilsyn fra SLKS. 23 bestillinger indeholdt tilsyn af 59 diger mens 48 bestillinger indeholdt tilsyn af 81 fredede fortidsminder. 10 ad hoc bestillinger faldt i slutningen af året og skal tilses i begyndelsen af 2017. Ad hoc tilsyn af sammenlagt ca. 145 fortidsminder og diger. I alt bestilt for 101 ad hoc takster. Ad hoc tilsyn skete i Stevns, Næstved, Vordingborg, Faxe, Guldborgsund og Lolland kommuner.

Siden 2008 er antallet af fredede fortidsminder i museets tilsynsområde steget med 395 til 3415. Årsagerne til stigningen er, at museet har fået tilføjet tilsyn i Køge (98), Solrød (21) og Greve (34) kommuner og at der er sket tinglysning af flere fortidsminder (162).

SLKS er blevet gjort opmærksom på ca. 165 lokaliteter uden fredningsnummer/tinglysning i museets tilsynsområde. Lokaliteterne har enten været berejst i 18- og 1900-tallet eller er fundet på reliefkort efter 2008. Løseligt anslået svarer de ca. 165 lokaliteter til omtrent halvdelen af de fortidsminder, der ikke er tinglyst/har fredningsnummer i museets tilsynsområde. Lokaliteterne er rundhøje, få megalitter og en del sten med skåltegn. Disse tre lokalitetstyper er automatisk fredede jf. museumslovens bilag 1, selvom lodsejer måske ikke er bekendt med fortidsminderne.

På tilsynsmødet i Holstebro 9. marts var der bl.a. information om forskellige måder at indberette et fortidsminde, der ikke kan findes, introduktion til ny procedure ved indberetning af fredningsbeskrivelse, status på overtrædelsessager på lokaliteter i skov, status på SLKS' digesager. Formålet med tilsynskurset 2.-3. november i Roskilde var status over og selve tilsynsopgaven i 2016 og 2017. Der var bl.a. status på SLKS' digesager (i løbet af 2014, 2015 og 2016 der er kommet næsten ligeså mange nye sager til som styrelsen har fået afsluttet i samme periode), oplæg om andre museers sær opgaver; ligesom i 2015 fik KNV ikke en sær opgave i 2016. Ved kvalitetsvurderinger af statsanerkendte kulturhistoriske museer bliver tilsynsopgaven også vurderet mht. overholdelse af tidsfrister, kvalitet af tilsynsrapporter og samarbejde med SLKS. Den 3. november deltog også ledere fra tilsynsmuseerne og fortidsmindedagen blev evalueret ligesom SLKS' planer for tilsynet i 2017 blev fremlagt. Ved fremskrivning af SLKS' økonomiske rammer for tilsynet 2018-2022 viste SLKS, at der vil mangle ca. kr. 350 000 i 2022, hvis det nuværende tilsynsniveau fortsættes. Tilsynsmuseerne kan i første halvår af 2017 komme med forslag til ændringer i tilsynet til SLKS.

Ligesom sidste år har jeg i år i forbindelse med tilsynene forsøgt at kontakte lodsejere. Oftest bestod kontakten i at lægge et brev og relevant/-e folder/-e om fredede fortidsminder fx pleje af fredede fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger i lodsejers postkasse. I tilfælde med tilsyn af mere end fx 10 lokaliteter i skove blev lodsejer kontakten inden tilsyn for få oplysninger om evt. dage med jagt og mulighed for dialog om betydningen af fortidsminder og fredning.

Udover at afholde tre arrangementer på middelalderborgen Vordingborg Slotsruin, vikingeborgen Borgring og jættestuen Kong Askers koordinerede museet deltagende museers arrangementer i forbindelse med fortidsmindedagen. De andre deltagende museer i museets tilsynsområde var Greve Museum, der afholdt foredrag på Mosede Fort og Museum Lolland-Falster, der havde en tur i Fiskebæk Skov ved Gedser. Ved Kong Askers Høj deltog også museets historiker Berit Christensen og Vordingborg kommunes naturvejleder Elise Hvelplund.

Emil og Andreas var i praktik fra folkeskolens 9. klasse og lærte om fredning af fortidsminder og beskyttelse af sten- og jorddiger både gennem forberedelse på museet og ved feltarbejde på Lolland. Et hold arkæologistuderende fra Saxo Institutet Københavns Universitet blev introduceret til

museumslov og tilsyn i felten ved Gisselfeld Gods i forbindelse med de studerendes kursus i Arkæologisk Praksis. Tilsynsførende vidnede i en retssag om et fredet fortidsminde.

Nyere tid

Lokalarkiv på Møn

Den faste stab består af arkivleder Susanne Outzen samt et lille registreringshold bestående af frivillige Birthe Storm og Hanne Topsøe-Jensen. Hans Ole Pedersen, der har sin daglige gang på arkivets læsesal, hjælper ind i mellem med forespørgsler og henvendelser fra besøgende udenfor arkivlederens ekspeditionstid. I alt har de frivillige lagt 1.365 timers arbejde på arkivet.

Arkivet har fast åbningstid den første torsdag fra 10 til 16 og de øvrige uger fredag 10-14. Det er dog også muligt at besøge læsesalen og avissamlingen på øvrige dage, inden for museets åbningstid, og det er der en del, der benytter sig af.

I årets løb har vi noteret 62 besøg (og der har formentlig været flere på de dage, hvor arkivet er ubemandet). Der har været 63 skriftlige henvendelser og 13 telefoniske.

Antallet af besøgende og øvrige henvendelser er faldet drastisk fra tidligere år, hvilket formentlig skyldes, at besøgende nu kan søge i arkivets samlinger på www.arkiv.dk. Tendensen er generel hos alle arkiverne i Vordingborg Kommunes arkivsamvirke. Lokalarkivet for Møn har her haft 2.276 antal besøg i 2016, hvoraf de 1.659 var unikke brugere. Et ret flot tal for vores lille arkiv.

En stor del af henvendelserne drejer sig om slægtsforskning. Ikke nødvendigvis om opsporing af slægtninge, det kan brugerne ofte selv klare via nettet, men mange søger supplerende oplysninger om stederne, hvor deres forfædre har boet og arbejdet. Generelt er henvendelserne meget varierede. Der er også en del henvendelser om billeder, og selv om billeder formelt set ikke hører under arkivet, så er det i praksis arkivet, der hjælper og modtager fotos.

Arkivet forsøger at svare på det hele. Det er ikke mange, der går forgæves.

Der er indkommet en del nye arkivalier. Afleveringerne spænder i størrelse fra en enkelt lille turistpjece til hele samlinger af historisk materiale. I foråret tog arkivet imod en samling af udklip samlet af Sjællandskes redaktion i Vordingborg, men opmagasineret hos Ørslev Trykkeri. I alt kuverter med emneopdelte udklip i 10 æblekasser. Vi har allerede haft glæde af udklippene.

Arkivet har foretaget et enkelt interview af tidligere sygeplejerske og plejehjemsleder på Rønnebohemmet, Ida Klein Jørgensen, i forbindelse med, at hun afleverede en mængde fotos og arkivalier fra 1970'erne og 1980'erne.

Registreringsholdet arbejder støt fremad på at digitalisere registreringen af de over 1000 arkivfonde, der oprindeligt blev registreret på papir. Arbejdet har stået på i flere år. Ved slutningen af 2016 var knap 500 sager gennemgået. Foruden ny-indkomsterne og de tidligere registrerede a-fonde er der desuden en meget stor mængde arkivalier, indkommet i første halvdel af museets levetid. Disse arkivalier er kun registreret med museumsnummer, mens selve arkivregistreringen stadig mangler. Dette arbejde er Birthe Storm påbegyndt i slutningen af 2016. Der står indkomster af arkivalier flere steder på Empiregården, men i efteråret er de søgt samlet, så vi kan få et godt overblik over, hvad der

mangler at blive registreret. Nogle af indkomsterne har vist sig at være mere end 10 år gamle! Der er taget hul på registrering af disse arkivalier.

I februar fik arkivet en henvendelse fra de nye ejere af Langgade 59 i Stege, der i forbindelse med åbningen af hotellet Residens Møen i bygningerne, spurgte om hjælp til formidling af stedets historie. Langgade 59 har nemlig en meget lang og spændende historie, som de synes burde formidles på stedet. Bygningerne blev først opført som navigationsskole, senere var her tugt- og manufakturhus og fra 1851 sindssygeanstalt og amtssygehus indtil 1997, hvorefter det bygningerne fungerede som beskyttede boliger indtil det i 2016 blev omdannet til hotel.

Dette tema blev videreført ved Arkivernes Dag, der er en årligt tilbagevendende landsdækkende begivenhed. Torsdag d. 10. november holdt arkivleder Susanne Outzen et kort oplæg om bygningernes historie, hvorefter alle fortsatte til Residens Møen, hvor der ventede en rundvisning og middag.

I forbindelse med research om Langgade 59 blev der indsamlet fotos og beretninger fra tidligere medarbejdere på Amtssygehuset, som sindssygeanstalten var en del af. Alt materialet er samlet sammen i en artikel til museets årbog.

Plancheudstillingen blev færdig i november 2016 og kan nu ses hos Residens Møen, dels af hotellets gæster, dels af gæster, der guides rundt på Silderuten. Plancheudstillingen fungerer samtidig som et udstillingsvindue og reklame for Møns Museum og Arkiv.

Birthe Storm har sammen med arkivleder Susanne Outzen deltaget i to af arkivuddannelsens moduler. I foråret i modul 0, generelt om arkiver og registrering og i efteråret modul 1 om administration og bevaring.

Birthe Storm og Susanne Outzen deltog ligeledes i SLA's årsmøde i oktober, der samtidig er et todages arkivfagligt og historisk kursus, i år med tema om indsamling af erindringer.

Undersøgelser 2016

KNV 00409 Katolsk kirke i Vordingborg

Den katolske kirke i Vordingborg blev pr. 1. januar 2016 lagt sammen med Vor Frue menighed i Næstved, og kirken i Vordingborg lukkede i marts s.å. Museet blev i den forbindelse kontaktet af kirken, som gav kirkens udendørs kors til museets samling. Museet fik desuden lov at affotografere et privat fotoalbum med fotos fra byggeriet i starten af 90'erne, hvor kirkens "overdel" blev bygget. Kirkens historie havde indtil da været helt speciel, idet den blot havde bestået af en kælder, som var det eneste, der var blevet færdigbygget af den tidligere projekterede kirke.

KNV 00406 Fotoregistrering af bygninger mellem Algade og Valdemarstorvet i Vordingborg 2016.

I forbindelse med opførelsen af den nye administrationsbygning midt i Vordingborg blev ejendommene Algade 63, Valdemarstorvet 12 og Lilletorv 5 nedrevet. Museet foretog forud for nedrivningen en fotoregistrering af husene og det berørte område.

KNV 00443 Ny jernbanebro i Vordingborg

I forbindelse med elektrificeringen af Sydbanen skal jernbanebroen i Vordingborg udskiftes. Ved samme lejlighed ønsker man at ændre forløbet fra Næstvedvej ind i byen, så Næstvedvej bliver forbundet med Valdemarsgade og broen flyttet. I august 2016 foretog museet en fotoregistrering af

området, som vil blive berørt - bl.a. af de to bevaringsværdige huse, Boulevarden 9 og 11, som vil blive nedrevet.

KNV 00595 Kähleralteret fra Blågårds Kirke

I september måned 2015 henvendte Blågårdens Sogn sig til Næstved Museum vedrørende det Kähleralter, der havde stået i Blågårds Kirke på Nørrebro siden 1920'erne. I 2009 var Blågårds Kirke blevet omdannet til Koncertkirken og skulle fremover benyttes til musik, teater og events, og nu ville Koncertkirken fjerne kirkens alter for at give plads til en scene. Museet blev derfor tilbudt at overtage alteret mod at fjerne det fra kirken, og det takkede vi ja til.

Kählers keramiske værksted lavede monumental udsmykning til en lang række verdslige bygninger i Danmark, hvoraf en del stadig er bevarede. Eksempelvis har Karl Hansen Reistrup udsmykket Århus Teater og Københavns Rådhus. Alteret fra Blågårds kirke belyser en anden side af virksomhedens produktion, monumentalopgaver til kirkeligt brug.

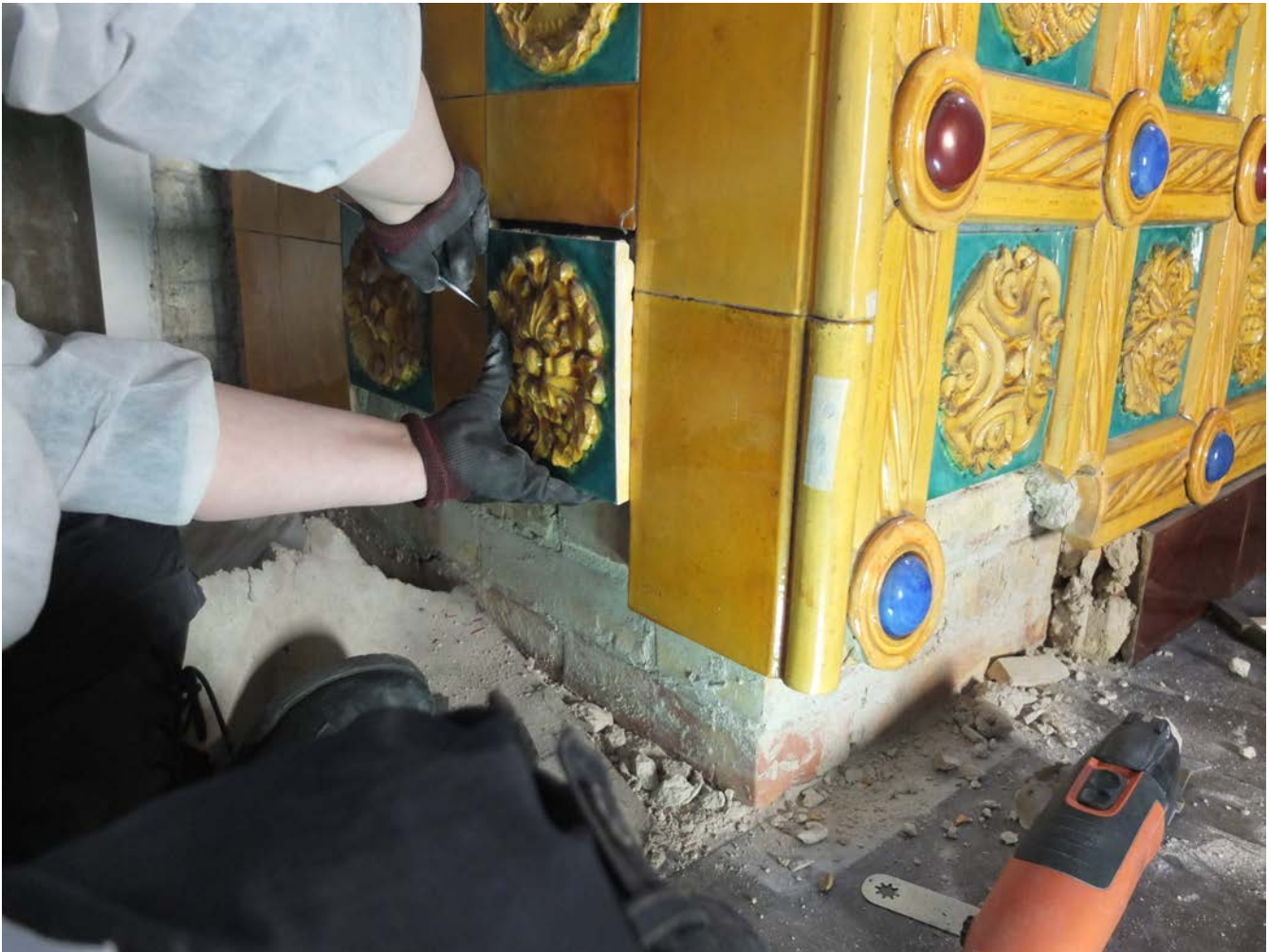
Der er så vidt vides produceret mindst tre kirkealtre på Kählerfabrikken. Museet har allerede et af disse altre i samlingen, som dog har et helt anden udtryk end alteret fra Blågårds Kirke og er fra en tidligere periode.

Alteret fra Blågårds kirke er inspireret af et såkaldt "gyldent alter" med relief af guld eller forgyldte kobberplader, som det kendes fra middelalderens kirker. Men i Kählers udgave er det naturligvis udført i keramiske fliser. Den gule farve på alteret erstatter guldet, og i stedet for de halvædelsten og bjergkrystaller, der var på de gyldne altre, er der her sat farvede knopper ind. På nogle af dem er der den røde lustre, som Kähler vandt berømmelse for på verdensudstillingerne i 1800-tallet.

Alteret er også udsmykket med vinblade (symbol på nadverens vin), der alle er forskellige.

Lisbeth Søe, der var præst i Blågårds Kirke fra 1970-2008, fik ofte besøg af Herman J. Kähler og hans hustru Runa. Hun har oplyst, at Herman havde været med til at stille alteret op i 1926. "Herman fortalte, at de havde lavet tre sådanne altre, hvoraf to blev opstillet i kirker. Jeg ved ikke, hvor det andet blev opstillet. - En mand blev så begejstret for altret, at han fik lavet et tredje til sig selv, som blev stillet op i hans kælder", skriver hun.

Alteret fra Blågårds Kirke er af unik karakter, og det fortæller en spændende historie om Kählervirksomhedens inspirationskilder og kundekreds. Kähler er en af de vigtigste designvirksomheder i Danmark i perioden fra den tidlige industrialisering til vore dage. Netop i den periode, hvor alteret blev udført, vandt Kähler priser og udmærkelser på udstillinger i hele verden. Da museet havde sagt ja til at modtage alteret, blev Bevaring Sjælland konsulteret, og de undersøgte alteret med henblik på nedtagning og dokumentation. Da nedtagningen af fliserne viste sig at være kompliceret, blev det nødvendigt at indhente bistand fra en konservator med erfaring indenfor monumentale opgaver. Museet ansøgte Kulturstyrelsen, der bevilgede 110.000 kr. til den komplicerede opgave. Alteret blev nedtaget i Januar 2016.

Nedtagning af Kähleralter fra Blågårds Kirke

Strategier for kulturarv

Formål: Rammer, værdier og målsætninger for arbejdet i Kulturarvsenheden på Museum Sydøstdanmark.

Vilkår og forudsætning: De definerede strategier i arbejdsplan.

Kulturarvsenheden er dynamisk, således at den løbende tilpasses til de behov, som den fysiske planlægning i ansvarsområdet kræver, idet der til stadighed tilsigtes at enheden besidder de faglige kvalifikationer, som erfaringsmæssigt er nødvendige for varetagelsen af arkæologi og nyere tid. Der arbejdes målrettet på løbende at effektivisere alle styrings- og arbejdsprocesser indenfor afdelingen. I de sjældne tilfælde, hvor afdelingen ikke besidder den påkrævede faglige specialviden, træffes der aftaler om ekstern bistand.

Der investeres løbende i det nødvendige udgravnings-, opmålings-, dokumentations- og it-udstyr med henblik på at opnå kvalitet og effektivitet i såvel undersøgelses- som afrapporteringsfasen. Der investeres bl.a. i digital udvikling indenfor opmåling, registrering og afrapportering.

Der arbejdes løbende med at etablere en effektiv forvaltningspraksis og er udarbejdet fælles administrative og økonomiske retningslinjer og procedurer for arkæologisk og nyere tids sagsbehandling.

Konceptet "Arkæologien som værdiskaber" er implementeret i forvaltningen og anvendes i samarbejdet med bygherrer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser.

På museets hjemmeside fremgår den arkæologiske afdelings virke, og om de ydelser museet tilbyder i forbindelse med varetagelsen af den fysiske planlægning og arealudnyttelsen.

Økonomi: Der afsættes i planperioden den nødvendige økonomi og tid.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2016:

Museets strategier følges

Apple ibooks introduceres og anvendes til publicering af arkæologiske beretninger i forbindelse med udgravninger, foredrag el.lign.

Resultat:

Museets strategier følges. Apple ibooks introduceres og anvendes til publicering af arkæologiske beretninger i forbindelse med udgravninger, foredrag el.lign.

Varetagelsen af den fremtidige arkæologiske og nyere tids virksomhed i kommunerne, Greve, Solrød, Stevns og Faxe

Formål: Økonomisk kompensation for varetagelsen af museumslovens kap. 8.

Vilkår og forudsætning: Museum Sydøstdanmark varetager Kap. 8-ansvaret for nyere tid og arkæologi i Solrød Kommune samt Kap. 8-ansvaret for arkæologi i Greve, Stevns og Faxe Kommune mod økonomisk kompensation.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kulturarvsenheden og direktør

Handleplan

2016:

1. kvartal: Der udarbejdes forslag til aftale i samarbejde med kulturstyrelse og kommuner.

2017-2019:

Kommuner yder økonomisk kompensation.

Resultat:

På baggrund af samtaler med andre museer med lignende problem har museet valgt ikke at forfølge problematikken. Årsag: museet har ingen mulighed for lovmæssigt at indtægtsdække ydelsen. Museet har løbende kontakt med andre museer om problematikken og vil hvis det øjner en mulighed for at indtægtsdække sin virksomhed forfølge den.

Indsamling

Kulturarvsenheden er ansvarlig indsamling.

Museet belyser almene og særlige historiske forhold, det typiske og det sjældne, i Næstved, Køge, Solrød og Vordingborg Kommune samt for arkæologiens vedkommende også i Greve, Fakse og Stevns Kommune. Museets faglige personale skal derfor i princippet indsamle genstande til belysning af alle historiens væsentligste sider (såsom fx byernes grundlæggende fysiske udvikling, befolkningsforhold, næringslivet, sociale, politiske, uddannelsesmæssige, religiøse og militære sider af historien).

Museets indsamlingsstrategi danner grundlag for en reflekteret indsamlingspraksis og dermed et langsigtet arbejde mod en samling, der tilgodeser forsknings- og formidlingsbehov, nu og i fremtiden. Museet følger Kulturstyrelsens retningslinjer for indsamling.

Museets indsamlingsstrategi

- Museets indsamler inden for sit ansvarsområde, defineret i museets vedtægter.
- Museets indsamling reflekterer den 4-årige arbejdsplan.
- Museets indsamling er styret af museets forsknings- og indsamlingsplan og af museets fastlagte dokumentationspolitik.
- I sammenhæng med registreringen af en accession skal begrundes, hvorfor genstanden(e) indlemmes i museets samling.
- Hvis ikke museet allerede har undersøgt den genstandsmæssige dækning af et emne på andre museer, skal museet senest i forbindelse med en evt. beslutning om en større hjemtagelse undersøge genstandsbestanden på andre museer, således at dublering af indsamling undgås.
- Museet skal i forbindelse med enhver accession vurdere bevaringsomkostningerne - såvel konserveringsudgifter som udgifter magasinering - set i relation til genstandens betydning.
- Museet vil som alternativ til indsamling overveje andre former for dokumentation. Fotos, opmålinger, modeller og beskrivelse kan i nogle tilfælde erstatte - eller være at foretrække - fremfor hjemtagelse af genstande eller store helheder

Praksisvejledning

I museets virksomhed skelnes mellem aktiv og passiv indsamling:

Aktiv indsamling

- Ved udgravning skal alt så vidt muligt hjemtages, så længe det lever op til nedenstående kriterier. Størrelse og omfang kan være grund til, at man fravælger indsamling. Det kan f. eks gælde kværnsten.
- Udgravningsmetoden bestemmer indsamlingsstrategien. Derfor er det vigtigt med en problemformulering, inden udgravningen går i gang. Undervejs kan man ændre prioritering på en udgravning, hvilket også kan ændre den konkrete indsamlingsstrategi.

- Forudsætter en dynamisk indsamlingsstrategi.
- Indenfor nyere tid foretages aktiv indsamling ud fra den fastlagte indsamlingsstrategi.

Passiv indsamling

- Genstande, der ikke er danefæ.
- Danefæ – museet beholder genstande af særlig kulturhistorisk værdi, der ikke bliver erklæret som danefæ.
- Genstande fra nyere tid som gives til museet af private

Indsamlingen skal foregå inden for følgende kriterier:

- **Relevans.** Genstandene skal forholde sig til museets forskningsstrategi generelt samt museets visions- og strategiplan.
- **Proveniens.** Genstandene skal have en sikker proveniens.
- **Fremtidssikring.** Vi skal sørge for at vores samling kan besvare videnskabelige spørgsmål samt sikre formidling i fremtiden.
- **Repræsentativ.** Indsamlingen skal sikre at vores samling afspejler museets ansvarsområde samt de skiftende videnskabelige temaer.

I forbindelse med passiv indsamling skal museet opprioritere genstande der forholder sig til museets overordnede visions- og strategiplan.

Specifikt for prøvetagning gælder, at naturvidenskabelige prøver ikke indlemmes i samlingen. Prøver skal til gengæld fremgå af udgravningsrapporterne, der vil fungere som inventarliste. Prøver, der er behandlet, indgår i samlingen og opbevares som sådan. Jordprøver skal kasseres, hvis de ikke er blevet behandlet senest et år efter beretningens afslutning.

Eksempler

Aktiv indsamling - middelalder

Ved udgravninger i middelalderbyer skal der altid, på baggrund af udgravningens karakter, laves en særlig strategi for indsamling af genstande. Byernes tykke kulturlag rummer ofte en overflod af genstande som bygningsaffald, keramik og dyreknoget og det er derfor nødvendigt med en skærpet indsamlingspolitik. Det vil ofte være nødvendigt at lave en sampling på baggrund af kulturlagenes genese. Er kulturlagene redeponerede og dermed uden sikker herkomst, vil det være rigeligt at hjemtage nogle få daterende genstande. Eksempler på redeponerede lag kan være affald, der er transporteret væk fra bykernen, byggemodningslag og kulturlag, der er forstyrret af moderne graveaktiviteter. Er lagene derimod primært aflejrede kan disse belyse aktiviteterne på stedet. Det vil dog ofte ikke være muligt at indsamle alle genstande, hvorfor sampling anbefales, således at al jord i et mindre område optages i en bigbag til soldning. Derved sikres at både store og små fund bliver registreret og ikke kun store dyreknoget og teglsten.

Ved tracegravninger i gamle vejforløb eller områder, hvor der ikke er faste konstruktioner og hvor registreringsmetoden typisk vil være profilregistrering, kan det være fornuftigt at lave en sampling af genstandene ud fra en kote. Tag således jordprøver til soldning fra forskellige definerede koter for at få fuldt indblik i genstandssammensætningen i et mindre område.

Aktiv indsamling – ældre stenalder

Udgravninger på lokaliteter fra ældre stenalder kan tilvejebringe rigtig mange genstande. Derfor er det nødvendigt med en reflekteret indsamling. Som hovedregel skal alle organiske genstande fra ældre stenalder indsamles.

I nogle tilfælde vil det være nødvendigt med totalindsamling af flint. Det vil afhænge af objektets bevaring og omfang. Små velbevarede lokaliteter hvor det er muligt at lave analyser i høj opløsning, for eksempel flintsammensætning og lignende, skal totalindsamles. Lokaliteter fra perioder, hvorfra der kun er få fund – fx fra senpalæolitikum – skal også så vidt muligt totalindsamles.

I den anden ende af spektret er der lokaliteter der har været oversvømmet i forbindelse med havniveauændringer. Her er det ikke af kulturhistorisk værdi at indsamle alle genstande. I stedet skal man så vidt muligt sørge for at hjemtage et repræsentativt udvalg – gerne som en kombination af sampling og kvalitativ udvælgelse.

Passiv indsamling – flintsamlinger

Private flintsamlinger skal vurderes på baggrund af samlings kvalitet, amatørarkæologens dygtighed samt genstandenes karakter. Et godt eksempel er løsfund af en flintskraber. I de fleste tilfælde vil en sådan genstand ikke leve op til kravene i vores indsamlingsstrategi. Men hvis der er tale om en særlig typologisk type – fx en vifteformet senpalæolitisk skraber – vil det være relevant at indlemme den. I perioder er vi blevet tilbudt mange samlinger af opsamlede mesolitiske flintoldsager fra Møn. Dem har vi mange af i forvejen, så derfor modtager vi kun samlingerne hvis de bidrager med nyt, enten i form af viden om nye lokaliteter eller nye kronologiske oplysninger til allerede kendte lokaliteter.

Passiv indsamling - danefæ

Når museet modtager genstande fundet i jorden af private sendes disse til danefævurdering på Nationalmuseet. I forbindelse med dette registreres alle genstande og stedfæstes. Er genstandene ikke danefæ kan de optages i museets samling såfremt de har en særlig kulturhistorisk værdi. Sådanne genstande kan være med til at belyse områdets potentiale for fremtidige udgravninger og samtidig bidrage til den generelle kulturhistoriske viden om et bestemt område. Genstande der ikke optages i samlingen har museet registreringer på, således at et samlet fundbillede fra en lokalitet altid vil kunne belyses.

Projekter og handleplaner for indsamling 2016-2019

Indsamlingsstrategi og praksisvejledning

Formål: Implementering og fastholdelse af rammer, værdier og målsætninger for indsamling på Museum Sydøstdanmark.

Vilkår: Museets definerede indsamlingsstrategi.

Forudsætninger: Der afsættes i planperioden den nødvendige økonomi og tid til gennemførelse af museets indsamlingsstrategi

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2016:

Indsamlingsstrategien implementeres endeligt og evalueres løbende i forhold til de enkelt undersøgelser og udgravninger og museets overordnede visions- og strategiplan.

2017-2019:

Indsamling foretages i henhold til museets indsamlingsstrategi.

Indsamlingsstrategien evalueres 2016 og 2018.

Resultat: I 2016 blev vores indsamlingsstrategi implementeret endeligt. Alle indkommende genstande er blevet vurderet efter strategien, og i tvivlstilfælde er genstandene taget op på inspektørmøder. Meningen med indsamlingsstrategien har blandt andet været at foretage en mere restriktiv indsamling, der forholder sig til vores arbejdsområde og vores arbejdsplaner.

Næstved Museums gavefond

Bestyrelsen for Næstved Museums Gavefond har af årets afkast investeret i følgende genstande og kunstværker, som er overdraget til Næstved Museum som gave:

- Tre Holmegaard Two Way lamper. Design: Christina Halskov og Hanne Dalsgaard
- To Holmegaard Topshade lamper. Design: Tod Bracher.
- To Holmegaard Model One lamper. Design: Maria Bertsen.
- To Holmegaard Grace lamper. Design: Anja Kjær.
- En Inter-Coop skål. Unika. Design: Michael Bang.

Registrering

Kulturarvsenheden er ansvarlig for registrering.

Opgaven placeres hos et samlingsteam og omfatter registrering af genstande og sager inkl. genstande udtaget til udstilling, undersøgelser eller forskning. Registrering af indlån, udlån, donationer og inddeponering (inddeponering gælder især danefæ). Digitalisering af analoge arkiver, fotomateriale mm. Magasinformvaltning; placering af nyindkomne genstande og genstande fra nedtagne udstillinger, fremfindning af genstande til udstillinger samt fotografering af genstande. Registrering i Møns Lokalarkiv.

Registrering foregår på REGIN/Museernes samlinger, Fund og Fortidsminder, MUD, Arkibas 4 og museets biblioteksdata-baser for bøger og tidsskrifter, som er offentlig tilgængelig på museets hjemmeside.

Museets registreringsstrategi

Museet indberetter løbende til de centrale kulturarvsregistre og museerne samlinger.

Museet overfører eksisterende lokale systemer til disse.

Museet registrerer arkæologiske genstande i MUD, hvorfra de overføres til Regin i det omfang de indlemmes i museets samling.

Museet overholder kulturstyrelsens minimumskrav til registrering, dvs. museet udfylder altid flg. felter i Museernes Samlinger (www.kulturarv.dk/mussam):

- Museumssag
- Journalnummer
- Sagsbetegnelse
- Periode
- Sagsoplysninger
- Sted/registrant
 - Museumsgenstand
 - Genstandsnummer
 - Betegnelse
 - Indkomstdato
 - Periode
 - Beskrivelse
 - Aktør
 - Sted/registrant

Registreringsstrategien skal sikre, at museet opfylder den lovpligtige indberetning til statens databaser samt at registreringerne udføres og arkiveres således, at data kan danne grundlag for forskning, formidling, bevaring og indsamling – både nu og i fremtiden.

Digitale registreringer giver stor værdi i forhold til kapitel 8 arbejde, indsamling, formidling, og forskning. Den digitale viden deles og tilgås let i et museum med mange spredte arbejdspladser og et stort ansvarsområde. Der satses i Museum Sydøstdanmark derfor på en opkvalificering af museets registreringer. Digitale registreringer muliggør formidling – både i form af tilgængelighed på

Museernes Samling, men også som museets redskab i forbindelse med udvælgelse af genstande til udstillinger, samt ved henvendelser fra borgere og andre institutioner.

Samtidig danner registreringerne grundlag for forskning internt på museet samt ved henvendelser fra ind- og udland i forbindelse med forskningsprojekter.

I 2016 er der oprettet 199 museumssager i alt i Regin. Hovedparten af disse var arkæologiske sager, og af dem var der 78 danefæsager.

Museets arkæologiske sager bliver hovedsageligt registreret i Museernes Udgravningsdata (MUD). Disse registreringer bliver automatisk overflyttet til SARA, Regins afløser, når det er blevet funktionsdygtigt. Der blev registreret 202 genstande fundet i 2016 i MUD. Men dette tal er ikke retvisende, da en stor del af registreringsarbejdet fra årets udgravninger stadig forestår.

I 2016 oprettede museet 127 lokaliteter i Fund og Fortidsminder – lokaliteterne fordeler sig på kulturhistoriske som fx forundersøgelser, udgravninger, detektorfundsteder og gravhøje og administrative fx byggesager.

Danske Museer i tal.

Om samlingen har museet indberettet til staten Danske Museer i Tal et samlet antal registrerede inventarnumre på 212.651. I 2016 registrerede og indberettede museet ca. 7705 genstandsnumre.

Betegnelse/lokalitet	Antal genstande i Regin 2015	Antal genstande i Regin 24/02/2017
KNV	244	330
KØM	56091	56189
Hegnetslund (anslået)	0	600
NÆM	60246	63769
Holmegaard prøvesamling (som endnu ikke er reg.)	8050	10000
Kähler samling (anslået)	5000	5000
MMS	30453	30246
SMV	27602	27660
SMV voldgraven (anslået)	10000	10000
MUD 2013 og 2014	6600	6600
MUD 2015	7705	7705
MUD 2016		813
I alt	211991	218912

Projekter og handleplaner for registrering 2016-2019

Registreringsstrategi

Formål: Implementering og gennemførelse af registreringspolitik/strategi og fastholdelse af rammer, værdier og målsætninger for registrering på Museum Sydøstdanmark.

Vilkår: Museets definerede registreringspolitik/strategi.

Registreringen dækker museets ca. 219.000 inventarnumre, syv magasiner, fem udstillingssteder, tre topografiske arkiver, to lokalarkiver, to bygningsarkiver, fire biblioteker og et digitalt journalarkiv samt fremtidige nyerhvervelser, indsamlede genstande og data, herunder GIS og fotos. Dertil kommer udlånte genstande og indlånte genstande fra andre museer. Museet har oplysninger om samlingen og journaliserede sager i fire analoge arkiver og i et digitalt arkiv. Det digitale arkiv er på museets egen server i Kornerups Rådhus i Vordingborg og med backup Danmarks Borgcenter, Vordingborg. Lokalarkivet for Møn er en del af museets samling.

Forudsætninger: Et samlingsteam med ansvar for registrering, bevaring og samlinger inklusive kassation arbejder med at kvalitetssikre museets registrering.

For at sikre implementering af registreringsstrategien afsættes nødvendige ressourcer mht. timetal, medarbejdere, kurser og materialer. Implementering af registreringsstrategien følger en 4-årsplan, der udarbejdes af samlingsteamet. 4-årsplanens periode følger museets overordnede strategi fra 2015 til 2018.

Ressourcetræk: Kulturarvsenhedens samlingsteam

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2016:

Registreringsstrategien følges.

Afvikling af efterslæb påbegyndt.

Resultat: I 2016 fulgte vi vores registreringsstrategi og plan for afvikling af efterslæb. Dette arbejde er især sket i forbindelse med vores igangværende magasingennemgang.

Digital registrering

Formål: Alle museets registreringer bliver digitale.

De arkæologiske og nyere tids genstande er en af grundstenene i både formidling og forskning, og for at kunne bruge genstandene aktivt, sætter Museum Sydøstdanmark fokus på at opkvalificere museets nye og gamle registreringer. Registreringerne er samtidig en forudsætning for museets kapitel 8 arbejde (screeninger, udtalelser mm.).

For at opkvalificere museets registreringer før 2013 vil det være essentielt at indlede projekter, der har som målsætning at gennemgå de tidligere museers analoge arkiver og digitalisere museets registreringer. Det er målsætningen, at der både ses på registreringer og indberetninger i begge statslige databaser *Regin* og *Fund & Fortidsminder*.

Vilkår: Arkæologiske og nyere tids registreringer fra de tidligere museer: Vordingborg, Næstved, Møn og Køge findes fortrinsvis i *Regin*, men også analogt i de tidligere museers arkiver. Museum Sydøstdanmark indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om registreringsarbejdet og udviklingen heraf.

Forudsætninger: Nye digitale løsninger finansieres delvist af eksterne midler.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2015:

Museet fortsætter den digitale registrering af nytilkomne genstande imens der sideløbende arbejdes på at få digitaliseret tidligere analoge registreringer. Der udarbejdes en handleplan som tager udgangspunkt i, at udbygge eller etablere nye registreringssystemer med en række faciliteter. eks. kombinationer med identifikation, kortdata og fotoarkiv.

2016-2019:

Museet fortsætter den digitale registrering af gamle og nytilkomne genstande.

Resultat: Museet foretager nu udelukkende digitalregistrering.

Fælles museums IT

Formål: I 2016 vil museet anvende det nye "Fælles museums-it" udviklet af Kulturstyrelsen.

Fælles museums-it er det foreløbige navn på et nyt system til samlingsregistrering og -administration på de danske statslige og statsanerkendte museer. Det skal afløse Regin, som har været i brug siden 2004.

Det nye Fælles museums-it har ligesom Regin i dag to formål. Ud over den daglige registrering på et museum kan systemet benyttes til museets lovpligtige indberetning af museumsgenstande og værker til de to centrale registre, Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark. Fælles museums-it rummer desuden mulighed for, at museet kan gemme digitale fotos og dokumenter – en avanceret form for online arkiv.

Vilkår: Fælles museums IT er udviklet.

Forudsætninger: Fælles museums IT stilles til rådighed

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2016-2019:

Fælles museums IT implementeres og anvendes.

Resultat: Projektet, der siden er blevet navngivet 'SARA', har været ramt af en række forsinkelser.

Slots- og Kulturstyrelsen forventer at kunne igangsætte SARA i 2017. Når det sker, vil museets inspektører og registrator være klar til at modtage undervisning og tage det i brug.

Holmegaards glassamling

Formål: En registrering af Holmegaard Glasværks Prøvesamling på 30-35.000 glas, som Næstved Museum har modtaget som gave i 2010 og 2012. Samlingens highlights er godt publiceret. Men samlingen i sin helhed er aldrig tidligere registreret.

Samarbejdspartnere: Frivillige i stort antal samt en række eksterne glasspecialister.

Vilkår: Den samlede registrering foregår direkte i Regin/Mussam med en særlig brugerflade på museets hjemmeside, udviklet af Aabne Samlinger.

Forudsætninger: Der er afsat 1/5 årsværk

Ressourcetræk: Susanne Outzen med skiftende medhjælpere (kommunale løntilskudsjob o.l.)

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

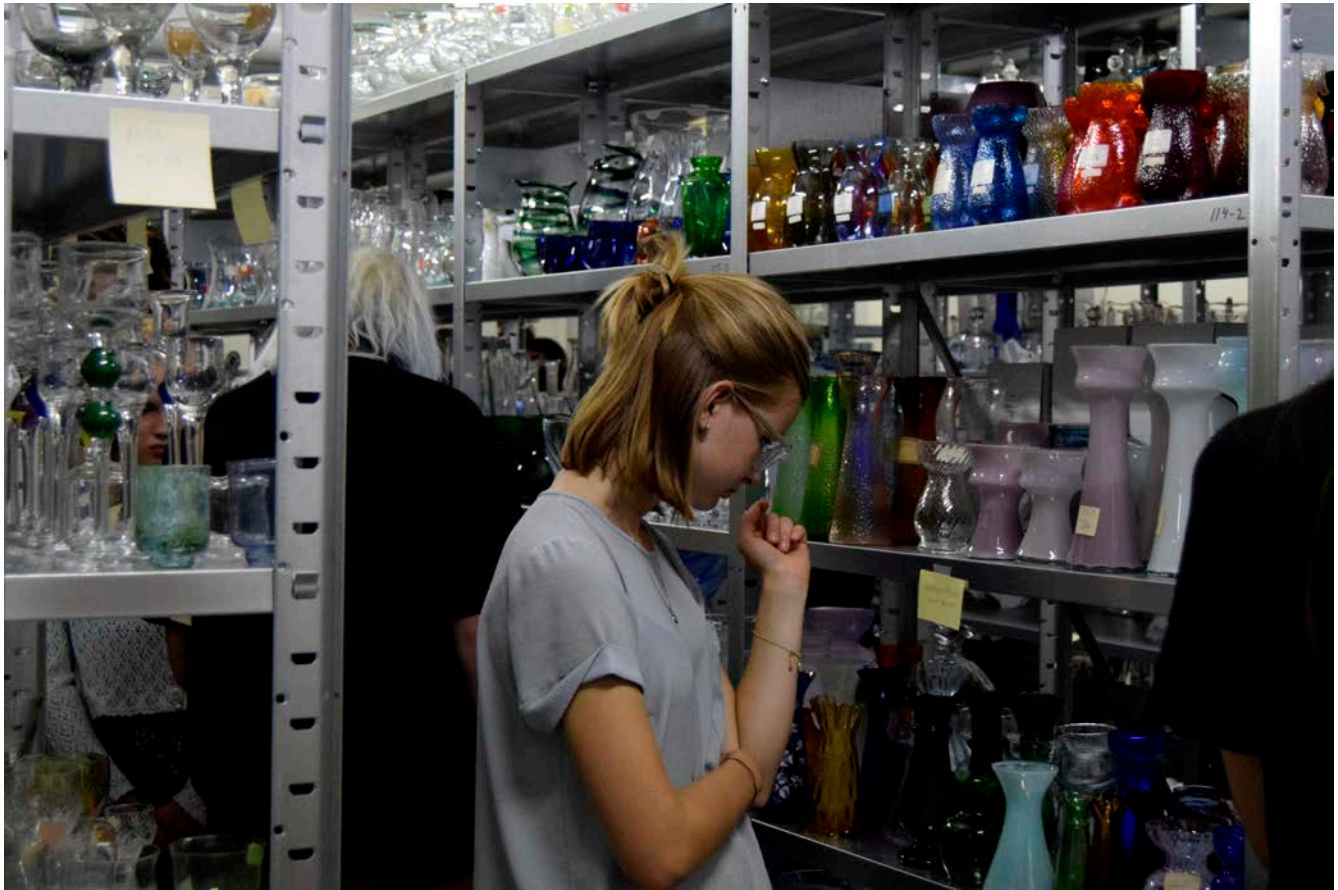
2016:

Forsat registrering af samling (1/5 årsværk)

Resultat: Med udgangen af 2016 har vi registreret i alt 29.800 glas i prøvesamlingen. I 2016 blev det til registrering af i alt 3.300 glas. Det er noget færre end i 2015, hvor vi nåede at registrere 5000 glas. Vi har nu pakket alle kasser med glas fra K-afdelingen ud, og næsten alle dele er registreret. Siden sommeren/efteråret er der hovedsagligt blevet registreret flasker. Da dette arbejde kun varetages af en lille gruppe af de frivillige, bliver der ikke registreret helt så mange glas pr. uge som tidligere. Nummerering af glas og vedhæftning af fotos i Regin varetages af to frivillige. Dette er en god aflastning.

Det har fungeret rigtig fint med ordningen, hvor nogle af de frivillige har nøgler og står for at åbne og lukke glasmagasinet på egen hånd. Det har især vist sig godt i ferietiden, hvor glasmagasinet har kunnet være åbent, selvom jeg har været på ferie. Det har betydet, at det kun er i 14 dage omkring jul og nytår at glasmagasinet er helt lukket.

Vi er nu nået der til, hvor vi kan begynde at skabe os et overblik over, hvad der er i samlingen fra K-afdelingen. Det kunne for eksempel være om alle vinservicerne eller serier af blandt andet vaser eller husholdningsglas er komplette. Til brug i udstillingssammenhænge vil det jo være flot, om vi kan have hele serier af udvalgte glas. Måske vil vi opdage, at der er væsentlige mangler i samlingen? De frivillige er begyndt og vil fortsat gennemgå samlingen og sammenligne beholdningen af glas med katalogerne fra glasværkerne og ud fra dem udarbejde lister over manglende dele. Ud fra disse lister vil vi kunne lave os en ønskeliste, så vi kan efterlyse glas og eventuelt med hjælp fra Gavefonden få hjælp til at indkøbe de glas, som vi synes mangler i samlingen for at gøre den så komplet og interessant som muligt. Samtidig er der blevet fundet en del fejl og mangler i tidligere registreringer. Dette overblik kan måske synes unødvendigt, men de frivillige, særligt dem der ikke ønsker at registrere flasker, vil gerne fortsætte med arbejdet med samlingen, så dette er en mulighed for at fastholde de frivillige og deres viden samtidig med at registreringen af samlingen bliver endnu bedre.

Bibliotek

Formål: Der etableres én biblioteksdatabase for museets bøger og tidsskrifter,

Vilkår: Biblioteksdatabase skal være offentlig tilgængelig.

Forudsætninger: Der afsættes i planperioden tid og midler til biblioteket

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2017:

Fortsat registrering i database.

Resultat: Biblioteksdata fra Næstved, Køge og Vordingborg sammenkøres i ét online databasesystem, som vil være offentligt tilgængeligt via link på museets hjemmeside. Den fysiske bogbestand i Næstved gøres tilgængelig ved, at bøgerne ordnes i de dertil indrettede lokaler på Skt. Peders Kirkeplads 14.

Bevaring

Kulturarvsenheden er ansvarlig for bevaring af museets samlinger.

Opgaven placeres hos et samlingsteam og indebærer koordinering med bevaringscentre inkl. udtagning af genstande til konservering. Gennemgang med henblik på kassation. Korte kurser til medarbejdere vedr. genstandshåndtering, nummerering o. lign. Møns Lokalarkiv og bevaring af arkivalier. Planlægning af overflytning og flytning til nyt fællesmagasin.

Museum Sydøstdanmarks samlinger befinder sig på flere forskellige magasiner og i en række udstillinger med stærkt varierende opbevaringsforhold. Museet har et alvorligt opbevaringsproblem.

I Næstved rådes over et godt og velfungerende magasin.

I Køge rådes over og lejes to utidssvarende magasiner.

I Vordingborg rådes over og lejes seks utidssvarende magasiner spredt ud over hele kommunen.

I museets samlinger findes betydelige mængder af genstande, der ikke er bevaringsværdige, og som der ikke bør kostes konservering eller magasinplads på. Den væsentligste årsag er, at museerne i tidens løb har accepteret at modtage gaver, hvoraf en del var løsrevet fra enhver sammenhæng, uden oplysninger om genstandenes brug eller proveniens og uden relation til museets forsknings- og formidlingsmæssig prioritering.

Museum Sydøstdanmark har tegnet andele i Bevaringscenter Sjælland med henblik på at få konserveret dels akut nødlidende dele af de gamle samlinger, dels nye genstande i forbindelse med, at de indgår i museets samling og dels at de to konserveringscentre bidrager til at løse museets løbende tilsyn med samlingerne.

Der foretages en løbende prioritering og i forbindelse med nye udstillinger gennemgås alle udstillingsgenstande med henblik på evt. konservering.

Museets bevarings- og kassationsstrategi

- Bedst mulig bevaringstilstand og håndtering af samlingerne.
- Bevaringsindsatsen prioriteres i henhold til museets forsknings- og formidlingsstrategi.
- Museet benytter Bevaringscenter Sjælland.
- Bevaringscenteret har opsyn med museets magasiner og sikrer at museet bedst muligt lever op til Kulturstyrelsens retningslinjer for bevaring. Centeret dokumenterer i tekst og billeder indsatsen i en årlig konserveringsrapport.
- Bevaringscenteret foretager en bevaringsmæssig vurdering af udlån fra museets samlinger, og at udlån håndteres efter museets retningslinjer.
- Der etableres et fællesmagasin i Fensmark.
- I forbindelse med flytning af samlinger til andre magasiner gennemgås disse med henblik på kassation. Denne foretages på baggrund af en nøje vurdering af hver enkelt genstand og efter Kulturstyrelsens vejledninger.

Projekter og handleplaner for bevaring og kassation 2016-2019

Bevarings- og kassationsstrategi

Formål: Gennemførelse af museets bevarings- og kassationsstrategi.

At formulere en revideret og uddybende bevarings- og kassationsstrategi, der relaterer sig til Kulturstyrelsens standarder for bevaring og håndtering af kulturarvsgenstande. Disse standarder sikrer kvaliteten af bevaringen på et acceptabelt niveau og sikrer, at brugere og ansatte omgås genstandene korrekt.

Vilkår og forudsætninger: Kulturstyrelsens standarder for bevaring og håndtering af kulturarvsgenstande.

Ressourcetræk: Kulturarvsenhedens samlingsteam.

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2016:

Gennemførelse af museets bevarings- og kassationsstrategi.

Resultat: Museets bevarings- og kassationsstrategi blev fulgt. Se følgende projekt.

Fælles prioriteret samling Museum Sydøstdanmark

Formål: En fælles prioriteret samling.

Museum Sydøstdanmark ønsker med en fælles samlingsgennemgang at tage hånd om de problemer, der er ved de nuværende opdeltede samlinger, inden de bliver flyttet på fællesmagasin. På den måde vil museet skabe en fælles strategisk prioriteret samling, der vil være et stort aktiv for den fremtidige forskning og formidling. Desuden vil det muliggøre en strategisk bevaringsindsats fremadrettet.

Samlingsgennemgang og konvertering fra lokal database til Regin.

Vilkår og forudsætninger: Kulturstyrelsens vilkår for tilskuddet.

Ressourcetræk: Kulturarvsenhedens samlingsteam.

Ansvarlig: Kristoffer B Pedersen

Handleplan

2016:

Gennemgang af samlingen tilknyttet museerne i Vordingborg og Køge Kommune. Målet er at afklare de individuelle genstandes kulturhistoriske relevans og bevaringstilstand med særligt blik for kassation. Oplysningerne i Regin bliver løbende opdateret

Resultat: i 2016 har vi hovedsageligt arbejdet i vores arkiver (regin) mhp at finde genstande, der kan udskilles pga manglende oplysninger..

Magasin

Formål: Etablering af magasin der lever op til Kulturstyrelsens minimumsstandarder for opbevaring og håndtering af museumsgenstande. Dette sker ved etablering af et magasin som kan rumme museets samlinger

Samarbejdspartnere: Driftskommuner, Kulturstyrelsen

Vilkår: magasinet etableres i Fensmark. Der indgås en aftale som mindst muligt belaster museets økonomi, dvs er lig med eller mindre end den nuværende økonomi. Næstved Museums gamle samlinger forventes fortsat opbevaret i magasin i Næstved.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Direktøren og driftsenheden

Handleplan

2016:

Der indgås aftale om et magasin med Næstved Kommune

2017-2018

Etablering af fællesmagasin som lever op til Kulturstyrelsens standarder for opbevaring af og håndtering af museumsgenstande.

Resultat: Den endelige beslutning om det kommende magasins placering og indretning er foreløbigt udskudt til første kvartal 2017. Driftsenheden har sammen med Næstved Kommune og MOE udarbejdet et magasinprojekt for tørvehallerne, som er klar til at gå i udbud.

Katastrofeplan

Formål: Katastrofeplan i tilfælde af katastrofer forårsaget af ydre begivenheder

Samarbejdspartnere: Bevaringscenter Sjælland og andre museer.

Vilkår: Planen skal indeholde følgende: Risikovurdering som skal omfatte mulige ydre begivenheder.

Planer over samtlige bygninger og magasiner. Tilkaldeliste: 1) eksterne personer: f.eks. brand- og

politimyndigheder; 2) interne personer: f.eks. personalet. Kontaktliste over konserveringsekspertise.

Ansvarsfordeling; hvem har ansvar for hvad: f.eks. koordinering af genstandsevakuering.

Værdiredningsplan: hvad skal reddes først, hvordan skal det reddes. Liste over de materialer der er nødvendige ved en katastrofe, f.eks. transportkasser, emballeringsmaterialer. – Og hvor de forefindes.

Plan for nød-genhusning af samlinger – herunder adresser på frysefaciliteter for vandskadede arkiv- og biblioteksmaterialer. Kopier af ovenstående plan skal forefindes eksternt et sikret sted. Planen skal vedligeholdes. Kulturarvsinstitutioner skal til en årlig besigtigelse og dialog invitere brandmyndighederne, så de kender institutionens forhold.

Ressourcetræk: Kulturarvsenhedens samlingsteam

Ansvarlig: Kulturarvschefen og Driftsenheden

Handleplan

2016:

Katastrofeplaner udarbejdes, følges og vedligeholdes.

Resultat: Arbejdet med katastrofeplan er udskudt til 2017 pga prioritering af ressourcer til samlingsgennemgang og flytning af magasiner.

Forskning

Det er Kulturarvsenhedens ansvar at bedrive forskning og opfylde museumslovens forskningsforpligtelser inden for inden for arkæologi, nyere tid og borge.

Museum Sydøstdanmark råder over videnskabeligt uddannede og forskende medarbejdere inden for fagområderne arkæologi, historie-etnologi og kunsthistorie. Museet har en klar ambition om at bidrage med væsentlig forskning på alle disse fagområder. Ved væsentlig forskning forstås her arbejder med en klar problemstilling på et velfunderet teoretisk og metodisk grundlag, som frembringer ny viden eller repræsenterer nye tilgange til området.

Forskningen skal leve op til kulturministeriets forskningsstrategi, bl.a. ved at benytte det almene forskningsbegreb. Det vil sige at forskningen skal tage udgangspunkt i de tre nøglebegreber **Originalitet, transparens og gyldighed**, hvor

- **Originalitet** betyder, at der udvikles ny viden, indsigt og erkendelse.
- **Transparens** betyder, at der anvendes relevante metoder og kontekstualisering i relevante teoridannelser
- **Gyldighed** betyder, at der redegøres for arbejdets forhold til relevante videnområder

Forskningen i Kulturarvsenheden orienteres efter museets visions- og strategiplan samt museets vedtægter. Endelig skal forskningen endvidere forholde sig til de nationale strategier opsat af Kulturstyrelsen og bidrage til deres opfyldelse.

Emnerne der forskes i skal både præsentere grundforskning og anvendt forskning.

Målet er at skabe forskning af høj kvalitet, som

- Bidrager lokalt, nationalt eller internationalt.
- Bidrager med relevante perspektiver og aktuelle problemstillinger til samfundsdebatten.
- Udnytter det potentiale som museets samlinger rummer.
- Bliver publiceret.

Målet er også, at forskningen er til stede i hverdagen, således at den tænkes ind i henholdsvis:

- Kapitel 8-arbejdet og nødudgravningerne (fx ved at stille forskningsrelevante spørgsmål til udgravningerne, at foretage en evaluering af den enkelte udgravnings forskningspotentiale efter endt udgravning).
- Samlingerne (fx ved at bruge lokale fund som udgangspunkt for forskningen).
- Fortidsminderne (fx ved at studere formidlingen af fortidsminderne).
- Specifikke emner (fx gennem ph.d.studier).

Det er også et mål at skabe et egentligt forskningsmiljø på museet ved

- at sørge for at der løbende foregår forskning inden for museets satsningsområder.
- at have ansatte med ph.d.-niveau, som kan vejlede i forskningsprocessen.
- at støtte vidensdeling og udvikling i afdelingen.

Forskningen i Kulturarvsenheden skal som udgangspunkt altid publiceres. Publicering på både dansk og engelsk og i fagfællebedømte tidsskrifter og monografier prioriteres. At præsentere forskningen på

seminarer – nationale og internationale – prioriteres højt. Endelig skal formidlingen af forskningen for lægfolk generelt tænkes ind allerede i løbet af forskningsprocessen – gennem artikler, foredrag, udstillinger, sociale medier mv.

At gøre Kulturarvsenheden på Museum Sydøstdanmark til en attraktiv forskningssamarbejdspartner er også et mål. Samarbejdet med nationale og internationale forskere, andre forskningsinstitutioner samt universiteter skal prioriteres, lige som museets forskere skal indgå i relevante faglige netværk. Museet skal stille samlinger, arkiv og databaser til rådighed for eksterne forskere, samt være opsøgende i forhold til forskningsmæssige problemstillinger inden for afdelingens virkeområde, som eksterne forskere kan bidrage til at belyse.

Museets forskningsstrategi

Forskningsstrategien for 2015-2018 har som overordnet mål, at opbygge et forskningsmiljø ved Museum Sydøstdanmark, der modsvarer museets ansvarsområder og størrelse. Strategien skal hæve det faglige niveau inden for både arkæologi og nyere tid ved at koncentrere indsatsen inden for få, definerede områder og medvirke til en yderligere systematisering af museets forskning. Målet er at kunne varetage forskningsopgaver af en passende kvalitet og volumen i samspil med de øvrige institutioner på området, herunder hovedmuseerne og Slots- og Kulturstyrelsen samt de væsentligste eksterne aktører i form af universiteterne og Statens Arkiver samt relevante udenlandske samarbejdspartnere. Strategien skal skabe et øget fokus, som i samspil med de nævnte parter skal søge at åbne mulighed for øgede forskningsbevillinger, både i form af nationale midler og midler fra EU.

Museets forskningsstrategi medfører at i 2018:

- Er Museum Sydøstdanmark et forskningstungt museum.
- Har museet mindst tre ansatte på ph.d.-niveau
- Har museet et tæt forskningsmæssigt samarbejde med danske og udenlandske museer og universiteter
- Arbejder og publicerer museet efter et alment forskningsbegreb.
- Forsker museet i historiske sammenhænge for at forstå og udvikle relevante nutidige samfundsområder.
- Har museet en forskningsstrategi, der løbende forholder sig til den nationale organisering og finansiering af museumsforskningen.
- Fungerer Arkæologi og Nyere tid sammen i en fælles forskningsstrategi (samles også organisatorisk i afdelingen "Kulturarv").
- Udgiver museets sammen med Roskilde Museum sit eget videnskabelige tidsskrift der er på Forskningsstyrelsens autoritetsliste.

Forskningsudvalg

Forskningsstrategien udmøntes i en fokuseret indsats på de nedenfor beskrevne områder. Med forskningsstrategien for 2015-2018 lægges dermed også rammerne for de projekter, som prioriteres i denne periode.

Med henblik på løbende at følge op på og udvikle forskningsstrategien samt sikre at strategien udmøntes i konkrete projekter nedsættes et forskningsudvalg. Forskningsudvalgets medlemmer vil være: leder af Kulturarvsenheden, medarbejdere og repræsentanter fra universiteter.

Forskningsudvalget medvirker til at definere krav til forskning ved Museum Sydøstdanmark, dvs faglig kvalitet, publiceringsniveau og formidling. Ved iværksættelse af forskningsprojekter indgår udvalget aktivt i at sikre kvaliteten af det pågældende projekt.

Udvalget udarbejder en liste over relevante tidsskrifter inden for fagområderne arkæologi og nyere tid (historie) i relation til det skitserede forskningsprogram. Listen revideres løbende.

Udvalget evaluerer årets undersøgelser og udgravninger, dels for at vurdere sammenhæng mellem indstilling/forventninger og resultat og dels for at sikre at resultaterne indgår i videst mulig omfang i museets eller anden national forskning.

Publicering

Publicering af forskningsresultater skal foregå i danske eller internationalt anerkendte tidsskrifter, antologier eller i form af monografier. Som hovedregel bør publicering finde sted i fagfællebedømte medier, der lever op til kravene til peer-review, dvs. anonym fagfællebedømmelse, jf. nedenstående afsnit om forskningsindikatorer. For monografier gælder, at disse som hovedregel publiceres på eksterne forlag.

Museet vil løbende tilpasse forskningspubliceringen til de gældende krav, defineret af Kulturstyrelsen og universiteterne samt Forsknings- og Innovationsstyrelsen.

I den 4-årige periode 2015-2018 forventes:

- mindst 4 dansksprogede, fagfællebedømte artikler i eksterne, anerkendte tidsskrifter
- mindst 4 dansksprogede, fagfællebedømte artikler i eget anerkendt tidsskrift
- mindst 2 fagfællebedømte artikler i anerkendte udenlandske tidsskrifter.
- mindst 1 monografi (en monografi ækvivaleres eventuelt af en ph.d.-afhandling)

Målingen af publiceringsomfang foretages ud fra en vurdering af, om manuskripter er antaget til publicering.

Museets medarbejdere deltager desuden i redaktionen af videnskabelige tidsskrifter samt som fagfællebedømmere for videnskabelige tidsskrifter.

Museet udgiver i samarbejde med Roskilde Museum det fagfællebedømte tidsskrift Gefjon.

Forskningsformidling

Forskningsresultater fra Museum Sydøstdanmark skal offentliggøres og være alment tilgængelige. De videnskabelige publiceringskrav er behandlet ovenfor. Det er i dag et krav, at forskningsresultater formidles til et bredere publikum end alene fagfæller. Ved beskrivelse af forskningsprojekter, som Museum Sydøstdanmark deltager i, og ved ansøgning om midler i forbindelse med større projekter,

skal en plan for formidling af forskningen indgå i projektbeskrivelsen. Formidlingen kan ske via museumsrelevante medier - f.eks. Historisk Atlas, Museets årbog, Gefjon, Folkeuniversitet, foredrag, seminarer og andre aktiviteter integreret med museets øvrige arbejdsfelter, dvs. byvandring, udstillinger, blogs, kronikker, avisartikler og lignende. Formidlingen bør om muligt også ske via de anerkendte kanaler, der benyttes af universitetsverdenen i form af f.eks. forskningsdatabasen.dk og videnskab.dk. Århus universitet.

Projekter og handleplaner for forskning 2016-2019

Forskningsstrategi

Formål: At forskningen lever op til nationale og internationale standarder ved at rette sig efter det almene forskningsbegreb samt de krav, som stilles til forskningen af Kulturstyrelsen og i Museumsloven. Forskningen skal forskningsformidles.

Vilkår: Museets målsætning for 2018

Forudsætninger: Forskningen i Kulturarvsenheden orienteres efter museets visions- og strategiplan samt museets vedtægter. Endelig skal forskningen endvidere forholde sig til de nationale strategier opsat af Kulturstyrelsen og bidrage til deres opfyldelse.

Samarbejdspartnere: Danske og udenlandske museer og universiteter

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2016-2019

Forskningsudvalget indkaldes til møde. Forskningsudvalget foretager en årlig evaluering af årets forskningsaktiviteter herunder forskningspotentialer i årets undersøgelser og udgravninger.

Forskningsudvalget bør desuden evaluere forskningsstrategien i forhold til museets aktiviteter og til hverdagen i afdelingen generelt.

Forskning forskningsformidles.

Museet udgiver sammen med Roskilde Museum sit eget videnskabelige tidsskrift Gefjon, der er på Forskningsstyrelsens autoritetsliste.

En handleplan der i 2018 har resulteret i:

4 dansksprogede, fagfællebedømte artikler i eksterne, anerkendte tidsskrifter

4 dansksprogede, fagfællebedømte artikler i eget anerkendt tidsskrift

2 fagfællebedømte artikler i anerkendte udenlandske tidsskrifter.

1 monografi (en monografi ækvivaleres eventuelt af en ph.d.-afhandling)

3 ansatte på ph.d.-niveau

Et tæt forskningsmæssigt samarbejde med danske og udenlandske museer og universiteter

Resultat: Forskningsudvalget har været indkaldt til møde. De skal evaluere årets forskning i marts 2017 og vurdere vores kommende forskningsprojekter.

I 2016 meddelte museet SLKS, at museet stort set levede op til de krav om publicering af videnskabelige artikler der var sat som forudsætning for fremtidig varetagelse af det arkæologiske ansvar. Målet er at museet lever 100% op til dette med udgangen af 2017.

Status for perioden 2014-2016:

I denne periode har vi udarbejdet 18 videnskabelige publikationer, der fordeler sig på en monografi, otte internationale artikler og seks danske artikler der alle er vurderet af fagfæller. Slots- og Kulturstyrelsens krav er, at vi inden udgangen af 2018 skal have udgivet: en monografi eller PhD afhandling, to-tre internationale artikler og fem danske artikler. Disse krav levede museet op til allerede med udgangen 2015. Siden 2015 har museet produceret otte artikler, fire danske og fire udenlandske. Fire af dem afventer dog endelig trykning.

Lige nu har vi to ansatte, der har opnået Ph.d grad. Jens Ulriksen og Thomas Tram Pedersen. Til efteråret får vi yderligere én, Anna Beck, og er hermed i mål. Museet planlægger at sende yderligere en ansats videnskabelige produktion til vurdering hos Kulturministeriets Forskningsudvalg i 2017 og Nanna Holm påbegynder en Ph.d. i slutningen af 2017.

Vi samarbejder forskningsmæssigt tæt med flere institutioner bl.a. Københavns Universitet, Nationalmuseet og Aarhus universitet i forbindelse med ældre stenalder og Vikingeborgen Borgring.

Fagfællebedømte publikationer:

Jessen, C.E., K.B. Pedersen, C. Christensen, J. Olsen, M.F. Mortensen & K.M. Hansen 2014. Early Maglemosian culture in the Preboreal landscape: archaeology and vegetation from the earliest Mesolithic site in Denmark at Lundby Mose, Sjælland. *Quaternary International*.

Pedersen, K.B., 2014a. Brommeproblemet 2.0 – kommentarer til Riedes artikel "Brommeproblemet." *Arkæologisk Forum*, 30.

Pedersen, K.B., 2014b. On dating the late palaeolithic - a comment. In F. Riede & M. Tallavaara, eds. *Lateglacial and postglacial pioneers in northern Europe*. Oxford: Archaeopress, pp. 23–33.

Pedersen, K.B. in 2015. Brommekulturen lever. *Arkæologisk forum* 32: 37-39.

Pedersen, K.B. & Holm, J., 2016. Hamburger Kultur und Federmesser-Gruppen in Südsandinavien. *Archäologie in Deutschland*, 10, pp.48–53.

Pedersen, K.B., Mortensen, M.F. & Sørensen, M., 2016. Tilbage til Holmegård Mose. *Gefjon*, 1, pp.10–37.

Pedersen, K.B. & E.B. Pedersen in press. Preboreal elk rituals at Lundby Mose, Skottemarke and Faurbo. In M. Sørensen & K.B. Pedersen (eds) *Problems in mesolithic research – papers in honour of Erik Brinch Petersen*. Udkommer forår 2017.

Holm, N, S. M. Sindbæk og H. Goodchild. 2016: Borgring. The discovery of a Viking-Age ring fortress. *Antiquity*

Holm, N og H. Mikkelsen. 2016: En trækirke i Hedensted?. *Hedensted Kirke - Undersøgelser og restaureringer*. Nordiske Fortidsminder, Serie B, Bind 26. S. 9-30

Holm, N. og H. Mikkelsen. 2016: Kirken i brug - et genstandskatalog. *Hedensted Kirke - Undersøgelser og restaureringer*. Nordiske Fortidsminder, Serie B, Bind 26. S. 67-78

Wille-Jørgensen, D. 2014. Kongernes Borg – 123 års arkæologi på Vordingborg. *Museum Sydøstdanmark*

Madsen, M. in press. Housefragments and typology. Two-aisled neolithic houses on south-east Zealand and Moen. Redigeret samleværk om neolitisk bebyggelse. Forventet forår 2017.

Ulriksen, J. in press. A völva's grave at Roskilde, Denmark? Offa 71. Artiklen er antaget og udkommer 2017.

Ulriksen, J. in press. Old news and novelties regarding Viking Age Landing Places. In: U. Pedersen, M. Amundsen & D. Skre (eds.): Viking Age Scandinavia: one, three or many? Proceedings from a Conference at the University of Oslo, 3.–5. December 2014. Udkommer sandsynligvis 2017.

Beck, A. 2014. Toftegård – store og små forhold på Stevns. I: H. Lyngstrøm & L. Sonne (red.): Vikingetidens aristokratiske miljøer. Tekster fra et seminar i seed-money netværket Vikingetid i Danmark. Saxo-instituttet – Københavns Universitet den 29. november 2013. Københavns Universitet. 7-10.

Beck, A. 2014. Opening doors - Entering Social Understanding of the Viking Age Long House. I: M. S. Kristiansen & K. Giles (red.): Dwellings, Identities and Homes. European Housing Culture from the Viking Age to the Renaissance. Højbjerg: Jysk Arkæologisk Selskab. 127-138.

Beck, A. 2016 Fortid møder nutid. Når moderne mennesker flytter ind i jernalderen. Primitive Tider 18. 143-160.

Beck, A. 2016 Sporet og det arkæologiske materiale. Arkæologisk Forum 35. 46-48.

RUCMUS

Emne: Brobygning mellem universitets- og museum

Formål: at tilknytte ph.d.-uddannelser gennem samarbejde med universiteter og at indgå i regionale samarbejder med universitet og andre museer omkring løsningen af museets kerneopgaver særligt omkring brugeradfærd, formidling, kommunikation og teknologi.

Samarbejdspartnere: RUC, Vestsjællands Museum, Greve Museum, Museum Sydøstdanmark, Kroppedal Museum, Vikingskibsmuseet.

Vilkår og forudsætning: Samarbejdsaftalen mellem samarbejdspartnerne. Denne indebærer bl.a. en række årlige møder, støtte til projektudarbejdelse etc. samt en fælles sekretær ansat ved RUC

Ressourcetræk: Aflønning af sekretær, deltagelse i diverse møder, fælles undervisning o.lign., Museets personale involveres i relevante samarbejdsprojekter.

Ansvarlig: Keld Møller Hansen

Handleplan

2016:

Oparbejde samarbejdsprojekter inden for især kommunikation og nyere tids området samt phd projekt omkring udstillinger og udstillingsdesign

2016-2018:

projektsamarbejder med grupper af studerende

Resultat: Ph.d.projekt igangsat august 2016. Flg. arrangementer afholdt:

Torsdag den 29. september: Konference - Objects and Meaning Making

Fredag den 30. september: Ph.d. kursus

Tirsdag den 4. oktober: Workshop med Michael Shanks

Gefjon

Formål: Udgivelse af et videnskabeligt tidsskrift, som udkommer en gang årligt.

Vilkår og forudsætninger: Redaktionen modtager manuskripter indenfor de kulturhistoriske fag som arkæologi, historie og etnologi. Der vil blive lagt en vis vægt på studier med geografisk udgangspunkt i Sjælland, men arbejder af mere interregional eller generel karakter er også velkomne.

Manuskripter forfattes på et af de nordiske sprog med et kort resumé på engelsk.

Manuskripterne bliver fagfællebedømt efter Forsknings- og Innovationsstyrelsens retningslinjer. Det er målet, at tidsskriftet bliver indplaceret på niveau 1 på autoritetslisterne i henhold til den bibliometriske forskningsindikator.

Gefjon udgives på skift på museernes forlag.

Tidsskriftets redaktion består af to museumsinspektører fra hvert museum, inden for hvert af fagområderne arkæologi og nyere tid. Disse oppebærer det redaktionelle ansvar mht. faglige niveau og fremdrift.

Redaktionen er udpeget af de to museers ledelse og virker for min. et år ad gangen. Ved frafald udpeges nyt medlem af redaktionen af ledelsen fra det respektive museum.

Redaktionen fastsætter selv deres mødeform.

Redaktionen varetager den daglige drift og økonomi.

Redaktionen refererer til museernes ledelse på et årligt møde, hvor økonomien gennemgås og fastsættes.

Redaktionen indkalder til dette umiddelbart efter hver udgivelse.

Økonomi: Museet afsætter 50.000 kr

Oplag fastsættes af redaktionen inden for den anviste økonomi.

Det redaktionelle arbejde estimeres til i alt 2 ugers arbejde pr. redaktør samt møder. Udgiften hertil dækkes af de respektive museers drift.

Grafisk opsætning sker inden for museernes ordinære drift efter ligelig fordeling af udgiften. Estimeret til 4 ugers arbejde.

Overskridelse af budget dækkes ligeligt mellem de to institutioner.

Samarbejdspartnere: Roskilde Museum

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kristoffer B Pedersen

Handleplan

2016:

Redaktion og udgivelse af Gefjon

Resultat: i 2016 udkom første nummer af Gefjon, med en reception på Roskilde Museum d. 3. november. I bogen er der otte artikler, der udover artikler fra Roskilde Museum og vores ansvarsområde også rummer artikler fra det øvrige land. Der er fire artikler om arkæologi, og fire artikler om nyere tid. Løbende er andet nummer også blevet forberedt.

Pressemeddelelsen:

Museumskoncernen ROMU og Museum Sydøstdanmark står bag et helt nyt tidsskrift for forskningen på de kulturhistoriske museer. GEFJON – arkæologi og nyere tid udkommer 3. november ved en reception på Roskilde Museum.

Der mangler en kanal, hvor de kulturhistoriske museers forskning kan få komme til orde, og hvor museernes viden kan deles på tværs af museerne. Derfor er museumskoncernen ROMU og Museum Sydøstdanmark gået sammen i et nyt samarbejde, der d. 3. november udgiver tidsskriftet 'GEFJON - arkæologi og nyere tid'.

"GEFJON skal give rum til at præsentere de nyeste forskningsresultater, som bliver produceret på de kulturhistoriske museer. Vores nye tidsskrift vil vise museumsforskningens mange aspekter, dens høje videnskabelige niveau, og – nok så væsentligt – være talerør mellem forskerne på museerne," siger en af tidsskriftets redaktører, Ole Kastholm, som er museumsinspektør og arkæolog ved ROMU. Kulturarvschef ved Museum Sydøstdanmark Kristoffer B. Pedersen supplerer: "Det videnskabelige indhold er blevet sikret ved, at alle artiklerne er fagfællebedømte, og samtidigt har forfatterne og redaktørerne sørget for at artiklerne er læsevenlige og vedkommende uden for meget akademisk spindelvæv"

Museumskoncernen ROMU og Museum Sydøstdanmark redigerer indholdet af GEFJON og udgiver tidsskriftet i samarbejde med Aarhus Universitetsforlag.

Forskningsområder og tilknyttede projekter

Ældre stenalder

En række af de største klassiske europæiske lokaliteter fra ældre stenalder findes i museets ansvarsområde. De første mennesker efter sidste istid er rigt repræsenteret og udgravet på f.eks. de senpalæolitiske bopladser Trollesgave og Stoksbjerg i Holmegaards Mose. Stortvildtjægerne fra den efterfølgende Maglemosekulturen findes i Danmark mest markant i de Sydsjællandske moser med velpublicerede kendte nøglelokaliteter i den europæiske forskning som Barmosen, Holmegaard, Lundby og Sværborg. Lokaliteterne vidner om et stort potentiale, og dette bekræftes af de sidste års helt nye undersøgelser på f.eks. Knudshoved Odde og i Lundby Mose. På førstnævnte er fundet og udgravet den største senpalæolitiske boplads fra Ahrensburgkulturen i Danmark, mens sidstnævnte udfylder et hiat i nordeuropæisk forskning, idet den kan dateres inden for en 1.000 års fundtom periode.

Museum Sydøstdanmark er det eneste museum i Danmark, som udøver dedikeret forskning inden for senpalæolitikum og tidlig mesolitikum og har præsteret en række markante videnskabelige resultater. En sådan position forpligter. Det er således ambitionen fortsat at spille en aktiv rolle inden for den europæiske arkæologiske forskning og metodeudvikling på dette felt.

Holmegaards Mose

Emne: Den ældste stenalder i Holmegård Mose

Formål: At udbygge kendskabet til senglacial og tidlig mesolitiske bopladser i Holmegård mose, ved boringer, prøvehuller og rekognosceringer

Samarbejdspartnere: Saxo-instituttet, Københavns Universitet, Miljøarkæologi og materialeforskning, Nationalmuseet, netværket Stone Age Bogsites

Publikation: i internationale tidsskrifter og samleværker, fagfællebedømte

Vilkår og forudsætning: At lodsejer giver lov. At universitetet stiller arbejdskraft til rådighed i form af overbygningsstudenter

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden. 2/12 årsværk til feltarbejde, efterbearbejdning og manuskript

Ansvarlig: Kulturarvsenheden/Kristoffer Buck Pedersen

Handleplan:

2016-2019:

Feltarbejde udføres årligt i 2-4 uger.

Resultat: I 2016 undersøgte vi sammen med overbygningsstuderende bevaringsgrad og potentiale på flere lokaliteter ved Holmegaard Mose.

Ved Holmegaard IV, der ligger ved det nuværende glasværks bjerge af genbrugsglas, blev der ved hjælp af boringer fastslået, at de bevaringsforhold, der blev set ved udgravning i 1944, stadig er tilstede. Det er meget usædvanligt, da det generelle billede er, at store arealer siden den tid er blevet drænet, med katastrofale følger for kulturarven.

Vest for Broksø lavede vi undersøgelser på en kendt lokalitet fra Maglemosekulturen. Her blev det fastslået, at de organiske bevaringsforhold ikke var så gode som ved Holmegaard IV, men vi fandt et lag med organisk bevaring, der ligger omkring det nuværende vandspejl, men som er truede af dræning fra en grøft, der ligger umiddelbart op til. På denne plads blev der også foretaget intensive

markrekognosceringer, der viste, at det drejer sig om en meget stor boplads, sandsynligvis sporene efter gentagne bosættelser, hovedsageligt i maglemosekulturens periode III.

Boringer i Holmegaards Mose

Strøbygraven

Formål: At publicere den ottedobbelte mesolitiske grav fra Strøby Egede. Publiceringen skal ske i forbindelse med den nye profilforskerudstilling på Køge Museum.

Samarbejdspartnere: Erik Brinch Petersen, Saxo instituttet, Niles Lynnerup, Retsmedicinsk institut.

Publikation: I Internationalt fagfællebedømt tidsskrift

Vilkår: At ressourcetrækket kan ske i forbindelse med profilforskerudstillingen. At projektet forskningsformidles.

Ressourcetræk: 2/12 årsværk. Kulturarvsenheden.

Ansvarlig: Kristoffer Buck Pedersen

Handleplan:

2016-2019:

Manuskript(er), publicering, forskningsformidling.

Resultat:

i 2016 blev der af Geogenetik, Københavns universitet, udtaget prøver til DNA fra fem af individernes øreknogler. Vi venter stadig på resultaterne.

Massegravnen med de tætomsluttede skeletter er omkring 7.000 år gammel og blev fundet i en villahave i den østsjællandske by Strøby Egede for knap 30 år siden. Derpå blev de flyttet til Køge Museum, og siden har de ligget dér side om side i en udstillingsmontre, stort set urørte. Men nu er der håb om, at deres historie kan komme frem i lyset, at Danmarks ældste mordgåde endelig kan blive løst.

Arkæologer fra Museum Sydøstdanmark har i tæt samarbejde med DNA-forsker Eske Villerslevs store geogenetiske grundforskningsprogram indledt det kæmpe arbejde, der forhåbentlig kan give svaret på nogle af de spørgsmål, som det unikke fund rejser. Hvordan er de relateret, hvor kommer de fra og hvad døde de af?

Det er professor Niels Lynnerup, der står i spidsen for det hold, som skal forske i massegravens DNA. Han er – med Kulturarvschef Kristoffer B. Pedersens ord – »den vigtigste biologiske antropolog og retsmediciner der er«

Videnskabelig bearbejdning af de udgravede elge fra Lundby Mose

Formål: Et forskningsprojekt om menneske og natur i præboreal tid.

Samarbejdspartnere: Nationalmuseet (NNU) og Saxoinstituttet

Publikation: I Internationale fagfællebedømt tidsskrifter samt i form af monografi om fundet.

Vilkå: Ekstern finansiering af trykning af monografi.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden/Kristoffer B Pedersen og Keld Møller Hansen 2/12 årsværk.

Ansvarlig: Kulturarvsenheden/Kristoffer B Pedersen

Handleplan

2016-2019:

Monografi færdiggøres og udgives. Derudover er der planlagt artikler om reservoir-effekt i daterede elge og artikel om tolkningen af deponering 5.

Forskningsformidling

Resultat: Artikel om de rituelle deponeringer udkommer i 2017 i international monografi. Artikel om reservoir-effekt er planlagt til at udkomme i 2017.

Stenalderpladser med bevarede organiske aflejringer

Formål: At lave en systematisk afsøgning på stenalderlokaliteterne indenfor museets ansvarsområde for at kategorisere dem efter hvor store muligheder der er for at undersøge bevarede kulturlag med organisk bevaring.

I forbindelse med museets feltarbejde ved Lundby Mose og Holmegård Mose er det dokumenteret hvor stort potentiale der kan være på lokaliteter med bevarede kulturlag med organisk bevaring. Ved hjælp af karteringsbor skal en række lokaliteter undersøges.

Samarbejdspartnere: Saxo instituttet og Miljøarkæologi og materialeforskning, Nationalmuseet

Publikation: Det er ikke planen at projektet skal publiceres, men at det skal danne baggrund for nye projekter.

Vilkår og forudsætning: At Saxo instituttet opretter et studieelement hvor bachelorstuderende kan komme i ulønnet praktik på arkæologiske museer.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kristoffer B Pedersen

Handleplan:

2016: Planlægning

2017-2019. Boringer på lokaliteter 4-6 uger om året.

Resultater: der er lavet en foreløbig plan for 2017, der hovedsageligt omfatter lokaliteter i den vestsjællandske Åmose, der skal fungere som reference til pladserne i vores eget ansvarsområde.

Borge

Museum Sydøstdanmark har med Danmarks Borgcenter fokus på borgforskning i hele landet. Udgangspunktet er forskningsrelaterede undersøgelser på borgen i Vordingborg, men også ældre og yngre borge fra museets område inddrages i forskningen. Museet vil i de kommende fire år dedikere borgforskningsindsatsen til den nyfundne vikingeborg ved Køge: Borgring.

Vordingborg Slotsruin er resterne af den middelalderlige kongeborg Vordingborg. Den første borg blev grundlagt af kong Valdemar den Store omkring år 1160. Men allerede før har der på stedet ligget en stormandsgård. I de næste århundreder flere gange ændret og udvidet, men mest markant under Valdemar Atterdag. Atterdags byggerier medførte at borgen i slutningen af 1300-tallet fremstod som Danmarks største rigsborg. Borgens størrelse understreger, at borgen gennem middelalderen har været af største betydning for den danske kongemagt, hvilket da også bekræftes af de desværre ret få skriftlige kilder, der omhandler borgen. For Vordingborg gælder det særlige forhold, at der er kontinuitet fra ca. 1100-1750, og at det kun her er muligt at følge udviklingen fra gårdsanlæg til barokpalæ. Dette giver mulighed for at følge og undersøge en række opbygnings- og destruktionsprocesser. Vordingborgs udvikling er særegen og udgør en vigtig del af dansk og internationalt borgbyggeri.

Danmarks Borgcenter i Vordingborg arbejder ud fra et alment forskningsbegreb og internationale standarder og sikrer, at forskningsbaseret viden bliver fundamentet for centerets udstillinger, aktiviteter og kommunikation.

Det er Danmarks Borgcenters ambition at blive den centrale formidlingsenhed for borge og voldsteder i Danmark og Østersøområdet. Museet ønsker gennem et samarbejde med Nationalmuseet og universiteterne at kunne udvikle sig som en markant forskningsinstitution i Østersøregionen

Målsætningen er, at kvalitetssikre borgcenterets forskning og skabe mange nye lag af mere og mere præcis viden om middelalderens borge, konger og magt. Forskningen skal se på sammenhænge mellem større områder. Havet kender ingen grænser, og regioner er økonomisk og kulturelt ofte blevet bundet sammen af skibe. En region som Femern Bælt, der forbinder et område mellem Tyskland og Danmark, er et godt eksempel på et studiefelt for det nye forskningscenter, ligesom Øresundsregionen og Østersøområdet er regionale felter.

Borgring. Dansk kulturarv kom på verdenskortet i 2014, da arkæologer fra Museum Sydøstdanmark og Aarhus Universitet kunne afsløre, at de havde fundet en hidtil ukendt vikingeborg fra slutningen af 900-tallet på Vallø Stifts marker få kilometer fra Køge. Den nye borg har været en stor cirkelrund fæstning med en diameter på 142 meter, og er den femte vikingeborg af trelleborgtypen.

Vikingetidens ringborge er en central del af fortællingen om det danske rige i vikingetiden og et af Danmarks bud på UNESCO verdensarv. Borgene er stort set identiske, og de må være opført af den samme bygherre. Men hvad blev de brugt til, har Harald Blåtand opført dem og hvorfor forsvandt de igen?

Det arkæologiske kendskab til disse vigtige anlæg bygger i dag på ældre og utidssvarende undersøgelser. Siden 1970 er der kun foretaget mindre udgravninger på trelleborgene.

Museum Sydøstdanmark og Aarhus Universitet har sammen udarbejdet et 4-årigt forskningsprojekt som udnytter den enestående mulighed Borgring giver for at udforske og løse den historiske gåde som trelleborgene stadigvæk frembyder. Med nye metoder vil det på Borgring være muligt at udrede borgbyggeriets praksis og organisation, hvor hurtigt man byggede borgene, deres relative alder og hvilket miljø, landskab og geografi de var en del af. Dermed kan man forstå disse meget store anlæg i relation til vikingetidens historie og til Danmarks tidlige historie som politisk rige.

Danmarks ældste middelalderlige robåd

Emne: Dokumentation af den middelalderlige robåd som blev fundet i forbindelse med etablering af voldgrave til Danmarks Borgcenter.

Formål:

En nøjagtig opmåling 3D-opmåling vil blive foretaget med en såkaldt FaroArm og ved hjælp af Vikingeskibsmuseets eksperter.

Ved opmålingen registreres alt ned i mindste detalje således, at vi præcist kan sige hvordan man byggede båden, hvad den måske er blevet brugt til, hvor mange år den sejlede, hvorfor den blev repareret osv osv samtidig får vi et fantastisk indblik i tidens teknologiske formåen og håndværk. Med 3D-opmålingen vil dokumentationen af fartøjet være sikret på bedst mulige måde. Opmålingen vil være det optimale udgangspunkt for en videnskabelig publikation af jollen, ligesom en eventuel opbygning af en skalamodel eller en egentlig rekonstruktion vil have det bedste udgangspunkt i 3D-opmålingen.

I forbindelse med dokumentation og opmåling af robåden etableres Det arkæologiske værksted Her vil publikum i museets højsæson få mulighed for at følge med på tæt hold, når der arbejdes med afrensning, opmåling og fotografering af skibsdelen. Samtidig vil pavillonen formidle den maritime middelalder.

Efter endt opmåling vil Vikingeskibsmuseets eksperter tage stilling til hvordan vi bedst bevaret båden for eftertiden.

Samarbejdspartnere: Vikingeskibsmuseet.

Vilkår og forudsætning: Ekstern finansiering

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden/1/12 årsværk.

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2016:

Etablering af "Det arkæologiske værksted".

Dokumentation og opmåling af robåd.

Resultat: En stor del af robåden blev opmålt i det åbne værksted. Der var stor interesse for arbejdet blandt borgcentrets besøgende. Efter opmålingen har museet lavet en aftale med Vikingeskibsmuseet

om, at robåden skal overføres til deres samling, så det fremover er dem, der har ansvaret for registreringen, opbevaring, formidling og forskning.

Borge og voldsteder på Sjælland

Formål: At vurdere bevaringsgrad og datering ved hjælp af boringer.

Voldstederne skal udvælges indenfor museets ansvarsområde og blandt borgene i museets borgdatabase.

Økonomi: Midler til naturvidenskabelige undersøgelser skal søges hos Kulturministeriets forskningspulje

Samarbejdspartnere: Miljøarkæologi og materialeforskning, Nationalmuseet. Saxo instituttet.

Publikation: Afhængigt af resultatet skal arbejdet publiceres i Gefjon eller internationalt tidsskrift.

Arbejdet skal også præsenteres i museets årsskrift og i appen '100 borge'

Vilkår og forudsætning: Da voldstederne er fredede vil det kræve dispensation fra Kulturstyrelsen.

Arbejdet skal så vidt muligt udføres af praktikanter fra Saxo-instituttet i forbindelse med et nyt studieelement som de planlægger at indføre. Prioriteres af forskningsudvalg.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden/Borgcenteret. 3/12 årsværk pr år.

Ansvarlig: Jens Ulriksen

Handleplan:

2016:

Udarbejdelse af projekt og ansøgninger om dispensation

Resultater: På grund af projektet med vikingeborgen Borgring blev dette projekt udskudt til 2019

Borgring

Baggrund:

Dansk kulturarv kom på verdenskortet i 2014, da arkæologer fra Museum Sydøstdanmark og Aarhus Universitet kunne afsløre, at de havde fundet en hidtil ukendt vikingeborg fra slutningen af 900-tallet på Vallø Stifts marker få kilometer fra Køge. Den nye borg har været en stor cirkelrund fæstning med en diameter på 142 meter, og er den femte vikingeborg af trelleborgtypen.

Vikingetidens ringborge er en central del af fortællingen om det danske rige i vikingetiden og et af Danmarks bud på UNESCO verdensarv. Borgene er stort set identiske, og de må være opført af den samme bygherre.

Men hvad blev de brugt til, har Harald Blåtand opført dem og hvorfor forsvandt de igen?

Det arkæologiske kendskab til disse vigtige anlæg bygger i dag på ældre og utidssvarende undersøgelser.

Siden 1970 er der kun foretaget mindre udgravninger på trelleborgene.

Formål: Museum Sydøstdanmark og Aarhus Universitet har sammen udarbejdet et 4-årigt forskningsprojekt som udnytter den enestående mulighed Borgring giver for at udforske og løse den historiske gåde som trelleborgene stadigvæk frembyder. Med nye metoder vil det på Borgring være muligt at udrede borgbyggeriets praksis og organisation, hvor hurtigt man byggede borgene, deres relative alder og hvilket miljø, landskab og geografi de var en del af. Dermed kan man forstå disse meget store anlæg i relation til vikingetidens historie og til Danmarks tidlige historie som politisk rige

Samarbejdspartnere:

Århus universitet, Nationalmuseet og Vallø stift

Publikation:

Vilkår og forudsætning:

Det udarbejdede forskningsprojekt.

Ressourcetræk:

Kulturarvsenheden/Jens Ulriksen, Nanna Holm, Jonas Christensen og Maja Schultz

Ansvarlig:

Jens Ulriksen

Handleplan

2016:

BORGENS ARKITEKTUR OG ALDER

Østportområdet. Det stærkt nedslidte portområde, hvor voldresten udgør <40 cm under pløjelag, giver optimale vilkår for en afdækning af et helt portområde og tilgrænsende dele af volden. Desuden skal områderne foran og bag porten afdækkes med henblik på at undersøge mulige spor af bygninger, veje, voldgrav eller palisader.

Snitgravning ved sydporten. Prøvegravningen viste, at den sydlige del af volden er anlagt på tykke lag af ler med en faskinekonstruktion af træ. Det bevarede træ åbner muligheder for årringsdatering.

Samtidig gives fremragende betingelser for en geo-arkæologisk undersøgelse af anlæggets opbygning.

En større forskningsartikel i et fagfællebedømt forskningstidsskrift

2017:

BORGENS BRUG OG ENDELIGT

Borgens nordport. Brandtomt, bevaret i ca. 80 cm's højde med intakt (forkullet) tømmer.

Undersøgelsen vil kunne give præcis viden om borganlæggets tømmerbygning og levere materiale til datering. Udgravning af 50% af portområdet skal belyse borgens ødelæggelse, herunder mulige kampspor.

Ph.d-projekt. Borgring i sammenhæng – arkæologi og historie.

En større forskningsartikel i et fagfællebedømt forskningstidsskrift

2018:

BORGENS OMGIVELSER – GRAVPLADS OG BESEJLING

Anlæg omkring borgen. Prøveudgravninger i form af søgegrøfter på arealer omkring Borgring med henblik på eftersøgning af mulige bebyggelsesspor, grave, voldgrav, vejanlæg og anløbsplads.

Besejlingsforhold. Geo-arkæologiske undersøgelser i ådalen og "søen" mod nordvest for at afklare lagdannelsen, herunder belysning af muligheden for sejle til Borgring via Køge Å.

En større forskningsartikel i et fagfællebedømt forskningstidsskrift

Ph.d-projekt. Borgring i sammenhæng – arkæologi og historie.

2019:

Ph.d-projekt. Borgring i sammenhæng – arkæologi og historie.

Resultater: Forskningsprojektet har været gennem sin første udgravningssæson i 2016. I foråret samlede museet 14 erfarne detektorførere for at gennemsøge borgpladsen og området udenfor østporten for oldsager af metal. På ca. 50 mandtimer afsøgte godt 12.000 m² markoverflade, men uden fund af oldsager.

Volden af græstørv og jord var bevaret i 0,4-1 m's højde, hvor den blev undersøgt tæt ved østporten og ved sydporten. Udgravningen af den brændte østport skete i samarbejde med Nationalt Kriminalteknisk Center, Gerningsstedssektionen, under Rigspolitiet. Omtrent midt i porten var spor efter et ildsted i to faser. Omkring ildstedet fandt vi flere hvæssesten, keramik og en samling jernredskaber i en værktøjskasse. Sydporten var dårligere bevaret end forventet. Dræning i moderne tid har sænket grundvandsspejlet, og Køge Å har før da boreroderet voldens og portens yderside. Arealer inden- og udenfor volden var uden spor af aktiviteter fra vikingetid. Til gengæld var der levn fra ældre jernalder.

Vikinger

Med udgangspunkt i Museum Sydøstdanmarks store forskningsprojekt Borgring vil museet i de næste år styrke indsatsen inden for vikingetid. Museet har ikke mindre end 5 forskere med specialer inden for vikingetid i den arkæologiske enhed. Det potentiale skal udnyttes og det er ambitionen, at museet om fire år har forøget sin viden, forskning og formidling af vikinger markant, således at Museum Sydøstdanmark har en fremtrædende rolle inden for vikingeforskning og formidling. Museets indsats vil for en stor dels vedkommende blive koblet på Borgring og forståelsen af vikingeborgen.

Der er et stort potentiale for tilvækst af fund og oplysninger om vikingetiden på Køgeegnen og i resten af Sydsjælland og på Møn. Nogle områder er mere undersøgt og fundtunge end andre, hvilket hænger sammen med by- og erhvervsudvikling samt infrastrukturens udbygning, og at detektorfolket ikke nødvendigvis har en mere overordnet tilgang til, hvor de går.

Køgeegnens centrale position i vikingetiden er udgangspunktet for forskningen. Den hænger dels sammen med god landbrugsjord og adgang til græsning, dels at kommunikationslinjer fra Vestsjælland (Korsør, Trelleborg) til Østsjælland (Køgeegnen, Stevns) har forløbet via Ringsted, syd for Køge Å og åsdannelsen på åens nordside. Ved Borgring har den øst-vestgående rute mødt den vigtigste nord-sydgående rute i Østsjælland. Reminiscenser af rutenettet genfindes både i 1700-tallets chausséer (Rute 150 og Rute 151) og det moderne motorvejsforløb (E20 og E47).

Hertil kommer adgangen til Øresund og Østersøen, som (også) i VT har været vigtige farvande. Detektorfundene strømmer ind fra især Møn, som i vikingetid havde en central rolle pga forbindelsen til Østersøen. Sydsjælland er forholdsvis uopdyrket, Næstved og Vordingborg har rødder i vikingetid og to enestående handels- og togtpladser viser potentialet

Resultat: "Vikinger" er overskriften for en række initiativer, som museet står i spidsen for indenfor ansvarsområdet. I 2016 er der arbejdet med ph.d.-projekt, Borgringprojektet, Togt- og mobiliseringspladser, Tryggevælde Å, publikation af Vester Egesborg og detektorarkæologi.

Vester Egesborg

Arbejdet med publikationen af den rige anløbsplads fra yngre germansk jernalder og vikingetid er fortsat og forventes afsluttet i 2017.

Ph.d.-projekt - Ideen om det gode liv

Emne: Samspillet mellem menneske, arkitektur og idealer i vikingetidens samfund. Ph.d.-projektets fokus er vikingetidens arkitekturs kulturelle og samfundsmæssige sammenhæng. Afsættet tages i det udgravede stormandskompleks Toftegård på det nordlige Stevns, hvor stormandens velbyggede haller og bondens almindelige langhuse findes side om side. Her ses tydeligt, hvordan arkitekturen afspejler, efterligner og bryder traditionen i en dynamisk udvikling gennem vikingetiden.

Formål: Projektets formål er at præsentere en ny forståelsesramme for langhuset som kulturbærende element i vikingetiden. Med udgangspunkt i en bearbejdning af materialet fra Toftegård skal der udarbejdes en ny hustypologi for perioden 500-1200 e.Kr., der er opdateret på både den teoretiske baggrund og inddragelse af det nyeste materiale.

Hustypologien skal bruges som fortolkningsredskab til at kortlægge langhusets udvikling i Sydskandinavien som et resultat af både teknologiske, sociale og kulturelle processer. På baggrund af

hustypologien skal der laves en samlet analyse og fortolkning af materialet fra Toftegård, der lægger op til en diskussion af samspillet mellem mennesker, arkitektur og datidens ide om 'det gode liv'.

Samarbejdspartnere: Århus Universitet

Publikation: Resultaterne publiceres løbende i fagfællebedømte internationale tidsskrifter og samleværker,.

Vilkår: Finansiering gennem projektet Førkristne Kultpladser, Kulturstyrelsen, Aarhus universitet og museet.

Ressourcetræk: Der afsættes per år økonomi svarende til 4 mdr. årsværk

Ansvarlig: Anna Beck

Handleplan:

2015:

1. September 2014. Ph.d igangsat

2016-2018:

1. September 2018. Ph.d. afsluttet

Resultater: I 2016 blev en stor del af analysearbejdet sat i gang. Resultater blev præsenteret på diverse konferencer og i artikler. Anna Beck var en del af profilforskningen på Køge Museum.

Vester Egesborg

Emne: Anløbsplads fra vikingetid

Formål: Videnskabelig bearbejdning og publicering af udgravningsresultaterne fra anløbspladsen fra yngre jernalder og vikingetid ved Vester Egesborg. Den videnskabelige bearbejdning fokuserer på to hovedområder:

Anløbspladsens struktur og funktion. Vester Egesborgs struktur adskiller sig fra hovedparten af de komparative lokaliteter, som er undersøgt i større eller mindre omfang i Danmark, Skåne og Sydslesvig. Til gengæld minder den om nabolokaliteten Næs, der er en specialiseret hørfremstillingsplads, og Vester Egesborg har på tilsvarende vis jernsmedning som et meget fremtrædende element. Spørgsmålet er, om der i dette tilfælde er tale om en specialiseret anløbsplads med fremstillingsvirksomhed som primær funktion, eller om der i virkeligheden er tale om en agrar lokalitet, som omkring år 1000 flytter knap en kilometer mod nord og bliver til landsbyen Vester Egesborg, hvor den ligger i dag.

Analysen vil dels basere sig på bebyggelsens struktur, hvor hustyperne og deres funktioner vil blive beskrevet og vurderet, dels det meget omfattende genstandsmateriale, der for størstedelens vedkommende er fundet i grubehuse, affaldsgruber og kulturlag.

I analysen vurderes Vester Egesborg i forhold til udgravningsresultater fra specialiserede anløbspladser og agrare bebyggelser både lokalt, regionalt i forhold til Østdanmark og overregionalt i forhold til Danmark som helhed og landene langs Østersøens kyster med særligt fokus på Nordtyskland, Sverige og de øvrige lande omkring Østersøen. Desuden skal Vester Egesborgs ophør analyseres i forhold til de samfundsmæssige ændringer, der skete i vikingetidens sidste 100-150 år, hvor de første bydannelser af middelalderligt tilsnit etableredes i Danmark.

Netværksdannelse. Vester Egesborg har indgået i flere netværk, som direkte eller indirekte kan aflæses i fundmaterialet. Det lokale netværk udgøres af et opland, der har benyttet pladsen som anløbssted og som i et vist omfang har forsynet pladsen med råmaterialer og mennesker. Det lokale netværk har været styret af en eller flere stormandsfamilier. Især disse bestemmende aktører har haft interesser med et regionalt og overregionalt fokus. Analyser af affaldet fra jernsmedningen skal

forsøge at afdække, om råmaterialerne er lokale eller importerede. Uanset ophavet vidner omfanget af smedeprocesserne om, at der er tale om produktion, som ligger ud over eget forbrug. Det betyder, at der har været et eller flere eksterne led i et netværk, som kan have været både lokalt, regionalt og overregionalt. I genstandsmaterialet foreligger flere elementer, som peger på netværkets udstrækning. Glasperler af typer, der er fremstillet i Ribe, trækker et spor til handels- og håndværkspladser omkring Østersøen, og sporet fører også til Vester Egesborg. Ydermere har Vester Egesborg haft sin egen produktion af glasperler. En analyse af glasperler fra oplandets agrare bebyggelse kan afsløre, om de har været beregnet på det lokale område. Hvad angår kamme af ben og tak findes typerne over store dele af Sydsandinavien og på de skandinaviske prægede handels- og håndværkspladser syd for Østersøen. Dekorationsmæssigt er der en gruppe af benkamme fra Vester Egesborg, som kan sammenlignes med ornamentik på kamme fra Mellemsverige og det vestligste Rusland. I samme retning peger fund af en karneolperle, en bjørnetandperle, et pilekoggerbeslag og særlige typer af pilespidser og jernfibler. Mod den sydvestlige Østersø peger en bronzekam, som sandsynligvis er fremstillet i Hedeby. Herfra kan også de frankiske og engelske drikkeglas, der er fundet rester af, være kommet, ligesom en del af en balancevægt kan stamme fra en anglo-irsk type. Typisk upåagtet, men ofte tilstedeværende, er klæbersten og skifer fra Norge.

Det nævnte genstandsmateriale peger på generelle netværk, som har omfattet store del af Sydsandinavien, bl.a. repræsenteret ved ovennævnte klæbersten og skifer, men også i form af sølvmonter fra Kalifatet, der kom til området i flere omgange i løbet af vikingetiden. Der er imidlertid spor af snævrere netværk, der har kastet særlige kamme, våben og fibler af sig, og som peger på, at Vester Egesborg har haft forbindelser mod den østlige Østersø.

Analysen skal undersøge den kronologiske udvikling i netværkene, som allerede kan anes fra 6.-7. årh. til 8.-10. årh., og der skal fokuseres på, at der er netværk, som er generelle, mens andre er specifikke og affødt af særinteresser.

Samarbejdspartnere: Zoologisk museum, museer, universiteter i Nordeuropa.

Publikation: Resultaterne skal fremlægges i en fagfællebedømt, dansksproget monografi med et tysk eller engelsk resumé.

Vilkår: Bevilling fra Beckett-fonden og Krogagerfonden suppleres med midler fra museet.

Ressourcetræk: Der afsættes økonomi svarende til 4/12-årsværk

Ansvarlig: Jens Ulriksen

Handleplan:

2017:

Publicering

Togt- og mobiliseringspladser

Formål: Hensigten med dette projekt er at udforske udviklingen af Danmarks sømilitære organisation i tidsrummet 500-1100 e. Kr. Først vil organisationens ressourcebehov og øvrige logistiske udfordringer blive klarlagt. Siden vil de arkæologiske vidnesbyrd efter datidens stormandssæder og produktionspladser blive inddraget i en komparativ analyse, der vil søge svar på, hvordan ressourcerne til krigsflåderne blev tilvejebragt.

Samarbejdspartnere: Nationalmuseet, Vikingeskibsmuseet.

Publikation: Monografi og artikler, fagfællebedømte, nationalt og internationalt.

Vilkår og forudsætning: Eksterne midler skal søges.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: JU

Handleplan:

2016:

udarbejdelse af samlet projektansøgning til fond.

2017-2018:

Gennemførelse af projekt

Resultater: I samarbejde med Vikingskibsmuseet arbejdes på en projektbeskrivelse for et flerårigt forskningsprojekt om periodens sømilitære organisation. Arbejdsområdet er blevet defineret, og en skitse til undersøgelser er udarbejdet.

Tryggeælde Å – vandvej eller barriere?

Formål: Eftersøgning af vadesteder og broer i ådalen fra Karise mod munden mhp. at fastslå trafikårer til og fra Stevns. Fastlæggelse af muligheden for at bruge åen som vandvej og – i givet fald – hvor langt opstrøms. Hertil kommer eftersøgning af anløbspladser langs åen, hvor en potentiel lokalitet findes ved Valløby og ved Prambroen.

Økonomi:

Samarbejdspartnere: Saxo-Instituttet, Miljøarkæologi og materialeforskning, Nationalmuseet, Aarhus Universitet-Geoscience, Niedersächsisches Institut für historische *Küstenforschung*

Publikation: Fagfællebedømte artikler, nationalt og internationalt

Vilkår og forudsætning: Eksterne midler skal skaffes til geofysik, arkæo-botanik, prøvegravninger.

Studerende fra Saxo i praktikforløb.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Jens Ulriksen

Handleplan:

2016: planlægning

2017-2019: arbejde i ådalen og på dens bredder, først naturvidenskaber, siden arkæologi.

Resultater: I samarbejde med lokale detektorførere er der foretaget afsøgninger ved Strøby og Hårlev for at kortlægge bebyggelsen langs Tryggeælde Å i jernalder og middelalder.

Bebyggelse langs Køge bugt 500BC-1200AD

Emne: Bebyggelsesdynamikken langs Køge bugt 500 BC – 1200 AD

Formål: Vha kulstof-14 dateringer fra museets udgravninger ved Køge Bugt at belyse bebyggelsesdynamikken.

I løbet af 2014 og vil 2015 vil museet have sendt et trecifret antal prøver til datering. Disse vil blive underkastet bayesian analyser, der skal danne baggrund for en kronologisk model, der kan holdes op imod de arkæologiske spor.

Samarbejdspartnere: Aarhus universitet, c-14 lab, Nationalmuseets afdeling for Miljøarkæologi og materialeforskning.

Publikation: I internationalt fagfællebedømt tidsskrift.

Vilkår: Samtlige prøver er sendt til datering, sker i samarbejde med Nationalmuseet, der står for prøvetagningen. At museet modtager dateringerne indenfor tidsfristen, at der afsættes 2/12 årsværk. Skal godkendes af forskningsudvalget.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden: 2-4 uger intern pr år hovedsageligt til Sune Villumsen. Tre måneder til at skrive artiklen

Ansvarlig: Jens Ulriksen

Handleplan

2016:

Data testes ind i museets dateringsdatabase.

Analysearbejdet af de kronologiske modeller i samarbejde med Aarhus universitet.

2017:

Der udarbejdes manuskript til publikation.

Resultater: Databasen med C14-dateringer af hustomter opdateres løbende. Desuden ansøgte museet Kulturministeriets Forskningsudvalg om midler til udarbejdelse af en forskningsartikel. Ansøgningen blev ikke imødekommet. I 2017 opkvalificerer vi Sune Villumsen, så han bliver specialist i statistisk behandling af C14 dateringer. Og vi laver en ny ansøgning med anden fokus.

Detektorpladser fra vikingetiden

Formål: I samarbejde med detektorarkæologer at afsøge kendte vikingetidslokaliteter indenfor museets arkæologiske ansvarsområde.

At detektorafsøge områder hvor vi på baggrund af stednavne og topografi kan forvente at finde nye vikingetidslokaliteter.

Samarbejdspartnere: Et udvalg af detektoramatører, der er tilknyttet museet

Publikation: Flere artikler i Gefjon, afhængigt af projektets resultater.

Vilkår og forudsætning: At vi kan indhente de nødvendige tilladelser fra lodsejere.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden 1 mdr pr år

Ansvarlig: Jens Ulriksen

Handleplan:

2016:

der udvælges et bredt udvalg af pladser som detektorafsøges

2017-2019:

løbende detektorafsøgning og udarbejdelse af artikel med beskrivelse af erfaringer og resultater.

Resultater: En målrettet indsats for at kortlægge vikingetidens bebyggelser og gravpladser gennemføres i tæt samarbejde med områdets dygtige metaldetektorførere. Ud fra en faglig vurdering udpeger museet markarealer, hvor det vil være formålstjenligt at lede efter arkæologiske spor.

Museum Sydøstdanmark igangsatte i 2016 "Jagten på vikingerne". Jagten på vikingerne begyndte egentlig med et samarbejde med amatørarkæologer på Sydsjælland og Møn, da museets arkæologer ønskede deres hjælp til at kortlægge vikingetiden i vores område. Sammen med de frivillige metal-detektorfolk gør vi nemlig i disse år ekstremt mange fund, der viser, at Sydøstdanmark i vikingetiden spillede en central rolle i den store handel i Østersøområdet og om nær kontakt til vikingernes metropol, Hedeby.

Kunsthåndværk

Museet ejer en imponerende samling af kunsthåndværk og kunstindustriprodukter fra Næstved-virksomhederne Holmegaard og Kähler. 35.000 glas fra Holmegaard samt arkivalier, malerier, fotos og tegninger. Kähler-samlingen rummer 10-15.000 numre, hvoraf 7.000 numre er keramik. Det er museets ambition at forske i disse rige samlinger med et dobbelt formål. Det ene er at belyse de to virksomheders historie. Virksomhederne er vigtige i landets håndværks- og industrihistorie. Det andet er at forske i glassets og keramikens form, materiale, proces og æstetik. Den nye viden, museet producerer, vil blive stillet til rådighed på internationale platforme; både i forskningsmæssige fora samt i de kommercielle og interessebårne fora, hvor mennesker fra hele verden dyrker og deler deres interesse for design.

Holmegaard-samlingen har også et internationalt potentiale forstået som en del af kunsthistorien. Samlingen belyser alle vigtige perioder i den nordiske stiludvikling, materialeforståelse og formgivning og rummer i sig historien om de sidste 200 års brugskunst-historie.

Etnologisk undersøgelse af Holmegård Glasværk

Emne: Interviewundersøgelse: Lokalidentitet. Relationer og interaktion mellem erhverv og by, mellem ansatte og ikke ansatte, mellem faggrupper etc. Social identitet og hierarki. Arbejdsliv i patriarkalsk virksomhed.

Fokus på arbejdsfunktioner/arbejdsproces, socialt liv, konfliktpotentiale, socialt sikkerhedsnet, migrationsarbejdere, arbejderboliger, familietilknytning (vertikalt og horisontalt tidsmæssigt).

Formål: Belyse samspil og modsætningsforhold mellem glasbyen (Holmegård Glasværks arbejderby) og Fensmark. Belyse arbejdsforhold i en virksomhedstype, der er ved at være forsvundet (den patriarkalske) og hvad der fulgte efter. Undersøgelsen skal være del af fundament for opbygning af udstilling og anden formidling i Holmegård-projektet.

I forb. m. interviews foretages indsamling, hvis informanterne har relevante genstande.

Samarbejdspartnere: Næstved Arkiverne (der har arkivalier fra tidligere interviews. Erhvervsarkivet (der har arkivalier fra Holmegård). Nationalmuseet (Nationalmuseets Etnologiske Undersøgelser – hvis de har interviews?). Københavns Universitet, Saxo-Instituttet. Niels Jul Nielsen (forsker i arbejdsliv og arbejdsforhold).

Publikation: Artikel i peerreviewed tidsskrift. Kapitel i bogen om Holmegård (museets udgivelse)

Vilkår: Publikationsmuligheder og mulighed for overbygning af aktuel forskningsteori afhænger af, om KU deltager.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kulturarvsenheden, Nyere Tid

Handleplan

2016: Publicering i museets årbog

Resultat: Gennemført

Lamper fra Fyens Glasværk

Emne: Lamper fra Fyens Glasværk/dansk glaslampeproduktion

Baggrund: Holmegaards lampeproduktion tog derfor først for alvor fat i 1965 med fusionen med De forenede Glasværker, der inkluderede Fyens Glasværk.

Produktionen af Fyens Glasværks lamper især fra slutningen af 1950'erne og frem er så vidt vides slet ikke behandlet og en stor del af produktionen er ukendt – også for samlere.

Formål: Med udgangspunkt i Holmegaard Glasværks Prøvesamling at belyse dansk produktion af glaslamper udgået fra Fyens Glasværk fra slutningen af 1800-tallet og frem til lukningen af værket i 1990. Formålet vil samtidig være at belyse dansk belysningskultur i forhold til skandinavisk/nordeuropæisk belysningskultur. Fyens Glasværk producerede ikke alene lamper i eget navn, men blandt også til landets førende lampeproducenter f.eks. Le Klint og Fog & Mørup samt andre endnu ikke identificerede kunder. Lamperne blev designet af glasværkets egne designere eller af kundernes egne designere.

Fyens Glasværk var fra 1907 en del af Kastrup Glasværk og fra 1965 en del af Holmegaard Glasværk. Formålet vil bl.a. derfor være at belyse, hvad disse fusioner betød for værkets overlevelse samt identificere glasværkets kunder og de lamper, der blev produceret her. Der er nemlig en del af

samlingens lamper, der endnu ikke har kunnet identificeres ud fra det nuværende tilgængelige arkivmateriale.

Samtidig vil man kunne foretage en indsamling af arkivmateriale, lampekataloger mv. samt de lamper, der mangler i samlingen (hvilket vist er en del).

Samarbejdspartnere: Designmuseum Danmark, Erhvervsarkivet, Syddansk Universitet (designhistorie), Fynske Glasvenner, lampe-virksomhederne.

Publikation: Monografi

Vilkår: Ekstern finansiering. Godkendes af forskningsudvalget.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden, Susanne Outzen

Ansvarlig: Kulturarvsenheden, Susanne Outzen

Handleplan:

2016:

Fortsat registrering af lamperne fra Fyens Glasværk. Der planlægges et seminar om brugsglas i de nordiske lande, marts 2016 på Næstved Museum (Mette Bruun og Susanne Outzen). Efterfølgende udgivelse af publikation med indlæggene.

2017-2019:

Forsat registrering

Indsamling af arkivmateriale fra Erhvervsarkivet og Designmuseum Danmark samt Fynske Glasvenner. Sammenskrivning i flere faser. Udgivelse af monografi (og udstilling om lamper evt. i samarbejde med Designmuseet).

Forskningsformidles.

Resultat: Fortsat registrering. Der blev truffet aftale om at modtage glas fra Odense Bys Museers samling og Øhavsmuseet.

Hegnetslund Teglværk og Lervarefabrik

Formål: Med udgangspunkt i museets og arkivets samlinger at inddrage Hegnetslund i museets definerede forskningsområde: Kunsthåndværk.

Baggrund: Murermester Ole Olsen, Tureby, oprettede 1892 Hegnetslund Teglværk vest for Herfølge. 1898 udvidet med lervarefabrik

Med lervareproduktionen tog Hegnetslund konkurrencen op med bl.a. to af datidens kendte keramiske værksteder, Ibsen på Bornholm og Kähler i Næstved.

1943 nedlægges teglværket og navnes ændres i 1944 til A/S Hegnetslund Lervarefabrik

Hegnetslund var i 1931 med til at oprette Den Permanente i København, hvorigennem man eksporterede til udlandet. 1991 ophørte produktionen.

Køge Museum har en stor samling af lervare- og keramikprøver, gipsforme, redskaber, drejeforme m.m. Erhvervet omkring 1990.

Arkivalier findes i Lokalhistorisk Arkiv for Herfølge-Sædder Sogne.

Samarbejdspartnere: Defineres

Publikation: Defineres

Vilkår og forudsætning: Der udarbejdes en strategi- og handleplan. Godkendes af forskningsudvalget.

Ressourcetræk: Mette Bruun

Ansvarlig: Mette Bruun

Handleplan:

2016:

Vurdering af projekt, indfaldsvinkel og ressourcer

2017-2019:

Projekt såfremt dette prioriteres af forskningsudvalget.

Resultater: Dette projekt udskydes pga mangel på ressourcer.

Nordisk glasseminar

Emne: Nordisk to-dages seminar om brugsglas.**Baggrund:** En stor andel af genstandene i Holmegaard Glasværks Prøvesamling er brugsglas, såsom medicinflasker, marmeladeglas og andre emballageglas etc. Fokuset på brugsglas som overordnet tema er sket ud fra den vurdering, at det i reglen er kunstglasset, der har fået størst opmærksomhed i forskning og formidling, mens de mere anonyme glas, der er en uundværlig del af alle menneskers dagligdag, har været overset.

Formål: Invitere ledende eksperter fra alle de nordiske lande til at holde foredrag og diskutere den viden, der er på området historisk, teoretisk og produktionsmæssigt. Der vil dermed kunne skabes et værdifuldt netværk med andre internationale glasforskere.

Publikation: Sænummer af Gefjon**Vilkår:** Funding fra Kulturstyrelsen**Ressourcetræk:** Kulturarvsenheden, Mette Bruun og Susanne Outzen**Ansvarlig:** Kulturarvsenheden**Handleplan:**

2016:

Konference 10-11 marts i Næstved.

Resultater: I forlængelse af projekt Det Ny Holmegaard afholdt Museum Sydøstdanmark i marts 2016 en todages glaskonference *Nordic Utility Glass Conference 2016* i Næstved.

Med konferencen ville museet rette lyset mod brugsglasset, som udgjorde en stor del af Holmegaard Glasværks produktion. Brugsglas som ølflasker, emballageglas, husholdningsglas og drikkeglas, har ikke været genstand for samme forskningsmæssige interesse som studio- og kunstglas, men det ville denne konference og den efterfølgende publikation være med til at ændre på.

En række spændende glasforskere fra de nordiske lande var indbudt til at deltage med foredrag i konferencen. På konferencens første dag kunne man høre Georg Haggrén fra Københavns Museum fortælle om, hvordan arkæologer i forbindelse med metroudgravningerne i Københavns indre by har fundet store mængder glas fra tiden før Holmegaard. Det var helt friskt opgravne genstande direkte fra den Københavnske undergrund, der dermed blev vist frem for konferencens deltagere. Resultaterne af Georg Haggréns forskning i glassene var derfor endnu ikke klar, og det udviklede sig til nogle spændende diskussioner blandt deltagerne. Susanne Outzen fra museet præsenterede et indlæg af hende selv og Mette Bruun om Holmegaard Glasværks historie og design af brugsglas fra fabrikken gennem tiderne. Hun krydrede indlægget med et par korte film fra den danske filmskat om brugsglas fra Holmegaard. Blandt andet en underholdende reklame for Esprit de Valdemar med Karl Stegger i hovedrollen. Den kan findes på Youtube. Carl Axel Lorentzen fra firmaet Glasfakta præsenterede deltagerne for planglas, der ikke alene kan bruges til vinduer men også til kunstneriske arkitektoniske frembringelser. Endelig gav Gunnel Holmer fra The Swedish Glass Museum et interessant indblik i

sin doktorafhandling om Surte Glasbruk i Sverige, en afhandling, der er lige på trapperne. Hendes forskning har fokus på arbejde og arbejdskraftindvandring i perioden 1943-1978. Dagen afrundedes med en busudflugt til glasmagasinet. En spændende oplevelse for blandt andet de udenlandske forskere.

På konferencens anden dag indledte Anders Reihner med et foredrag om *Vackrare Vardagsvara, om svensk brugsglas fra funktionalismens tidsalder*. Inger Helene Stemshaug fra Norges Nasjonalmuseum gav en introduktion til norsk glasdesign og glashistorie. Der var også et foredrag om glasservicets tid og borddækning af Jan Kock fra Aarhus Universitet. Og Maja Heuer kunne fortælle om et nyt glasmuseum i Sverige *The Glass Factory*. Det er opstået ved, at den svenske kommune Emmaboda har opkøbt glassamlingerne fra de hedengangne glasværker i Boda, Kosta og Åfors og har skabt et videns- og innovationscenter, hvor glasdesignere mødes og udveksler ideer. Det var spændende at høre om, hvordan man på *The Glass Factory* har grebet denne udfordring an, da Næstved Museum jo står foran en lignende proces, hvis projekt Det Ny Holmegaard realiseres. Endelig fortalte den velestimerede finske glasforsker Kaisa Koivistu fra The Finnish Glass Museum om samlinger af finske brugsglas og opfordrede til samarbejde omkring forskningen mellem glassamlinger i Norden. Denne handske var dog allerede blevet taget op på konferencens første dag, hvor nye Nordic Utility Glass konferencer blev planlagt i 2017 og 2018 i henholdsvis Sverige og Finland. Efterfølgende er det blevet besluttet, at den næste glaskonference kommer til at foregå på det svenske glasmuseum i Växjö i efteråret 2017. Der er hermed lagt grund til et spændende samarbejde på tværs af landegrænser omkring brugsglas.

Program og synopsen om de enkelte foredrag kan findes på Næstved Museums hjemmeside:

<http://www.naestved-museum.dk/da/forskning/nordic-utility-glass-conference>

Nordisk keramikseminar

Emne: Nordisk seminar om kunstnerkeramik efter 2. verdenskrig.

Baggrund: Kählers keramiske værksteder engagerede i perioden omkring 1900 en lang række af Danmarks mest banebrydende kunstnere og lagde sig derfor i forlængelse af den kunstnerkeramik, der opstod som et nyt fænomen rundt omkring i Europa. Kähler fortsatte med at tilknytte anerkendte designere og kunstnere til virksomheden helt op til virksomheden lukkede i 1974. Hvem var de, og hvilken betydning havde de for Kähler og for kunstnerkeramikens udvikling? Kan man se samme tendens på andre keramiske værksteder i Danmark og i de øvrige Nordiske lande?

Formål: Invitere ledende eksperter fra alle de nordiske lande til at holde foredrag og diskutere den viden, der er om kunstnerkeramik fra perioden efter 2. Verdenskrig historisk, teoretisk og produktionsmæssigt. Der vil dermed kunne skabes et værdifuldt netværk med andre nordiske forskere i keramik. Og belyse et område som ligger lidt i skyggen af den forskning, der er om kunstnerkeramik fra perioden omkring 1900.

Publikation: Sænummer af nordisk videnskabeligt tidsskrift.

Vilkår: Funding fra Kulturstyrelsen

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden, Mette Bruun

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan:

2017/18: Afholdelse i Næstved

Internationalt tekstilseminar

Emne: Internationalt seminar om tekstiler.

Baggrund: Mangler mere info fra IC!

Formål: Invitere ledende eksperter fra alle de nordiske lande til at holde foredrag og diskutere den viden, der er på området historisk, teoretisk og produktionsmæssigt. Der vil dermed kunne skabes et værdifuldt netværk med andre internationale tekstilforskere.

Vilkår: Tekstilseminariet skal forholde sig til museets fokusområder. Funding fra Kulturstyrelsen

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden, Inge Christensen og Mette Bruun

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan:

Afholdelse i Køge i 2016/17

Resultater: pga afholdelse af internationalt keramikseminar er planen at flytte dette seminar til 2018. Der er lavet aftale med dragt- og tekstilnetværkets styregruppe om at lave seminaret sammen med dem.

Handel, industri og infrastruktur

Forskningsområdet omhandler områdets handel og industri med særligt fokus på relationen mellem erhverv og infrastruktur.

Forskningsområdet tager udgangspunkt i de fem købstæder i Museum Sydøstdanmarks ansvarsområde, og den bosættelses- og infrastruktur, der har præget byerne og deres opland. Byerne har det til fælles, at de alle er opstået som havnebyer i middelalderen, og at havnene og havet siden har spillet en afgørende rolle for deres udvikling. I løbet af de sidste 150 år har anlæggelsen af jernbanen, bygningen af broer og dæmninger og anlæggelsen af motorvejene skabt nye muligheder for handel og industri, som er blevet udnyttet på forskellig måde. Der er store forandringer forude med omlægning af nationale færdselsruter og ændrede bosætningsmønstre.

Museet vil i den kommende årrække bruge vores lokalt forankrede viden til forskning inden for erhverv og infrastruktur og hermed bidrage at vise de muligheder, og kvaliteter, som forandringerne tilbyder. Forskningen vil ikke kun være vedkommende for museets lokalområder, men også have både national og international relevans.

Forskningen arbejder ud fra museets styrker: kulturhistorisk viden om landskab, bygninger, livsformer og præmisser, og vi bruger vores særlige værdi (og styrke) = vores samlinger dynamisk.

Samlingerne giver os en særlig og meget præcis (konkret) viden om tidligere generationers værdier og konsekvenserne af omskiftninger. Med vores overordnede vinkling på forandringerne = infrastrukturen producerer vi solid viden til beslutningsgrundlaget for håndteringen af fremtidens ændringer.

Infrastruktur - broforbindelser

Emne: Forbindelsen over Storstrømmen - fra færgedrift til fremtidig bro og udviklingen for områderne på begge sider af farvandet.

Formål: Storstrømsbroen stod færdig til indvielse i 1937. Hvor der i århundreder havde været færgefart, blev områderne nu forbundet af datidens største bro. En fantastisk ingeniørmæssig kraftanstrengelse, som skabte beundring i hele Europa. Det var nu muligt at køre fra København, ned

gennem Sjælland, over broen og fortsætte ned over Falster og Lolland. Broen er nu snart 80 år gammel og kravet til infrastrukturen lyder på stadig hurtigere transport af arbejdskraft og varer mellem Europas centre. Den gamle bro ses som en utidssvarende flaskehals i den nye jernbanekorridor mellem København og Berlin, og det er blevet besluttet at erstatte den af en ny bro, som skal stå færdig samtidig med åbningen af Femern Bælt forbindelsen i 2022.

Forskningsprojektet vil beskæftige sig med såvel den gamle broes historie som med optakten til den nye og de ændringer af kulturlandskaberne og levevilkårene på begge sider af broen, som broetableringerne har og vil betyde. Bygningen af den første bro var lige så vel som projekteringen af den nye et resultat af vurderinger af fremtidsmuligheder på nationalt plan, men lokalt fik broen også stor betydning for levevilkårene.

Forskningsemnet forholder sig helt tæt til Museum Sydøstdanmarks overordnede forskningsområde "erhverv, handel og infrastruktur", emner som de sidste hundrede år har stået centralt for den politiske indsats nationalt og regionalt. Op til bygningen af den nye bro er det relevant at sammenligne med processen omkring bygningen af den første og sammenligne de forandringer, der sker med 80 års mellemrum. Projektet vil desuden inddrage relevant materiale fra andre områder i Danmark og Nordtyskland, hvor større landområder er blevet knyttet sammen af broer.

Samarbejdspartnere: Museum Lolland-Falster, Ostholstein-Museum, Museum Vestsjælland og Østfyns Museer

Publikation: Der udgives en monografi med resultaterne, delresultater publiceres i anerkendte tidsskrifter og særpublikationer.

Vilkår: At der afsættes 2 x 3 måneder til 2 medarbejdere (en fra hver institution) fordelt over perioden 2015-2018. Dertil en periode på ca. en måned med forprojektering og ansøgninger til ekstern finansiering. Godkendes af forskningsudvalget.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden, Berit Christensen

Ansvarlig: Berit Christensen

Handleplan

2016:

Samarbejde med Museum Lolland-Falster etableret. Projektet er ved at blive nøjere defineret.

Yderligere samarbejdspartnere undersøges. Der planlægges et seminar i efteråret 2016 og en senere udgivelse af en antologi med fagfællebedømte artikler.

2017-2019:

Projektet kvalificeres. Finansiering og publicering konkretiseres.

Resultater: Det planlagte seminar blev aflyst pga manglede tilmeldinger. Arbejdet fortsætter i øvrigt.

Handelsaristokratiet på Sydsjælland og Møn

Emne: Handelsaristokratiet på Sydsjælland og Møn.

Formål: Salget af ryttergodserne på Sydsjælland og Møn i sidste halvdel af 1700-tallet åbnede op for muligheden for, at bønderne kunne købe deres egen jord. Det skete imidlertid kun i et par enkelte tilfælde. Til gengæld blev størstedelen af de nyoprettede godsenheder købt af borgerlige storkøbmænd. Det var en helt ny gruppe af godsejere, som i kraft af deres herkomst havde rødder "nedad" i samfundet, samtidig med at de ved købet af godserne blev en del af den absolutte overklasse. Størstedelen af de første ejerfamilier mistede hurtigt deres erhvervede godser igen i forbindelse med statsbankerotten i starten af 1800-tallet. Nye ejere kom til, og ligesom de tidligere bestod de også for en stor dels vedkommende af købmænd eller efterkommere af købmænd. Det

gælder familier som Wassard, Hage, Scavenius og Suhr. Disse familier havde bedre muligheder for at etablere sig fast, og mange af godserne er siden gået i arv i disse familier af "handelsaristokrati"! Projektet ser nærmere på denne gruppe af familier fra salget af ryttergodserne til op i 1900-tallet. Hvilken forskel gjorde det, at de havde andre rødder end det gamle aristokrati? Blev godserne drevet anderledes? Var man mere eller mindre tilbøjelig til at oprette industrier eller antage nye dyrkningsformer – eller involvere sig i politik – og hvordan iscenesatte man sit herskabsliv? Giftede man sig hovedsagelig indenfor sin egen kreds, eller blev man efterhånden optaget i de gamle adelsfamilier eller i det nye "industriaristokrati"? Sammenligningsgrundlaget vil blandt andet være godser ejet af adelige familier i resten af Museums Sydøstdanmarks ansvarsområde men resultaterne vil blive holdt op imod herregårdsforskningen i hele landet og udlandet.

Forskningsemnet forholder sig tæt til Museum Sydøstdanmarks forskningsområde "erhverv, handel og infrastruktur" i og med at der fokuseres på handelsaristokratiets ageren som godsejere i et område ikke langt fra København, med de muligheder det giver for afsætningsmuligheder og for kontakt med sociale og politiske cirkler. Godsernes betydning kan i perioden ikke overvurderes ift. betydning for områderne udenfor byerne, da de udgjorde store samfund i samfundet, og da de som ingen andre havde muligheder for at starte virksomheder op og implementere nye dyrkningsmetoder.

Projektet vil behandle delemner som: Det herskabelige liv, Industri og landbrug, Personalhistorie

Samarbejdspartnere: Museum Lolland-Falster og Herregårdsmuseet Gl. Estrup.

Publikation: Der publiceres en række artikler i anerkendte tidsskrifter, og resultaterne formidles i en samlet publikation.

Vilkår: At der skaffes midler til frikøb fra fonde eller fra rådighedssummen. Godkendes af forskningsudvalget.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Berit Christensen

Handleplan

2017-2019:

Strategi- og handleplan

Industri, globalisering, lokalisering

Formål: Historien om Codan Gummi kan som en prisme belyse Køge som industriby, en historie, der er med til at definere byens identitet og karakter i dag. Den kan bidrage til fortællingen om globaliseringens indflydelse lokalt, lokalisering af virksomheder og arbejdskraftens udvikling og mobilitet samt ændringer i forbrugsmønstre. Codan Gummi var en arbejdsplads for mange kvinder, også gifte kvinder i tiden før, kvinder for alvor kom ud på arbejdsmarkedet.

Baggrund: Køge er en gammel købstad, der i en lang årrække var domineret af store industrivirksomheder. Gennem 1900-tallet spillede virksomheden Codan Gummi en helt afgørende rolle i byens liv. Det var Køges største arbejdsplads, med betydning for rigtig mange familiers hverdag. Den var med til at give Køge identitet som en industri- og arbejderby. Også mange fra omegnen arbejdede på de store industrivirksomheder.

Codan Gummi var i mange år beskyttet af importrestriktioner, men fra midten af 1960'erne forsvandt disse, og virksomheden blev en del af den mere og mere globale konkurrence. Produktionen blev efterhånden flyttet ud af landet, og ca. 2008 ophørte den helt i Køge. Produktionen var da blevet ændret fra cykeldæk, cykelslanger, gummisko og gummistøvler til armerede slanger og industrigummi.

Samarbejdspartnere: Relevante institutioner og virksomheder.

Publikation: Formidlingsformen drøftes i forhold til målgruppe

Vilkår: Afhængig af tilstrækkelige ressourcer. Der udarbejdes en projektbeskrivelse således at projektet mere overordnet forholder sig til hele museets ansvarsområde.

Ressourcetræk: Birte Broch

Ansvarlig: Birte Broch

Handleplan:

2016:

Strategi- og handleplan

Resultat: Kildestudier foretaget. Materiale indsamlet som baggrund for udarbejdelse af plan.

Næstved Havn i Susåen - Sjællands port mod Østersøen

Formål: Forskningsprojektet 'Næstved Havn i Susåen. Sjællands port mod Østersøen' har som målsætning at belyse og formidle Susåens og havnens betydning for Næstved som regional, national og international handelsby fra oldtid til renæssancen.

Baggrund: Gennem tiden er der foretaget adskillige opsamlinger og arkæologiske udgravninger i Næstveds bymidte, som har akkumuleret stor viden om byen fra dens tidligste opståen i yngre jernalder frem gennem middelalder og renæssance til nyere tid. Der foreligger – ved siden af et voldsomt stort genstandsmateriale - et omfattende, overvejende upubliceret materiale i form af beretninger, optegnelser, opmålinger, naturvidenskabelige analyser, kortmateriale og lignende hovedsageligt fra 1950'erne og frem til i dag. Blandt de vigtigste undersøgelsesområder kan nævnes Næstveds gamle havneområde med Bredstræderne, Kompagnistræde, Slagelsevej, Møntergade, Farvergade, Slagkildevej, Susåen og Købmagergade.

Lige så væsentligt er det, at vi udover de mange arkæologiske fund også står foran et stort skriftligt kildemateriale fra middelalder og renæssance, der ikke tidligere er gennemgået og publiceret.

Formålet med projektet er at gennemgå de mange års arkæologiske resultater og sammen med de skriftlige kilder fra middelalder og nyere tid at samle den viden sammen som nu foreligger som spredte og oftest svært utilgængelige oplysninger på blandt andet Næstved Museum, Næstved Arkiverne og arkiver i Lübeck, hvorfra en del af den middelalderlige handel kom, og ud fra disse belyse Susåens og havnens betydning for Næstved som handelsby fra oldtid til nutid.

Baggrunden for at vælge netop havnen som udgangspunkt for projektet er, at Susåen har været en vigtig kommunikationsled for Næstved og nerven i forbindelse med byens opblomstring som handelsby i middelalderen og senere som industrihavn i første halvdel af 1900-årene. Oplandet fungerede som byens kornkammer har ligesom fiskeriet i Susåen og fjordene været af stor betydning for byens handel.

Ejendomsforholdene i Næstved i middelalderen er særegne ved, at byen var underlagt Skovkloster – og ikke som vanlig kongen, og byen var stærkt præget af de mange klostre der lå i byen. Samtidig var Næstved den perfekte indfaldsport til Sjælland for de hanseatiske byer og netop handelsforbindelserne til Hansaen spillede en vigtig rolle for byen i senmiddelalderen.

Samarbejdspartnere: Projektet foregår i tæt samarbejde med relevante institutioner og fagdiscipliner. Bl.a. NæstvedArkiverne, Aarhus Universitet, Vikingskibsmuseet og Zoologisk Museum

Publikation:

Resultatet af den samlede forskningsundersøgelse vil foruden faglige artikler i relevante tidsskrifter udkomme i form af en større publikation.

Vilkår: At projektet kan støttes via fonde o.a. til frikøb af forskere. Godkendes af forskningsudvalget.

Ressourcetræk: Eksternt finansieret!

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan

2016:

Iværksættelse af projektet afhænger af samlet prioritering af forskningsprojekter

2017-2019

Igangsættes afhængig af finansiering og prioritering

Resultater: Nationalmuseets afdeling for Miljøarkæologi og materialeforskning har igangsat et projekt hvor materiale fra flere af museets udgravninger i Næstveds middelalderby er inddraget.

Andet

Bryllupstøj mellem mode og individ

Emne: Delprojekt af projekt om dragter brugt ved livets højtider.

Formål: at belyse samspillet mellem dragt og menneske ved livets højtider samt at vise hvordan museernes fantastiske samlinger kan synliggøres og bruges som et unikt kildemateriale.

Projektet, bryllupstøj mellem mode og individ, tager udgangspunkt i Museum Sydøstdanmarks tekstilsamling fra de fire gamle museer: Møn, Vordingborg, Næstved og Køge. Tilsammen indeholder samlingerne et stort forskningsmæssigt potentiale, dels fordi de er etableret over lang tid og indeholder sjældne stykker, dels fordi de – set i national sammenhæng – er af meget høj kvalitet.

Enkelte dele er af høj kvalitet internationalt.

Dragternes betydning har især været stor ved livets højtider, og er det ikke mindst i dag. Livets højtider er noget, der bringer orden i vores liv og markere individets forhold til det omgivne samfund.

Til dette bruges rituelle dragter fyldt med symbolsk betydning. Samtidig er de også påvirket af samfundets udvikling inden for lovgivning, teknik, mode, handel, økonomi, medicin, sociale forhold og egnsbestemt skik.

Frembringelse og brug af bryllupstøj undersøges og analyseres, og der lægges stor vægt på den kulturhistoriske sammenhæng en dragt optræder i – og dermed samspillet med det omgivne samfund. Der lægges vægt på den identitetsfremmende brug tøjet havde, hvor det synliggør et tilhørsforhold og en position.

Projektet er et delprojekt, hvor der er fokus på dragtkulturen ved livets fire højtider: dåb, konfirmation, bryllup samt død og begravelse.

Der udarbejdes spørgeskema med åbne spørgsmål til brug for informanter. Således indsamles et nyt primært materiale. Herunder indscannes billeder fra informanter, der analyseres. Genstande i museernes magasiner undersøges og analyseres, og der foretages en gennemgang og analyse af en lang række forskelligt arkivmateriale mm, herunder lovgivning, skifter, handelsopgørelser, modemagasiner, erindringer og malerier.

Forskningsprojektet ligger i forlængelse af projekter om dåbstøj og dåbstraditioner samt konfirmationens historie og dragt, der begge mundede ud i en monografi og en særudstilling. Siden fortsættes med forskning om død og begravelse med vægt på dragtkulturen.

Vilkår: Projektet skal sammentænkes med museet fokusområder. At projektet kan gennemføres inden for rammerne af den forskningstid som kan afsætte. At frikøb finansieres eksternt. At projektet forskningsformidles. Projektet skal vurderes og godkendes af forskningsudvalget.

Publikation: artikler om delemner samt en monografi. Artikler til peer reviewed tidsskrifter samt til andre faglige og folkelige tidsskrifter. Fortløbende udstilling, foredrag mm.

Ressourcetræk: Inge Christiansen løbende arbejdskraft samt en periode med frikøb. 3/12 årsværk afsættes til forskning og formidling.

Ansvarlig: Kulturarvsenheden

Handleplan:

2016:

Projektet skal i første kvartal reformuleres og forholde sig til museets fokusområder. Der udarbejdes en handleplan der klart dokumenterer projektet som en del af museets fokusområder.

2017-2019:

Handleplan opdateres og følges. Der formidles i og uden for Køge Museums udstillinger. Der tages stilling til publiceringsform

Resultat: Projektet er defineret og første del, skrivning af en artikel til Gefjon, bliver sat i gang i 2017.

Hus og Bolig i neolitikum og ældre bronzealder

Formål: At skabe forudsætninger for øget fokus på de svært erkendelige og heterogene huskonstruktioner, der kendetegner denne bebyggelsesmæssigt underbelyste periode, gennem landsdækkende monografi.

Samarbejdspartnere: Projektstyregruppen består af Nationalmuseet, Saxo-instituttet, Kroppedal Museum, Roskilde Museum, Museum Vestsjælland samt Museum Sydøstdanmark.

Publikation: Artikel engelsksproget, fagfællebedømt monografi i serien Nordiske Fortidsminder. Artiklen afleveres med katalog over samtlige lokaliteter, dateringsgrundlag, naturvidenskabelige prøver mv., og – i det omfang det er muligt – rentegnede husplaner.

Vilkår og forudsætning: Finansiering til redigering og tryk (søges når alle artikler er publiceringsklare)

Ressourcetræk: 1/12 årsværk til intern arbejdskraft til efterbearbejdning og manuskript.

Ansvarlig: Mette Madsen

Handleplan

2015:

Ansøgning om finansiering af trykomkostninger mv.

2016:

Udgivelse.

Resultater: Projektet er for vores del afsluttet. Vi venter på at samleværket bliver udgivet.

Neolitiske samlingspladser ved Køge Bugt

Formål: De mange nyligt erkendte neolitiske samlingspladser omkring Køge Bugt giver en unik mulighed for i et geografisk afgrænset område at følge udviklingen i anvendelsen af lokalitetstypen gennem såvel ændringer i struktur, konstruktion og genstandsmateriale, med henblik på en belysning af aktiviteter knyttet til lokaliteterne og en tolkning af samlingspladserne som et udtryk for overregionale marine kontaktnetværk omkring Østersøen som drivkraft for en udvikling i samfundsstrukturer gennem østdansk neolitikum centreret omkring handel med flint.

Særligt spændende er erkendelsen af flere palisadeanlæg, der typologisk må dateres til den på Sjælland underbelyste periode fra MNA V til MNB. Pladserne fremstår på nuværende tidspunkt som et essentielt materiale præsenterende en ny indgangsvinkel for forståelsen af yngre neolitikum i Østdanmark frem mod høvdingesamfundene i SN og YBA.

Samarbejdspartnere: Ingen aftaler på nuværende tidspunkt. Emnet sigter mod et samarbejde med relevante partnere i Skåne og på Bornholm. Kontakt er etableret til Lars Larsson, Lunds Universitet.

Publikation: Samlet publikation eller enkeltstående artikler i fagfællebedømte tidsskrifter.

Vilkår og forudsætning: Færdigbearbejdning af neolitiske lokaliteter udgravet omkring Køge Bugt. Internt afsatte midler til møder i forbindelse med publicering og redaktionsarbejde. Fondsmidler til finansiering af eventuel samlet publikation. Skal godkendes af forskningsudvalget.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden. David Brink og Mette Madsen

Ansvarlig: Jens Ulriksen

Handleplan

2016:

I forbindelse med beretningsfasen lægges en mere detaljeret plan for projektets tidsforbrug.

2017-2019:

Fundraising og publikation

Resultater: Projektets område er blevet udvidet en smule, da vi i 2016 også undersøgte en ny samlingsplads ved Rødvig, se under undersøgelser..

Sct. Gertruds Kapel

Formål: Bearbejdning og publikation af Sct. Gertruds Kapel i Køge. Det nedbrudte Sct. Gertruds Kapel i Køge blev udgravet i 1983-84 samt 1989-90 af Køge Museum. I 2012 er det samlede materiale – planer og genstande – blevet bearbejdet og manus ligger nu klar til publikation. Ud over selve Kapellets historie er der særlig fokus på antropologien. Samtidig placeres kapellet i Køge i en europæisk historisk sammenhæng.

Samarbejdspartnere: Nationalmuseet (udblik), Københavns Universitet (antropologi og strontium analyser). Forfattere: Ulla Fraes Rasmussen, Svend Aage Tornbjerg, Nils Engberg, Pia Bennike og Karin Magarita Frei.

Publikation: Monografi

Vilkår: Manuskriptudarbejdelse er finansieret af Kulturstyrelsen. Der søges midler til trykning af bog.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden, (redaktionelt arbejde)

Ansvarlig: Kulturarvsenheden, Jens Ulriksen

Handleplan

2016:

Publikation

Resultat: Der er ansøgt om eksterne midler til bearbejdelse af manuskript samt trykning af publikation. Tilsagn om kr. 25.000 fra Carlsen-Langes Legatstiftelse, kr. 25.000 fra Lisa og Gudmund Jørgensens Fond og kr. 30.000 fra Køge Museums Venner.

Projektet er af forskellige årsager blevet udskudt således at redigeringen af værket først finder sted i 2017.

Magleby-skatten

Formål: At publicere resultaterne af udgravningen af Magleby-skatten.

Der er planlagt et større samleværk om møntskatten med deadline d. 1. september 2015. Museet skal stå for 3-4 af artiklerne

Økonomi: Der skal søges midler til to måneders frikøb af DWJ

Samarbejdspartnere: Mønt- og medaljesamlingen på Nationalmuseet

Publikation: I fagfællebedømt samleværk på dansk, udgivet i serien PNM (Publications of the National Museum, Studies in Archaeology and History)

Vilkår og forudsætning:

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden/Borgcentret 2 mdr ud over den eksterne finansiering.

Hovedsageligt Dorthe Wille Jørgensen

Ansvarlig: Kristoffer B Pedersen

Handleplan:

2016: Søges penge hos flere mindre fonde. Udarbejdelse af manuskript og efterfølgende redigering af artikler.

2017: Bogen udkommer i forbindelse med reformationsåret.

Resultater: Manuskripter er udarbejdet og vil udkomme i samleværk i 2017.

Publikationer

A. Beck 2016 Fortid møder nutid. Når moderne mennesker flytter ind i jernalderen. Primitive Tider 18. 143-160.

A. Beck 2016 Sporet og det arkæologiske materiale. Arkæologisk Forum 35. 46-48.

Beck, A.S., Christiansen, I. & Pedersen, K.B., 2016. Gaver fra fortiden – profilforskning i den nye udstilling på Køge Museum. Museums Sydøstdanmarks årbog, 2015, pp.34-45.

Bruun, Mette Bielefeldt & Michael Langkjær: "Sportswear: Between Fashion, Innovation and Sustainability." Editorial essay. Bruun, Mette Bielefeldt & Michael Langkjær (red.). Sportswear and Textiles. Special issue. Fashion Practice. The Journal of Design, Creative Process & the Fashion Industry. Volume 8. Issue 2. Routledge. 2016.

Bruun, Mette Bielefeldt & Michael Langkjær (red.). Sportswear and Textiles. Special issue. Fashion Practice. The Journal of Design, Creative Process & the Fashion Industry. Volume 8. Issue 2. Routledge. 2016.

Bruun, Mette Bielefeldt : "Narrativitet og konceptualitet i kunsthåndværket" In: Dybdahl, Lars (red.). Dansk Design Nu. Strandberg Publishing. 2016.

Bruun, Mette Bielefeldt: "Kählers kander. Tepotter fra Kähler fra 1839 til 1974." In: Bak-Hansen, Mogens (red.). Aarboeg for Historisk Samfund for Præstø Amt. Historisk Samfund for Præstø Amt. 2016

Gyldenkærne, E. G. 2016. Holmegaard Glasværk – in memorium – indsamling af erindring om Holmegaard som arbejdsplads. Årbog 2015: 88-97.

Holm, N, S. M. Sindbæk og H. Goodchild. 2016: Borgring. The discovery of a Viking-Age ring fortress. *Antiquity*

Holm, N og H. Mikkelsen. 2016: En trækirke i Hedensted?. *Hedensted Kirke - Undersøgelser og restaureringer. Nordiske Fortidsminder, Serie B, Bind 26. S. 9-30*

Outzen, S. & K. Christensen 2016. Birgitte Gøye og Herluf Trolles Bøger. *Museum Sydøstdanmark*.

Pedersen, K.B. & Holm, J., 2016. Hamburger Kultur und Federmesser-Gruppen in Südkandinavien. *Archäologie in Deutschland, 10, pp.48–53*.

Pedersen, K.B., Mortensen, M.F. & Sørensen, M., 2016. Tilbage til Holmegård Mose. *Gefjon, 1, pp.10–37*.

Pedersen, K.B., 2016. Oldtid uden Grænser. *Museums Sydøstdanmarks årbog, 2015, pp.20–23*.

Svart, M., A. Kjærgaard & A. Hartvig 2016. Objekttilpasningsparathed, tak! *Arkæologisk Forum 34: 11-16*.

Ulriksen, J., B. Fløe Jensen, L.G. Langkjær, F. Rieck og K. Wurr Stjernqvist 2016: Detektorfund fra Sjælland og Møn – afgjort et vækstområde. *Årbog 2015 Museum Sydøstdanmark, 98-119*.

Ulriksen, J. in press. Old news and novelties regarding Viking Age Landing Places. In: U. Pedersen, M. Amundsen & D. Skre (eds.): *Viking Age Scandinavia: one, three or many? Proceedings from a Conference at the University of Oslo, 3.–5. December 2014*. Udkommer sandsynligvis 2017.

Formidling

Overordnet definerer Museum Sydøstdanmark sin formidlingsstrategi i relation til fem publikumsrettede hovedområder:

- Udstillinger
- Byrum og kulturlandskabet
- Nettet og trykte medier
- Undervisning
- Arrangementer

De fem hovedområder hviler på et fagvidenskabeligt grundlag og udgør tilsammen en samlet formidlingsplatform, hvor de enkelte fortællinger bliver indbyrdes forbundet.

I Museum Sydøstdanmark bidrager alle faggrupper til museumsgæsternes oplevelser. Formidling er på den måde ikke en funktion, der bliver sat på til sidst, når forskning, udstillinger og undervisning er tilrettelagt. Formidling er en integreret praksis. Formidling bliver tænkt, tilrettelagt og praktiseret i et tæt samarbejde mellem de enkelte udstillingshuse og Kulturarvsenheden. Medarbejderne fra forskellige fag er organiseret i teams, der er knyttet til hver sin afdeling (hvh. Møn, Næstved, Køge og Danmarks Borgcenter)

Formidlingen skal ramme et bredt udsnit af befolkningen aldersmæssigt og socialt og bør – om muligt – relatere sig til samfundsrelevante spørgsmål. Formålet er at bruge den viden, som findes på museet til at skabe værdi og identitet både lokalt, nationalt og internationalt samt at skabe kortere vej mellem genstande, fund, viden og formidling.

Kulturarvsenheden skal leve op til museumslovens krav om formidling (§2 og §14) samt museets egen overordnede visions- og strategiplan. Desuden arbejdes der efter anbefalingerne fra projektet *Kulturarven som værdiskaber* som ramme for formidlingen i forbindelse med den bygherrebetalt arkæologi. Nationale, regionale og internationale arkæologiske strategier skal implementeres i prioriteringen af formidlingen, så der sikres et globalt udsyn og museet bliver en relevant kulturproducent.

Kulturarvsenhedens formidlingsarbejde

Museum Sydøstdanmarks Kulturarvsenhed formidler den nyeste forskning og viden inden for museets arbejde. Formidlingen skal være lokalt forankret, men skal også fokuseres nationalt og internationalt, når potentialet er til stede. Formidlingen skal altid prioriteres højt, uanset hvilket projekt der arbejdes med inden for indsamling, registrering, bevaring og forskning og vedrøre både genstande, metode, fortolkninger, aktiviteter så vel som fortidsminder.

Formidlingen kan ske på mange måder alt efter projektets karakter. Det skal derfor altid overvejes, hvilken formidlingsstrategi, der passer til den enkelte opgave. Formidlingen kan bl.a. ske gennem pressen, foredrag, kulturarvsture, sociale medier, hjemmesider, skoletjeneste, relevante internationale samarbejdspartnere, artikler, monografier, debatindlæg, udstillinger, åbent hus arrangementer mm. Enheden arbejder med at udvikle relevant og debat- og værdiskabende formidling.

Formidlingen er et grundvilkår i hverdagen i Kulturarvsenheden og bør derfor være tilstede i alle lag af enhedens arbejde – fra indsamling og udgravning til forskning. Formidlingen skal ske både til kollegaer, fagfolk og lægfolk og være henvendt lokalt, nationalt og internationalt – alt efter relevans.

Formidlingen foregår i relation til museets udstillingssteder, udgravninger, fortidsminder, i landskabet – og ikke mindst der hvor folk færdes; således at forskellige grupper i befolkningen nås og formidlingen kan synliggøre afdelingens mangeartede aktiviteter.

Der skal sikres en god formidling indadtil i organisationen, og relevante afdelinger skal holdes orienterede og indgå i samarbejder. Derved sikres et bredt favnende miljø, der kan nå større dele af befolkningen. Der skal desuden udvikles en procedure omkring pressemeddelelser mv., som indskrives i den arkæologiske praksisvejledning.

Forud for ethvert projekt, undersøgelse og udgravning vurderes formidlingspotentialer. Hvis projektet, undersøgelsen eller udgravningen rummer potentiale bør der skriftligt formuleres en formidlingsstrategi – gerne med inddragelse af kompetencer fra museets forskellige afdelinger og med fokus på satsningsområderne og forskningstemaerne. Desuden skal der sikres en mere aktiv brug af hjemmesider, sociale medier og udstillingsrum i forbindelse med Kulturarvsenhedens arbejde. Efter færdiggørelse af de enkelte projekter skal rapporter og lignende fremadrettet være tilgængelige via museets hjemmeside.

International formidling af afdelingens undersøgelser og forskning bør sikres samtidig med at den lokale forankring sikres, herunder godt samarbejde med amatørarkæologer, foreninger, detektorfolk, kommunerne og øvrige interessenter.

I museets udvikling af egne udstillinger inddrages Kulturarvsenhedens personale og disses kompetencer bruges.

Et katalog med gode tilbud med "klassisk formidling" som foredrag og kulturarrangementer, udbydes af Kulturarvsenheden, som mulig indtægtsdækket virksomhed.

Afdelingernes formidlingsarbejde

Hver af museets afdelinger (hhv. Møn, Næstved, Køge og Danmarks Borgcenter) har en daglig leder, der sørger for, at der er god sammenhæng mellem byens liv og museets udstillinger, formidling, kommunikation, publikumsbetjening, undervisning og frivillige. Afdelingslederne har også ansvaret for at de tilknyttede flerfaglige teams fungerer. Disse teams består af faginspektører fra Kulturarvsenheden samt medarbejdere knyttet til den daglige drift af den lokale afdeling.

Afdelingslederen og det flerfaglige team indstiller forud for et nyt år hvilke udstillinger, undervisningsforløb og formidlingsaktiviteter, der skal tilbydes museernes gæster. Desuden tilrettelægger teamet en kommunikationsindsats, der kan oplyse potentielle gæster og samarbejdspartnere om de publikumsrettede tilbud.

Afdelingerne består udover afdelingslederen af en PA'er (Publikums- og arrangementsansvarlig) og et antal museumsværter samt frivillige.

Opbygning af mindre udstillinger, produktion af grafisk materiale og kommunikation på alle platforme sker i tæt samarbejde med museets afdeling for drift/udstillinger og kommunikationsmedarbejderne.

Ressourcer

Museets formidlingsindsats bruger Kulturarvsenheden og de enkelte medarbejders kompetencer i forbindelse med forskellige formidlingstiltag, så der sikres en god tværfaglighed og høj kvalitet af formidling.

Kulturarvsenheden sørger for at finde relevante samarbejdspartnere både internt samt i andre institutioner – lokalt, nationalt og internationalt og på tværs af faggrupper – for derved at opnå endnu bedre formidling.

Evaluering og udvikling

Der gennemføres en årlig evaluering og opsamling af årets undersøgelser og projekter samt de formidlingstiltag, der er gennemført i forbindelse hermed. Der skal hvert år laves en udviklingsplan for overordnede områder inden for formidlingen i Kulturarvsenheden.

De 5 hovedområder inden for formidling

Udstillinger

Museum Sydøstdanmark driver tre lokale kulturhistoriske museer, ét i hver kommune.

Køge Museum er blevet renoveret og fik nye udstillinger i 2015.

Møns Museum, som er kulturhistorisk museum for Vordingborg Kommune, er blevet renoveret, og vil i 2016 få helt nye udstillinger, der inkluderer projekterne Middelalderbyen Stege og Camønoen.

I Næstved skal Helligåndshuset gennemgå samme proces som på Møn og i Køge.

Specialmuseer

Danmarks Borgcenter gik åbne i 2014 i Vordingborg og er med et besøgstal i 2016 på ca. 93.000 Museum Sydøstdanmarks største attraktion.

Vikingeborgen Borgring ved Køge åbnede i 2016 og vil frem til 2019 formidle forskningen på stedet.

Museet samarbejder med Næstved kommune om at etablere et eksperimenterende videnscenter for kunsthåndværk i de gamle Holmegaard fabrikker i Fensmark uden for Næstved. Projektets arbejdstitel er Det Ny Holmegaard.

I strategiperioden 2015-18 er Museum Sydøstdanmark således i gang med at realisere et meget ambitiøst program omkring etablering, modernisering og drift af nye og eksisterende udstillingssteder. Det er et mål, at besøgstallet i 2018 vil være næsten firedoblet fra de nuværende cirka 50.000 besøgende til 195.000 besøgende.

Danmarks Borgcenter

Danmarks Borgcenter åbnede i 2014. Borgcenteret er bygget af Vordingborg Borgfond. Museum Sydøstdanmark fungerer som driftsfond.

De kommende års forskningsaktiviteter vil bidrage til at cementere borgcenteret som det nationale og internationale center for borgforskning i Danmark. Danmarks Borgcenter er også anerkendt frontløber inden for digital formidling. Der arbejdes på at ansætte en phd i et landsdækkende forskningsprojekt,

der kan udforske det oplevelsesmæssige udbytte af denne formidlingsform. Danmarks Borgcenter vil være en kendt attraktion og destination for danske og udenlandske turister. Dette opnås gennem et tæt strategisk samarbejde med væsentlige turismeaktører, bl.a. Visit Sydsjælland og Møn, De Danske Sydhavskyster og VisitDenmark samt professionel markedsføring.

Målsætning 2018: 110.000 besøgende om året.

Besøgende i 2016: 93.256

Det nye Holmegaard

Holmegaard glasværksby var en levende og produktiv by, hvor mennesker levede for, af og med glas. Et samfund i samfundet. Størstedelen af byen og kulturmiljøet er endnu bevaret. Byen og bygningerne bærer unikke fortællinger i sig.

Store dele af bygningerne blev renoveret og istandsat i forbindelse med oprettelsen af et ny oplevelsescenter Holmegaard Entertainment A/S i 2006 – Det Levende Glasværk. En anstrengt økonomi på grund af en stor investeringsgæld medførte at oplevelsescenteret først i 2008 og siden i 2011 gik konkurs.

Næstved kommune og Museum Sydøstdanmark ønsker at give nyt liv til glasværksbyen og etablere en - på internationalt niveau - kreativ videns- og formidlingsvirksomhed: Det Nye Holmegaard.

Visionen for Det nye Holmegaard er at er at formidle den danske industrihistorie for de kreative erhverv og genindføre kunsthåndværkets viden, æstetik og kvalitet i den danske kultur samt stille viden til rådighed for forskere og andre interesserede i hele verden.

Målsætning 2018: 60.000 besøgende om året.

Køge Museum

I 1619 ombyggede Søren Jensen en næsten ny dobbeltgård fra 1610 for at få plads til en international kornhandel. Købmandsgården er et monument over Køges storhedstid som handelsby, dengang byen endnu var en fast station på de store handelsruter til Nederlandene og Baltikum.

Museumskomplekset består af hovedhuset mod Nørregade, en hertil hørende længe, en have og endelig Daldorfs Hus, som menes at stamme fra 1500-tallet. Bygningerne er blevet renoveret og fyldt med ny fleksibel formidling og udstillinger, som fortæller Køgeegnens historie. Udstillingernes koncept indgår i en nytænkning af museets drift under overskriften "Museum Management". Arbejdet er finansieret af Nordea Fonden. Det ny lokale kulturhistoriske museum åbnede 19. juni 2015.

Målsætning 2018: 36.000 besøgende om året.

Besøgende i 2016: 37.422 besøgende.

Borgring

Dansk kulturarv blev verdenskendt i 2014, da arkæologer fra Museum Sydøstdanmark og Aarhus Universitet kunne afsløre, at de havde fundet en hidtil ukendt vikingeborg fra slutningen af 900-tallet på Vallø Stifts marker få kilometer fra Køge. Den nye borg har været en stor cirkelrund fæstning med en diameter på 142 meter, og er den femte vikingeborg af trelleborgtypen.

Den ny vikingeborg er af stor offentlig interesse. Beliggenheden ved en afkørsel til motorvejen, tæt på Køge og kun 20 km fra København, medfører et forventet stort antal besøgende, som projektet ønsker at forholde sig til. Museum Sydøstdanmark har derfor skabt et 4-årigt formidlingsprojekt som sikrer mulighed for, at offentligheden kan følge med i udforskningen, både i forbindelse med undersøgelser på stedet og gennem formidling på forskellige medieplatforme igennem projektperioden

Målsætning 2018: 30.000 besøgende.

Besøgende i 2016: 10.588 besøgende.

Helligåndshuset

Helligåndshuset, en fredet, middelalderlig forsorgsinstitution fra 1400-årene, rummer i dag

kulturhistoriske udstillinger.

Et større revitaliseringsprojekt igangsættes i 2016 for at give en forståelse af huset samt indsætte det i en lokal kulturhistorisk ramme, dvs fortælle den kulturhistoriske udvikling i Næstved Kommune, så snart der er opnået finansiering hertil. Helligåndshuset har fælles billet med Boderne.

Målsætning 2022: 26.000 besøgende om året. Med realisering af Det Ny Holmegaard forventes tallet justeret til ca. 10.000 besøgende.

Besøgende i 2016: 5.401 besøgende.

Boderne

Boderne, et fredet, middelalderligt boligkompleks fra 1400-årene, rummer i dag museets udstillinger af kunsthåndværk, primært Kähler-keramik og Holmegaard-glas. Der planlægges løbende nye udstillinger af Kähler-keramik i synergi med de tilsvarende nye udstillinger af Holmegaard-glas i enten Kirkepladsens Skole eller på Det Ny Holmegaard. Boderne har fælles billet med Helligåndshuset.

Målsætning 2018: 10.000 besøgende om året. Med realisering af Det Ny Holmegaard "flyttes" udstillingerne og Boderne skal finde en ny funktion.

Besøgende 2018: 0 besøgende.

Besøgende i 2016: 4.896 besøgende.

Møns Museum

Møns Museum er kulturhistorisk museum for Vordingborg Kommune. Det har de sidste par år udviklet sig til at blive et moderne kulturhistorisk museum, der bidrager til kommunens kulturelle liv med udstillinger, arrangementer samt by- og ø-udviklingsprojekter.

Det er målsætningen, at museet bliver attraktivt at besøge, og at det i sine aktiviteter og formidling forholder sig til Møn og til Vordingborg Kommune. I forbindelse med museet arbejdes der også med at skabe adgang for publikum til det Mølleporten fra middelalderen som en del af museumsoplevelsen.

Møns Museum får nye udstillinger i sommeren 2016.

Målsætning 2018: 15.000 besøgende om året.

Besøgende i 2016: 13.665 besøgende.

Museumsgården

Museumsgården i Keldbylille på Møn fungerer ved hjælp af frivillig arbejdskraft som en levende museumsgård fra 1. maj til 30. august. På stedet formidles gårdens historie og landbrugsliv generelt gennem udstillinger og omvisninger i samarbejde med Museumsgårdens venner. Derudover formidles gamle håndværkstraditioner på aktivitetsdage om sommeren og omkring højtiderne.

Målsætning 2018: 6.000 besøgende om året.

Besøgende i 2016: 4.476 besøgende.

Køng Museum

På Køng Museum formidles Rybergs hørfabrik. Kulturhistorien, der knytter sig til bygningen og byen, er omdrejningspunkt for aktiviteter og udstillinger, som gennemføres af Køng Museums Støtteforening. Støtteforeningen gennemfører diverse aktiviteter samt producerer og opstiller tre særudstillinger i løbet af hvert år.

Målsætning 2018: 3.000 besøgende om året.

Besøgende i 2016: 3.453 besøgende.

Byrum og kulturlandskabet

Museets forskning er fokuseret på genstande og steder og oftest i kombination med hinanden. Kulturarven findes derude og museet findes derfor også derude. Formidlingen af og i kulturlandskabet tager udgangspunkt i museets forskning og geografiske arbejdsområde, primært Næstved, Køge og Vordingborg Kommune.

Formidlingen tilrettelægges så den understøtter de kulturhistoriske levn, der fokuseres på, og gerne i samarbejde med Kulturstyrelse og kommuner. Eksempler på bevarede kulturhistoriske levn er: gravhøje, storstensgrave, borge, kirker, skanser, diger, renæssancehuse, industribygninger, jernbaner, veje og mindesten.

Museum Sydøstdanmark fører på vegne af Kulturstyrelsen tilsyn med 1.500 fredede fortidsminder på Sydsjælland, Møn og Lolland-Falster. Informationen om de fredede fortidsminder er tilgængelig på Kulturstyrelsens hjemmeside. Museet samarbejder med både kommuner og private med formidling af de fredede fortidsminder.

Formidlingen foregår ved:

- Information på stedet. Skilte og plancher anvendes når dette er hensigtsmæssigt.
- Omvisninger og guidede ture. Aktiviteten varetages og gennemføres hovedsagelig af museets inspektører og projektansatte fagfolk samt uddannede omvisere.
- Folder og guides.
- Events.

Museet kan desuden indgå i produktion af turisttilbud, etablere kulturdannende projekter med lokale unge, igangsætte inklusionsprojekter for tilflyttere, facilitere byernes eksisterende kulturliv, bidrage til store, lokale events og meget meget mere.

Museum Sydøstdanmark ser store potentialer i at udvikle de lokale kulturhistoriske museer til aktive aktører i kommunerne. Dette er helt i tråd med den nye museumslovs fordring om, at museerne skal bidrage til det omgivende samfund ved at deltage i løsningen af andre opgaver end de museale. I 2016 har museet brugt Møns Museum som spydspids for afprøvning af lokale initiativer med dels Camønoen og dels Middelalderbyen Stege.

Nettet og trykte medier

Museum Sydøstdanmark er på nettet og vil have en fortsat stærk digital tilstedeværelse. Viden søges i stadig stigende grad på nettet og via sociale medier, hvorfor museet naturligvis skal være markant til stede der.

Museerne.dk er museets hovedsite. Her skal alle praktiske oplysninger om museets organisation og forvaltning være tilgængelig. Museets faglige viden formidles via diverse platforme såsom Historisk Atlas, 1001-fortællinger og lignende relevante platforme. Museum Sydøstdanmark er desuden tilstede på en række eksisterende sociale platforme. Dette valg er foretaget af to grunde. For det første er disse platforme designet til at være attraktive og genkendelige og har et meget stort antal brugere. For det andet sparer museet ressourcer på at udvikle og vedligeholde egne platforme.

Blandt de vigtigste eksterne platforme, hvor Museum Sydøstdanmark er til stede, kan nævnes:

- Facebook
- Instagram

- Twitter
- Youtube
- Wikipedia

En anden mere traditionel formidlingsform er årbogen. Museum Sydøstdanmark udgiver to årbøger. Gefjon er et rent videnskabeligt tidsskrift med geografisk fokus på Sjælland. Desuden udgives en populærvidenskabelig årbog omfattende Køge, Næstved og Vordingborg kommuner samt det Næstvedbaserede magasin Liv og Levn.

Publikationsvirksomhed

Emne: Udgivelse af museets bøger

Formål: Målet er i at udbrede og formidle Museum Sydøstdanmarks forskning og samlinger og den viden, der opbygges blandt medarbejderne.

Der udgives en årbog for Museum Sydøstdanmark, en årlig forskningspublikation samt "Liv og Levn".

Vilkår og forudsætning: Der udgives som udgangspunkt kun fuldt finansierede bøger.

Intern ressourcestræk: Kulturarvsenheden o.a.

Ansvarlig: Tine Nygaard, Kristoffer B Pedersen og Mette Bruun

Handleplan:

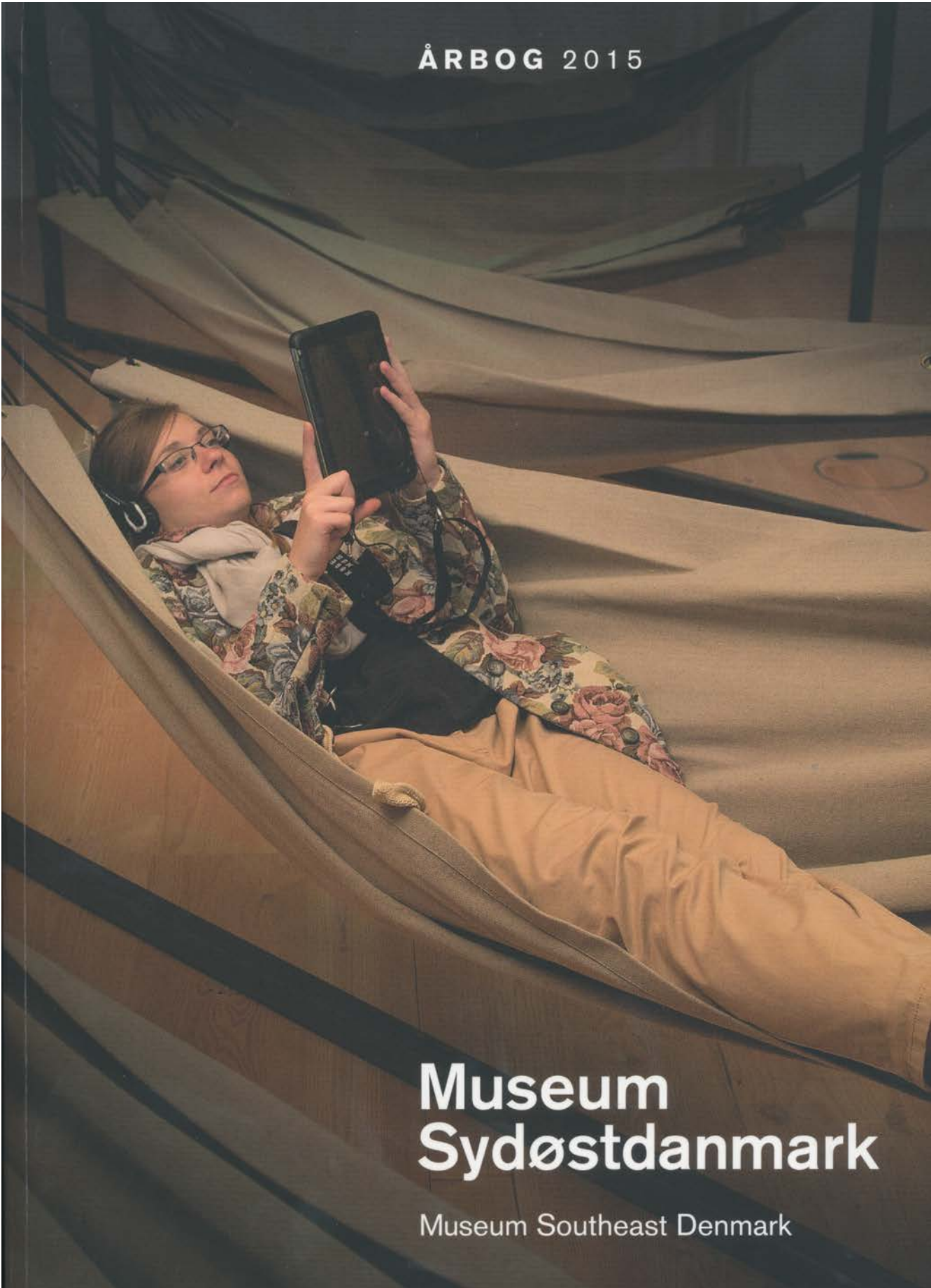
2016:

Produktion af museets tredje årbog, Tine Nygaard.

Produktion af Gefjon, Kristoffer B Pedersen.

Produktion af Liv og Levn, Mette Bruun.

Resultat: Alle bøger udgivet.

A woman with glasses and headphones is sitting in a wooden boat-like structure, looking at a tablet device. She is wearing a floral patterned jacket and a white scarf. The background is a dark, draped fabric.

ÅRBOG 2015

**Museum
Sydøstdanmark**

Museum Southeast Denmark

Undervisning

Museum Sydøstdanmark har en ambitiøs strategi for undervisning på alle niveauer fra børnehaveniveau til ungdomsuddannelserne. Museerne som institutioner er kendt for at tilbyde undervisning om den lokale historie og højtidernes traditioner. Det er undervisningsaktiviteter, som museet vil blive ved med at tilbyde. Det vil vi bruge 40% af vores kræfter på. De øvrige 60% af vores kræfter vil vi bruge på at udvikle undervisningstilbud, der sigter på at uddanne landets børn og unge til at kunne håndtere fremtiden.

Fremtiden kræver af de opvoksede generationer, at de skal etablere en ny klima-balance på jorden, at de skal redefinere den finansielle sektor, forny velfærdssamfundet og reflektere demokratiet. Det er store opgaver, som kræver global indsigt, metarefleksion og evne til at arbejde i skabende fællesskaber. International forskning peger desuden på, at børn og unge i en hyperkompleks verden har brug for en høj grad af selvtro for at kunne holde kursen og navigere i forhold til andre. Konkret handler det om at kunne erfare med kroppen, have udpræget empati og etik, at kunne opsøge feedback samt at kende konteksternes betydning for egne kompetencer og egen trivsel.

Museets dybe, historiske viden er et unikt råstof i uddannelsen af fremtidens børn og unge. Desuden er museet som alternativt læringsrum et oplagt sted at arbejde med andre didaktikker end dem, børn og unge bliver mødt af i skolen. Foruden den daglige undervisningspraksis vil museet vil dele vores erfaringer og vores viden om fremtidens kompetencer med kolleger nationalt og internationalt.

Museets undervisningsstrategi relaterer sig til museumslovens §1:

Undervisningsmål:

At give børn adgang til og viden om kulturarven med det mål, at gøre dem fortrolige med dansk kultur og historie, bidrage til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremme deres alsidige udvikling.

At skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst (jf. Folkeskolens formål §1). At give unge adgang til og viden om kulturarven med det mål at bidrage til deres almindelse og personlige udvikling. (jf. love om formål for de gymnasiale uddannelser).

Den åbne skole er ved at blive implementeret i grundskoler og kommuner, og museet er en aktiv samarbejdspartner. I alle undervisningstilbud på Museum Sydøstdanmark tages højde både for de fagmål og kompetencemål, som er en del af Skolereformen. Desuden deltager museets skoletjenestemedarbejder i alle relevante netværk omkring skole og kultur.

Med udgangspunkt i museets udstillinger, men også i forskning og specialiseret viden på museet, udvikles løbende nye undervisningsforløb.

Skoletjenestens medarbejdere indgår i relevante netværk for at styrke samarbejdet med andre kulturinstitutioner.

Museum Sydøstdanmarks skoletjeneste har været igennem en periode med forandringer pga. ændringer i medarbejderstaben og nye udstillingsmæssige tiltag. På den baggrund er der blevet omstruktureret og ændret på undervisningstilbuddene. Tilbuddene udvikles og tilrettelægges fremover af museets fastansatte formidlere i samarbejde med museets inspektører, men undervisningen varetages primært af timelønnede formidlere.

For at styrke opfattelsen af Museum Sydøstdanmarks skoletjeneste som en samlet enhed, samt for at gøre alle museets forløb synlige for skoler og institutioner uanset hjemkommune, lægges alle forløb på museerne.dk. De enkelte afdelinger linker fra egne hjemmesider til museerne.dk.

Fremover vil skoletjenesten i høj grad gå i dialog og inddrage brugerne (daginstitutioner, folkeskoler og gymnasier). Det vil ske i form af gratis prøveforløb og dialog med brugerne om nye tiltag ude på skolerne, men andre former for brugerinddragelse vil også kunne komme på tale.

Ifølge Kulturstyrelsens rapport angiver 85 % af skolelederne prisen på undervisningstilbuddene som en vigtig faktor, når der skal vælges, om man vil gøre brug af eksterne undervisningstilbud. Tilbud vælges ind i mellem fra, hvis de ikke er gratis, og det anbefales derfor, at man også har gratis tilbud.

Siden 2016 har museet derfor arbejdet sammen med Apple på at gøre en del af museets undervisningsforløb digitale på platformen iTunes U. På iTunes U kan lærerne downloade undervisningsforløb i form af gratis kurser og kan på den måde undervise selv. iTunes U kurser kan enten danne baggrund for et efterfølgende besøg på museet, eller de kan bruges uafhængigt af museet. Dvs. at skoler i andre dele af landet også kan få glæde af museets formidling. Mere information om Apple iTunes U nedenfor.

Fra 2016 udsendes to gange årligt et nyhedsbrev til skolernes pædagogiske læringscentre og andre interesserede. Derudover markedsføres skoletjenestens undervisningstilbud på museets hjemmesider og på internationale og lokale platforme såsom: materialeplatformen (national); skoletjenesten.dk (national); Skolen i virkeligheden (Køge); Kulturtjenesten (Vordingborg); MinUddannelse (Køge, Vordingborg, Næstved og en lang række andre kommuner).

Skoletjeneste Museum Sydøstdanmark

Skoletjenesten har haft et produktivt år i 2016. I alt 258 skoleklasser har brugt museets undervisningstilbud. I 2015 var tallet 265 klasser. 189 klasser er blevet undervist af museets egne undervisere. 69 klasser har benyttet sig af muligheden for at undervise selv ved hjælp af de e-ressourcer, museet stiller til rådighed. Der er i forhold til 2015 en lille stigning i antallet af klasser, der er blevet undervist af museets egne undervisere.

Undervisning	2014	2015	2016
skoleklasser	115	265	258

Målsætningen om at have aktive undervisningsforløb på afdelingerne i Næstved og Vordingborg og Køge er nået. Undervisningstilbud på Møn udvikles i 2017. Skoletjenestens undervisningsforløb udvikles af museets to fastansatte formidlere, mens afviklingen af forløbene sker i samspil med en kvalificeret hold af timelønnede formidlere.

Skoletjeneste - Museum Sydøstdanmark

Emne: Undervisning

Formål: Skoletjenestens skal tilbyde undervisning i alle museets udstillingshuse og museets ansvarsområder.

Vilkår og forudsætning: Rammerne og organiseringen skal være på plads. I 2016 implementeres Apple Education

Intern ressourcetræk: Steen Djurhuus, John Lentz, faginspektører

Ansvarlig: Steen Djurhuus

Handleplan

2016:

Skoletjenesten udvikles i samarbejde med Apple og museets eksisterende tilbud indlejres i den ny platform, se nedenfor.

Køge Museum deltager i et nationalt forskningsprojekt om Museet i den åbne skole. Museets skoletilbud og kommunikation reflekteres i projektet og justeres efterfølgende ift. projektets resultater. Skoletjenesten udvider undervisningstilbuddene på Køge og Møn Museum. I Køge udvides med tilbud til udstillingen Gaver fra Fortiden samt et engelsk forløb i Krudtbrødre. På Møn udvikles vandringspædagogik i forbindelse med Camønoen.

Resultat: Gennemført, se nedenfor.

Apple Education

Emne: Undervisning vha iTunes U

Formål: Apple Education (DK) og Museum Sydøstdanmark har valgt at indgå samarbejde omkring brugen af iTunes U, herunder Apple Courses, interaktive iBooks, e-boghandel m. m. som platform for bl. a. udviklingen af både nationale og internationale undervisningstilbud. Platformen kan også anvendes til bl. a. publicering af arkæologiske beretninger i forbindelse med udgravninger, foredrag el. lign.

Samarbejdet mellem Apple Education (DK) og Museum Sydøstdanmark skal styrke og understøtte museets strategi om at skabe formidlings- og undervisningstilbud i et både nationalt og internationalt perspektiv. Apples platform, iTunes U, har netop det afsæt, at viden og indhold bliver publiceret og gjort tilgængeligt for et større publikum, herunder skoler, gymnasier og øvrige institutioner. Flere danske kommuner har igennem de sidste par år indkøbt tablets som en del af undervisningsmaterialet på folkeskolerne. I 2014 havde ca. 43 % af de danske skolebørn en tablet i skoletasken. Museum Sydøstdanmarks digitale strategi for både udstillinger, undervisning og forskning har igennem en årrække arbejdet med brugen af eksisterende digitale platforme som afsæt for museets viden. Med iTunes U som den grundlæggende digitale platform for Museum Sydøstdanmark skabes der mulighed for at samle, publicere, dele og markedsføre alle vores tilbud både nationalt og internationalt. Endvidere giver det skoler og øvrige institutioner en mulighed for gratis at anvende bl. a. museets undervisningstilbud, iBook-publikationer, foredrag, videoer m. m. som led i heldagsskolen. En fælles lancering mellem Apple Education og Museum Sydøstdanmark i efteråret 2016 er en del af samarbejdet. Lanceringen vil foregå nationalt over for skoler, gymnasier og kommuner.

Vilkår og forudsætning: Ekstern finansiering.

Intern ressourcetræk: Kulturarvsenheden, driftsenheden.

Ansvarlig: Steen Djurhuus

Handleplan

2016:

1. halvår:

Dialog med lokale skoler om nye digital undervisningstilbud

Upload af content til iTunes U platform

Design af site på iTunes U platform

Udarbejdelse af templates til iBooks: Arkæologi / undervisning

De første iBooks vil være klar medio februar

Produktion af iBooks: Arkæologi.

Planlægning af udstilling - Vikings

Udarbejdelse af iTunes U courses (undervisningstilbud) målrettet Næstved, herunder en integration og overføring af allerede eksisterende tilbud til Apple Courses

2. halvår:

Opsætning af udstilling - Vikings

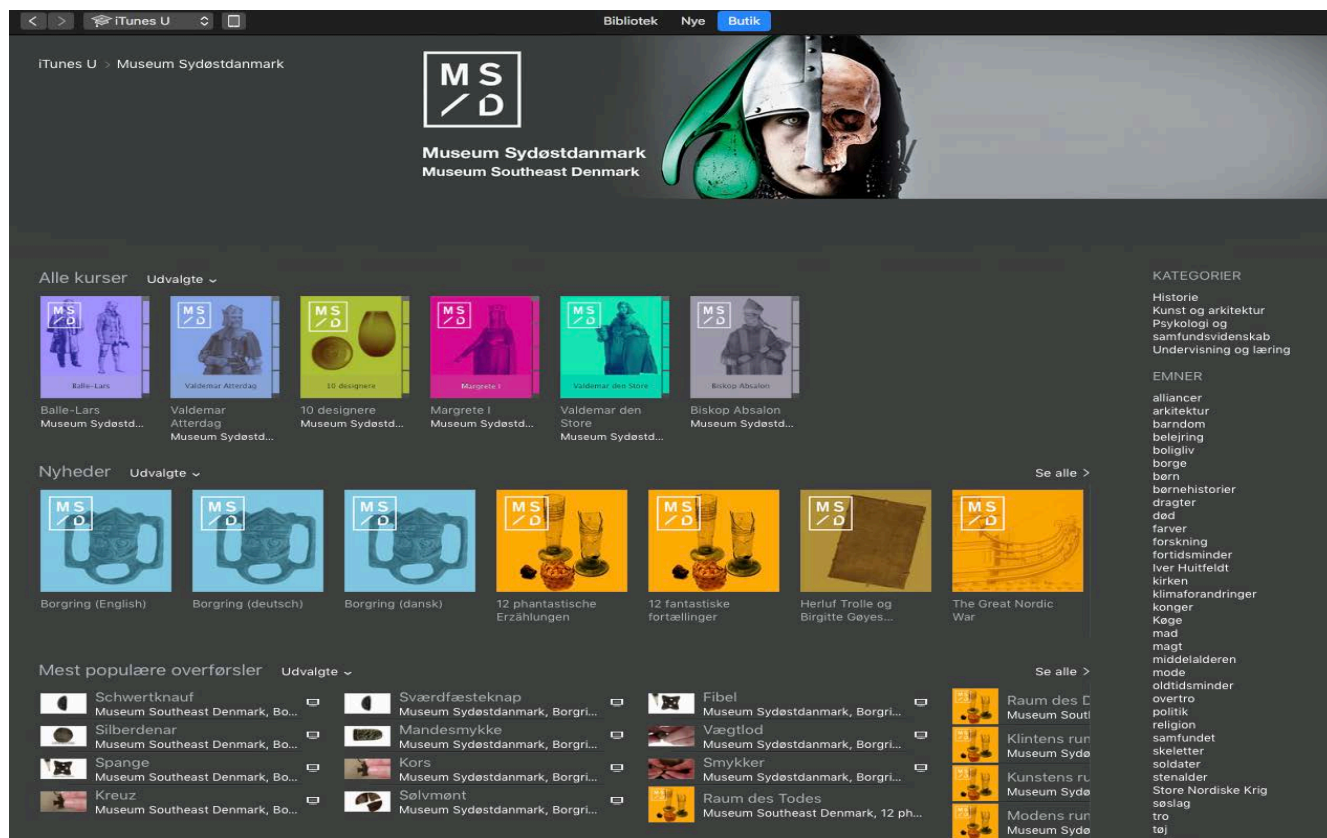
Udarbejdelse af iTunes U courses til Vordingborg og Køge.

National kampagne om vores undervisningstilbud på iTunes U platformen

Produktion og upload af online foredrag til iTunes U site (UK / DK)

Resultat: gennemført.

Museets iTunes U tilbud lanceres i begyndelsen af 2017 i samarbejde med Apple. Som en del af lanceringen opsætter Næstved Museum i efteråret 2017 en udstilling om en række spændende lokationer i Næstved by, som enten har haft eller vil få en stor kulturhistorisk betydning for Næstved. Udstillingen korresponderer med en byvandring, der både kan foretages til fods i byrummet og besøges i form af et Apple Course i iTunes U. På den fysiske byvandring kan man se de udvalgte bygninger og steder, som de har set ud i fortiden, eller som de vil se ud, når de er færdigbyggede. Det er dermed en vandring fra fortid til fremtid. I det tilhørende undervisningsmateriale i iTunes U får eleverne en template, så de selv kan skabe deres egen byvandring i deres lokalområde. Der vil også fremover iscenesættes og skabes forskningsbaserede udstillinger, der på legende vis via Apple Courses formidler svær og ny forskning for et stort publikum.

Undervisningstilbuddene på Museum Sydøstdanmark i 2016

Krudtbrødre – mod har ingen alder. Børns liv og rettigheder - i dag og i 1700-tallet. (3.-6. og 7. – 10. klasse)

Krudtdrengene Jens og Pelle er hovedpersoner i Køge Museums udstilling for børn: "Krudtbrødre - en udstilling om den største eksplosion i Køges historie". I udstillingen følger man de to drenge på den skæbnesvangre dag, hvor det skib, de arbejder på, sejler ud for at kæmpe mod svenskerne i Køge Bugt. Udstillingen benytter sig af film, lyd og eksploderede ting fra linjeskibet Dannebrog, som arkæologer har fundet i Køge Bugt.

På museet begynder undervisningen med fortællingen "Krudtbrødre". Eleverne får hver en iPad og hører fortællingen, mens de oplever udstillingen. Når eleverne har lært krudtbrødrene Jens og Pelle at kende, mødes alle i hængekøjerne på 2. sal og stiller skarpt på børns liv og vilkår i 1700-tallet.

I samarbejde med Red Barnet anbefaler vi, at eleverne før museumsbesøget arbejder med undervisningshæftet: "Børns rettigheder", som handler om Børnekonventionen og børns rettigheder i dag. Hvis eleverne har indsigt i børns rettigheder i dag, når de besøger museet, vil de have optimale forudsætninger for at forstå forskellen på nu og før. Hæftet er gratis og kan bestilles i klassesæt på megafonen.redbarnet.dk

Undervis selv! På hjemmesiden: koegemuseum.dk er der lærervejledning med ideer, indhold, film- og lydclip, så man kan blive klædt godt på, hvis man foretrækker at undervise selv.

Krudtbrødre – mod har ingen alder. Helt eller ej? – Iver Huitfeldt og søslaget i 1710 (7.-10. klasse)

Kommandør Iver Huitfeldt tog to skæbnesvangre beslutninger den 4. oktober 1710. Han sejlede ene skib ud mod den svenske flåde i Køge Bugt, og han kastede anker i stedet for at flygte, da hans skib, Dannebrog, begyndte at brænde. 600 mand døde, da skibet eksploderede. 9 overlevede. Iver Huitfeldt er en af Danmarks store søhelte! Men hvordan kan det egentlig være? I udstillingsforløbet "Helt eller ej"? kigger vi nærmere på, hvordan Iver Huitfeldt blev den helt, han er. Først får eleverne hver en iPad og oplever fortællingen: "Krudtbrødre", mens de ser udstillingens mange eksploderede ting fra linjeskibet Dannebrog.

Iver Huitfeldt er en af hovedpersonerne i "Krudtbrødre". I fortællingen følger man ham på den skæbnesvangre dag i oktober, hvor den svenske flåde uventet dukker op i horisonten. Efter "Krudtbrødre" samles man i udstillingens hængekøjer, hvor eleverne ser nogle små film om Iver Huitfeldt og om, hvordan han blev en nationalromantisk helt. Bagefter skal eleverne drøfte om Iver Huitfeldt i deres øjne er en helt eller ej.

Undervis selv! På hjemmesiden: koegemuseum.dk er der lærervejledning med ideer, indhold, film- og lydclip, så du kan blive klædt godt på, hvis du foretrækker at undervise selv.

Rollinger i røg og damp (0.-2. klasse)

Rollinger i røg og damp er lærende leg, fysisk aktivitet og kreativ udfoldelse for drenge og piger. Det foregår i museets værksted og på legepladsversionen af Dannebrog-vraget fra Køge Bugt.

Legepladsen er en del af udstillingen "Krudtbrødre" på Køge Museum, der handler om Dannebrogens forlis i 1710.

I den danske flåde i 1700-tallet arbejdede børn helt ned til 8 års alderen side og side med de voksne på de enorme skibe. Men hvordan var en hverdag med krudt, kanoner og søslag? Og hvordan smager beskøjter?

Med udgangspunkt i fortællingen om krudtdrengene Jens og Pelle får eleverne en grundig oplæring i at lade kanoner, løbe efter krudt, slæbe slungebaljer og meget mere.

Hver dag er en vigtig dag! (Alle klasser)

Den 4. oktober 1710 forliste linjeskibet Dannebrog i kamp mod svenskerne. 600 døde. 9 overlevede. Køge Museums interaktive udstilling fortæller om den skæbnesvangre dag. I fortællingen er skibets kommandør Iver Huitfeldt og krudtdrengene Jens og Pelle vores hovedpersoner. For dem var den 4. oktober 1710 en helt afgørende dag, men hver dag er en vigtig dag. Med kampagnen "Hver dag er en vigtig dag" sætter Køge Museum fokus på hver dags særlige betydning. Vi inviterede børn og unge i Køge til at skrive dagbog den 4. oktober 2015, præcis 305 år efter Dannebroges forlis. Dagbogsfortællingerne var tekst, billeder eller film. Museet sammensatte en lille udstilling af udvalgte bidrag. Udstillingen blev gennemført i januar 2016. Initiativet er blevet nedprioriteret efterfølgende og vil ikke blive gentaget årligt.

Vandring i Næstveds historie (3.-9. klasse)

Velegnet som introforløb til middelalderen!

På turen gennem Næstveds gader møder eleverne hele Danmarks middelalderhistorie. Stormænd, munke, håndværkere og fattige – alle har de sat sig spor i Næstved by. Nogle kendes ved navn: Valdemar Atterdag, Margrete 1. og Peder Syv. Andre giver sig til kende gennem overleverede kilder: rådmanden, skomageren og fattige hittebørn.

Den røde tråd på turen er de helt unikke middelalderbygninger, som er bevaret i Næstved.

Eleverne får grundlæggende viden om middelalderens samfund og struktur. Læreren kan sætte kryds i De nye Fælles Mål ved: Kompetenceområder: Kildeforståelse. Kronologi og sammenhæng.

Historiekanon: Absalon. Kalmarunion. Columbus. Reformation.

Væbnerskolen (Alle klasser)

Væbnerskolen er en meget fysisk aktivitet for både drenge og piger.

Middelalder, riddere til hest, skønjomfruer og onde drager hører uløseligt sammen. Men hvordan blev man ridder? Hvad lavede pigerne? Og hvem var dragen? Med udgangspunkt i eventyret om Sct.

Jørgen og dragen får eleverne en grundig basisuddannelse i kampteknikker med forskellige våben, eksercits og ridderdyder. Og husk! Den, der stræber efter de gyldne sporer, er allerede ridder i hjertet! alle, der overlever, får ridderslaget! De voksne må regne med at blive inddraget.

Blue Blood Academy (6.-9. klasse)

Blue Blood Academy er undervisning om middelalderens borge, konger og magt for unge fra 12-19 år. undervisningen er tilpasset den enkelte klasse, både indholds- og niveaumæssigt. Når eleverne forlader akademiet, er de meget klogere på magt, middelalder, historisk metode - og på sig selv!

I Blue Blood Academy sætter vi fokus på magt. Vi tager udgangspunkt i vores egen tid og den magt, vi selv kender fra familien, skolen, medierne og de politiske systemer. Med magtbrillerne på dykker vi ned igennem et hul i tiden - til middelalderen. vi har studeret alle de gamle kilder og fundet oplysninger, der bringer os helt tæt på middelalderens ikoniske konger og dronninger - nogle af det danske riges mægtigste herskere nogensinde. de var Danmarks mest magtfulde mænd og kvinder, men de var også mennesker og flere gange i livet traf de svære valg, som i dag er uudforskede gåder. I Blue Blood Academy inviterer vi til at forske i gåderne. I skal undersøge udvalgte kilder, studere ægte ting fra middelalderen og gå på opdagelse på borgen. Ingen kender det endelige svar på gåden, men til sidst skal I vægte de mange ledetråde, I har fundet undervejs og sammen finde det mest sandsynlige svar. Et undervisningsforløb indeholder:

1. en introduktion til magten og middelalderen i Blue Blood Academy. Undervisningsmetoden er reflektiv samtale og visning af Blue Bloods introduktions film om "Spillet om magten".

2. et besøg på borgens terræn og i Danmarks Borgcenters udstilling. undervisningsmetoden er gruppearbejde med Blue Bloods ipad-gåder. Gåderne går helt tæt på middelalderens konger og dronninger og er didaktisk bygget op med udgangspunkt i de syv læringsstile.

3. En afslutning, hvor gåderne finder sine løsninger, og eleverne sammen med formidleren reflekterer over de historiske arbejdsmåder. Undervisningsmetoden er refleksiv samtale. I Blue Blood Academy har læreren mulighed for at være sammen med sin klasse på en anden måde end i dagligdagen; enten som deltager eller som elevernes medspiller.

Storm på borgen (0.-5. klasse)

Storm på borgen har ikke noget med kraftig blæst at gøre, men derimod gedigen belejringskrig, når den er bedst. Vordingborg var en af Danmarks stærkeste borg i middelalderen. Den er faktisk kun blevet indtaget 2 gange, de andre gange var lidt snyd! Eleverne ser den spritnye animation "Under belejring" i Gåsetårnet, hører om Christoffer den anden, den kullede greve og svenskere med total dødsforagt, og så skal de selvfølgelig selv storme borgen.

Kongespejlet (0.-5. klasse)

Hersker i middelalderen

Kongespejle er bøger, der giver kongen gode råd om, hvordan han styrer riget til gavn for ham selv og hans undersåtter. Når kongen holder spejlet op foran sig, er det meningen, at han ikke bare ser et spejlbillede af sig selv, men også et billede af hele rigets tilstand. Vordingborg var kongens mægtigste borg i middelalderen. Her blev truffet vigtige beslutninger for riget, som har betydning også for det Danmark, vi kender i dag. Eleverne følger kongens veje rundt på borgen og prøver - med udgangspunkt i borgens dramatiske historie, konge-spejlene og den viden, de bringer med sig - at få et indblik i, hvad det ville sige at være hersker i middelalderen. Der er for øvrigt et spørgsmål på borgen. Det var en konge, der traf en forkert beslutning, men det taler vi helst ikke om!

Kong Valdemars ridt (3.-5. klasse)

Et stjerneløb på Vordingborg - cooperative learning. Kong Valdemar Atterdag var en af danmarkshistoriens vigtigste og største konger. Han regerede Danmark med hård hånd fra 1340 til 1375. Kongens mest berømte borg er Vordingborg, som han byggede om til en mægtig pragtborg, selvom det er mange hundrede år siden Valdemar Atterdag døde og blev stedt til hvile her på borgen, så siges det, at han stadig spøger på Vordingborg! Kong Valdemar Atterdag var nemlig en stor konge, så mægtig at han siges at have modsagt selveste Gud. Men dét slipper man ikke godt fra! Derfor er Kong Valdemar Atterdag dømt til for evigt hver nat at ride fra Vordingborg til Gurre slot. Med sig har han alle sine jagthunde. Det er ganske vist!

"Kong Valdemars ridt" er et lærerigt aktivitetsløb med masser af tempo og faglig udfordring. Ikke mindst kommer I hele vejen rundt om Vordingborgs unikke og fantastiske historie. Bogstaveligt talt! – og hvem ved? Måske løber Atterdag med!

På herrens mark (0.-5. klasse)

I middelalderen betød Herrens Mark den del af verden, der var omvendt til kristendommen. Når vi er på Herrens Mark i dag betyder det, at vi er rådvilde og ikke kan finde hoved eller hale på en sag. Begge betydninger er på en måde rigtige. Det synlige bevis på Herrens Mark - på borgen i Vordingborg - er ruinerne af Sankt Andreas' Kirke. I kirken kunne man blive gift, døbt og begravet, men man kunne også få svar på svære spørgsmål som: Hvordan er livet efter døden? Hvordan ser der ud i himmelen? Og er det rigtigt at dem, der lyver kommer i helvede og bliver knebet i tungen med gloende tænger? Med udgangspunkt i Sankt Andreas' Kirke skal eleverne høre om tro og overtro, skeletter med mønter i munden og så skal eleverne prøve en vaskeægte barnedåb som den foregik i middelalderen, dog uden vand.

Festen mod fasten (0.-5. klasse)

Dengang fastelavn var mere end sjov og ballade!

Her kæmpede den fede, festende mod den fattige, fastende. Dysten gentages stadig i fastelavnslege. Der fortælles om, hvordan fastelavn har udviklet sig fra at være en alvorlig, katolsk højtid til nutidens børnefest. Derefter deles klassen op i to af byens håndværkerlav og dyster i klassiske fastelavnslege. Til vinderne er der et "smørbrev" fra paven i Rom.

Højt fra træets grønne top (0.-5. klasse)

Vi kender alle julesangen: "Højt fra træets grønne top", men hvem er Peter og Anna og alle de andre, der befolker sangen? Eleverne hører om de to børn og er med til at pynte træets grønne top med historisk julepynt, som eleverne selv laver.

Byvandring i Steges historie (3. -9. klasse).

På turen gennem Steges gader hører eleverne om rige købmænd, håndværkere, onde soldater, fiskere og fattige. På godt og ondt har de alle sat spor og bidraget ikke bare til Steges historie, men også til hele Danmarkshistorien.

Undervejs springer man rundt i historien, så det er med at have tungen lige i munden. Lige der, hvor man står, gemmer sig en historie fra middelalderen, og næste stop handler måske om, da industrien kom til byen. Det hele er krydret med sjove finurligheder og anekdoter fra dengang, mormor var dreng.

"Spildte Guds ord på Balle-Lars" (3.-9. klasse).

Udødeliggjort med et ordsprog.

Lars Nielsen blev dømt til døden for lejermord på gårdmandsenken Ane Marie Hemmingsdatter. En forbrydelse, han først havde tilstået, men siden hårdnakket benægtede. Selvom det snart er 200 år siden, at Lars Nielsen mistede hovedet på Ugledige, kan man i dag stadig støde på talemåden "spildte Guds ord på Balle-Lars", som en finurlig metafor for et godt råd, der ikke er blevet efterlevet.

Hit med historien

Køge Museum og Byarkiv deltager i projektet "Hit med Historien", som gennem en lang årrække har udviklet undervisningsmateriale om Køges historie. Afdelings- og arkivleder Birte Broch er redaktør af hele serien. Projektet arbejder med næste bog i serien, Køge 1973-1989, som udkommer i juni 2017. Til projektet hører også en hjemmeside med tekster, billeder og andet materiale til undervisningsbrug www.hitmedhistorien.dk

Arrangementer

I Museum Sydøstdanmark er de publikumsrettede arrangementer delt op i to kategorier: Store arrangementer, der henvender sig til et bredt publikum og mindre arrangementer, der henvender sig til et smalt publikum. De store arrangementer er en del af museets kommunikationsindsats, de mindre er forskningsformidling.

Præmisserne for de store arrangementer er:

At de afspejler vores faglige indhold

At de giver meget omtale

At de korresponderer med kommunernes og byernes strategier

At de henvender sig bredt til mange målgrupper

Store arrangementer i 2016 er f.eks. åbningen af Borgring, Camønoen og Møns Museum.

Præmisserne for de mindre arrangementer er:

At de formidler vores forskning og faglige indhold

At de henvender sig til et fagligt interesseret publikum

At de udbydes med passende mellemrum: fx 4 arrangementer om året på hvert af museerne

At de afvikles af de relevante fagpersoner

Mindre arrangementer er eksempelvis Kyndelmisse på Køge Museum, tirsdagsmarkeder på Møns Museum, foredrag, workshopaktiviteter, åbent hus, særlige åbningsdage etc.

Projekter og handleplaner for formidling 2016-2019

Udstillinger

Danmarks Borgcenter

Formål: Udvikling af udstillinger. Vedligehold og opsætning af nye udstillinger

Vilkår og forudsætning: udvikling af borgcentret og dets udstillinger forudsætter et udstillingsteam, som løbende arbejder med udstillingskoncepter, indlån og udlån af genstande. Hvis borgcentret fremover skal tiltrække besøgende, så skal der hvert år præsenteres nye spektakulære udstillingselementer. Nye udstillingselementer baserer sig i videst muligt omfang på integration med den interaktive guide. Nye udstillingselementer skal tage afsæt i eksisterende forskning omkring Vordingborg og andre danske borge. Udstillingsteamet har ligeledes en rolle i kommunikationen af borgcentret som forsknings- og formidlingscenter på sociale medier, i populær videnskabelige medier og i pressen.

2016: På Danmarks Borgcenter findes i dag tre pavilloner som formidler borgens historie på ruinterrænet. I forbindelse med dokumentation og opmåling af robåden etableret endnu en pavillon – Det arkæologiske værksted. Her vil publikum i museets højsæson få mulighed for at følge med på tæt hold, når der arbejdes med afrensning, opmåling og fotografering af skibsdelene. Samtidig vil pavillonen formidle den maritime middelalder. I forbindelse med undersøgelserne og formidlingen af båden vil borgcenteret desuden udbrede sin formidling til Vordingborg Nordhavn og her gennem informationsstandere påbegynde fortællingen om Vordingborgs og middelalderens søfart. Udgangspunktet vil være de to middelalderlige pælespærringer og et skibsvrag som endnu findes i havnen.

Intern ressourcetræk: Udstillingsteamet trækker på kompetencer fra alle afdelinger. Fra Kulturarvsenheden er dette: Jens Ulriksen, Dorthe Wille-Jørgensen, Nanna Holm, Susanne Outzen

Ansvarlig: Thorbjørn Kolbo og Keld Møller Hansen

Handleplan

2016:

Gåsetårnet iscenesættes med kopier af våben og krigsudstyr fra middelalderen.

Etablering af "Det arkæologiske værksted" til dokumentation og opmåling af robåd.

Ny introduktion i sarkofag på 1. sal.

Informationsstandere på Vordingborg Nordhavn

Produktion, opdatering og vedligeholdelse af indhold på den interaktive guide.

Indlån af udstillingsgenstande, ansvarlig

Løbende formidling af borg- og profilforskning

Handleplan for udstillinger 2018-2021

Resultat: Da Danmarks Borgcenter i 2011 udgravede voldgraven om borgen dukkede en enestående robåd fra middelalderen op - en fin og meget velbevaret klinkbygget egetræsbaad fra omkring år 1400. Fra mandag d. 18. juli kunne museets gæster besøge "Det arkæologiske Værksted", en nyopstillet pavillon på Borgen, hvor man på nærmeste hold kan følge med i det arkæologiske arbejde med båden. I fire uger opmålte og fortalte marinarkæologer fra vikingeskibsmuseet hver dag hen over sommeren om deres arbejde og svarede på spørgsmål fra publikum. På kajen i Vordingborg Nordhavn kan man opleve mere om den maritime middelalder igennem tre standere, som giver udblik til Østersøen. Der blev produceret en ny introduktion til sarkofagen på første sal, den interaktive guide blev opdateret med bl.a. ny viden om museets og borgforskning i resten af Danmark og de første indledende overvejelser omkring nye udstillinger på Borgcenteret blev taget. En direkte udløber blev en aftale med vikingemuseet Haithabu om at låne deres udstilling i Vordingborg i 2017. Udstillingen blev fundraiset og finansieres af Orients Fond, Lois Hansens Fond og Vordingborg Kommune.

1. november lukkede Danmarks Borgcenter ned for vinteren og begyndte at gøre klar til den ny kæmpe udstilling om vikinger. Udstillingen åbner til Påske 2017 og vil kunne ses seks måneder frem. 2,2 millioner kroner koster vikingeu dstillingen at få til Vordingborg, men så er der også omkring 2.000 udstillede genstande mod borgcentrets nuværende knap 40 genstande fordelt på museets 700 kvadratmeter.

Vikinger er et af Danmarks største brands og museet regner med at udstillingen vil kunne trække besøgende fra hele Nordeuropa.

Forud for beslutningen om at få vikingeu dstillingen til Vordingborg er gået en lang periode med forhandlinger og folkene fra Hedebymuseet har været på besøg på Sydsjælland for at sikre sig, at forholdene er i orden - blandt andet forsikringsforholdene, som altså nu er godkendt til at huse den meget værdifulde vikingeu dstilling.

Den store internationale udstilling kommer omkring både konger, krigere, kvinder, smykker, legetøj, sværd indlagt med guld, perler i glas, rav og ben, værktøj til produktion af de fineste håndværk og rigt udstyrede grave - ikke mindst skibsgraven med kong Harald Klak, som også med stor nænsomhed flyttes til Vordingborg.

Vikingeu dstillingen ligger i fin tråd med borgcentrets eget faste tema med fokus på konger, borge og magt. Desuden var Vordingborg et transitområde i vikingetiden, og her findes både gamle pælespærringer i vandet og handels- og togtpladser i området, hvor der er gjort mange fund fra den tid. Sydsjælland og Møn havde et tæt forhold til storhandelsbyen Hedeby, og den del af regionens historie er aldrig tidligere blevet fortalt.

Arrangementer og events på Danmarks Borgcenter

Formål: At afholde løbende arrangementer og events, der kan bidrage til at fastholde interessen for Danmarks Borgcenter og øge besøgstallet.

Vilkår og forudsætning: at der kan fastlægges en ramme for en række faste arrangementer omkring ferier og helligdage i høj- og skuldærsæson. Der udvikles en vifte af kulturtilbud og events til lavsæsonen, der er henvendt lokale. Desuden arbejdes med mere eksperimenterende og utraditionelle arrangementer, der skal tiltrække gæster, der normalt ikke vil besøge museet i vinterhalvåret. Projektet forudsætter, at der udvikles en rentabel økonomisk model for afholdelse af arrangementer. Arrangementerne skal enten have en bæredygtig økonomi eller et klart PR/markedsføringsformål. En forudsætning er ligeledes arbejdsdeling omkring markedsføring og kommunikation af arrangementer mellem PA'er og kommunikationsenheden.

I 2016 får Vordingborg besøg af TOGTET. I juli vil tre af Danmarks største vikinge- og middelalderskibe sætte sejl til TOGTET – en dansk kulturhistorisk festival. TOGTET 2016 lægger til i Korsør, Holbæk, Frederikssund, Roskilde, Lejre/Bramsnæs, Rørvig, Kalundborg, og Vordingborg og genopliver de danske konger, pilgrimme, vikinger og korsridere gennem et hav af forskellige begivenheder. TOGTET udfolder vikingetidens og middelalderens unikke fortællinger på en ny og spændende måde og du kan bl.a. opleve koncerter, rollespil, madevents, debatter, poetry-slam, lege, udstillinger i byens rum, og meget mere.

Samarbejdspartnere: Vordingborg handelstandsforening og andre foreninger, Nordhavnen, Vordingborg Kommune, "Danmark bliver til".

Intern ressourcetræk: PA'er, kommunikationsenheden, museumsværter og kulturarvsenheden.

Ansvarlig: Thorbjørn Kolbo og Keld Møller Hansen

Handleplan

2016:

Planlægning og afvikling af TOGTET 18.-20.7.2016

Øvrige aktiviteter: se under oversigt

Resultat: Gennemført.

Sikkert ikke siden ledingsflåden samledes ved Masnedø i 1158 ifølge Saxo, har man i Vordingborg været vidne til et sådan skue! Det blev en oplevelse af de helt særlige, da Kongens Togt bestående af en flåde af vikingeskibe sejlede ind i Vordingborg Havn mandag d. 18. juli ca. kl. 18. Kongens Togt er en kulturhistorisk festival, som i 2016 markerede 1000-året for vikingekongen Knud den Stores erobring af England. På borgterrænet er der fundet rester af en stormandsgård fra 1000-tallet, så der er gode muligheder for at grundlæggeren af Vordingborg, Valdemar den Stores tipoldeonkel Knud den Store selv har lagt vejen her forbi. Når flåden er i havn betyder det sjov og ballade for alle, og det var der: krigstræning, historisk modeshow og historiefortælling for børn og voksne for bare at nævne nogle få af de mange aktiviteter, der fandt sted i havnen tirsdag d. 19. juli kl. 10.30-18.00. Ca. 5.000 besøgende var forbi skibende og togtet i løbet af de tre dage.

Køge Museum

Emne: Udstillinger.

Formål: Vedligehold af udstillinger.

Samarbejdspartnere:

Vilkår og forudsætning:

Intern ressourcetræk: Kulturarvsenheden, driftsenheden

Ansvarlig: Birte Broch

Handleplan:

2016:

Konceptet for udstillingerne i Køge indebærer, at tre udstillingsrum - profilforskerudstillingerne - er dynamiske. Rummene følger og formidler forskernes arbejdsproces og opdateres halvårligt. Den interaktive guide opdateres løbende for de samme rum.

Løbende udskiftning i "hotspot montre" og "gaver fra fortiden".

Fokus på profilforskerblog også formidles uden for iPad-guide, udvikling af børnepakke, haven formidles, bedre synlighed i byrummet og formidling af haven/bygninger.

2017-2019:

Som 2016, samt udvikling af ny oplevelsesudstilling i 2019.

Resultat:Profilforskerarrangementer

Køge Museums tre profilforskere er en vigtig del af konceptet bag museets nye udstillinger. Forskerne fremlægger deres forskning efterhånden, som de producerer den. De er synlige som personer i udstillingen, og de tre forskere står hver især for en blog på iPadguiden samt en række formidlingsarrangementer i deres udstillingsrum.

Der er blevet afholdt tre fælles profilforskerarrangementer med temaerne "alle tiders udsmykning af kroppen", "mand og kvinde" samt "tro og overtro". Desuden deltog profilforskerne i Kyndelmisseaftenen i februar 2016. Profilforskerne har løbende kommunikeret via deres blog på iPadguiden, som også blev tilgængelig på Køge Museums hjemmeside.

Blandt profilforskernes øvrige aktiviteter kan nævnes, at Inge Christiansen har afholdt et arrangement, hvor hun og grafisk tegner Brita Vendt opmålte og tegnede brudekroner fra udstillingen. Kristoffer B. Pedersen har fået udarbejdet en kopi af et mandshoved fra Jægerstenalderen, som det kan have set ud. Sammen med Center for Geogenetik er der udtaget prøver fra Strøby Egede graven til DNA. Anna S. Beck har udstillet en Thorshammer og en guldgubbe fra Toftegaard samt fortsat sine ph.d. studier.

Hot spot montre

Montren er planmæssigt blevet udskiftet en gang i kvartalet i 2016. Tanken bag denne montre er at vise nye fund eller genstande fra samlingerne, der knytter an til aktuelle temaer i samfundet. Der udstilles hvert kvartal én genstand fra Nyere Tid og én fra Arkæologi med tilhørende kort tekst på dansk og engelsk. Udskiftningerne formidles på alle platforme, fra lokalpresse til face book.

Der har været udstillet en fastelavnsdragt fra 1920'erne - guldgubbe fra Jernalderen, en dåbspose fra 1800-tallet - glasperle fra Jernalderen, en brudeskjorte fra 1860 - akvamanile fra Middelalderen og en butiksnisse fra 1900-tallet - bjergartsøkse fra Bondestenalderen.

Borgring

Emne: Udendørsformidling og udstillinger

Formål: Den ny vikingeborg er af stor offentlig interesse. Vikingetidens ringborge er en central del af fortællingen om det danske rige i vikingetiden og et af Danmarks bud på UNESCO verdensarv. Den globale opmærksomhed om fundet af Borgring understreger betydningen af vikingetidens kulturarv som værdiskaber, og Museum Sydøstdanmark/Danmarks Borgcenter har derfor skabt et formidlingsprojekt, som tilgodeser denne interesse. Beliggenheden ved en afkørsel til motorvejen, tæt på Køge og kun 20 km fra København, medfører et forventet stort antal besøgende, som projektet skal og ønsker at forholde sig til.

Samarbejdspartnere: Århus Universitet, Nationalmuseet, Vallø Gods, Køge Kommune, Kulturstyrelsen og AP Møller Fonden

Vilkår og forudsætning: Formidlingsprojekt og den tilhørende økonomi

Intern ressourcetræk: Kulturarvsenheden, driftsenheden

Ansvarlig: Keld Møller Hansen og Thorbjørn Kolbo

Handleplan:

2016:

Opbygning af attraktion

Resultat:

Året 2016 blev året hvor museet ejendoms og udstillingsafdeling på under 9 måneder byggede den nye attraktion ved Lellinge, kaldet Vikingeborgen. D 1.6 åbnede Vikingeborgen for bredt publikum med dronningen i spidsen.

Men hvad var baggrunden for den udfordring der var givet til Ejendoms- og udstillingsafdelingen. I oktober 2015 modtog Museum Sydøstdanmarks udstillingsteam opgaven med at iscenesætte en nyopdaget vikingeborg ved Lellinge og de arkæologer, der igennem de næste 3 år skulle arbejde på udgravningerne. Men hvordan iscenesætter man en Vikingeborg der ikke er synlig? Hvordan sælger man en bar pløjemark til et bredt publikum? Hvilke digitale og arkitektoniske værktøjer kan anvendes til at skabe den fantastiske fortælling om udgravningen af en vikingeborg og arkæologerne fra Museum Sydøstdanmark. Men hvordan får man familier og udenlandske turister til at tage afkørsel 33 Lellinge for at kigge på et hul i jorden? Og hvordan får vi dem til at komme igen sommeren efter?

Vores svar på udfordringen var at kalde udgravningen for "Vikingeborgen", gøre den synlig i landskabet, sætte arkæologerne i centrum og designe de digitale medier, udstillinger og den landskabelige iscenesættelse som en tv-serie, med nye afsnit hver sæson- tre somre i træk.

Vikingeborgen er tænkt som et innovativt forsknings- og formidlingsprojekt, der forsøger at nå et bredt publikum vha iscenesættelse på såvel fysiske som digitale platform. I vores digitale markedsføring og kampagner valgte vi derfor arkæologernes synsvinkel, deres jagt på svar. Formidlingsgrebene rækker fra en fysisk opbygningen i landskabet ved Lellinge / Køge. (E47 syd) Den fysiske landskabelige opbygning har fået et digitalt lag via VR animationer, 360-graders videoer, blogs der ligger samlet på en app. Animationerne viser Borgrings formodede placering i vikingetidens landskab og giver oplevelsen af historiens vingesus og mulighed for digitalt at dykke dybere ned i forskningen om borgen, når man kommer hjem.

I app'en skriver arkæologerne blogindlæg om de daglige udfordringer, fund og frustrationer, og der linkes til relevante artikler og den nyeste forskning. Denne type af innovativ digital storytelling og forskningsformidling af en kompleks udgravning af Danmarks femte Vikingeborg er aldrig før set i Danmark. Formen har skabt en hel ny form for interaktion i mellem forskere og de besøgende.

Hvad var så resultatet af dette innovative projekt udviklet af museets Ejendom- og udstillingsafdeling. Netop fordi vi på Vikingeborgen formidler forskning på en ny og anderledes måde via iscenesættelse

som en tv-serie kom vi i 2016 bredt ud til rigtig mange mennesker på mange forskellige platforme, både analog og digitale. I perioden 30/5/2016-31/8/2016 opnåede vi følgende resultat

- 10.122 besøgende på Vikingeborgen
- 4.244 via downloads af app "Vikingeborgen"
- 31.433 besøgende på www.vikingeborgen.dk
- 258.534 i reach på www.facebook.com/vikingeborgen
- 36.403 har set filmen på YouTube.com
- 216.718 visninger af video annoncen (totalt)
- 39.218 afspilninger af videoen i mere end 30 sekunder

Vores gæster var vilde med Vikingeborgen! 4,5* gennemsnit af Facebook anmeldelser, 4,2* gennemsnit af Google-anmeldelser

Attraktionen blev anmeldt i Politiken 4. juni 2016 med 4 hjertes: "Den nyligt udgravede Borgring ved Køge løfter vikingetidsformidlingen op af støvet ved hjælp af sine uorganiske former, en mobil-app og fantastiske tekster."

Anmeldelse fra gæst på Facebook 15. juli 2016 med 5 stjerner: "Overlegen og blæret lækker formidling på både hjemmeside, i app og ved selve sitet. Brugen af billeder, fremhævelsen af arkæologerne og deres overvejelser og valget af designlinje tilføjer en ekstra æstetisk dimension til oplevelsen af vikingeborgen. Way to go."

Hendes Majestæt Dronningen åbner Vikingeborgen Borgring

Møns Museum

Emne: Nye udstillinger.

Formål: Flere besøgende. Møns Museum er etableret i den lokale kontekst som en aktiv partner og har været vært for spændende udviklingsprojekter det seneste år. De nye udstillinger skal afspejle den rolle, som museet har fået. Museets rolle hænger tæt sammen med, at Møn er en turistattraktion. Derfor bliver der en tæt sammenhæng mellem de faktiske steder ude i landskabet og udstillingerne inde i museet. På den måde kommer udstillingerne projekterne "Attraktive Byrum", "Stege som middelalderby" og "Camønoen" til at understøtte hinanden

Samarbejdspartnere: Museumsforeningen, Vordingborg Kommune o.a.

Vilkår og forudsætning:

Intern ressourcetræk: Kulturarvsenheden, driftsenheden.

Ansvarlig: Tine Nygaard og Thorbjørn Kolbo

Handleplan:

2016:

Produktion af udstilling

Udstillingen åbner den 18. juni 2016

Resultat:

I foråret 2016 bød vi velkommen til Kongerigets hyggeligste udstilling på Møns Museum. Her kan de besøgende i ro og mag vandre gennem vores egne spændende historie - fra oldtid til nutid. I mere end 12 forskellige rum, hver med deres fortælling kan man gå på opdagelse i museets kringelkroge blandt et væld af fine, finurlige og pusseløjrlige sager.

Overordnet blev der arbejdet med greb for udstillinger der kan minde om Wunderkammer i en skandinavisk version. Vores allerede valgte bygningsudtryk på Møns Museum er enkelt, lyst og åbent. De fysiske udstillingselementer, der tilføjes husets rum, skulle i deres design forholde sig til denne enkelte kontekst og præmis. Grebet blev at alle museets montere tilførtes en mørk farve, der er passende til vægfarven, så der opnås en sammenhæng, opstramning og rød tråd igennem udstillingslokalerne. I de udstillingsrum, hvor der er plads, blev der opsat lænestole og blød belysning med en undertone af herreværelse som kontrast til den meget feminine bygning. Møblerne har samme udtryk i hele udstillingen, så vi undgik associationer til tidsbundne interiører.

Hvert udstillingsrum i Kongerigets hyggeligste udstilling fortæller en central fortælling. Disse fortællinger skal af den besøgende opfattes som små spændende noveller der knytter, de i rummene udvalgte, genstande sammen. Novellerne / fortællingen skaber et link til nutiden og på en levende måde åbner museets viden op overfor den besøgende.

Samtidig med den nye udstilling blev også butikken og turistinformation på Møns Museum redesignet, så den besøgende oplevede et samlet helhedsindtryk.

Oversigt udstillinger, arrangementer og formidlingsprojekter 2016

Næstved Museum: Helligåndshuset

Udstillinger

Oldtid uden grænser (10. oktober 2015 - 31. marts 2016)

10. oktober 2015 åbnede udstillingen Oldtid uden grænser i Helligåndshuset. I løbet af de senere år er

der blevet udgravet en hel del genstande, der peger på, at Danmark i oldtiden har haft større kontakt til omverdenen, end man hidtil har været klar over. Danmark som nation var endnu ikke etableret i oldtiden, og vi valgte derfor at kalde den nye udstilling for "Oldtid uden grænser". Blandt de udstillede genstande er "araberen fra Røstoft", resterne af et jernalder-skelet, der ved undersøgelse af mitokondrielt DNA kan påvises at stamme fra Arabien. Også Orupskattens over 100 romerske sølvmonter, der blev fundet i 2004, er med på udstillingen "Oldtid uden grænser". Andre udstillede genstande var keramik, perler og pilespidser, der alle er fundet på Sydsjælland, men som oprindelig stammer fra fjernere egne.

Med denne udstilling kunne vi ikke alene fremvise nogle af museets exceptionelle fund, men også formidle nogle af de nyeste naturvidenskabelige analysemetoder såsom strontium isotop analyse og DNA-analyse. Analysemetoder, der indgår i de undersøgelser, som Museum Sydøstdanmarks arkæologer sætter i gang, når nye genstande dukker frem af den sydsjællandske muld.

Sjælens lille have (1. maj – 31. december 2016)

Fra maj måned 2016 var der mulighed for at gå på opdagelse i en lille bogskat på i alt 55 bøger fra Christian den fjerdes tid, der ellers normalt gemmer sig på Herlufsholm.

I udstillingen "*Sjælens lille have – Birgitte Gøye og Herluf Trolles bøger*" viste Næstved Museum den flotte bogsamling, der oprindeligt har tilhørt stifterne af Kostskolen Herlufsholm Birgitte Gøye og Herluf Trolle.

Udstillingens titel "*Sjælens lille have*" stammede fra en af bøgerne i udstillingen. Det er den danske oversættelse af bogens latinske titel, *Hortulus Animæ*. Bogen er en katekismus. Det vil sige en lærebog om kristen tro og moral, hvor særligt børn og unge kunne læse om de ti bud og de syv dødssynder på en letforståelig måde, og bogen var fast pensum for alle læsende danskere gennem mange hundrede år.

Museumsinspektør Susanne Outzen har gennem 10 år har forsket i den unikke bogsamling sammen med boghistoriker Karsten Christensen, og i forbindelse med udstillingen udkom også deres rigt illustrerede værk *Birgitte Gøye og Herluf Trolles bøger*.

De udstillede bøger var så gamle og skrøbelige, at mange af dem kun vanskeligt kunne åbnes. En del af bøgerne blev derfor affotograferede, så man kunne bladere sig igennem bøgerne på iPads i udstillingen. I udstillingens film kunne man også komme tæt på bøgerne og høre Susanne Outzen fortælle om Herluf Trolle og Birgitte Gøye, reformationstiden og bøgernes mange smukke detaljer. I løbet af udstillingsperioden afholdt museet flere spændende foredrag. Sebastian Olden-Jørgensen, lektor ved Saxo-instituttet på Københavns Universitet, fortalte om bogen *Herluf Trolle. Adelsmand, kriger og skolestifter*, præst ved Herlufsholm Kirke Henning Marcher holdt foredraget *Reformationen – Luther, Konge, Kirke*, og Susanne Outzen fortalte ved flere lejligheder om forskningen i bøgerne. Udstillingen blev støttet af Brand af 1848 Fond og Bikubens Fusionsfond i Næstved v. Danske Banks fond.

Kulturnat i Næstved. *Kender du typen? - 10 vilde ting du ikke vidste om Herluf og Birgitte* (7. Oktober)

I forbindelse med Næstveds Kulturnat inviterede museet indenfor i Herluf Trolle og Birgitte Gøyes helt private univers.

Herluf Trolle viste nye sider af sig selv, og Birgitte Gøye afslørede, hvad der gemte sig på bunden af klædeskabet. Man kunne også møde Sibylle Gyldenstjerne, som var plejebarn hos parret, og tjenestepigen Magdalene fadeburskvinde, der kendte hver en krog i hjemmet.

Eventen var inspireret af museets aktuelle udstilling "*Sjælens lille have*", som viste bøger ejet af netop Birgitte Gøye og Herluf Trolle.

Kulturnattens event var skabt i samarbejde med Dorothy Jones, der er ekspert i historie og historiske dragter, som hun selv syr kopier af. Hun står bag livinghistory.dk, som fortæller Næstveds historie fra middelalderen til 1900 –tallet. Hun har igennem en årrække beskæftiget sig med Birgitte Gøye og Herluf Trolle som en del af Næstved historie, men også som individuelle personer.

Høstmarked (19. oktober)

Traditionen tro holdt museet høstmarked midt i børnenes efterårsferie. Markedet var som vanligt forrest i museumshaven. Museumsforeningens "*Æblecafe*" var som altid være at finde bagerst i haven. Det blev en spændende dag med interessante boder som bød på traditionsrig håndværk hvor hele familien kan kigge, smage og selv være med til at lave med nogle af tingene.

Julemarked

Årligt kunsthåndværkermarked i museumshaven en lørdag i begyndelsen af december.

Citynights

Næstved Museum holder åbent om aftenen på de fire årlige citynights

Aktiviteter

Karin Margarita Frei, Nationalmuseet: I forbindelse med udstillingen Oldtid uden grænser holder KMF et foredrag om migration i oldtiden baseret på hendes forskning i strontium isotop analyse, januar 2016

Tre omvisninger v. museets arkæologer i forbindelse med Oldtid uden grænser

Skoletjeneste

Der udvikles henholdsvis et middelalder – og et industrialismeforløb på gymnasieniveau i form af en byvandring til relevante lokaliteter i Næstved by og havn.

Derudover et forløb om middelalderens Næstved på folkeskoleniveau.

Næstved Museum: Boderne

Udstillinger

10 designere på 300 dage (2. maj – 29. februar)

I udstillingen, der løb over 10 måneder, var det museets unikke samlinger af glas fra Holmegaard Glasværk og keramik fra Kählers keramiske værksted, der var i fokus.

Museet modtog i 2010 Holmegaard Glasværks glasprøvesamling fra Rosendahl, der havde købt Holmegaards brand. Samlingen registreres løbende, og i 2015 nåede vi op på over 26.000 registrerede glas ud af samlingens ca. 35.000 genstande. Fra maj til og med september var det derfor Holmegaardglas af Jacob E. Bang, Anja Kjær, Per Lütken, Peter Svarrer og Sidse Werner, der blev præsenteret. Den første i rækken var den internationalt anerkendte glasdesigner og arkitekt Jacob E. Bang, der som kunstnerisk leder på Holmegaard var med til at sætte glasværket på verdenskortet med blandt andet glasserierne *Viol* og *Primula* og vandt flere medaljer på verdensudstillinger i 1920'erne og 1930'erne. Hvervet som glasværkets kunstneriske leder blev overtaget af Per Lütken i 1942, og han må vel siges at have været en af det 20. Århundredes største danske glasdesignere. Glasdesignere Anja Kjær og Peter Svarrer, der begge var fast tilknyttet Holmegaard Glasværk i 1980'erne og 1990'erne, deltog i de velbesøgte "Mød designeren"-arrangementer, der blev afholdt sideløbende med udstillingen af deres glas. Museets gæster fik dermed lejlighed til at møde mennesket bag de udstillede genstande og hørte dem fortælle om Holmegaards unikke arbejdsmiljø, tekniske finesser i glasfremstillingen og udviklingen af glas fra ide til færdigt produkt. Og endelig præsenterede vi Sidse Werner, hvis skåle og lamper er kendt af mange danskere, selvom hun som person i dag er mere eller mindre ukendt.

Fra oktober til og med februar gik vi så over til at vise fem kunsthåndværkere fra Kählers keramiske værksted. De fem kunsthåndværkere, Svend Hammershøi, Signe Steffensen, Jens Thirslund, Nils Kähler og Karl Hansen Reistrup, repræsenterer forskellige epoker i Kählers produktion, men de repræsenterer også forskellige typer medarbejdere på virksomheden. Fra de verdensberømte kunstnere til den mere anonyme malerinde.

Genstandene er for størstepartens vedkommende deponeret på museet af Næstved Kommune, der købte Kähler i 1974, inden brandet blev solgt til den nuværende ejer Franz Longhi. Museets samling af keramik fra Kähler rummer både brugs- og prydggenstande fra mere end 150 års produktion og er på omkring 7000 keramiske genstande.

Vi lagde ud i oktober med Svend Hammershøi, som kom til Kählers Keramiske Værksted i 1893 og fortsatte med at arbejde for fabrikken til sin død i 1948. I forbindelse med udstillingen fik vi lov til at

låne den store krukke fra 1928 af den moderne Kählervirksomhed, som er inspirationskilden til deres aktuelle keramiske serie "Hammershøi". I november satte vi lys på Signe Steffensen, der var malerdame for Kähler fra 1907 til 1934. Kählers keramiske arbejder blev nemlig ikke altid dekoreret af de store designere selv men ofte af damerne på malerstuen. I december viste vi Jens Thirlund, som i en lang årrække var virksomhedens kunstneriske leder, og er kendt for at have udviklet mange af de fantastiske glasurer, som Kähler baserede sit fornemme renommé på.

Udstillingen var stadig i gang, da vi gik ind i 2016. I januar fulgte derfor Nils Kähler. Han bevægede sig over i en produktion af stentøj, et mere rustikt formsprog, hvor fokus var på leret som materiale. Nils Kähler opnåede i sin samtid stor berømmelse og blev vist i udlandet sammen med andre danske designkoryfæer som Kay Bojesen, Hans J. Wegner og Arne Jacobsen.

Endelig præsenterede vi i februar kunsthåndværkeren bag de krus, der etablerede Kählers renommé i udlandet, nemlig Karl Hansen Reistrup. Hans lustreglaserede krus var medvirkende til, at Kählers keramiske værksted blev et internationalt varemærke, der deltog i verdensudstillingerne fra 1880'erne og langt op i 1900-tallet.

Som afslutning på udstillingsrækken og i forbindelse med udstillingen af Karl Hansen Reistrup fortalte seniorforsker ved Designmuseum Danmark, seniorforsker Mirjam Gelfer-Jørgensen, ved et velbesøgt arrangement om kunsthåndværk og design i perioden omkring år 1900.

Danmarks smykkemuseum udstiller på Næstved Museum (2. juni – 31. august)

Danmarks smykkemuseum, der har til huse på Møns Museum, var på sommervisit i Næstved i 2016. I juni og juli var det smykkekunstnerne Beate Kormannshaus, Tom Lundsten og Jeanette Lopez-Zepeda, der viste deres smykker i blandt andet emalje og skabt af genbrugsmaterialer.

Smykkkunstnere Flemming Scheldt og Martina Ritscher tog over i september måned med udstillingen "Vandrespor". De viste smykker, der var inspirerede af den nyligt åbnede vandrerute Camønoen på Møn. I løbet af udstillingsperioden afholdt museet "Mød designeren"-arrangementer med flere af kunstnerne.

Fremadskuende Tilbageblik (19. November – 29. Januar 2017)

Udstillingen Fremadskuende Tilbageblik var resultat af et samarbejde mellem Talentskolen i Næstveds linje for Kunst og Design og Næstved Museum. På udstillingen fremvistes en række værker af elever på Talentskolen, skabt efter en indledende inspirationstur i museets samlinger af kunsthåndværk. I september 2016 var eleverne på rundvisning i den opmagasinerede samling af 35.000 prøveglas fra Holmegaard Glasværk og i den store udstilling af Kählerkeramik, der udstilles i Boderne.

Både Holmegaard og Kähler er stærkt forankrede i Næstveds historie, og lever i dag videre som internationalt anerkendte brands. Den massive og imponerende samling af genstande fra de to virksomheder fortæller ikke bare om Næstveds kulturarv, men om Danmarks kunsthåndværks- og industrihistorie.

Titlen blev til som et udtryk for elevernes kunstneriske fremgangsmåde, hvori de gennem deres udgangspunkt i museets genstande både så tilbage i tiden, men gennem processen også gav værkerne et nutidigt præg. De dykkede ned i gamle materialer og teknikker men også i de historier, der knytter sig til kulturarvens genstande, og dermed blev udstillingen et nyskabende, ungt og aktuelt perspektiv på vor fælles kulturarv.

5 store fortællinger i Næstved Kommunes identitet (12. december 2016 - 29. januar 2017)

I samarbejde med Næstved Kommune viser Næstved Museum frem til d. 29 januar en udstilling i Boderne. Her præsenteres fem væsentlige områder, som indeholder mange af Næstved kommunes

100 kulturmiljøer. Udover en planche-udstilling viser udstillingen blandt andet arkæologiske fund fra Helligåndshusets have, skibsskilte fra Karrebæksminde, en tørvespade fra Holmegaards mose og detektorfund fra Næsby.

Næstved er kulturarvskommune frem til maj 2018 – Et projekt hvor kommunen er udpeget og støttet af Slots- og Kulturstyrelsen i samarbejde med Realdania.

I samarbejde med et netværk af ressource-personer arbejder kommunen på at udvælge eksemplariske kulturmiljøer med særligt potentiale for turisme, bosætning og erhverv. Men projektet har også sigte på at skabe generel interesse for at vitalisere kulturarven i form af kommunens mange kulturmiljøer. Herunder anvendelse, bevaring og synliggørelse af historiske bygninger, anlæg, landskaber og områder med deres særlige kulturhistorie. Det er vigtigt – ikke kun fordi vores kulturarv kan få de omkringliggende huse og områder til at stige i værdi – men også fordi kulturarv kan skabe lokal udvikling og stolthed.

Publikationen ” 100 kulturmiljøer i Næstved kommune” danner grundlag for kulturarvsprojektet.

De fem kulturområder, der her præsenteres som centrale i projektet, er Næstved By, fjordene, Industri-kulturen, Holmegaards glasværk/mose/gods samt Susåen.

Projektet kan følges på: www.naestved.dk/kulturarv

Aktiviteter

Seniorforsker v. Designmuseum Danmark Mirjam Gelfer-Jørgensen: i forbindelse med udstillingen 10 Designere på 300 dage holder MG-F et foredrag om historicismens kunsthåndværk, februar 2016

Nordisk glasseminar: 10-11 marts 2016

Nordisk keramikseminar: 2017

Internationalt glasseminar: 2018

Køge Museum

Udstillinger

Udstillingerne på Køge Museum tager udgangspunkt i gæsternes oplevelse. Målet er, at museets gæster har lyst til at besøge museet, men det betyder i lige så høj grad, at de har lyst til at komme igen. Genbesøget er afgørende vigtigt for et kulturhistorisk museum, der er knyttet tæt til lokalmiljøet. God tid, nærvær, liv, passion, aktualitet, leg, kaffe og et godt værtskab er nøgleord for udstillingerne i Køge. Gæsterne skal føle sig velkomne, og det skal være nemt for dem at engagere sig i udstillinger og aktiviteter. Udstillingerne skal være i konstant forandring, og de store udstillinger skal skiftes ud med passende mellemrum. I Køge Museum vil der blive arbejdet med to slags udstillinger: oplevelsesudstillingen og caféudstillingen. Begge typer udstillinger er forskningsbaserede, men de har et meget forskelligt udtryk. Caféudstillingen fremstiller lokalområdets komplekse og overdådige historie i sin helhed med nedslagspunkter formidlet af profilmforskere. Caféudstillingen kalder på tid og fordybelse, og derfor er caféens møbler rykket ind i udstillingen, så man kan drikke kaffe til. Oplevelsesudstillingen er tilrettelagt som børnekultur og henvender sig til familier i tre generationer. Den første oplevelsesudstilling vil fortælle historien om Dannebroges forlis under søslaget i Køge Bugt i 1710.

Ivar Huitfeldt stod i spidsen for den danske flåde i en træfning mod svenskerne ud for Mandehoved på

Stevns. Under slaget brød Huitfeldt skib, Dannebrog, i brand. I stedet for at trække sig ud af kampen og dermed bringe uorden i den danske flådes slagorden, holdt Ivar Huitfeldt sin position og kæmpede videre. Skibet spang i luften, og næsten 600 mand omkom. I oplevelsesudstillingen fortælles historien om Dannebrogens forlis med udgangspunkt i to drenge, der arbejdede ombord på skibet. Drengenes kranier er fundet på havets bund ved vraget, men kun fantasien ved, hvad de præcist oplevede den dag ...

Børnenes museumshave

Gennem hele sommeren 2016 har børn i alle aldre boltret sig i og på det eksploderede skib på den nyetablerede legeplads. Forældre og bedsteforældre har nydt kaffen ved bordene i haven. Dette enestående byrum skal videreudvikles i de kommende år.

I maj 2016 blev der etableret synlig markedsføring omkring Køge Museum. I haven blev der opstillet tre store outposts og et banner på husets bagside, hvor der fortælles om museets og husets historie og de tilbud, som museet og Byarkivet har til borgerne. Outposts og banner er udført i smukke farver og forsynet med billeder. Forhusets facade blev forsynet med et flag ophængt i den allerede eksisterende flagstang, der går skråt ud fra husets facade.

Formålet er at signalere åbenhed mod byen og borgerne og informere om de aktiviteter, der foregår i huset og haven. Efter at museet har åbnet haven for borgerne, kommer der mange flere besøgende, og de er måske ikke alle lige klar over, hvilke omgivelser, de befinder sig i.

I det hele taget har byen taget det nye åbne byrum til sig. Det benyttes af mange grupper til arrangementer. For eksempel har Folkedans Danmark afholdt midsommerstævne, der holdes frokostarrangementer ved bordene, og spejderne har haft base i haven i forbindelse med en skattejagt.

Daldorps hus

Køge Museums nye udstillinger rummer mange kvaliteter, men vi savnede særlige tilbud til mindre børn. I løbet af første halvår 2016 blev det såkaldte Daldorps Hus i museumshaven derfor indrettet

med børneaktiviteter, hvor børnene kan være aktive og gøre brug af alle sanser. Huset er fra begyndelsen af 1500-tallet og har oprindeligt stået på Torvet i Køge, men blev flyttet til museumshaven i 1913/14, hvor det skulle nedrives. Huset emmer af historie og rummer mange hjørner til både hygge og det modsatte. Det er således meget velegnet til et børnehus i kombination med den historiske legeplads i haven.

Daldorphs Hus blev (gen)indviet 27.6. 2016 ved et festligt arrangement i haven. Solen skinnede, og museet havde inviteret børn fra det nærliggende Køge Børneasyl til at være med, så vi straks kunne få afprøvet tilbuddet af repræsentanter for målgruppen. Børnene tog rigtig pænt mod tilbuddet og havde en dejlig formiddag. Formanden for Kultur- og Idrætsudvalget, Annette Simoni, holdt indvielsestalen, og der var besøg af kolleger og samarbejdspartnere. I dagens anledning havde museet engageret Fabers Fortælleteater til at stå for et underholdende indslag. Det blev finansieret via et tilskud fra Køge Kommunes børne- og ungekulturpulje. Åbningen blev dækket af den lokale presse både før og efter selve dagen. Efterfølgende var der en meget rosende anmeldelse på hjemmesiden "Vores Eventyr".

Daldorphs Hus havde åbent tre timer om dagen i juli og august måned samt i efterårsferien, og knap 800 børn købte billet til aktiviteterne. De ledsagende voksne kom gratis med. Børnene tegnede, slog mønter, lavede perlekæder, amuletter og lys, samlede et skelet, læste/hørte historier, klædte sig ud som sømænd og riddere, legede med tøndebånd, gik på stylder og meget andet. Huset var i december omdannet til julestue, hvor skoletjenesten havde tilbud om juleforløb.

Kyndelmisse

5. Februar 2016 fejres Kyndelmisse i det ny restaurerede Køge Museum. Museum og arkiv deltager sammen med foreninger og andre eksterne partnere. Et arrangement, der omfatter kulturaktører i hele Køge by.

Det blev en festlig og fantastisk aften med rigtig mange besøgende. I løbet af aftenen kom der ca. 1300 besøgende gennem huset og haven. Der var propfyldt i museets relativt små lokaler. Museet og Byarkivet havde tilrettelagt et omfattende program med musik, foredrag, billeder, drikkevarer, dyr og meget andet. Interessen var stor; ikke mindst fordi mange mennesker var nysgerrige efter at se det nyrenoverede Køge Museum med de nye udstillinger. Det blev til mange gode og interessante samtaler med gæsterne om de nye tiltag.

Middelaldermarked i Køge

I sommerferien 2016 vil der atter blive afholdt middelaldermarked i museumshaven. Arrangør er Køge Naturskole i samarbejde med museet.

Igen i 2016 finansierede Køge Museum og Køge Kommune i fællesskab middelaldermarked i Køge Museums have. Det er Køge Naturskole, der står for det praktiske arrangement sammen med museet. Der var salgsboder og underholdning. Jens Nar kom og lavede gøgl alle dage, Musikgruppen Virelai spillede middelaldermusik og sang og dansede med børnene tirsdag og onsdag. Som noget nyt blev der et par dage vist dukketeater. Trubaduren Rosenørn spillede stykket "Eventyr på Knivholt" om de tre venner falcken Falcon, elverdrengen Elf og feen Alfie, der tager på eventyr. Medlemmer af Køge Museums Venners bestyrelse deltog med aktiviteter.

Middelaldermarkedet blev afholdt 2. - 6. august 2016 kl. 10-16. Markedet blev besøgt af ca. 5.600 personer i løbet af de fem dage. Middelaldermarkedet er en del af "Sommersjov Køge", som Køge Kommune/Køge Naturskole tilrettelægger i skolernes sommerferie.

Golden Days festival

Museum og arkiv deltager i festivalen september 2016, hvis Køge Kommune fortsat er med i projektet.

Køge Kommune havde i samarbejde med Køge Museum arrangeret en bustur til byggeriet Tinggården i Herfølge fra 1970'erne. Årets tema i Golden Days festivalen var netop 1970'erne. Besøget skulle vare tre timer, og arkitekt J.Th. Arnfred skulle fortælle om byggeriet, som han og Vandkunsten var med til at tegne i sin tid. Arrangementet blev markedsført på alle kanaler og i god tid, men alligevel var interessen ikke stor nok, så det måtte desværre aflyses. Den manglende interesse gjorde sig gældende for flere af de lokale tilbud i løbet af festivalen, så måske har selve temaet ikke været tilstrækkeligt interessant.

Foreningernes Dag i Køge

Museets have vil eventuelt indgå i markeringen af denne dag i 2016.

Foreningernes Dag blev afholdt i den nærliggende rådhusgård, da Køge Museums have samme dag lagde græs til et arrangement i forbindelse med Modern Jazz Days i Køge.

Modern Jazz Days

Lørdag d. 11. juni præsenterede Modern Jazz Days en forrygende, fængslende og forførende pop-up-koncert i Køge Museums have med Stine Michel og hendes EventyrDuo. Koncerten tog udgangspunkt i Stine Michels sange fra den DMA nominerede børneudgivelse Mosekonen Brygger og dens efterfølgere Ønskeegen og Himmelhøj. Det unge publikum kom på en rejse, hvor de blandt andet

mødte digterfrøerne, en kyssesyg mistelten og RumleRikke, skovens sidste heks.
Stine Michel og EventyrDuoen: Stine Michel; sang og fortælling. Perry Stenbäck; guitar og kor.

Mange børnefamilier på lørdagsindkøb kiggede ind i haven og lyttede med.

Markedsføring i øvrigt

Køge Museum har fokus på at være til stede i byrummet generelt og ved særlige lejligheder, ligesom vi bestræber os på at spille sammen med byens øvrige aktører.

Køge Museum og Byarkiv deltog for eksempel i det store arrangement Søndre Havnedag 27.08. og i VisitKøges store markedsdag på Torvet 21.05. Museets butik har deltaget i flere af Køge Handelsstandsforenings tiltag, for eksempel holdt butikken aftenåbent 30.09. og 28.10. Begge gange var der mange mennesker i byen og butikken. Desuden har museet bidraget til Køge Handelsstandsforenings vinterferie- og efterårsferiebilletter med tilbud til børn.

Profilmforskerarrangementer

Køge Museums tre profilmforskere er en vigtig del af konceptet bag museets nye udstillinger. Forskerne fremlægger deres forskning efterhånden, som de producerer den. De er synlige som personer i udstillingen, og de tre forskere står hver især for en blog på iPadguiden samt en række formidlingsarrangementer i deres udstillingsrum.

Der er blevet afholdt tre fælles profilmforskerarrangementer med temaerne "alle tiders udsmykning af kroppen", "mand og kvinde" samt "tro og overtro". Desuden deltog profilmforskerne i Kyndelmisseaftenen i februar 2016. Profilmforskerne har løbende kommunikeret via deres blog på iPadguiden, som også blev tilgængelig på Køge Museums hjemmeside.

Blandt profilmforskernes øvrige aktiviteter kan nævnes, at Inge Christiansen har afholdt et arrangement, hvor hun og grafisk tegner Brita Vendt opmålte og tegnede brudekroner fra udstillingen. Kristoffer B. Pedersen har fået udarbejdet en kopi af et mandshoved fra Jægerstenalderen, som det kan have set ud. Sammen med Center for Geogenetik er der udtaget prøver fra Strøby Egede graven til DNA. Anna S. Beck har udstillet en Thorshammer og en guldgubbe fra Toftegaard samt fortsat sine ph.d. studier.

Køge Museum og Vikingeborgen Borgring

Køge Museum har deltaget i formidlingen af Vikingeborgen Borgring. I samarbejde med Køge Handelsstandsforening og Museum Sydøstdanmarks kommunikationsafdeling blev der etableret en arkæologisk sandkasse på Køge Torv. Her kunne børn og barnlige sjæle grave efter forskellige effekter, der var lagt ned i sandet. Sandkassen var uden betjening det meste af tiden. Den centrale placering gav god markedsføring, og mange fik lejlighed til at lege arkæolog for en dag. Sandkassen var koblet sammen med en skattejagt på Køge Museum.

For at fremme synergi mellem Køge Museum/Køge By og Borgring blev der indgået et samarbejde mellem VisitKøge, Køge Museum, Borgring og Kunstmuseet KØS om en fællesbillet til de tre attraktioner. Køb af billetten gav en kraftig rabat og var gældende hele 2016 for de to museers vedkommende. På trods heraf var interessen for fællesbilletten ikke voldsom. Det overvejes at forsøge igen i 2017.

Vikingeborgen Borgring

Ambitionerne var store, da den formidlede arkæologiske udgravning af Vikingeborgen Borgring ved Køge blev åbnet i sommeren 2016 af hendes majestæt dronningen i strålende solskin for et stort opbud af gæster. Den 31. august sluttede sæson 1 i jagten på vikingernes hemmeligheder på Borgring og siden har museet gjort status over, hvordan det gik.

Hvordan fortæller man publikum om en Vikingeborg, når der i bund og grund ikke er andet end en bar mark at vise frem? Det var den udfordring Museum Sydøstdanmark stod over for, da museet skulle planlægges. Valget faldt på et helt usædvanlige og nyskabende greb indenfor arkæologisk formidling: vi inviterede gæsterne til at deltage i den arkæologiske udgravning, mens den foregik. Sæson 1 har vist, at både danske og udenlandske vikingentusiaster var mere end klar til at følge og bidrage til den arkæologiske proces – samlet set har vi bragt ny viden, rykket ved holdninger og på en eller anden måde mødt et menneske præcis 343.551 gange i de 3 sommermåneder, hvor Borgring har haft åbent i 2016. Af dem har mere end 10.000 besøgende kigget arkæologerne over skulderen og stillet direkte spørgsmål til udgravningen på de daglige omvisninger, men ikke mindst brugen af Facebook som en digital montre, hvor både fund og teorier er blevet vist frem, har fungeret fantastisk. Vikingeborgen har været rigtig pænt besøgt sammenlignet med andre lokalhistoriske museer – her var kun åbent i 3 måneder og sommervejret var ikke helt, som vi havde håbet på. Der er dog ingen tvivl om, at ideen om at brede formidlingen ud på de sociale medier er den helt store succes. Publikum har her kunne interagere med arkæologerne på daglig basis og deltage aktivt i processen – lige det vi håbede ville ske med vores måde at formidle udgravningen af Borgring på.

Ingen kan vide, hvor en udgravning bærer hen, før hullet til fortiden er åbnet. Heldigvis var Borgring gavmild med de arkæologiske opdagelser og erkendelser i sæson 1 – til glæde for de daglige besøgende og 119.022.913 avislæsere verden over. De helt store historier, den brændte Østport, som brandteknikere fra Rigspolitiet var med til at undersøge, fund af perler, det unikke Stamford-keramik og ikke mindst værktøjskassen, har gået verdenspressen rundt og bidraget til at placere Køge og Danmark som vikingernes land nr. 1 på verdenskortet.

På mange måder er vi kommet tættere på nogle af de hemmeligheder, som Borgring gemmer på, men samtidig er nye spørgsmål dukket op – hvorfor er der ingen huse på Borgring? Hvad var årsagen til, at den skulle ligge lige her, hvor det var nødvendigt at flytte store mængder tungt ler som fundament? Porten har været brugt til andet og mere end at køre igennem, men hvornår og af hvem?”, undrer arkæologerne sig. De næste to års undersøgelser kan måske løse gåderne.

1. juni 2017 kl. 10.00 åbner Vikingeborgen igen dørene op for publikum til sæson 2 i jagten på vikingernes hemmeligheder. Arkæologerne vil fokusere på borgterrænet og Nordporten, og de håber også at finde borgens formodede gravplads, der vil være nye film i app'en og genstande fundet i sæson 1 vil blive udstillet.

Danmarks Borgcenter

Ruinen

Danmarks Borgcenters største attraktion er Gåsetårnet og den 3,7 hektar store borgruin. Der er fri adgang til borgruinen. Den fulde oplevelse ud af ruinen fås ved at købe adgangsbillet til Danmarks

Borgcenter. Med billetten udleveres en iPad-guide, som både kan bruges inden for i udstillingen og uden for på ruinen.

Gåsetårnet

Gåsetårnet er Danmarks Borgcenters ældste nyhed. Tårnet blev opført af Valdemar Atterdag i 1360'erne og har været Vordingborgs vartegn lige siden. På toppen af Gåsetårnet vogter Guldgåsen over Vordingborg. Når du kravler op i tårnet, får du en ægte middelalderoplevelse. Du bevæger dig op ad de snævre trapper, højere og højere op i tårnet, indtil du til sidst træder ud på tårnets øverste platform. Nu står du samme sted, hvor Valdemar Atterdags soldater engang stod og holdt øje med fjender. Inde i Gåsetårnet kan du få hele historien om tårnet og også finde svar på, hvorfor det hedder Gåsetårnet.

I den nye udstilling 'Under Belejring', smadrer vi Gåsetårnet og lader publikum se, hvordan en belejring i middelalderen kunne have set ud. Heldigvis sker det hele digitalt, så tårnet ligner sig selv og man risikerer ikke at få en vildfaren pil i hovedet. Man risikerer derimod at lære en masse om middelalderen samtidig med, at du bliver bombarderet med indtryk.

Udstilling

Glem alt om kedelige plancher og dødsige kustoder! På Danmarks Borgcenter smelter autentiske fund fra middelalderen sammen med højteknologisk formidling, moderne design, gigantiske projektioner og rå arkitektur. I udstillingen fortælles historien om middelalderens borge, konger og magt, og er bygget op omkring universelle temaer som magt, alliancer, venskaber, storhed og fald. Historierne fortælles gennem udvalgte genstande, som hver især bidrager med et unikt perspektiv til den overordnede fortælling. Udstillingen er skabt som en filmisk og stemningsmættet oplevelse, der nytænker den traditionelle formidling og gør den relevant for nutiden for både børn og voksne.

Sarkofagen på 1. sal fik nye speaks og et interaktiv kort formidlet spændende borgforskning i hele Danmark. I kælderens blev som noget nyt formidlet profilforskning.

IPad-guiden

Nøglen til udstillingen er borgcentrets iPad guide, som alle besøgende får i hånden, når de køber billet. iPad'ens kamera, GPS og skærm bruges til at skabe de perfekte formidlingsrammer. Guidens skærm viser forklarende animationer og film. Der findes også mere uddybende tekster om de enkelte genstande. iPad'en er nem at betjene og giver mulighed for at vælge sin egen vej gennem udstillingen.

IPad guiden er også nøglen til borgruinen. Guiden fortæller historier, viser film og animationer, når man nærmer sig spændende steder på borgruinen. Guiden er desuden udstyret med avanceret Augmented Reality teknologi og spillet Ghost Hunt.

I 2016 blev iPad'en løbende opdateret og fik en ny funktion med popup beskeder

Pavilloner med temaudstillinger

I to udstillingspavilloner på borgterrænet fortælles om de nyeste arkæologiske undersøgelser på borgen og vises mange af fine arkæologiske fund. De første udgravninger på Vordingborg borgruin blev lavet i 1889. Siden har der været mange udgravningskampagner, og hver gang bliver der ført en ny brik til borgruinens historie.

2016: Ny placering

Det arkæologiske værksted

Publikum kunne fra 2016 i højsæsonen få mulighed for at følge med på tæt hold, når der arbejdes med afrensning, opmåling og fotografering af skibsdelene til den robåd som blev fundet i forbindelse med voldgravsundersøgelserne.

Børnenes Borgcenter

Danmarks Borgcenters egen ridder John står klar til at tage imod børn i alle aldre i Børnenes Borgcenter. Ridder Johns fornemmeste opgaver er at få banket lidt mandsmod og ridderlighed ind i enhver, der tør. I Børnenes Borgcenter kan du prøve forskellige aktiviteter lige som man gjorde det i middelalderen - blandt andet kan du slå dine egne middelaldermønter, lave perlekæder, støbe

tinsmykker og rulle vokslys. Aktivitetsbillet købes særskilt og giver ret til to valgfrie aktiviteter i Børnenes Borgcenter.

2016: ny placering

Middelalderlege

Uden for Børnenes Borgcenter kan man prøve en række af middealderens sjoveste middelalderlege. Der er åbent frem til midt i oktober og der er fri adgang til brug af lege- og spilleredskaberne for alle.

Rundvisninger

Hver dag i højsæsonen samt i skolernes efterårsferie.

Vore dygtige rundvisere fortæller om borgens bygninger, de arkæologiske undersøgelser på borgen og om andre gode øjeblikke og historier fra borgens lange historie.

Rundvisningerne starter kl. 13.00

Vinterferie

15.-19. Februar. Blandt mange andre aktiviteter, som foregik på Danmarks Borgcenter i vinterferien havde Børnenes Borgcenter også åbent. Indendørs kunne man prøve kræfter med middelalderlige håndværkssysler og udendørs var de gamle historiske legeredskaber sat frem til fri afbenyttelse. To gange om dagen kunne man melde sig til en spøgelsestur i Gåsetårnet. Her blev der fortalt om det dystre gamle middelaldertårn, hvor Valdemar Atterdag efter sigende går igen, om slattenpatten, om hvordan dronning Helvig kogte Tove i badstuen, om Folke Lovmandssøn i spigertønden, og om hvordan det gik til, at kong Valdemar blev forelsket i sin kammertjener. Oprindeligt var spøgelsesturene kun planlagt til uge 7 men på grund af den store tilslutning blev de forlænget med en uge.

Novopleco

Vi fik i foråret besøg af Anton og Albert fra Novopleco. Besøget var en del af en kampagne for #DeDanskeSydhavskyster og den hentede i 2016 to præmier ved Native Advertising Awards i Berlin. Kampagnen har til dato fået 1,9 millioner visninger, heraf har de 136.167 set afsnittet fra Danmarks Borgcenter. Vi fik Guld i kategorien "Best Use Of Youtube" og sølv i kategorien "Best Use Of Influencer".

Skt. Hans

Danmarks Borgcenter, STARS og Vordingborg Handelsforening inviterede igen alle til en skøn og stemningsfuld Sankt Hans aften ved voldgraven på ruintrænet i Vordingborg.

Aktiviteterne var i år: Bag snobrød, lær riddermanerer på Ridder Johns Væbnerskole, gå på naturskattejagt blandt ruinerne, hyg jer med Det rullende Naturværksted, sving et sværd, gå på stylter eller sæt jer i græsset og nyd, at de andre gør det.

På scenen spillede The Sentimentals og Ana Egge, som med sin slideguitar og rå, karismatiske stemme leder tankerne hen på country-kolleger som Bonnie Riatt og Lucinda Williams, og spiller en blanding af country og Americana.

Flemming Kruse inviterede til en guidet omvisning i Botanisk have og dygtige bueskyttere satte med et hav af flammende pile gang i det store Skt. Hans bål. Og det øsregnede!

Sommeren 2016

Danmarks Borgcenter satte sommeren 2016 fokus på Vordingborgs maritime fortid. I samarbejde med projektet "Danmark bliver til" inviterede museet til Sjællands største kulturhistoriske festival Kongens Togt i Vordingborg Nordhavn d. 18. – 20. juli. På Borgterrænet åbnede samtidig årets nyhed "Det Arkæologiske Værksted", hvor museets gæster hele sommeren kan følge med i det arkæologiske arbejde med Danmarks ældste robåd fundet i voldgraven i 2011. Borgcenteret havde samtidig spredt

sig som ringe i vandet til kajen i Vordingborg Nordhavn, hvor man på nye informationsstandere kan lære mere om Vordingborgs maritime forbindelserne ud i verden gennem tiden.

Kongens Togt

Sikkert ikke siden ledingsflåden samledes ved Masnedø i 1158 ifølge Saxo, har man i Vordingborg været vidne til et sådan skue! Det blev en oplevelse af de helt særlige, da Kongens Togt bestående af en flåde af vikingeskibe sejlede ind i Vordingborg Havn om aftenen mandag d. 18. Juli. Kongens Togt er en kulturhistorisk festival, i 2016 markeredes 1000-året for vikingekongen Knud den Stores erobring af England.

På borgterrænet er der fundet rester af en stormandsgård fra 1000-tallet, så der er gode muligheder for at grundlæggeren af Vordingborg, Valdemar den Stores tipoldeonkel Knud den Store selv har lagt vejen her forbi. Det har helt sikkert ikke gået stille for sig med fest i stræderne, lige som vi fik det, da Kongens Togt kom til byen.”

For når flåden er i havn betyder det sjov og ballade for alle: krigstræning, historisk modeshow og historiefortælling for børn og voksne for bare at nævne nogle få af de mange aktiviteter, der fandt sted i havnen tirsdag d. 19. juli mellem kl. 10.30-18.00

Næste dag stævnede skibene ud fra Vordingborg og fortsatte togtet. Mange tusinde mennesker modtog, deltog og sagde farvel da Kongens togt besøgte Vordingborg.

Open Air

Danmarks Borgcenter og Vordingborg Handelsforening arrangerede igen i år Open air bio på Slotstorvet i Vordingborg med film, der absolut var værd at se.

Alle film begyndte kl. 21.45. Programmet så sådan ud:

22. juli – “All inclusive”.

27. juli – “Sommeren 92”

5. august – “Kapgang”.

Fortidsmindedag

2. oktober med omvisning på Borgen.

Efterårsferie

I efterårsferien 2016 havde vi igen valgt at have fokus på formidlingen af kultur- og naturhistorien i og omkring den reetablerede voldgrav ved borgruinen i Vordingborg.

Der blev fanget rigtig mange fisk, som forsigtigt blev taget op, studeret og sat ud igen - på nær nogle få som vi stegte og spiste.

Børnehjælpsdagen

Børnehjælpsdagen gentog successen fra sidste år, og havde også i år inviteret næsten 100 anbragte børn og unge til en stor og flot julefest på Danmarks Borgcenter. Det blev med masser af underholdning, leg og gaver, og for mange af børnene sikkert en oplevelse, som de sent glemmer. De virkelige stjerner til Børnehjælpsdagen julefest (udover Mick Øgendahl, rapperen Jyden og andre kendte) var elever fra Vordingborgskolen. Mad og Gastronomilinjen havde lavet super god mad og serverede i fin stil for de mange gæster.

Møns Museum

Møns Museum – Kongerigets hyggeligste museum – er kulturhistorisk museum for Vordingborg Kommune. Det har de sidste par år udviklet sig til at blive et moderne kulturhistorisk museum, der bidrager til kommunens kulturelle liv med udstillinger, arrangementer samt by- og øudviklingsprojekter. Møns museums nye udstilling *12 fantastiske fortællinger* åbnede 18.juni, samme dag åbnede også Camønoen som har ankerplads på Møns museum. Turistinformationen flyttede også ind på museet i foråret, hvilket gav rigtig god mening både i forhold til at vejlede Camøno-vandrerne og til at understøtte det faktum, at Møn er en turistattraktion. Herved opstod en tæt sammenhæng mellem de faktiske steder ude i landskabet og udstillingen *12 fantastiske fortællinger* inde i museet. På samme måde kom udstillingen, Camønoen og projektet *Stege som middelalderby* også til at understøtte hinanden.

Ved åbningen Møns museums nye udstilling *12 fantastiske fortællinger* 18. juni, blev der holdt reception i gården med bobler, musikalsk underholdning ved Vordingborg Musikskoles elever samt taler af direktør Keld Møller Hansen, kulturarvschef Kristoffer Buck Pedersen, bestyrelsesformand Torben Nielsen og museumsvært Jeanette Lopez-Zepeda.

12 fantastiske fortællinger

Er en skøn, livsbekræftende og kaotisk sammenblanding af alt mellem himmel og jord med til knytning til Møn og resten af Vordingborg Kommune. Masser af genstande og finurlige fortællinger. Den hjemlig atmosfære med masser af hyggelige lænestole at sidde i, mens man lytter til oplæseren på audioguiden - der fortæller om genstandene og de forskellige rum på udstillingen, har været meget populær blandt museets gæster.

Danmarks Smykkemuseum

Har et lokale i Baghuset på Møns museum, hvor de udstiller deres permanente samling, derudover råder de over 8 montere som op stilles i foredrags salen ved særlige udstillinger.

I 2016 har Smykkemuseet vist flg. udstillinger:

Heidi Sachmann "*Vernasi til Vesterbro*" (21. november 2015 - 31. januar 2016)

"Guldsmedeholdet fra Møns Husflid" (5. februar – 2. april 2016)
Martina Richter & Flemming Scheldt "Vandrespor" (18. juni - 31. august 2016)
Smykkemuseet samling "Smykkeskrinet" (20. september - 19. december 2016)

Arrangementer

Kend Din Ø

Er et Camøno-arrangement med foredrag og fællesmiddag.

Camønoprojektet har skabt lokal efterspørgsel på kulturhistorisk viden. Kend Din Ø aftenerne er på samme tid hyggeligt samvær og kompetenceudvikling af Camønoens netværk af ildsjæle.

Den 28. januar var det Nina Vang der fortalte om livet på Møn, dengang i 60'erne hvor hun var en af hippierne som flyttede til Møn.

Camønetterne fra Camønobureauet fortalte om deres nye tiltag i forbindelse med Camønoen, de vil sælge pakkerejser til Camøno vandrene.

Den 25. februar sendte museumsinspektør Jonas Christensen publikum tilbage i tiden med Timmersøbjergs historie om krig, kult og kontakter til fjerne egne.

Projektmagere fra Vordingborg Kommune afsluttede aftenen med at fortæle om de fremtidige projektplaner omkring Klintholm Havn og om Biosfærre projektet.

Der har været udsolgt og folk på venteliste ved begge Kend Din Ø aftner.

Tirsdagsmarkederne

Møns museum var også med i år, da hele byen afholdte de traditionelle tirsdagsmarkeder. På museet var der et velbesøgt middelaldermarked i gården med bøddel og gabestok, den kloge kone, Broholmerhunde, middelaldertelt, cafe, garnfarveren, varmepandekager over bål, børneaktiviteter som snit en båd, lav et perlearmbånd, snit en ben fløjte.

I Baghuset kunne børnene lave emaljesmykker og voksbilleder med Smykkemuseet.

På gaden viste Museumsgårdens frivillige håndværkertraditioner som pileflet, knipling, strikning og rebslageri. Børnene legede med de opstillede middelalderspil der også stod på gaden.

Meonia Musica havde inviteret flere musikalske gæster og spillede i gården ved alle 6 tirsdagsmarkeder.

Møns museums personale og frivillige gjorde disse tirsdagsmarkeder mulige.

Fortidsminde dag

Møns museum holdt sammen med Slots- og Kulturstyrelsen Fortidsmindedag i Danmark d. 2. oktober. Formålet var at lokke danskerne ud i by og land for at øge kendskabet og interessen for danmarkshistorien via et besøg på et af vores mange, fantastiske fortidsminder. Sammen med Berit Christensen og Birgitte Fløe Jensen fra Museum Sydøstdanmark og naturvejleder Elise Hvelplund fra Vordingborg Kommune kunne publikum få en unik oplevelse i Jættestuen Kong Asgers høj. Jættestuen var godt besøgt.

Æblernes dag 21. oktober

I samarbejde med Stege bibliotek og Middelalderhaven havde Møns museum lavet en Æblequiz for børn, børnene skulle besøge de 3 destinationer og løse quizopgaverne. På Møns museum skulle børnene finde æblerne og løse opgaver om museumsgenstandene der var i nærheden af æblerne.

Herudover var Middelalderteltet slået op i museets gård og børnene skar roelygter, som er en gammel tradition fra før græskaret. Der blev solgt varme pandekager lavet over bål, kaffe i cafeen mens Meonia Musica underholdte og inviterede børn og voksne til at spille med i museets Baghus.

Sysseværksteder

8., 15., og 22. november afholdte Møns museum i samarbejde med 2 frivillige, Sysseværksteder hvor 10-14 årige kunne lære, traditionelle håndværk som strikning, brikvævning, møllevævning, knytning og tinstøbning. Sysseværkstederne blev ikke så stor en succes som håbet, måske pga. navnet.

Arkivernes dag

Arkivleder Susanne Outzen dykkede ned i arkivets gemmer og 10. november fortalte hun om og viste billeder fra Langgade 59. Om bygningernes meget lange og spændende historie, fra Navigations skole, Tugthus til Hotel Residentsen i dag. Bagefter vandrede publikum ad Volden til Residentsen, hvor der var rundvisning og Mortens aften middag. Arrangementet blev besøgt af et meget interesseret publikum.

Jul

Juleværkstedet holdt åbent d. 6. og d. 13 december for de 6-14 årige. På værkstedet kunne børnene lave julegaver af genbrugsmateriale, knytte og tinstøbe. Værkstedet blev besøgt af flere glade børn. Nisse-legerne opførte d. 27. november Et Juleeventyr for de 3-6 årige gæster på museet, med hånddukker og kendte julesange.

Et Juleeventyr blev også spillet for Mønske børnehaver den 7. december. 29 børn så forestillingerne.

Middelalderhuset

Var åbent ved alle tirsdagsmarkederne, her kunne børnene spille forskellige former for middelalderlige brætspil og klæde sig ud i middelalderdragter.

Meonia Musica

Middelaldermusikgruppen Meonia Musica har gennem hele 2016 år haft øvelokale på museet. Gruppen har optrådt frivilligt ved flere lejligheder bl.a. tirsdagsmarkederne, åbningen af Camønoen og den nye udstilling på Møns museum.

Krible-krable-kasse

Vordingborg Kommunes natur – og sundhedsguider har placeret en krible-kable-kasse på museet, kassen udlånes til Møns børneinstitutioner.

Museumsbutikken

Er blevet genetableret i de tidligere butikslokale. Møns museums besøgende modtages i Butikken, det er her de besøgende køber billet til udstillinger og får udleveret audioguiden.

Herudover har butikspersonalet ydet service i forhold til Camønoen og Turistinformationen.

I butikken er indrettet et læsehjørne med 2 læsestole, kaffe/the og I-pad til publikum.

Butikken sælger varer som relaterer til udstillingen *12 fantastiske fortællinger*, lokalhistoriske bøger, Camøno grej etc.

Camønoen åbnede 18. Juni. Dagen sluttede af med en festlig middag ved langborde i Storegade

Camønoen

Camønoen har ankerplads på Møns museum og er en integreret del af museet.

Camønoen blev realiseret i 2016 og åbnede med vandrere fra hele landet og folkefest med fællesspisning den 18. juni. Det har været et gennemgribende projekt, som har cementeret samarbejdet mellem Vordingborg Kommune og Museum Sydøstdanmark. Camønoen er bygget på en open source strategi med projektejer som driver i at se og forløse potentialer i lokale, stærke netværk med fokus på at højne værtsskab, turismepotentialet og kommunale strategier. Ligesom den satser på inddragelse af frivillighed og erhvervssamarbejder, hvilket i høj grad er sket.

Camønoen består af en fysisk og kommunikativ infrastruktur. Således er der i perioden blevet tegnet og opført ni Camønøbænke, Bogø Mølle er blevet renoveret, Mønbroens camping har fået et udekøkken, butikken på Møns Museum er blevet opbygget med varelager og merchandise, ruten er blevet skiltet og cityshelter og et observatorium på Gurkebakken forberedt til opførelse via myndighedsgodkendelser, samtaler med høringsberettigede parter og arkitekttegninger.

Camønoen er også en kommunikativ infrastruktur og der er i perioden udviklet visuel identitet, responsiv hjemmeside med etapebeskrivelser, digitalt kort, kontakt til ildsjæle med henblik på at oprette overnatningssteder og oplevelser på kortet, lokalt Camønsk merchandise, web shop og beskrivelser af oplevelser undervejs. Camønoens FB er blevet styrket og nåede i slutningen af 16 en høj grad af interaktion og reach - ligesom antallet af følgere var på 7.597.

Innovationsfonden gav i 2016 penge til at forske i Camønoen og udviklingsarbejdet med ildsæle. Således følger forskere fra RUC samarbejdet med ildsjæle og resultaterne og påregner af lave en model med udgangspunkt i Camønoens projektledelse med henblik på national- og international udgivelse til inspiration for innovativ projektledelse.

I løbet af året har Camønoen være kommunikeret via PR og markedsføring men også foredrag og et tæt opsøgende arbejde hos lokale ildsjæle har været højt prioriteret.

Der blev i løbet af året afholdt fire udsolgte "Kend din ø-aftener" med foredrag og fællesspisning. 20 marts åbnede Camønoen sæsonen med pilgrimsvandringer i en fyldt Stege Kirke. Der var 3 vandringer: en byvandring (4 km) for børnefamilier, (12 km) til Keldby Kirke og (29 km) til Nyord kirke. Der var 2 guider med på alle 3 vandringer. Alle vandre blev sendt af sted fra Stege kirke af præst Anette Ejsing og alle Camøno pilgrimmene endte deres vandring på Møns museum hvor der var Camøno diplomer til børnene og Camøno suppe til alle.

Vordingborg Kommunes "Camønoemedarbejdere" deltog sammen med projektleder fra MSD i Folkemødet på Møn og Outdoorfestivalen i Næstved med Spejdersport som samarbejdspartner. I perioden er ligeledes udviklet et fysisk kort som er solgt i mange tusinde eksemplarer. Dertil bytavleplakater i Vordingborg, Præstø og Stege.

Camønoen åbnede officielt 18.juni. Alle vandre som havde købt billet til arrangementet, blev kørt i busser ud til de forskellige Camøno pausepladser, her tog guiderne i mod vandrene med madpakker lavet af Ildsjælene. Fra pausepladserne gik vandringerne ind mod Møns museum, hvor der i gården var er Camøno vandremarked med massør, cafe, tatovør, vandresokker og fodbad. Dagen sluttede af med en festlig middag ved langborde i Storegade, musik og taler af Realdania Karen Skov, borgmester Knud Larsen, direktør Keld Møller Hansen og projektleder Anette Syska.

Turistinformation

Slog dørene op på Møns museum 18. marts og er fysisk en integreret del af Møns museums butik. Her formidles Biosfære projektets cykelkort, overnatningsmuligheder, kulturhistoriske seværdigheder, Dark Sky projektes avis, færgeoverfarer, brochurer om Sydsjællands turistattraktioner etc. Turistinformationen samarbejder med Visit Sydsjælland-møn.

Køng Museum

Aktiviteter gennemføres af Køng Museums støtteforening.

Museet åbnede som sædvanligt Palmesøndag. Sidste års succes med kniplekunst havde givet os mod til at prøve endnu en udstilling med håndarbejde – nemlig Mangfoldig Strikkekunst. Vi lavede udstillingen, fordi strikning var oppe i tiden, så udstillingen blev en kæmpesucces. Den store kunstner og inspirator på strik er Vivian Høxbro, og hun holdt foredrag om sine forskellige former for strik i en fyldt Spindeskole. Der var så stor interesse for foredragene, at vi måtte lave ekstra foredragsarrangementer. Det var en meget travl men også sjov udstillingsperiode.

Sommerudstillingen HØR – ANNO 2016 var en meget tidskrævende udstilling, som viste, hvad hele udstillingsholdet virkelig kan præstere og ikke mindst Louise Kristensen, som var kurator på udstillingen. Udstillingen viste moderne hørtekstiler til bolig og beklædning, og de nye bæredygtige hørmaterialer til boligen, så som hørisoleringsmåtter, linoleum og linoliemaling.

Efterårsudstillingen viste værker af en af vores store danske vævere Anne Marie Egemose. På udstillingen vises værker, hvor kunstneren eksperimenterer med vævens grænser og introducerer ikke-tekstile materialer i vævningen. Anne Marie Egemose kom selv og fortalte om sine fremstillingsmetoder på et meget vel besøgt seminar midt i udstillingsperioden.

Mangfoldig strikkekunst

Køng Museum viste d. 20. marts-29. maj 2016 en flot strikkeudstilling, hvor man kunne se mange forskellige former for strik – med vægt på både det historiske, det tekniske og det kreative. Udstillerne var nogle af de store navne inden for strik: Vivian Høxbro, Cathrine Kahrs, Annette Danielsen, Charlotte Kaae og Stine Leth.

Vivian Høxbro har bl.a. ladet sig inspirere af 200 år gamle strikkede nattrøjer, som kvinderne både sov med og havde på inden under deres daglige tøj. Vivian Høxbro har genstrikket nogle af trøjerne, så deres imponerende kunstfærdige mønstre nu kommer frem i lyset. Udstillingen viser også andre af hendes farverige strikarbejder.

Cathrine Kahrs havde fra udstillingen "Kongelige inspirationer" på Amalienborgmuseet udlånt en strikket kjole i tyndt hør, som er inspireret af Dronningens grønlandske dragt.

Annette Danielsen har udgivet adskillige strikkebøger og viste ting fra nogle af dem, bl.a. "Kunsten at strikke en ø" og "Japansk vævestrik". På sin blog har hun bl.a. skrevet: "Der er ikke noget værre end at sidde en søndag aften uden strikketøj". Når man ser hendes modeller, kan man nærmest ikke vente med at komme igang!

Charlotte Kaae viste bl.a. modeller fra sin nye bog "Strik & mal". Den indeholder strikkeopskrifter til børn i str. 2-8 år, hvor børnene har lagt motiver på perleplader, og den voksne derefter har strikket motivet efter barnets design. Hertil er brugt en særlig retstrikningssteknik kaldet Grafisk Gobelinstriik.

Stine Leth fra Århus strikker ikke beklædning – hun strikker kunst – både indrammede billeder til væggene og mangeartede og farverige objekter, der ligesom andre malerier og skulpturer giver stemning og karakter til de rum, de udstilles i. Hendes farveglade kunstværker lavede op i museets café.

Museets café var i udstillingsperioden omdannet til strikkecafé, hvor man var velkommen til at sætte sig med sit strikketøj – og selvfølgelig også til at drikke en kop kaffe eller te.

HØR – anno 2016

Udstillingen viste, hvordan denne gamle kulturplante i de senere år har fået et comeback i en tid, som lægger vægt på naturmaterialer og bæredygtighed. Designere verden over skaber moderne hørtekstiler til bolig og beklædning. Arkitekter og håndværkere anbefaler igen linoiemaling som miljøvenlig og effektiv beskyttelse af træ, og linoleum er igen kommet på mode til gulvbelægning og bordplader. Restproduktet fra hørproduktionen er et fremragende isolationsmateriale. Intet af planten går til spilde, og dyrkningen af den er langt mere miljøvenlig end f.eks. bomuld. Alle disse og andre aspekter af hør blev vist på udstillingen.

Anne Marie Egemose – "Nærvær"

Med udstillingen "Nærvær" af den fremtrædende danske væver Anne Marie Egemose fulgte Køng Museum op på de senere års udstillinger, hvor museet har vist nogle af de store danske vævere, som for eksempel udstillingen med Inge Bjørn i 2012 og Hanne Vedel i 2013.

På udstillingen viste Anne Marie Egemose udkast til gobeliner og kirketekstiler, mindre billedvævninger, vævede miniaturer og grafik samt skitser, der relaterede til nogle af de udstillede værker.

For Anne Marie Egemose er væven det vigtigste redskab for det kunstneriske udtryk. Hvor opmærksomheden tidligere i hendes billedvævninger har været rettet mod årstidernes skiften og

rytmen i årets gang med de skiftende farver og lys i landskabet, er blikket i miniatuureksteriler på udstillingen i langt højere grad rettet indad og er mere spirituel.

Anne Marie Egemose eksperimenterer med vævens grænser og introducerer ikke-tekstile materialer i vævningen. I hørtrenden er indvævet en messingtråd, der tillader den færdige vævning at blive formet. Af de mere traditionelle materialer benyttes bomuld og forskellige andre fibre, bl.a. blå, hestehår og kozopapir, hvis grundmateriale stammer fra en langfibret plante.

Studiekredsen om Køng Fabrik

Medlemmerne af studiekredsen under ledelse af Per Ole Schovsbo er meget flittige hele vinterhalvåret. Vi er nu inde i den 5. sæson og har brugt en del tid på at udtænke forslag til en fornyelse af den permanente samling. I den anledning tog vi til Køge Museum for at få noget inspiration, da museet er helt nyindrettet. Ved samme lejlighed tog vi ud og så borgringudgravningen ved Køge. Vi har også været på udflugt til udgravningen af Theisens gamle papirmølle i Vintersbølle Skov, hvor flere af vores studiekredsmedlemmer er meget aktive. Studiekredsen har påbegyndt arbejdet med at skrive en bog om Øbjerggård og Køng Fabrik.

Familiemarked (maj)

Aldrig har der været så mange biler i Køng. Til stævnet kom 175 veteranbiler og over 30 veteranmotorcykler. Vi havde udvidet udstillingspladsen i museumshaven med to udstillingspladser på marken, og alligevel var der ikke plads nok. Men alt forløb i bedste ro og orden, og der var en dejlig stemning. Og for en gang skyld skinnede solen hele dagen. I Spindeskolens have udstillede Sjællands Husflidsforeninger med arbejdende værksteder, og Køng Kirke havde åbent hus, så det gav ekstra liv i hele Køng by.

Julemarked

Første søndag i advent afholder Køng Museums støtteforening sit årlige julemarked. Det blev godt besøgt. Hanne Jørgensen havde dækket et smukt julebord, og der var fint besøg. På åbningsdagen havde vi inviteret til åbent værksted, hvor man kunne lære at spinde hos Karis Rasmussen og hendes unge elev Freja, og hvor Vinnie Larsen og flere andre underviste interesserede besøgende i væveteknikken på små bordvæve. Det blev en stor succes og er bestemt noget vi vil arbejde videre med.

Det rullende Hørværksted

Køng Museums støtteforenings medlemmer, der rejser rundt med Det rullende Hørværksted, er så absolut Køng Museums bedste reklame. De rejser over hele landet med deres demonstration af hørberedning til tider suppleret af folkene fra Blegem i Vintersbølle. Deres sæson starter i maj måned og slutter omkring oktober måned. Hanne og Aage Jørgensen, som leder Hørværkstedet, holdt dog fri på deres diamantbryllupsdag den 13. oktober, hvor vi havde lejlighed til at gratulere dem.

Museumsgården

Det urbaniserede bondehjem (14.5-30.9)

Udstilling i stuehus

Hans Hansen, den sidste gårdejer på Museumsgården testamenterede indboet fra Museumsgården til Nationalmuseet, og var dermed indirekte årsag til at Nationalmuseet valgte at købe gården og lade den indrette som museum med åbning i 1968. Udstillingen viser i tekst og billeder Hans Hansens liv og tidligere tiders liv på Museumsgården.

Gudstjeneste (10.7)

Forår. Arrangeret af museumsgårdens venner.

Håndværkstorsdage (Juni-Juli-august)

Museumsgårdens Venner arrangerer "Håndværkerdage" torsdage kl. 11.00-15.00 i juni-august. - Vi stræber efter at arrangere temadage over forskellige slags "gammel" håndværk knyttet til landbrugsdrift. Eks. smede-, gørtler-, murer-dage etc.

Høstmarked og børnedyreskue(6.8)

Hvert år i august arrangeres der høstmarked på Museumsgården i Keldbylille. Det er frivillige fra Museumsgården Venner der står for det meget velbesøgte arrangement. Gårdmænd fra gårdene på Møn fortæller begejstret om egne oplevelser på landet fra før far var dreng. På høstmarkederne er der altid god stemning, boder med alle slags håndværk, lidt godt til ganen og et væld af aktiviteter for både børn og voksne

Veteranpløjning (3.-4.9)

Med heste.

Efterårsferie (uge 42)

Aktiviteter på gården. Museumsgårdens Venner arrangerede bl.a. æblepresning, gamle lege, sno reb, ponyridning, pandekager og meget mere.

Julemarked (27.11)

Første søndag i advent. Museumsgårdens Venner arrangerede.

Der var alle de boder vi kender, mønske klejner, æbleskiver og gløgg, juleøl, gule ærter, håndarbejdsstuen, slagteren var klar til at partere julegrisen, smagsprøver på spegepølser etc.. Julekort lavedes af børnene og blev sendt til julemanden fra den gamle kuglepostvogn. 4H hjalp børnene med at lave juledekorationer. Maskinhuset summede af liv med boder, nisser, trævarer, håndarbejde, blomster etc.

Omvisninger (1.5-30.9)

Museumsgårdens Venner arrangerer og afholder hver dag omvisninger i hele højsæsonen.

Museumsgården har tilknyttet en række lokale fortællere (15-20) som indgår i Museumsgårdens formidling ved at lave gratis rundvisninger på gården inden for åbningstiden.

Disse fortællere er lokale bønder o.l., nogle af dem har kendt gårdens sidste ejer personligt og er kommet på gården, mens den var i funktion.

Oversigt: arrangementer, foredrag, omvisninger

Dato	Begivenhed	Museum	Eksternt	< 18	> 18
11-01-16	Foredrag for Køge Museums venner og Køge Arkivs Venner om Borgring i teaterbygningen i Køge. JC	Køge Museum	Teaterbygningen, Køge		100
11-01-16	Foredrag og kursus, perlestrik, Køge. IC	Køge Museum			8
13-01-16	Foredrag om oldtiden i Greve, Greve Museum /Mette M	Køge Museum		2	80
28-01-16	Kend-Din-Ø	Møns Museum			54
28-01-16	Foredrag, Vikingeborgen Borgring, KMH	Danmarks Borgcenter			16
02-02-16	Besøg af Femern Belt Development, BB	Køge Museum			15
03-02-16	Omvisning udstillingshus/borgterræn	Danmarks Borgcenter			14
05-02-16	Kyndelmisse i Køge	Køge Museum		325	975
05-02-16	Oplæg: Kulturformidling på museet	Danmarks Borgcenter			16
05-02-16	Interview DR Historie, IC	Køge Museum			

17-02-16	Erhvervsakademi Sjælland, intro	Køge Museum			25
22-02-16	Foredrag. Vester Egesborg. Fladså Lokalhitoriske Forening. Brøderup. JU	Helligånds- huset	Brøderup		70
25-02-16	Foredrag. Sandhed og Myter. Om 1. Verdenskrig.	Danmarks Borgcenter			53
25-02-16	Kend-Din-Ø	Møns Museum			54
25-02-16	Foredrag om Timmesøbjerg, Camønomøde på Møns Museum. JC	Møns Museum			50
28-02-16	Herfølge Husflid og Charlotte Blay	Køge Museum		25	25
03-03-16	Strategi for ældre stenalders arkæologiske undersøgelser. Oplæg til Slots- og kulturstyrelsens arkæologiske årsmøde i Herning. KBP.	Museum Sydøstdanmark	Herning		120
09-03-16	Glasseminar, oplæg om Holmegaard, Næstved, SUO	Boderne			30
09-03-16	Foredrag, Næstved Museumsforening: Hjemme hos en vikingehøvding - stort og småt fra Strøby Toftegård. ASB	Helligåndshuset			25
10-03-16	Foredrag, Nordic Utility Glass Confernce, 10-11 marts 2016 (MBR)	Boderne			30
10-03-16	Foredrag, Vikingeborgen Borgring, Køge Museums venner KMH	Køge Museum	Teaterbygningen, Køge		22
20-03-16	Pilgrimsvandring, Camønoen	Møns Museum	Møn	20	130
22-03-16	Gækkebreve, Køge Billedskole	Køge Museum		20	
22-03-16	Omvisning, BB	Køge Museum			25
29-03-16	Foredrag APS arkæologiske udgravninger på Museum Sydøstdanmark. MKS	Helligånds- huset			35
30-03-16	Foredrag. Den ideelle placering – Danmarks første byer som magtsymboler. Folkeuniversitetet i Viborg. JU	Danmarks Borgcenter	Viborg		50
31-03-16	Oplæg om Vintersbølle Børnesanatorium for Produktionsskolen i samarb. med kommunen - ved sanatoriet - BC	Møns Museum	Sanatoriet, Nyråd		25
04-04-16	Smykkeudstilling "Guldsmedeholdet"	Møns Museum			14
06-04-16	Foredrag, Næstved Museumsforenings generalforsamling, Næstved (MBR)	Helligånds- huset			50
07-04-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			16
07-04-16	Foredrag og kursus, hvidsøm, Køge. IC	Køge Museum			12
07-04-16	Strøby Egede Graven. Foredrag på Danmarks Borgcenter. KBP	Køge Museum	Danmarks Borgcenter		45
12-04-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			5
14-04-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0

14-04-16	Foredrag. En underlig krig. Om 1. Verdenskrig.	Danmarks Borgcenter				47
18-04-16	Arkæologiske samarbejder - Museum Sydøstdanmark. Oplæg på ODM møde om organisering af arkæologi i det nye museumslandskab. KBP.	Museum Sydøstdanmark				100
19-04-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter				25
19-04-16	Foredrag i Gule hal i Køge for SAØ. Borgring. /NH	Danmarks Borgcenter	Den Gule Hal, Køge			42
25-04-16	Foredrag til Borgforskerforum i Sønderborg. Borgring. /NH	Danmarks Borgcenter	Sønderborg			62
26-04-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter				25
28-04-16	Foredrag og kursus, hedeblonder, Køge, IC	Køge Museum				10
28-04-16	Foredrag i Teaterbygningen i Køge. Borgring. /NH	Danmarks Borgcenter	Teaterbygningen, Køge	2		106
28-04-16	Museum SoutheastDenmark and the universities. Oplæg i forbindelse med seminar på Aarhus universitet. KBP.	Museum Sydøstdanmark	Aarhus			35
29-04-16	Foredrag, Køge Gymnasium: Vikinger i Køges Omegn. ASB	Køge Museum	Køge Gymnasium	150		5
30-04-16	Foredrag om symboler i dåbstøj - afholdt for Danske Folkedanseres dragtfolk fra hele landet. Afholdt i Odense. IC	Køge Museum	Odense			64
06-05-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter				21
12-05-16	Foredrag. De sidste rigtige riddere. Om 1. Verdenskrig.	Danmarks Borgcenter				36
13-05-16	Foredrag. Vordingborg og Estland, KMH	Danmarks Borgcenter				12
17-05-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter				38
21-05-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter				35
21-05-16	Byvandring	Danmarks Borgcenter	Vordingborg by			35
21-05-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter				34
21-05-16	Visit Køge - Borgring og Køge Museum i telt på torv	Køge Museum	Køge torv	410		1230
23-05-16	Siteinspection	Danmarks Borgcenter				23
23-05-16	Siteinspection	Danmarks Borgcenter				13
25-05-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter				43
31-05-16	Foredrag på folkeuniversitetet i Emdrup (København), Borgring. /NH	Danmarks Borgcenter	Emdrup			35
01-06-16	Interview P1 Eftermiddag. Borgringåbning. JU	Danmarks Borgcenter	P1			

03-06-16	Omvisning i borgcenterets udstillingshus	Danmarks Borgcenter		30	270
04-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			7
05-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			43
06-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			35
08-06-16	Vikingesandkasse	Køge Museum	Køge Torv	240	
09-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			13
10-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			15
11-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter		9	13
11-06-16	Børne jazzfestival i haven	Køge Museum		20	40
13-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			13
15-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			32
18-06-16	Folkedans midsommerstævne i haven	Køge Museum	Køge Havn		100
18-06-16	Smykkeudstilling"Vandrespor"	Møns Museum			12
20-06-16	Camønoens Åbning	Møns Museum	Møn	20	300
20-06-16	12 fantastiske fortællinger	Møns Museum		50	250
23-06-16	Skt. Hans arrangement med formidling	Danmarks Borgcenter		300	1200
27-06-16	Åbning af Daldorfs hus	Køge Museum		25	50
28-06-16	Tirsdagsmarked	Møns Museum		150	200
28-06-16	Byvandring	Møns Museum	Stege		20
29-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			6
30-06-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
30-06-16	Foredrag for Kultur- og økonomiforvaltningen i Køge Kommune. Borgring./NH	Danmarks Borgcenter	Køge		60
01-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			4
02-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter		1	2
02-07-16	Radio - P1 Morgen - Brænden i østporten og samarbejdet med politiet, Borgring. /NH	Danmarks Borgcenter	P1	?	?
03-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			7

04-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			7
04-07-16	TV-interview om Borgring. Vesterbro Lokal tv. JU	Danmarks Borgcenter	Vesterbro lokal tv		
05-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			7
05-07-16	Tirsdagsmarked	Møns Museum		200	300
05-07-16	Byvandring	Møns Museum	Stege		20
06-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			7
06-07-16	Go'MorgenDanmark på tv2. Borgring - Brænden i østporten. /NH	Danmarks Borgcenter	TV2	?	?
07-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			9
08-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			8
09-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			12
10-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			3
11-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
12-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			8
12-07-16	P1 Eftermiddag om Borgring. JU	Danmarks Borgcenter	P1		
12-07-16	Tirsdagsmarked	Møns Museum		225	400
12-07-16	Byvandring	Møns Museum	Stege		20
13-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			4
13-07-16	Præsentation af SARA, ODM-regi, Kbh, BC	Museum Sydøstdanmark	København		
15-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
16-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			8
17-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			11
18-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			16
18-07-16	Kulturhistorisk festival	Danmarks Borgcenter	Vordingborg	200	800
18-07-16	TV Lorry, indslag om Borgring. JU	Danmarks Borgcenter			
19-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			8
19-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks			60

		Borgcenter			
19-07-16	Kulturhistorisk festival	Danmarks Borgcenter	Vordingborg	1000	3000
19-07-16	Podcast Kongerækken. Kulturhistorisk festival i Vordingborg. Knud den Store. /NH	Danmarks Borgcenter	Havnen, Vordingborg	20	20
19-07-16	Tirsdagsmarked	Møns Museum		200	450
19-07-16	Byvandring	Møns Museum	Stege		20
20-07-16	Kulturhistorisk festival	Danmarks Borgcenter	Vordingborg	100	1000
20-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			10
21-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
22-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
23-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
24-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
25-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			7
26-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			8
26-07-16	Tirsdagsmarked	Møns Museum		200	400
26-07-16	Byvandring	Møns Museum	Stege		20
27-07-16	Open Air Sommerbio	Danmarks Borgcenter	Vordingborg	100	900
28-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			17
29-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
30-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
31-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			25
31-07-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
01-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			8
02-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			15
02-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
02-08-16	Tirsdagsmarked	Møns Museum		150	350
02-08-16	Byvandring	Møns Museum	Stege		20
03-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks			8

		Borgcenter			
03-08-16	Open Air Sommerbio	Danmarks Borgcenter	Vordingborg	100	900
04-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			9
04-08-16	Foredrag for Akademiet for talentfulde unge på Køge Museum: Ølseemaglegraven/Mette M	Køge Museum		25	1
05-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			12
06-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
07-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
07-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
08-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
09-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			5
10-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
10-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			8
10-08-16	Open Air Sommerbio	Danmarks Borgcenter	Vordingborg	100	900
11-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
11-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
12-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
12-08-16	Foredrag for APS og SAØ. De arkæologiske udgravninger ved Ågård og Kastanjehøj. MKS	Køge Museum			40
13-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
14-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
14-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
14-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter		80	130
15-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			3
16-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			20
17-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			20
17-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
17-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			45
18-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks			0

		Borgcenter			
19-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
19-08-16	Introduktion til Boderne, Næstved Early Music Festival, Næstved (MBR)	Boderne			150
19-08-16	Holmegaard, KMH	Boderne			28
20-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
20-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			20
21-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
21-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			11
21-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
22-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			1
22-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter	16		1
23-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			5
24-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
24-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			3
24-08-16	Danmarks Borgcenter, arkitektur, KMH	Danmarks Borgcenter			14
25-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			3
26-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
26-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			10
27-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			6
27-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			25
27-08-16	Søndre Havnedag	Køge Museum			
28-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			19
28-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
30-08-16	Omvisning/intro	Danmarks Borgcenter			40
30-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
30-08-16	Interview Håndarbejdets Fremmes blad om uldgarnsbroderede agehynder, IC	Køge Museum	Køge Havn	50	150
31-08-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0

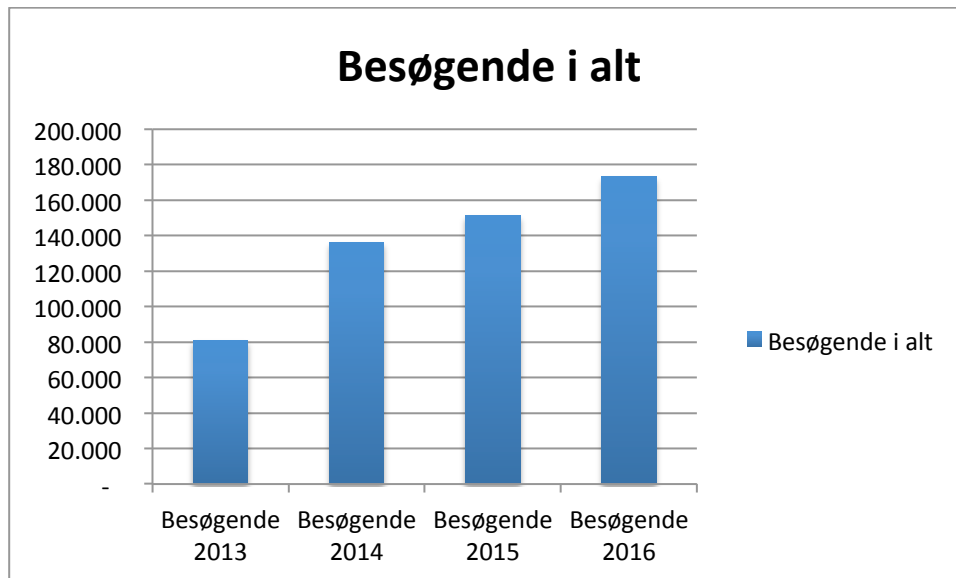
03-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			25
04-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
05-09-16	Oplæg om udstillingsprincipper	Danmarks Borgcenter			20
05-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			20
08-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			30
10-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			21
11-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
11-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			41
11-09-16	Omvisning i Kornerups Rådhus	Danmarks Borgcenter			40
11-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			40
12-09-16	Foredrag om borge i Vordingborg kommune for Vordingborg kommunes Miljøråd. JC	Danmarks Borgcenter			15
17-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			25
17-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
18-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			9
19-09-16	Afholdelse/arrangør af landsmøde og seminar i dragtnetværk på Museum Amager, 19.-20. september 2016, IC	Køge Museum	Amager		40
20-09-16	Smykkeudstilling "Smykkeskrinet"	Møns Museum			8
21-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			25
24-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
25-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			9
26-09-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			10
30-09-16	Aftensåben, Handelstandsforeningen, BB	Køge Museum			40
30-09-16	Aftensåben, Handelstandsforeningen, BB	Køge Museum			40
01-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			3
02-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
02-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			30
02-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks		9	40

		Borgcenter			
02-10-16	Fortidsmindedag, omvisning på Danmarks Borgcenter, BC	Danmarks Borgcenter		9	35
02-10-16	Fortidsmindedag, omvisning Borgring, JU	Borgring		10	65
02-10-16	Fortidsmindedag, omvisning på Kong Asgers Høj, BC	Møns Museum	Kong Asgers Høj	2	23
04-10-16	Optagelse TV2 Lorry, Køge Museum, BB	Køge Museum			
04-10-16	Rensdyrjægere ved Skalølle. Foredrag for lokalhistorisk forening på Fejø. KBP	Helligånds- huset	Fejø	2	25
04-10-16	Byvandring, film- og TV serier i Køge, LN	Køge Museum	Køge		80
05-10-16	Byvandring, Køges historie, BB	Køge Museum	Køge		40
08-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			7
09-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			5
10-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
11-10-16	Omvisning for Energinet.dk på Kriegers Flak udgravning. JC	Køge Museum	Stevns		15
12-10-16	Foredrag om bryllupsprojekt, Køge. IC	Køge Museum			30
13-10-16	Lokalhistorisk arkiv, Vallø. Udgravningerne ved Borgring. MKS	Borgring			50
15-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			3
16-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
17-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			9
17-10-16	Børn på borgen - efterårsaktiviteter	Danmarks Borgcenter			40
18-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			2
18-10-16	Børn på borgen - efterårsaktiviteter	Danmarks Borgcenter			35
19-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
19-10-16	Børn på borgen - efterårsaktiviteter	Danmarks Borgcenter			41
20-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			4
20-10-16	Børn på borgen - efterårsaktiviteter	Danmarks Borgcenter			25
21-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter		1	4
21-10-16	Børn på borgen - efterårsaktiviteter	Danmarks Borgcenter			29
21-10-16	Æblernes dag	Møns Museum		19	16

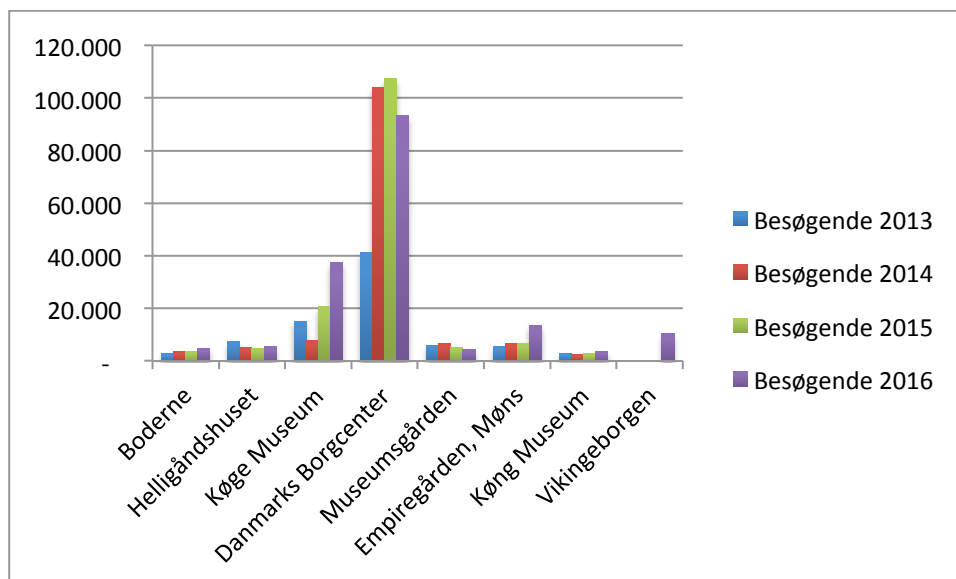
22-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			11
23-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			0
25-10-16	Massegraven fra Strøby Egede. Foredrag for Folkeuniversitetet i Aalborg på Allborg historiske museum. KBP.	Køge Museum	Aalborg		52
26-10-16	Foredrag om Kähler, Lederne Storstøm, Kähler Design, Næstved (MBR)	Boderne			50
26-10-16	Roelygter	Køge Museum		20	
27-10-16	Møde i Kommunenetværket om kulturmiljøer i Næstved, BC	Helligånds- huset			40
28-10-16	Omvisning på Vordingborg Slotsruin	Danmarks Borgcenter			25
28-10-16	Besøg UCSJ	Køge Museum		20	
30-10-16	Fremvisning af arkæologi ved åbning af Næstved nordlige omfartsvej. JC	Helligånds- huset	Omfartsvej, Næstved	10	80
01-11-16	KBP foredrag for Køge Museums venner og Køge Arkivs Venner om Massegraven i Strøby Egede i teaterbygningen i Køge.	Køge Museum	Teaterbygningen, Køge	4	116
01-11-16	Foredrag Camønoen -, Kulturstyrelsens årsmøde	Møns Museum			120
03-11-16	Foredrag om kirker og godser, Kornerups Rådhus, BC	Møns Museum	Kornerups Rådhus		65
03-11-16	Afholdelse af foredrag og kursus om kniplingestrik, Håndværks- og designdagen, Køge. IC	Køge Museum			12
08-11-16	Sysselværksted	Møns Museum		2	1
09-11-16	Foredrag på folkeuniversitetet i Aalborg. Borgring /NH	Danmarks Borgcenter	Aalborg		50
10-11-16	Erhvervsakademi Sjælland, intro	Køge Museum			20
10-11-16	Arkivernes Dag, Møns Lokalkarkiv, SUO	Møns Museum			50
12-11-16	Arkivernes Dag, Vordingborg Lokalhistoriske Arkiv, SUO	Møns Museum			50
14-11-16	Fagligt Orienteringsmøde - også d. 15 - Vejle, BC	Museum Sydøstdan mark			
14-11-16	Foredrag - Great excavations - Kom tæt på-Forskning for åbent tæppe.	Museum Sydøstdan mark			400
15-11-16	Et ekstra lag. Fund fra pløjelag ved Strøby Toftegård. ODM's årsmøde i Vejle. MKS	Museum Sydøstdan mark			400
15-11-16	Foredrag, ODM-møde: Lortehuller og gammelt lort. ASB	Museum Sydøstdan mark			80
15-11-16	Sysselværksted	Møns Museum		7	1

22-11-16	Sysseværksted	Møns Museum		7	1
22-11-16	Massegravene fra Strøby Egede. Foredrag for Næstved Museumsforening. KBP.	Køge Museum	Næstved		48
24-11-16	Foredrag. Borgring. Højelse menigheds Torsdagscafé. JU	Borgring	Højelse		50
27-11-16	Nisselegerner Julestykke	Møns Museum		3	5
06-12-16	Juleværksted	Møns Museum		8	2
07-12-16	En vild historie, udsendelse i TV2 Lorry	Museum Sydøstdanmark			
07-12-16	Nisselegerner Julestykke	Møns Museum		29	4
08-12-16	Foredrag om Birgitte Gøye og Herluf Trolles bøger, Næstved, SUO	Helligånds- huset			60
12-12-16	Frivillige arrangement	Møns Museum			19
13-12-16	Juleværksted	Møns Museum		9	3
15-12-16	Foredrag om rådhusets historie for Køge Rådhus, Køge. IC	Køge Museum			50
19-12-16	Oplæg, TAG 2016, University of Southampton: Where the past meets the present. Modern families living in the Iron Age ASB	Museum Sydøstdanmark			30
20-12-16	Oplæg, TAG 2016, University of Southampton: The Multi-temporal Life of the Long-house. ASB	Museum Sydøstdanmark			30
29-12-16	Radio - P1 Morgen - Loke fra Ågård. /NH	Danmarks Borgcenter	P1	?	?
Uge 31-16	Middelaldermarked	Køge Museum		1870	3741
	I alt			6606	24320

Besøgsstatistik

Museum Sydøstdanmark satte sig i 2015 et mål om at museets museer i 2018 havde 195.000 besøgende. Vi fik over 173.000 besøgende i 2016, mod 151.000 besøgende i 2015. Udviklingen i besøgstallet er positivt og med realiseringen af Det Ny Holmegaard i 2018 forventes målet at være nået.

Besøgsstatistikken for de enkelte museer er bemærkelsesværdig i forbindelse med Køge Museum, Danmarks Borgcenter, Møns Museum og Vikingeborgen.

Køge Museum havde i 2016 37.422 gæster. Dette er en stigning i besøgstallet på ca. 80%. Stigningen skal ses på baggrund af den kendsgerning, at museet i 2015 kun havde åbnet i 7 mdr. Andre positive faktorer har været åbningen af Daldorfs hus som børneaktivitetshus.

Danmarks Borgcenter havde i 2015 ca. 107.000 besøgende og i 2016 ca. 93.000 besøgende. Dvs et fald på ca. 15%. Årsagen til dette ses dels i manglende markedsføring af det første halvår, hvor faldet var særlig markant = 40% i forhold til 2015, samt det faktum, at museet lukkede i oktober for at nedtage udstillingerne i forbindelse med en ny vikingeutstilling. I højsæsonen var der kun 2% færre besøgende. Statistikken har gjort det klart for museet hvor vigtige skuldærsæsonerne kan være og ikke mindst en kontinuerlig markedsføring. Museet forventer at besøgstallet stiger betragtelig i 2017 med introduktionen af den ny internationale vikingeutstilling; Vikingernes Metropol.

Møns Museum er også Camønoen. Camønoen åbnede i juni 2016 og har skabt en besøgsfremgang på lidt over 100%. Ca. 7.000 camønovandre var ikke kun ude at vandre, men også forbi museet, der er ankerpunkt for Camønoen. Dette var en uventet positiv succes.

Vikingeborgen Borgring åbnede i 2016. Ambitionerne var store og museet forventede 30.000 besøgende. Det fik vi ikke, men i stedet kun lidt over 10.000 besøgende. Museet er dog alligevel tilfredse da Vikingeborgen i stedet bragte igennem på de sociale medier og ikke mindst fordi, at 10.000 besøgende på bare 3 mdr. er et flot tal sat i relation til besøgstallene på resten af museerne i Danmark.

Kommunikation og markedsføring

Kommunikationsstrategien hviler på tre ben:

- lokalt forankret kommunikation og dertil hørende samarbejder med lokale medier
- kommunikation via hjemmesider og sociale medier
- kommunikation i de nationale medier; aviser og TV

Museets strategiske kommunikation med borgere/interessenter tilrettelægges i en overordnet kommunikationsplan udarbejdet af kommunikationschefen i samarbejde med museets direktør. Planen beskriver de væsentligste formål, delmål og succeskriterier for kommunikationen.

Kommunikationsenheden støtter museets attraktioner, afdelinger og projekter med presse, kommunikation, grafisk arbejde. Kommunikationsenheden støtter og hjælper PA'er og afdelingsledere med tilrettelæggelse af kampagner, presse og arrangementer.

Kommunikationsenhedens formål er, at øge kendskabet til museet og interessen for museets aktiviteter samt at sikre positiv omtale og omdømme.

I den samlede kommunikationsstrategi defineres, hvordan den interne kommunikation bliver en forudsætning for den udadvendte kommunikation. Kommunikation via de sociale medier kræver en netværksbaseret arbejdsform, som inkluderer mange flere medarbejdere end blot de kommunikationsfaglige. Derfor er kommunikationsveje i organisationen og definering af politikker for ekstern kommunikation en vigtig del af den nye strategi.

En forudsætning for at kunne nå det ambitiøse mål om en firedobling af besøgstallet til 200.000 gæster årligt vil være en styrkelse og professionalisering af museets markedsføringsindsats. Museet skal i højere grad betragte sig som en del af oplevelsesøkonomien og dermed indgå i partnerskaber med andre aktører som overnatningssteder, restauranter, turoperatører, færger, attraktioner o. lign. Markedsføringen af museet skal udvikles så den står på flere ben og ikke kun bygger på traditionel annoncering men i langt højere grad bygger på events, sociale medier og PR. Med etablering af nye udstillingssteder vil der også være behov for at udvikle en eller flere fælles billetter og ikke mindst netsalg af billetter.

Projekter og handleplaner for kommunikation og markedsføring 2016

Hjemmesider, mobilsites og apps

Emne: Hjemmesider for Museum Sydøstdanmark, Næstved Museum, Køge Museum, Stege Museum og Danmarks Borgcenter. Udvikling af model for drift og vedligeholdelse af hjemmesider

Formål: At besøgende og interesserede let og overskueligt kan få information og viden om museets og dets attraktioner på alle digitale platforme (computer, mobil, tablet). Danmarks Borgcenter har fået ny responsiv hjemmeside, og der udvikles i den næste firårsperiode nye hjemmesider til museets afdelinger incl. subsites til udstillinger. Formålet er, at styrke hver enkelt attraktions profil, tilgængelighed og dermed også brugernes lyst til at besøge attraktionen. Hovedsiden for Museum Sydøstdanmark, www.museerne.dk, skal klart kommunikere organisationen, museets projekter og

attraktioner. Attraktionssiderne er primært henvendt museumsgæster mens museerne.dk er henvendt samarbejdspartnere, bygherre, myndigheder osv.

Samarbejdspartnere: Køng Museums Støtteforening, Museumsgårdens Venner, Næstved Kommune, Køge Kommune, Vordingborg Kommune samt museumsforeninger o.a.

Eksterne samarbejdspartnere: Helium Webureau

Vilkår og forudsætning: Afdelingslederne, PA'ere og faginspektører afsætter de nødvendige ressourcer. Siderne udvikles i samarbejde mellem kommunikationsafdelingen og de enkelte afdelingers PA'er og afdelingsledere. Museerne.dk udvikles i samarbejde med faginspektører, chefgruppen. Udvikling af subsites til særudstillinger og forskningsprojekter forudsætter øremærkede ressourcer. Projektets succes forudsætter, at der udvikles hjemmesider med simpel og brugervenlig CMS. Redigering, upload og vedligeholdelse af hjemmesider håndteres af PA'er, afdelingsledere og inspektører, og kræver derfor at personalet er uddannet til at håndtere hjemmesidernes CMS. Kommunikationsenheden koordinerer driften og støtter med grafik og indhold, dog primært på større projekter. Udvikling af nye sider forudsætter desuden en afvikling af eksisterende aftaler og sider, bl.a.. Aabne-samlinger og Siteloom.

Intern ressourcetræk: Kommunikationsenheden, afdelingslederne, PA-ere, Kulturarvsenheden. Løbende support og kontrol af hjemmesiderne fra kommunikationsenheden.

Ansvarlig: Lasse Hallqvist, Sanne Jacobsen og Anette Maria Syska

Handleplan

2016:

Udvikling og implementering af moensmuseum.dk, naestved-museum.dk og holmegaard.dk

Udvikling og implementering af øvrige sider og foreningsdrevne sider

Resultat:

Der er etableret nye hjemmesider for moensmuseum.dk, naestved-museum.dk og holmegaard.dk. Der er opbygget den grundlæggende struktur for Museum Sydøstdanmarks ny hjemmeside museerne.dk, som implementeres i uge 7 2017. Museets kommunikationsmedarbejdere har samarbejdet med foreningerne og bidraget til disses hjemmesider.

Kommunikation og Markedsføring

Emne: Professionalisering af PR- og markedsføringsaktiviteter

Formål: Målet er, at styrke kendskabet til Museum Sydøstdanmarks aktiviteter og forskning samt at styrke incitamentet til at besøge museets attraktioner. Professionalisering af PR- og markedsføringsaktiviteter har ligeledes til formål at opbygge goodwill og samarbejder med private og offentlige aktører i de tre kommuner.

Samarbejdspartnere: Næstved Kommune, Køge Kommune, Vordingborg Kommune, erhvervs- og handelstandsforeninger i de respektive kommuner, markedsføringsbureau, markedsføringseksperter, overnatningssteder, øvrige attraktioner, trafikoperatører, Visit Denmark. Museumsforeninger, Køng Museums Støtteforening, Museumsgårdens venner.

Vilkår og forudsætning: Museets markedsføring udvikles mod flere kampagner rettet mod sociale medier og events. Der skal udarbejdes en kampagnestrategi for museets attraktioner i samarbejde mellem afdelingsledere og kommunikationsenheden. Mindre kampagner produceres internt af afdelingerne. Der skal udvikles strategiske samarbejder med erhvervsliv, turismeorganisationer og andre attraktioner.

Intern ressourcetræk: Kommunikationsenheden

Ansvarlig: Anette Maria Syska og Sanne Jacobsen

Handleplan:

2016:

Produktion af folder for Vikingeborgen Borgring, Danmarks Borgcenter og Møns Museum.
Markedsføringskampagne for Borgring og Holmegaard.

Resultat: Gennemført.

Camønoen

Camønoen blev styrket via en gennemgribende, strategisk PR-indsats. Ifølge en rapport fra Meltwater resulterede det i en annonceværdi i trykte medier og på internettet på 1.513.580 kr. Dertil kommer værdien af omtale i TV, som er på 12.023.724 kr.

Tal for radio er ikke medtaget i rapporten.

Camønoen har ifølge projektets rådgivere bidraget med en meromsætning på mellem 10 og 12 mio. kr. i lokalsamfundet. Dertil er ikke medtaget forbrug i forhold til udstyr, transport, forpjenning og andet indkøbt i resten af landet.

Camønoen opnåede i 2016 i perioden 18. juni til 1. august 9.000 vandrere. Deri er ikke medregnet vandrere udenfor denne periode.

Lokale erhvervsdrivende melder om fremgang på + 25%, fuld belægning og aldrig så mange gæster, både i høj og lavsæson, som efter Camønoens åbning.

Opsummering	# Indslag	Potentielle seere	PR-Værdi
ROI			
Regionalt TV	7	2.340.353	3.276.494 DKK
Nationalt TV & Radio	6	4.435.653	8.693.880 DKK
Magasiner	6	228.000	53.350 DKK
SUM	19	7.004.006	12.023.724 DKK

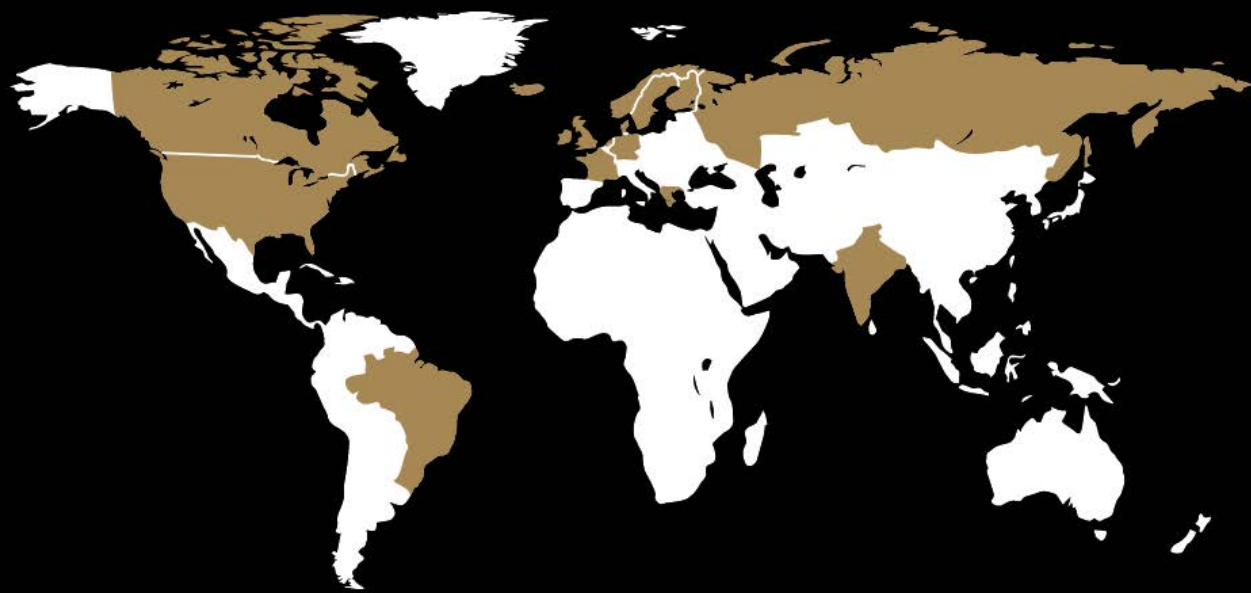
Opsummering	# Artikler	Potentielle læsere	Annonce-værdi
ROI			
Trykte medier	131	6.258.000	1.320.954 DKK
Online medier	35	3.053.095	192.626 DKK
SUM	166	9.311.095	1.513.580 DKK

I perioden fra 1. januar 2016 til 27. oktober 2016 har der været 166 omtaler på de redaktionelle medier, hvor Camønoen har været omtalt. Derudover har der været 13 TV-indslag om Camønoen på regionalt og nationalt TV, samt 6 omtaler i danske magasiner.

Der har været henholdsvis 35 artikler i de online medier, og 131 artikler i de trykte medier.

VIKINGEBORGEN BORGRING SKABTE STORE OVERSKRIFTER

119.022.913 læsere fra hele verden ville vide mere om Vikingeborgen Borgring

160 ARTIKLER I
TRYKTE MEDIER

121 ARTIKLER I
ONLINE MEDIER

8 OMTALER I TV

6 OMTALER I RADIO

SAMLET VÆRDI AF MEDIERNES DÆKNING

8.573.892 kr.

Sociale medier kommunikation 2016

www	Museum Sydøstdanmark	Danmarks Borgcenter	Camønoen	Møns Museum
Besøgende/sessions	24.072	48.581	114.302	22.516
Unikke besøgende	17.895	35.538	68.147	8.905
Gennemsnitlig tid på sitet	01.52	01.58	Ikke oplyst	Ikke oplyst
Facebook:				
Likes 31/12/2016	1.361	6057	7597	694
Opslag antal	117	79	134	58
Total reach	122.110	208.226	877.094	27.924
Køn	F53/M47	F53/M47	F76/M23	F63/M33
Anmeldelse		4,3/5	4,2/5 (36)	
Google:				
Anmeldelse	2,0/5 (1)	4,2/5 (31)	Findes ikke	5,0/5 (1)
Presse:				
Antal online artikler	128	93	37	15
Læsertal	11.386.995	7.757.005	9.311.095	468.564
AVE	705.712	71.753	1.513.580	4.335

www	Næstved Museum	Køge Museum	Vikingeborgen
Besøgende/sessions		21.348	22.517
Unikke besøgende		15.925	16.362
Gennemsnitlig tid på sitet		02.01	02.19
Facebook:			
Likes 31/12/2016	667	1190	1.922
Opslag antal	125	85	98
Total reach	53.609	45.017	313.787
Køn	F61/M39	F67/M33	F57/M43
Anmeldelse	3,9/5 (14)	4,4/5 (19)	4,5 (31)
Google:			
Anmeldelse	4,5/5 6)	3,3/5 (9)	3,9/5 (11)
Presse:			
Antal online artikler	14	67	198
Læsertal	1.195.245	8.931.240	821.250.638
AVE	11.058	82.635	7.867.775

Professionalisering af sociale medier.

Formål: at professionalisere organisationens brug og udvikling af sociale medier. Udviklingsforløb skal sikre, at værter, PA'er og inspektører alle bidrager til formel og uformel kommunikation på sociale medier samt skaber rammerne for interaktion med brugerne. De sociale medier skal udbygges til at være museets primære dag-til-dag kontaktflade med gæster og potentielle gæster. Museets sociale medier skal bidrage til at give hvert af museets attraktioner en specifik identitet og skabe en community stemning omkring attraktionen. Brugen af sociale medier skal sigte mod at styrke de besøgenes loyalitet og engagement overfor de enkelte attraktioner. De sociale medier har ligeledes en vigtig funktion i forhold til intern kommunikation og til uformel deling af budskaber gennem medarbejdernes netværk.

Samarbejdspartnere: turismeorganisationer, andre museer, videnskabssites og eksperter i sociale medier.

Vilkår og forudsætninger: Der skal udvikles en strategi for sociale medier på hver af museets afdelinger i samarbejde mellem kommunikationsenheden, afdelingslederen og direktøren. Projektet forudsætter, at de enkelte afdelingsledere prioriterer brugen af de sociale medier, eks. med opdateringer fra projekter, populær formidling af faglige nyheder, anbefalinger osv. Allokering af ressourcer til kurser i brugen af sociale medier. Allokering af ressourcer til at kommunikationsenheden kan koordinere og overvåge sociale medier samt støtte afdelingerne med visuelle produktioner og opslag. Se næste emne for profilering af profilforskere og forskning.

Ressourcetræk: kommunikationsenheden, PA'er, afdelingsledere, udviklingsenheden

Ansvarlig: Lasse Hallqvist

Handleplan

2016:

formulering af strategi og retningslinjer for sociale medier, involvering af personale og afholdelse af kursusforløb

Resultat: Strategisk indsats og skærpelse af indsats i forhold til målgrupper igangsat på:

Næstved Museum

Køge Museum

Museum Sydøstdanmark

Camønoen

Strategisk profilering af museets forskere, forskning og nøglepersoner

Formål: at museets forskere og nøglepersoner bliver en del af en offentlig bevidsthed og dermed understøtter kriterierne i museets forskningsstrategi samt kendskab til organisationen. Museet skal være kendt for sin forskning og formidling

Samarbejdspartnere: universiteter, videnskabsjournalister, medietrænere

Vilkår og forudsætninger: Det er en forudsætning at der afsættes ressourcer til udvikling af en kommunikations- og pressestrategi for hvert forskningsområde samt profiler

Ressourcetræk: Kommunikationsenheden, Kristoffer B Pedersen, profilforskere og nøglepersoner

Handleplan

2016:

udvikling af strategisk profil for hver forsker samt kommunikations- og pressestrategi.

Resultat:

I 2016 fortsatte museets gode arbejde med synliggørelse af profilforskere og det faglige arbejde i pressen. I særdeleshed skal fremhæves et nært samarbejde etableret med videnskab.dk, som har bragt 6 artikler om museets virke indenfor 7 måneder.

30/05/2016 Vikingeborg ved Køge mystificerer arkæologer

31/05/2016 Var Danmarks vikingeborge mest til pynt?

11/07/2016 Nye fund omskriver historien om Danmarks største kongeborg

03/11/2016 Se værktøjskasse fra vikingetiden blive åbnet

25/12/2016 Vikingeboplads kaster lys over magtkamp om Blåtands borg

27/12/2016 Meget, meget sjældent fund af vikingegud i Østsjælland

Som forventet har historier fra udgravningen af Vikingeborgen Borgring ved Køge især trukket store overskrifter:

- 1) Udgravningens opstart og åbning af attraktionen
- 2) Inddragelse af Rigspolitiets brandteknikere i undersøgelserne af Østporten
- 3) "Åbning" af værktøjskassen

Alle tre historier endte i Danmark i både TV, radio, nationale, regionale og lokale trykt medier og dertil kan lægges en omfattende dækning internationalt, sågar Huffington Post.

Journalist Charlotte Price fra videnskab.dk bistår arkæolog og profilmforsker Nanna Holm med udgravning af værktøjskassen fra Borgrings østport.

Ny grafisk identitet til Museum Sydøstdanmark og attraktioner

Formål: at give Museum Sydøstdanmark og museets attraktioner en klar og genkendelig grafisk identitet som forbindes med museet og kommunikere museets arbejdsområder. Distinkt grafisk identitet for hver attraktion som forholder sig til stedets identitet, historie og formidling. Museets grafiske identiteter skal skille sig ud fra typiske museumsidentiteter og kommunikere museets afdelinger som innovativt, interessant og moderne.

Samarbejdspartnere: multimediedesigner og designstuderende

Vilkår og forudsætninger: Museets identiteter udvikles med afsæt i de enkelte attraktioners fysiske rammer, formidling og forskning.

Ressourcetræk: Kommunikationsenheden, afholdelse af møder med chef-gruppen, involvering af ekstern samarbejdspartner.

Handleplan

2016:

udvikling af grafisk identitet for Holmegaard og Næstved Museum

Resultat:

Der blev ikke udviklet ny grafisk identitet for Det Ny Holmegaard og Næstved Museum. Årsag Holmegaardsprojektet er endnu ikke igangsat, og Næstved Museums identitet ses i denne sammenhæng. I stedet prioriteredes ressourcerne til udvikling af nye grafiske identiteter for Møns Museum, Museum Sydøstdanmark, Camønoen og Kulturland.

Erhvervsclubber, sponsornetværk, o.a.

Formål: at hæve museets anerkendelse og værdi for samfundet samt hæve besøgstal gennem effektiv PR arbejde mod erhvervsliv, politikere, turismeerhverv, interessegrupper, uddannelsesinstitutioner osv. Sekundært at hæve museets indtægt fra sponsorater.

Samarbejdspartnere: erhvervssponsorer, politikere

Vilkår og forudsætninger: Museet skal aktivt sætte dagsordener og samtidig være attraktive samarbejdspartnere i de tre kommuner. Museet skal ligeledes opbygge stærke erhvervsstøttenetværk op omkring de respektive attraktioner. En forudsætning for stabil og konsekvent håndtering af erhvervssponsorer i de tre kommuner kræver på sigt dedikerede ressourcer eller en medarbejder der bliver aflønnet af indtægterne fra sponsorater.

Ressourcetræk: Afdelingsledere. Logistisk og administrativ støtte fra Jytte Hansen til fakturering og opkrævning af erhvervsclubber. På sigt en dedikeret sponsormedarbejder, ¼ årsværk.

Ansvarlig: Afdelingslederne

Handleplan

2016: Opbygning af erhvervsclub, sponsornetværk i Køge og Næstved, udbygning og styrkelse af erhvervsclub i Vordingborg og Møn (Camøno)

2016-18: udbygning af eksisterende netværk og erhvervsclubber

Resultat: Der er foretaget indledende sonderinger med hensyn til dannelse af erhvervsclubber. Arbejdet fortsætter i 2017.

Økonomi og administration

Museum Sydøstdanmark har én administration, ét regnskabssystem, ét IT system og ét telefonsystem.

Enheden Økonomi og administration skal sikre bedst mulig administration, projekt- og økonomistyring samt intern og ekstern servicering. Enheden indgår desuden i plan- og udviklingsarbejdet. Målet er at understøtte den samlede organisation i arbejdet med indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling af kulturarven.

Økonomi og administrationsenheden ledes af direktøren og består derudover fire medarbejdere.

Økonomi- og administrationsenheden har desuden det koordinerende ansvar for museumsværterne på tværs af afdelingerne.

Økonomi

Økonomi og administrationsafdelingen udarbejder budgetter og regnskaber og foretager den daglige økonomistyring, herunder bogføring, forbrugsstyring og styring af indtægtsdækket virksomhed (arkæologi, kulturarvsvaretagelse og andet).

Museet anvender Navision og de muligheder som findes i systemet til projektstyring.

Den arkæologiske Kap. 8 virksomhed er adskilt budget- og regnskabsteknisk fra museets øvrige virksomhed.

2016:

- Den løbende varetagelse af opgaverne inden for økonomi udgør størstedelen af arbejdsplanen, idet er også i 2016 vil være fokus på den løbende økonomistyring.
- elektronisk time/sagsstyring
- elektronisk kassekladdeoverførsler
- elektronisk udfakturering af konsulentydelse samt internt salg
- udarbejdelse af samfundsregnskab
- elektronisk varelagerstyring for alle butikker i Navision
- sagsstyring og implementering i organisationen

Administration

Museum Sydøstdanmark administreres centralt fra afdelingen i Vordingborg. Dette er museets hovedadresse og al post stilles til denne adresse. Her indscannes post og fordeles. Journalisering af administrationssager sker i museets fælles filsystem (journalssystem).

Personaleadministration

Økonomi og administrationsafdelingen varetager ansættelse/afsked, lønforhold, jobordninger, ferie- og fraværsadministration, samt udarbejdelse og styring af regelsæt inden for personaleområdet.

Museum Sydøstdanmark søger at få videreuddannet museernes faste personale bedst muligt på ODM-kurser og andre relevante kurser.

2016:

- Den løbende varetagelse af opgaverne inden for personaleadministration udgør størstedelen af arbejdsplanen.
- udarbejdelse af funktionsbeskrivelser for nøglepositioner i organisationen
- udarbejdelse af relevante personalepolitikker
- udarbejdelse af relevante skabeloner for tilbagevendende begivenheder

Butikker og publikum

Butikkerne fungerer også som modtagelse af publikum. Det er museets målsætning at modtagelse af gæster og brugere sker med venlighed, imødekommenhed, hjælpsomhed og professionel betjening.

Ligeledes skal funktionen sikre driften af indbydende og rentable museumsbutikker med et differentieret og kvalitetspræget sortiment, der afspejler museets arbejdsområder og udstillinger. Ved rundring og opfølgning på sikringsprocedure skal funktionen medvirke til bedst mulig sikkerhed for Museets samlinger og for museernes gæster.

Butikkerne til Helligåndshuset, Køge Museum, Møns Museum og Danmarks Borgcenter i Vordingborg fungerer også som turist-service.

Museumsværter tilknyttet butikker og publikum

- Foretager også administrative opgaver omkring databasestyring, lagerstyring, journalisering, bogadministration, bookninger til skoletjeneste og lokalelån
- Træder til ved praktiske og administrative opgaver, specielt i forbindelse med museets officielle besøg, ferniseringer eller seminarer. Ligeledes udføres der løbende serviceopgaver for museets øvrige funktioner.
- Varetager publikumsbetjening i forbindelse med museumsbesøg, museumsbutikker (salg og udvikling), turismeinformation samt dagligt sikkerhedsarbejde i udstillinger. Publikumsbetjening varetages af museumsværter, der er udstationeret på de enkelte museer og udstillingssteder.

2016:

- Årlig kursus dag med fokus på det gode værtsskab (især med fokus på turisme)
- Forsat udvikling af butik og salgsvaresortimentet til museerne. Herunder centralindkøb og varelager.
- elektronisk varelagerstyring for alle butikker i Navision
- Løbende ansættelse af nye timeansatte museumsværter til henholdsvis Vordingborg, Stege, Køge og Næstved.
- Turistservice på Møns Museum og i Helligåndshuset/Boderne

Drift

Drift og projektafdelingen skal sikre bedst mulig vedligehold og udvikling af udstillinger, bygninger teknik samt gennemførelse af større anlægs, udstillings, udviklingsprojekter ved Museum Sydøstdanmark. Enheden indgår desuden i plan- og strategiarbejdet.

Målet er at understøtte den samlede organisation i arbejdet med indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling af kulturarven.

Drifts- og projektafdelingen har det samlede ansvar for museets design, arkitektur, digitale-platforme og visuel identitet. Den visuelle identitet udvikles og skabes i tæt samarbejde med museets kommunikations / markedsføringsafdeling. Den overordnede strategi for udvikling og implementering af projekter i forbindelse med Museum Sydøstdanmarks udstillinger, digitale-platforme, besøgssteder, undervisning m.m. er at arbejde bredt med formidling, form, udtryk og nye virkemidler, for at nå så mange brugere som muligt. Drifts- og projektafdelingen har endvidere ansvar for udviklingen af nye initiativer der understøtter Museum Sydøstdanmarks plan- og strategiarbejde

Driftsenheden ledes af en drifts – og projektchef og består desuden af 5 medarbejdere organiseret i HA-gruppen (Håndværkere og andet).

Driftschefen har desuden det koordinerende ansvar for PA-gruppen (Publikums og arrangementsansvarlige) på tværs af afdelingerne.

HA-gruppen varetager bl.a. vedligeholdelse af Museums Sydøstdanmarks bygninger, udeområder, udstillinger m.m.

Endvidere er det HA-gruppen der udarbejder retningslinjer for design og udtryk i museet udstillinger, butikker, cafeer m.m. Herunder produktion af udstillingselementer.

HA-gruppen har ligeledes ansvar for den daglige drift af IT, herunder IT og teknik anvendt i Museums Sydøstdanmarks udstillinger. Tilsyn og drift af Museum Sydøstdanmarks AIA, IT, ABA, RF systemer varetages ligeledes af HA-gruppen

HA-gruppen samles hver anden mandag til en gennemgang af ny og kommende opgaver, herunder opfølgning på eventuelle tilbagemeldinger eller nye opgaver fra afdelingerne.

PA-gruppen indgår desuden i drift og projektafdelingen - PA-gruppens medlemmer varetager opgaver i relation til det museum hvortil hvert enkelt medlem er tilknyttet. Hvert enkelt medlem referer i det daglige til den lokale afdelingsleder. PA opgaven kan eksempelvis være: Tilsyn med rengøring, koordinering og planlægning af arrangementer, håndtering af bookninger i forbindelse med omvisninger, opdatering af hjemmesider, facebook, infoskærme, publikumsundersøgelser, vagter i museets butikker, ansvarlig for museets turistinformationer, håndtering af publikumshenvendelser, dagligt renhold af fortov, facader m.m.

PA-gruppen mødes under Drift og udvikling hver anden måned for at drøfte kommende arrangementer, samarbejde på tværs af afdelingerne, herunder evt. udfordringer i forbindelse med arbejdsopgaver m.m.

IT og teknik

Arbejdsområder

- Udformning af Museum Sydøstdanmarks IT-strategi og planer, herunder netudvikling.
- Udvikling, implementering og vedligehold af registreringsdatabaser
- Vedligehold og udvikling af intranet samt administrative hjælpeværktøjer
- Vedligehold og udvikling af telefoni
- Ansvar for den tekniske side af websitet.
- Udvikling, implementering og vedligehold af IT-/AV-udstyr i udstillingerne.
- Anskaffelse, installation og registrering af specialudstyr.
- Ansøgning om tilladelser, brugeroprettelser/-nedlæggelser samt varetagelse af sikkerhedsarbejdet i forbindelse med IT.
- Ydelse af support til ansatte i organisationen
- Alarm og sikring (AIA, ITV, ABA) af bygninger og udstillinger

2016:

- Ny ABA central på magasinet i Vasebækgård
- Udvidelse af serverkapaciteten med 50%
- Udrulning af Alfresco 5.0 samt Office 2016
- Udbud af telefoni, herunder overgang til digitalomstilling.
- Udrulning af online mødeplatform, herunder installation af webcam i møderum og ledelseskontorer
- Opsætning af online arrangement kalender – Synlig på www, intra, m.m
- Opdateringer af interaktivguide, herunder Pop-up i forbindelse med kalender.
- Udrulning af ny player løsning til alle Museum Sydøstdanmarks infoskærme
- Samkøring af Museum Sydøstdanmarks 3 biblioteksdatabaser.

Museums Sydøstdanmark har igennem hele 2016 fortsat en intelligent udbygning af IT og de øvrige tekniske platforme. Museets afdelinger i Køge, Vordingborg, Stege og Næstved er alle forbundet via fibernetværk til serverne i Vordingborg. Fra Museum Sydøstdanmark intranet, der udover den daglige kommunikation til alle museets medarbejdere, også giver adgang til museets servere, mail, printere m.m. Som medarbejder på Museum Sydøstdanmark har du uanset lokation adgang til alle museets digitale løsninger fra browseren på computeren.

I efteråret 2016 igangsatte museets ejendoms- og udstillingsafdeling en større opdatering af museets platform for bl.a. dokument- og fil-håndtering kaldet; Alfresco. Ved udgangen af 2016 håndterede Alfresco mere en 16 TB dokumenter og filer, et tal som hvert år er stigende. Efter ca. 4 års drift med den nuværende version af Alfresco, var tidspunktet kommet til en større update. En update der eksempelvis betyder øget hastighed, nyt interface, mappedeling med eksterne samarbejdspartnere og kunder m.m. Opdateringen forventes gennemført i 1 kvartal 2017

Museums Sydøstdanmarks driftsafdeling arbejder løbende med at omlægge til digitale løsninger der gør at klima, alarmer, overvågning, belysning m.m. kan monitoreres og løsninger supporteres fra en samlet kontrol i placeret på afdelingen i Vordingborg.

Lokaler og bygninger

De nuværende museer har tilsammen en ganske stor bygningsmasse, der dels består af egne bygninger, dels af kommunale bygninger, som museerne får stillet til rådighed, og dels af lejede bygninger. Mussets HA-gruppe sikrer en løbende drift og vedligehold af disse bygninger og udeområder.

2016:

- Udarbejdelse af driftsplaner , - herunder gennemgang, registrering og beskrivelse af alle ønsker til bygningsforbedringer
- Forsat oprydning og vedligehold på eksisterende lager, depotrum m.m. Fokus på Møns Museum og Køng
- Udarbejdelse af vedligeholdelsesplan for udearealer i forbindelse med Museums Danmark.
- Fase 2 Indvendig istandsættelse af Køng Museum
- Kalkning af hospital - Køng
- Fældning af "døde" træer ved Køng Museum / Hospital.
- Oprydning af Daldorph Hus (Køge museum) Stueetagen ryddet og indrettet til børneaktiviteter.
- Skiltning/bannere på /ved Køge Museums facade mod Nørregade
- Kalkning af bindingsværkshus på Danmarks Borgcenter (Inde / Ude)
- Forsat dialog med Vordingborg Kommune om vedligehold af Møns Museum / Museumsgården

I 2015 indførte Museum Sydøstdanmark, et online opgave- og opfølgningssystem. Der var i hele 2016 fokus på tilpasninger og justeringer i dette system - for at sikre en god og brugervenlig opbygning af systemet.

Tilgængelighed i forbindelse med lokaler, bygninger m.m.

Museum Sydøstdanmark vil arbejde med et øget fokus på tilgængelighed i forbindelse med udstillinger, butikker, adgangsveje m.m. I årene 2016 – 2017 iværksættes en række konkrete initiativer. – Eksempelvis afholdes der årligt et møde med Handicaprådet i Vordingborg.

2016

- Uddannelse af alle museumsværter i universel tilgængelighed og håndtering besøgende med funktionsnedsættelse
- Opdatering af kort; Adgangsveje, P-pladser m.m. til handicappede
- Gennemgang og opdatering af alle handicaptolletter i regi af Museum Sydøstdanmark

2017-2018

- Installation af teleslynge på Danmarks Borgcenter
- Fondsprojekt vedr. øget tilgængelighed på borgterræn
- Møns Museum - Tilgængelighedsprojekt
- Næstved Museum - Tilgængelighedsprojekt

Udviklingsprojekter

Drifts- og projektafdelingen varetager det overordnede projektledelse, økonomistyring, udvikling og realisering af en række større og mindre projekter. Alle disse projekter gennemføres i et tværfagligt samarbejde mellem afdelinger / enheder.

2016

- Borgring - Realiseringen og opbygning af nyt besøgssted i forbindelse med Borgring
- Formidling af Danmarks ældste middelalderlige robåd
- Justering og tilpasning af udstilling i Gåsetårn – Sammenhæng med BBC
- Udvikling af børnepakke til Køge Museum – ”Hands on” - Daldorph Hus
- Ændring og ny opsætning af sarkofag på Danmarks Borgcenter i samarbejde med Darkmatters som ekstern partner
- Opbygning og realisering af national / international digital læringsplatform i samarbejde med Apple som ekstern partner.
- Opbygning, design, og koncept af nye udstillinger i hovedhuset på Møns Museum.
- Udarbejdelse og opdatering af designmanualer for alle afdelinger herunder skabeloner til annoncer, M65, PPT m.m. i samarbejde med kommunikations / markedsføringsafdelingen.
- Fokus på det gode værtskab og en udvikling af vores butikker, eksempelvis turistinfo, varegrupper m.m.
- Strøby Egede graven – Tilføjelser og opsætning af rekonstruktioner.

2017-2018

- Fortsat udvikling af tilbud og formidling i forbindelse med Borgring
- Fortsat udvikling af nye tilbud, forløb, bøger på den digitale læringsplatform
- Fokus på det gode værtskab og en udvikling af vores butikker, eksempelvis turistinfo, varegrupper m.m.

Eksterne rådgivningsprojekter

Drifts- og projektafdelingen har endvidere ansvar for Museum Sydøstdanmarks eksterne konsulent og rådgivningsprojekter i tilknytning til andre museer eller attraktioner. Museum Sydøstdanmark arbejder løbende på mellem 3-4 eksterne projekter.

Museum Sydøstdanmarks ejendoms og udstillingsafdeling bidrog i 2016 med bl.a. rådgivning, udvikling af design eller til opbygningen af flere spændende udstillingsprojekter i Danmark – eksempelvis:

- **Hammershus:** I samarbejde med Naturstyrelsen, design og udbud af ny udstilling til det kommende Hammershus besøgscenter. Forventet åbning foråret 2017
- **Det grå fyr i Skagen:** Udpeget som fagdommer af Naturstyrelsen Nordjylland i forbindelse med ombygningen af Det grå fyr til formidlingscenter for trækfugle. Arbejdet blev efterfølgende udvidet til bygherrerådgiver i forbindelse med design og produktion af udstillingen

- **H.C Andersen Hus i Odense:** Udpeget af Odense bys museer og Mærsk Fonden som rådgiver til dommerkomiten i forbindelse med konkurrenceudbud vedr. nye udstillinger til den nye udstillingsbygning vedr. H.C Andersens Hus
- **Sct. Hans Hospital:** I samarbejde med Kurtzweil A/S har vi ideudviklet og designet en jubilæumsudstilling til Sct. Hans Hospital i anledning af deres 200 års jubilæum

Plan- og udviklingsarbejde

Projekter

Foreninger og frivillige

Emne:

Samarbejde med foreninger og frivillige

Formål:

Museum Sydøstdanmark samarbejder med Museumsforeningerne og foreninger der støtter museet og skaber folkelig opbakning til museerne.

Samarbejdspartnere:

De tre museumsforeninger (Køge, Næstved og Vordingborg) og de to støtteforeninger (Museumsgårdens Venner og Køng Museums Støtteforening), arkæologigrupper/detektorfolk, Køge Maritime Modelbyggerlaug, de tre lokalhistoriske foreninger i Køge Kommune, Kjøge Mini-By Laug og frivillige

Vilkår og forudsætning:

Museets forenings- og frivilligpolitik.

Det forventes at foreningerne bidrager positivt til de af Museum Sydøstdanmark opstillede retningslinjer og strategier generelt.

Museet er som udgangspunkt positiv over for nye ideer og initiativer inden for institutionens overordnede rammer.

De mennesker, der frivilligt melder sig til at yde en ekstraordinær indsats på museet er på en gang museets kernepublikum, dvs. den mest engagerede publikumstype overhovedet, samtidig med at de indgår i et gensidigt forpligtende forhold til institutionen, der kan sammenlignes med en ansættelse, om end relationen er ulønnet.

Intern ressourcetræk:

Afdelingsledere og direktør.

Ansvarlig: Keld Møller Hansen

Handleplan:

2016:

Museets forenings- og frivilligpolitik tilrettes efter dialog med samarbejdspartnerne og gennemføres. 4. Kvartal. Årsmøde med information af museets og foreningernes arbejde samt evaluering af samarbejde

Resultat: Der er defineret en ny frivilligpolitik og en frivilligaftale. Implementeres i 2017.

Medarbejderinddragelse

Emne: Samarbejde på tværs af fag og afdelinger

Formål: At der tilrettelægges og gennemføres processer, som sikrer medarbejdernes indflydelse på museets opgaver og på museets strategiprocesser og arbejdsplaner. Desuden er formålet at sikre, at nye projekter og opgaver bliver interessante og givende at være med i.

Samarbejdspartnere: Museets medarbejdere samt eksterne samarbejdspartnere

Intern ressourcetræk: Ledelsen og medarbejderne

Ansvarlig: Ledelsen

Handleplan:

2016:

Der afholdes en temamedarbejderdag for hele personalet 1 gang i løbet af året.

Der afholdes 4 MED-møder.

Alle medarbejdere involveres i arbejdet med museets planarbejde for 2017.

Igangværende og nye udviklingsprojekter vil involvere medarbejdere på tværs af afdelinger og fag.

I 2016 er det bl.a. udvikling og implementering af en ny uddannelse/skoletjeneste, Det Ny Holmegaard, Møns Museum, Camønoen og nye udstillinger på Næstved Museum

Resultat: Museet afholdte i løbet af året en række, faste medarbejdermøder på den enkelte afdelinger og en medarbejderdag hvor hele personalet blev samlet. Møderne anvendes til at opdatere medarbejderne samt til at involvere disse i museets planlægning. Museets medarbejdere er på baggrund af kompetencer og interesse blevet inddraget i museet store og små projekter. Der er afholdt fem MED-møder i løbet af året.

Fællesmagasin

Formål: Etablering af magasin der lever op til Kulturstyrelsens minimumsstandarder for opbevaring og håndtering af museumsgenstande. Dette sker ved etablering af et magasin som kan rumme museets samlinger

Samarbejdspartnere: Driftskommuner, Kulturstyrelsen

Vilkår: magasinet etableres i Fensmark. Der indgås en aftale som mindst muligt belaster museets økonomi, dvs er lig med eller mindre end den nuværende økonomi. Næstved Museums gamle samlinger forventes fortsat opbevaret i magasin i Næstved.

Ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Direktøren og driftsenheden

Handleplan

2016:

Der indgås aftale om et magasin med Næstved Kommune

Etablering af fællesmagasin som lever op til Kulturstyrelsens standarder for opbevaring af og håndtering af museumsgenstande.

Resultat: Næstved Kommune erhvervede Tørvehallerne i Fensmark. Hallerne er en del af Holmegaards Glasværk og stilles til rådighed for Museum Sydøstdanmark til nye magasiner. Der er i samarbejde med MOE og Næstved Kommune udarbejdet et magasinprojekt.

Det nye Holmegaard

Emne: Nyt eksperimenterende udstillingssted for kunst og kunsthåndværk

Formål: At skabe et internationalt pulserende, inspirerende og reflekterende udstillingssted for kunsthåndværk, der med historien om Holmegaard fabrikken og museets samling af Holmegaard glas som fundament sætter fokus på industriel og kunsthåndværksmæssig produktion samt på materialer og formgivning.

Samarbejdspartnere: Næstved kommune. Fonde.

Vilkår og forudsætning: Museet har i samarbejde med Næstved Kommune udarbejdet et koncept samt et prospekt, anlægs- og driftsbudget. Den nødvendige økonomi tilvejebringes i samarbejde med Næstved Kommune og fonde. Næstved Kommune har foreløbig afsat 10 mio. kr. til projektet.

Intern ressourcetræk: Udviklingsenheden, driftsenheden og direktøren

Ansvarlig: Keld Møller Hansen

Handleplan:

2016:

Fundraising og realisering. Realiseringen indebærer samarbejde med centrale fonde, projektets mange partnere inden for erhverv, uddannelse og kultur samt Næstved Kommune.

2017-19:

Åbning og drift

Resultat: Fondsansøgninger

I november kom beskeden om, at Realdania støtter en genåbning af Det ny Holmegaard med 35 millioner kroner. Pengene går til renovering af de bevaringsværdige bygninger. I december fulgte Knud Højgaards Fond efter med tre millioner til projektet. Det betyder, at projektet nu er et skridt tættere på at kunne sættes i gang.

Fondenes tilsagn betyder, at i alt 73 mio. kr. af projektets første fase, er finansieret. Hele første fase beløber sig til 103 mio. kr. - herunder knap 22 mio. til køb af ejendomme og udendørsarealer og godt 48 mio. kr. til istandsættelse af bygninger og uderum. Dertil kommer etablering af udstillinger, eksperimentarium og værksteder budgetteret til omkring 33 mio. kr.

De 103 mio. kr. til køb, istandsættelser og etablering er en forudsætning for, at driften af

Det ny Holmegaard bliver bæredygtig. Der forventes en årsomsætning på ca. 16 mio. kr. som skabes ved entréindtægter, udlejning, forpagtning, partnerskaber, erhvervs sponsorer og museumsdriftstilskud. Med en attraktiv trappehusleje forventes kunstnere og håndværkere, at kunne etablere sig på Det ny Holmegaard.

Det ny Holmegaard bliver en mellemstor virksomhed med flere end 60 beskæftigede, med ca. 180 studie- og praktikpladser og frivillige, der indgår i de mange aktiviteter, som igangsættes på glasværket. Det forventes, at flere end 300 personer får Det ny Holmegaard som deres arbejdsplads eller studiested. Mulighederne opstår, når Museum Sydøstdanmark og samarbejdspartnerne flytter deres aktiviteter til værket.

Holmegaard Glasværk har haft en stor betydning gennem tiden. Både for lokalområdet, for hele Danmark og ude i den store verden. Det har derfor længe været et ønske at genoplive og videreføre dette enestående kulturhistoriske område i en moderne udgave, som igen kan markere sig nationalt og internationalt og blive til glæde og gavn for besøgende, studerende, glasmagere, kunsthåndværkere og det lokale erhvervsliv.

Nogle af hovedattraktionerne i Det Ny Holmegaard bliver nordens største glassamling, som bl.a. omfatter værdifulde og internationalt anerkendte samlinger af Holmegaards glas samt tilsvarende samlinger af Kählers keramik, som får en central placering og betydning.

I arbejdet med projektet er der styret målrettet efter visionen om at genindføre kunsthåndværkets viden, æstetik og kvalitet i den danske kultur.

Derfor skal den gamle fabrik med de tilhørende bygninger bl.a. rumme:

- En udstilling om Danmarks første og sidste glasværk
- Et kunsteksperimentarium, for alle sanser
- Den største og mest betydende glassamling i Norden med 35.000 glas

- Verdens største samling af Kählerkeramik
- Særudstillinger med nutidigt glasdesign og kunsthåndværk
- Skiftende udstillinger fra Museum Sydøstdanmarks samlinger
- Specialudstilling med 10.000 års kunsthåndværk
- Mulighed for at afholde events, koncerter, konferencer og tilbud om undervisning
- Levende værksteder, hvor studerende, glasmagere og kunsthåndværkere arbejder
- Et kultur- og kunsthistorisk bibliotek
- Spisesteder, museumsbutik og designsalg
- Kunstner og studieboliger
- Udlejning af lokaler til lokale kunstnere og håndværkere

Fakta:

De fysiske rammer for Det Ny Holmegaard:

15.000 kvadratmeter under tag, et 24.000 kvadratmeter stort udendørsareal mod mosen og 600 hektar Holmegaard Mose.

Projektets økonomi:

Økonomien udgør 103 mio for fase 1 og samlede økonomi for hele projektet (fase 1-3) udgør 125 mio. Med Realdanias og Knud Højgaards Fonds donation er der finansieret 73 mio til fase 1.

Internationalisering

Formål: Deltagelse i internationalt forsknings- og formidlings samarbejde er med til stadighed at sikre ny inspiration, større skarphed og nye netværk, som kan lede til nye projekter. Det internationale samarbejde er med til at perspektivere Næstved-, Køge- og Vordingborgs udvikling og skabe nye indsigter, og samtidig sikrer det, at den sydøstdanske historie formidles til en større kreds.

Samarbejdspartnere: Internationale forsknings- og formidlingsinstitutioner

Vilkår og forudsætning: Inden 2022 vil Museum Sydøstdanmark være et internationalt orienteret museum med løbende forsknings- og formidlingsmæssigt samarbejde med udenlandske museer og universiteter og med løbende international publicering.

I 2022 har museet en internationalt anerkendt forsknings- og formidlingsprofil inden for borge, kunsthåndværk samt handel- og søfart og en internationalt orienteret forskning omkring ældre stenalder, jernalder-vikingetid, borge, handel- og søfart samt kunsthåndværk.

Intern ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Kristoffer B Pedersen

Handleplan:

2016:

Museet deltager i minimum 2 internationale konferencer/seminarer med papers og publicerer minimum 2 videnskabelige artikler på engelsk eller tysk.

Resultat:

Konferencer:

Foredrag, Nordic Utility Glass Conference, 10-11 marts 2016 (MBR)

Foredrag. Museum SoutheastDenmark and the universities. Oplæg i forbindelse med seminar på Aarhus universitet. (KBP).

Foredrag, TAG 2016, University of Southampton: Where the past meets the present. Modern families living in the Iron Age (ASB)

Videnskabelige artikler:

Outzen, S. & K. Christensen 2016. Birgitte Gøye og Herluf Trolles Bøger. Museum Sydøstdanmark.

Pedersen, K.B. & Holm, J., 2016. Hamburger Kultur und Federmesser-Gruppen in Südsandinavien. Archäologie in Deutschland, 10, pp.48–53.

Pedersen, K.B., Mortensen, M.F. & Sørensen, M., 2016. Tilbage til Holmegård Mose. Gefjon, 1, pp.10–37.

Kulturmetropol Copenhagen

Formål: Formålet med Kulturregion Copenhagen er at sikre kulturmetropolens borgere flere, bedre og mere sammenhængende kulturtilbud og samtidig styrke den fælles kulturelle identitet og mulighederne for at promovere regionen nationalt og internationalt. Det skal ske gennem en række tværkommunale indsatsområder.

Samarbejdspartnere: Køge Kommune

Vilkår og mål: Kulturmetropolens aftale med Køge Kommune, specifikt kulturel byudvikling.

Intern ressourcetræk: Køge Museum

Ansvarlig: Birte Broch

Handleplan:

2016:

Museet bidrager til opfyldelse af målsætningen.

Resultat: Projektet USKIK – Unge Skaber Kultur i Kulturinstitutioner – har afholdt kick-off workshop i september 2016, hvor Birte Broch deltog. Køge Kommune er vært for dette projekt.

Steen Djurhuus er Museum Sydøstdanmarks repræsentant i projektet. Birte Broch følger processen og modtager informationer.

Kulturarvskommune Næstved

Formål: 1000 års historie og 100 kulturmiljøer formidler hver for sig og på tværs om kommunens lange og mangfoldige historie. Ved at skabe viden og stolthed omkring den lokale kulturarv, styrkes byernes udvikling.

Samarbejdspartnere: Næstved Kommune, Kulturstyrelsen, Dansk Bygningsarv

Vilkår og mål: Gennem de næste 3 år vil der løbende ske forskellige aktiviteter i forbindelse med udviklingen af kommunens kulturarv med bl.a. udstilling, konkurrence og afprøvning af forskellige udviklingstiltag i kulturmiljøer, hvor også borgere og andre aktører kan deltage. Dansk Bygningsarv er rådgivere på projektet for Næstved Kommune.

Intern ressourcetræk: Kulturarvsenheden

Ansvarlig: Mette Bruun

Handleplan:

2016:

Museet bidrager til opfyldelse af målsætningen.

Resultat:

Næstved er kulturarvskommune frem til maj 2018 – Et projekt hvor kommunen er udpeget og støttet af Slots- og Kulturstyrelsen i samarbejde med Realdania.

I samarbejde med et netværk af ressource-personer arbejder kommunen på at udvælge eksemplariske kulturmiljøer med særligt potentiale for turisme, bosætning og erhverv. Men projektet har også sigte på at skabe generel interesse for at vitalisere kulturarven i form af kommunens mange kulturmiljøer. Herunder anvendelse, bevaring og synliggørelse af historiske bygninger, anlæg, landskaber og områder med deres særlige kulturhistorie. Publikationen ” 100 kulturmiljøer i Næstved kommune” danner grundlag for kulturarvsprojektet.

Museum Sydøstdanmark deltager i projektet i forbindelse med udvælgelse af kulturarvsmiljøer, men også ved at arrangere udstillinger og events, der støtter op om projektet.

I begyndelsen af 2016 pegede Museum Sydøstdanmark på 20 kulturmiljøer, der blev anset som særligt relevante fra et kulturhistorisk synspunkt. På den baggrund blev fem kulturområder valgt ud som centrale i projektet: Næstved By, fjordene, Industriulturen, Holmegaards glasværk/mose/gods samt Susåen.

I samarbejde med Næstved Kommune tilrettelægges udstillingen ”Fem store fortællinger i Næstved Kommunes identitet”, som først blev vist på Næstved Bibliotek og dernæst på Næstved Museum, Boderne. Udover en planche-udstilling viste udstillingen blandt andet arkæologiske fund fra Helligåndshusets have, skibsskilte fra Karrebæksminde, en tørvespade fra Holmegaards mose og detektorfund fra Næsby.

Også udstillingen ”Fremadskuende Tilbageblik havde relation til Næstved som kulturarvskommune. I denne udstilling samarbejdede museet med Næstved Talentskoles linje for kunst og design omkring en udstilling, hvor eleverne lod sig inspirere af Næstveds imponerende kulturarv i form af glas fra Holmegaard og Kählerkeramik fra museets store samlinger. På den baggrund blev der skabt en lang række nye spændende kunstværker.

Begge udstillinger blev vist i Næstved Museum, Boderne, fra november 2016 til januar 2017.

Kulturregion Storstrøm - Kulturland

Formål: Tre museer samarbejder om formidling af kulturarv og naturarv i Kulturregion Storstrøm med afsæt i Destinationsstrategien

Samarbejdspartnere: Østsjælland Museum og Lolland-Falsters museum.

Vilkår og mål: Kulturregionsaftalen og den tilknyttede økonomi. Beskrivelse af projektet: Udvikling af fælles oplevelseskoncepter, som binder museernes formidling sammen til mere helstøbte og sammenhængende oplevelsestilbud

Udvikling af fælles viden om målgrupper, fælles fortællinger og produkter til markedsføring, samt tilrettelægge en fælles strategi gennem viden om brugernes adfærd, der øger synligheden, sammenhængen og antallet af besøgende til kulturregionens styrkepositioner.

Etablering af strategiske partnerskaber mellem kulturinstitutioner, kommuner og turismeorganisationer m.fl. om tiltag, der bidrager til at øge synligheden for regionens kultur- og naturarv og skabe mere helstøbte oplevelsestilbud.

Disse konkrete mål for kulturaftalen skal tilsammen sikre, at flere oplever regionens særegne kultur- og naturarv, samt medvirke til at skabe regional sammenhængskraft og positionere Kulturregion Storstrøm som en særlig destination.

Primær målgruppe er borgere samt turister i Lolland, Guldborgsund, Faxe, Vordingborg, Stevns og Næstved Kommuner.

Intern ressourcetræk: Alle

Ansvarlig: Keld Møller Hansen

Handleplan:

2016:

Udvikling og design af turistservice på 6 destinationer.

Udvikling af fælles markedsføringskampagne. Samarbejdspartnere: Buisness Lolland-Falster og Visit Sydsjælland-Møn.

Implementering og opsætning, uddannelse af museumsværter i samarbejde med Buisness Lolland-Falster og Visit Sydsjælland-Møn.

Resultat Kulturregionsprojekterne blev finansieret og igangsat september 2016.

Med projekt: "Kulturland" sætter Kulturregion Storstrøms tre statsanerkendte, kulturhistoriske museer ekstra skub i indsatsen for at styrke den lokale identitet hos borgerne i regionen og tiltrække danske og udenlandske turister. Det sker gennem tre konkrete vækstprojekter, som er defineret med udgangspunkt i tre helt særlige styrkepositioner som kun findes i Kulturregion Storstrøm:

Tre styrkepositioner:

- Geologi i verdensklasse (den unikke kyststrækning fra Stevns over Møns Klint til Gedser i syd)
- Magt og styrke - fra middelalder til koldkrig (Østersøen, middelalderborge, herregårde og koldkrigsanlæg)
- Industrihistorien - design og kunsthåndværk (en central position i Danmarks industri- og kunsthåndværkshistorie).

Vækstprojekterne skal:

- dyrke og udvikle nye kulturelle produkter gennem:
- udstillinger
- aktiviteter
- formidling
- en samlende fortælling om områdets helt unikke natur- og kulturarv.
- styrke lokale værdiklynger og skabe en øget og mere målrettet synlighed af styrkepositionerne gennem
- lokalturisme og turistservice på seks museer
- udvikling af de seks museers værtsskab til "Danmarks bedste"
- en markant national og international markedsføring i tæt samarbejde med Visitdestinationerne.

De konkrete mål for kulturaftalen skal tilsammen sikre, at 18% flere lokale borgere og turister oplever regionens helt særegne natur- og kulturarv, samt medvirke til at skabe regional sammenhængskraft og positionere Kulturregion Storstrøm som en særlig natur- og kulturdestination med et oplevelsesudbud af højeste kvalitet.

Et andet projekt i Kulturland henvender sig til medborgere i sårbare situationer. Også dette projekt er forankret hos Museum Lolland-Falster, Østsjællands Museum og Museum Sydøstdanmark, som hver

har forpligtet sig til at levere ½ årsværk i form af playmakere, som eksekverer projektet. Museum Sydøstdanmark er hovedansvarlig for økonomien og for projektledelsen og leverer en medarbejder 3,5 dage om ugen.

Også dette projekt tager udgangspunkt i styrkepositionerne.

- Magt og styrke – forankret på Museum Lolland Falster
- Geologi – forankret på Østsjælland Museum
- Design og kunsthåndværk – Forankret hos Museum Sydøstdanmark

Det fjerde element i dette projekt har temæt "Reson to love life," som er alt det, museerne gør i almindelig praksis, nu blot med ekstra fokus på medborgere i sårbare situationer.

De tre playmakere har ansvaret for, at der tilbydes 35 aktiviteter pr. halvår frem til og med 2018. Aktiviteterne er fordelt på styrkepositioner, geografi og målgrupper.

Målgrupperne er:

- Ældre borgere, der er udfordrede på forskellig vis i form af funktionsnedsættelse, fysisk og/eller mentalt.
- Voksne, som grundet stress, let depression, angst og rekonvalescens efter alvorlig sygdom er i fare for at ende udenfor arbejdsmarkedet eller som er udenfor arbejdsmarkedet og viser symptomer på ledighedsstress.
- Børn og unge med fysiske og/eller mentale udfordringer
- Borgere med mentalt baserede udfordringer, såsom angst, neuroser, psykoser og fobier, hvor deltagelse i en social aktivitet er en udfordring.

Der er etableret et vidensnetværk omkring arbejdet med at udvikle tilbud til disse medborgere og formidlere, faginspektører og publikumsansvarlige på de enkelte museer er aktiveret i forhold til at invitere disse borgere på museum.

Omkring projektet er også udviklet et frivillignetværk og samarbejde med lokale, private aktører og organisationer, foreninger, skoler, væresteder og institutioner.

Kulturland kommunikerer via en hjemmeside www.kulturland.nu med grafik produceret til projektet, nyhedsbreve og en PR-kampagne via pressen. Dertil bruger de enkelte museer egne platforme; hjemmesider, FB mv. til at kommunikere Kulturland, ligesom projektet smeltes ind i i forvejen egnede projekter, f.eks. Camønoen. Målet er, at hele Kulturregionen bliver kendt for at have stærke kulturtilbud til alle. Og at projektet forankres i en stærk driftsorganisation, et godt samarbejde museerne imellem og lokalt netværkssamarbejde. Målet er også, at Kulturland fortsætter på den anden side af projektperioden.

Turisme

Formål: Destinationsudvikling som bidrager til at booste turismen og styrke Sydsjællands og Møns livskvalitet.

Sydsjælland har rigtig gode muligheder for at markere sig som en af Skandinaviens mest attraktive feriedestinationer. Men det kræver, at alle offentlige og private aktører samler sig om en fokuseret og strategisk indsats og tør at gå nye veje for at vende udviklingen.

Museet vil arbejde dedikeret i relation til især to målsætninger for de kommende års turismeudvikling:

Internationalt brand; Sammen med VisitSydsjælland-Møn og Visit Køge vil vi bidrage til at udvikle et nyt regionalt brand til international markedsføring. Brandingen skal ske på markedets betingelser, og udvikles gennem digitale kampagner, med strategisk PR samt udvikling af 1-2 signaturevents som bærende kommunikationsplatforme.

Destinationsudvikling; Sydsjælland skal være en sammenhængende destination med fælles identitet og et oplevelsesudbud af højeste kvalitet. Det kræver et langt sejt træk for at øge innovation og kvalitet i vores service og oplevelsesprodukter, hvilket kun kan ske i tæt samarbejde med alle turismens aktører, offentlige og private.

Samarbejdspartnere: VisitSydsjælland-Møn, Visit Køge o.a. turismeaktører

Vilkår og forudsætning: VisitSydsjælland-Møn og Visit Køges strategier. Kulturregionsaftaler.

Intern ressourcetræk: Afdelingsledere, PA-ere, Museumsværter, kommunikationsenheden

Ansvarlig: Keld Møller Hansen

Handleplan:

2016:

Der ydes turistservice på Danmarks Borgcenter, Køge Museum, Næstved Museum og Møns Museum. Turistservicen er aftalt med VisitSydsjælland-Møn og Visit Køge.

Museerne arbejder dedikeret i relation til strategierne for et regionalt brand og international markedsføring samt destinationsudvikling.

Resultat: Handleplan gennemført.

Museum Sydøstdanmark har i de sidste år gennemført flere skelsættende projekter som Danmarks Borgcenter, Camønoen og Vikingeborgen og står stærkt på, at museerne skal bidrage til vækst og lokal fremdrift. Således har alle projekter bidraget til øget turisme, omsætning og større fokus på kulturhistoriens betydning.

Museet som (virtuelt) oplevelsesrum: fragmentering eller synergi?

Emne: Ph.d.

Formål: Danmarks Borgcenter åbnede i påsken 2014, og museet er en god case på den tendens, der er blandt museer, hvor de transformeres til digitalt medierede oplevelsescentre for især børnefamilier i en hybrid mellem oplevelse og læring. Med Borgcentret som empirisk fokus spørger delprojektet:

Hvordan balancerer museets formidling læring og oplevelse, og hvilke typer oplevelse skaber dette hybride museum for brugerne? Ud fra teorier om eksperimentielt oplevelsesdesign og med brug af etnografiske metoder (observation, interview, video/foto) analyseres brugernes interaktioner. Herudfra medudvikles nye digitale formidlingstyper, knyttet til museets eksisterende anvendelse af tablets, med fokus på augmented reality og brugerdefineret materialeinddragelse af arkiver, videointerview/lydklip med henblik på at udviske skellet mellem virtuelle og fysiske formidlingsmiljøer.

Projektet er en del af Forsknings- og udviklingsprojektet: Dansk Museumsformidling. Historik, design og evaluering, der har til formål at bidrage teoretisk, empirisk og praktisk til at udvikle dansk og international museumsformidling for herved at fremme lokal og regional udvikling ved at involvere store som små museer landet over samt, ikke mindst, understøtte danske borgeres mentale sundhed og livskvalitet i form af eksempelvis social inklusion, medborgerskab og deltagelse.

Samarbejdspartnere: RUC og Syddansk Universitetscenter.

Vilkår og forudsætning: Aftale med Velux og Nordea Fonden

Intern ressourcetræk: Danmarks Borgcenter

Ansvarlig: Michael Haldrup RUC

Handleplan:

2016-2018:

ph.d.-projekt

Resultat: Ansættelsessamtaler gennemført i maj,. Signe Lykke Littrup ansat. Titel:
 Museet som hybridt oplevelsesrum. - Virtuelle teknologier og medierede museumsoplevelser i praksis.
 Undersøgelse af museumsgæsters virtuelt medierede oplevelser på museum med fokus på
 forholdet oplevelse kontra oplysning og fragmentering kontra synergi.

Tidsplan

Efterår 2016

- PhD kursus: Objects and Meaning-making, RUC
- PhD kursus: Research Design, RUC
- Deltagelse i 2 x "Vores Museum" seminar, "Vores Museum", Syddansk Universitet
- Specialevejledning
- Litteratursøgning med forskerbibliotekar, RUC
- PhD plan godkendt

Forår 2017

- Specialevejledning x 2
- Undervisning "Oplevelsesdesign", RUC
- PhD Kursus "Videnskabsteori & Metode", RUC
- Første dataindsamling på DBC (april – juni)
- Kursus i Forskningsværktøjer: systematisk litteratursøgning, kvalitativ dataanalyse (Nvivo) samt forskningsregistrering. Alle fire som halvdags-kurser på RUC Bibl.
- Formidling for DBC og "Vores Museum"
- Deltagelse i Museum Next conference, Rotterdam 26.-28. Juni
- Indledende skrivning på artikel til Museum Management and Curators, journal for Museums and Heritage Studies.

Efterår 2017

- Specialevejledning x 3
- Undervisning "Oplevelsesdesign"
- Art & Atmosphere, seminar Fåborg
- Miljøskifte Leicester
- Dataindsamling DBC
- Kvalitativ dataværksted AU
- Formidling DBC og "Vores Museum"
- Artikel indsendt til Museum Management and Curatorship

Forår 2018

- Undervisning "Oplevelsesdesign" RUC
- Miljøskifte Twente
- Vejledning diverse
- Data-analyse
- Formidling DBC og "Vores Museum"
- Skrivning

Efterår 2018

- Nodem Konference (USA?)
- Vejledning diverse
- Gennemskrivning af samlet monografi

Forår 2019

- Endelig gennemskrivning af samlet monografi

Middelalderbyen Stege

Projekt 'Middelalderbyen Stege', der har indsamlet viden om Stege i middelalderen og udviklet idéer til formidling heraf blev færdigt i august 2016. Det overordnede sigte med projektet er at levendegøre byens storhedstid i 1400-tallet, og at udvikle Stege som selvstændig turistattraktion. Projektet omfatter en række formidlingsprodukter:

- Udstilling om middelalderen i Stege på Møns Museum
- Middelalderværksted på Møns Museum
- Middelalderbyvandring
- Hjemmeside og "App-en": Middelalderby.dk
- Folder om Steges middelalder
- Stege VR – tidsvindue
- Middelalderbyskilte
- Undervisningstilbud fra 2017

På kort sigt forventes "Middelalderbyen Stege" øget viden og bevidsthed hos målgrupperne (turister og lokalbefolkning) om Steges spændende middelalderhistorie. På længere sigt bidrag til at videreudvikle Stege som selvstændig turistattraktion. På lang sigt: Mølleporten restaureres og åbnes for besøgende og bliver sammen med Stege vold et markant vartegn for middelalderbyen Stege.

Økonomi

kr.	2016		2015
	<u>Regnskab</u>	<u>Budget</u>	<u>Regnskab</u>
Drifts- og projektilskud	36.500.784	37.528.294	36.565.362
Entreindtægter	1.821.585	2.425.000	1.974.999
Omsætning i øvrigt	<u>19.338.621</u>	<u>12.917.400</u>	<u>20.572.520</u>
Indtægter	<u>57.660.989</u>	<u>52.870.694</u>	<u>59.112.881</u>
Undersøgelser og forskning	(3.242.241)	(5.486.540)	(2.135.384)
Samlinger	(1.115.477)	(951.500)	(1.089.574)
Konservering og bevaring	(876.505)	(420.000)	(1.028.871)
Formidling og aktiviteter	(7.037.331)	(6.854.612)	(7.437.767)
Udstillinger	(11.706.763)	(12.047.350)	(13.027.332)
Drift	(7.719.636)	(6.872.004)	(11.376.441)
Administration	(7.756.488)	(7.621.134)	(6.612.249)
Undersøgelser i henhold til mus.lov. kap. 8	(17.482.353)	(12.120.904)	(17.056.637)
Museumsbutikker og catering	<u>(792.401)</u>	<u>(535.540)</u>	<u>(846.993)</u>
Driftsresultat	<u>(68.207)</u>	<u>(38.890)</u>	<u>(1.498.366)</u>
Finansielle indtægter	125.525	5.000	656
Finansielle omkostninger	<u>(51.083)</u>	<u>(20.000)</u>	<u>(41.828)</u>
Årets resultat	<u>6.234</u>	<u>(53.890)</u>	<u>(1.539.539)</u>